τα Άνθη του Κακού
στο πανεπιστήμιο και στην κοινωνία

Τριμηνιαία Αντιεξουσιαστική-Εναλλακτική Επιθεώρηση • Τεύχος 2, Χειμώνας 199[illegible] • Δρχ. 250

ΚΑΤΑΛΗΨΗ!!
ΤΩΡΑ.

ΤΑ ΑΝΘΗ ΤΟΥ ΚΑΚΟΥ
στο πανεπιστήμιο και στην κοινωνία

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΑΝΤΙΕΞΟΥΣΙΑΣΤΙΚΗ-ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

ΤΕΥΧΟΣ 2, ΧΕΙΜΩΝΑΣ 1988

- **Υπεύθυνος σύμφωνα με το νόμο:** Μάκης Κορακιανίτης, Σπύρος Δαριώτου 19, Κηφισιά ☎ 801.52.25
- **Στοιχειοθεσία:** ΑΝΑΓΡΑΜΜΑ ΕΠΕ, Καλλιδρομίου 68
- **Επιμέλεια ύλης, σελιδοποίηση:** Μαρία Πετρουλάκη, Μιχαήλ Πρωτοψάλτης
- **Φιλμ, μοντάζ:** ΔΙΑΣΤΙΧΟ ΕΠΕ, Σουλτάνη 12
- **Εξώφυλλο:** Γκράφιτι από το κίνημα τών καταλήψεων. Οι φωτογραφίες είναι του Άγγελου Παππά και του Γιώργου Ν. Τους ευχαριστούμε.
- **Για τις συνεργασίες σας:** Περιοδικό ΤΑ ΑΝΘΗ ΤΟΥ ΚΑΚΟΥ
Τ.Θ. 51337,
145 10 Κηφισιά.
ΑΘΗΝΑ
- **Για παραγγελίες και διαφημίσεις:** Στα ☎ 801.52.25 & 832.76.38
- **Εξώφυλλο προηγουμένου τεύχους:** Από αβλεψία –όχι δική μας–δεν αναφέραμε ότι η φωτογραφία από την κατάληψη του Χημείου (Μάιος 1985) είναι του Αλέκου Βουτσαρά. Έστω και εκ των υστέρων, τον ευχαριστούμε. Επίσης παραλείψαμε τα γραφόμενα στη μπλούζα του καταληψία: «Εμείς είμαστε οι άνθρωποι εκείνοι τους οποίους οι γονείς μας πάντα συνιστούσαν ν' αποφεύγουμε».

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

τα Άνθη του Κακού

στο πανεπιστήμιο και στην κοινωνία

Τριμηνιαία Αντιεξουσιαστική-Εναλλακτική Επιθεώρηση • Τεύχος 1, Άνοιξη 1987 • Δρχ. 200

ευχαριστούμε.

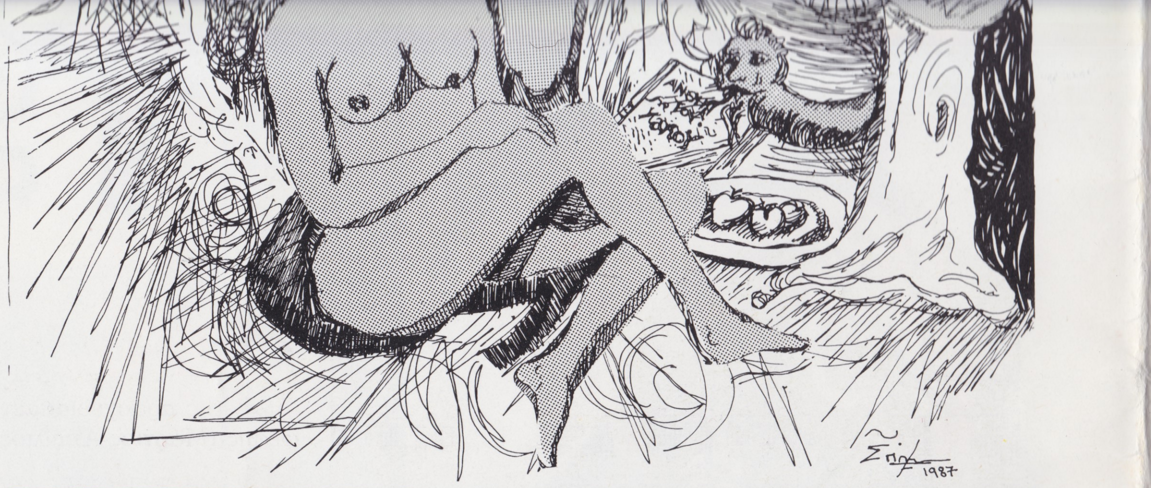
- **Για τις συνεργασίες σας:**
Περιοδικό ΤΑ ΑΝΘΗ ΤΟΥ ΚΑΚΟΥ
Τ.Θ. 51337,
145 10 Κηφισιά.
ΑΘΗΝΑ

- **Για παραγγελίες και διαφημίσεις:**
Στα ☎ 801.52.25 & 832.76.38

- **Εξώφυλλο προηγουμένου τεύχους:** Από αβλεψία -όχι δική μας-δεν αναφέραμε ότι η φωτογραφία από την κατάληψη του Χημείου (Μάιος 1985) είναι του Αλέκου Βουτσαρά. Έστω και εκ των υστέρων, τον ευχαριστούμε. Επίσης παραλείψαμε τα γραφόμενα στη μπλούζα του καταληψία: «Εμείς είμαστε οι άνθρωποι εκείνοι τους οποίους οι γονείς μας πάντα συνιστούσαν ν' αποφεύγουμε».

Το Β΄ Μέρος του άρθρου «Υπάρχουνε προϋποθέσεις για μια καινούρια άνοιξη» λόγω πληθώρας επίκαιρης ύλης θα δημοσιευτεί στο επόμενο τεύχος.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΤΟΝ ΣΥΝΤΡΟΦΟ **Α. Στίνα (Σπύρο Πρίφτη)** που έφυγε στις 6 Νοεμβρίου μνημονεύουμε.

ΑΠΟΤΙΟΥΜΕ ελάχιστο φόρο τιμής αναδημοσιεύοντας δύο, πάντα επίκαιρα, άρθρα του.

ΑΚΟΜΑ ΜΙΑ ΦΟΡΑ καθυστερήσαμε την έκδοσή μας. Ζητάμε συγγνώμη αλλά —δικαιολογίες εν αμαρτίαις βέβαια— θυμίζουμε μια παρατήρηση του Στίνα: Κανένα έντυπο επαναστατικό δεν τήρησε ποτέ τακτικότητα έκδοσης.

ΝΑ ΕΠΙΣΗΜΑΝΟΥΜΕ θέλουμε, **στο παρά πέντε** και με τις μικρές δυνατότητες ενός τεύχους με τιράζ 5.000 αντίτυπα, τον κίνδυνο **«ιταλοποίησης»** της ελληνικής κοινωνίας.

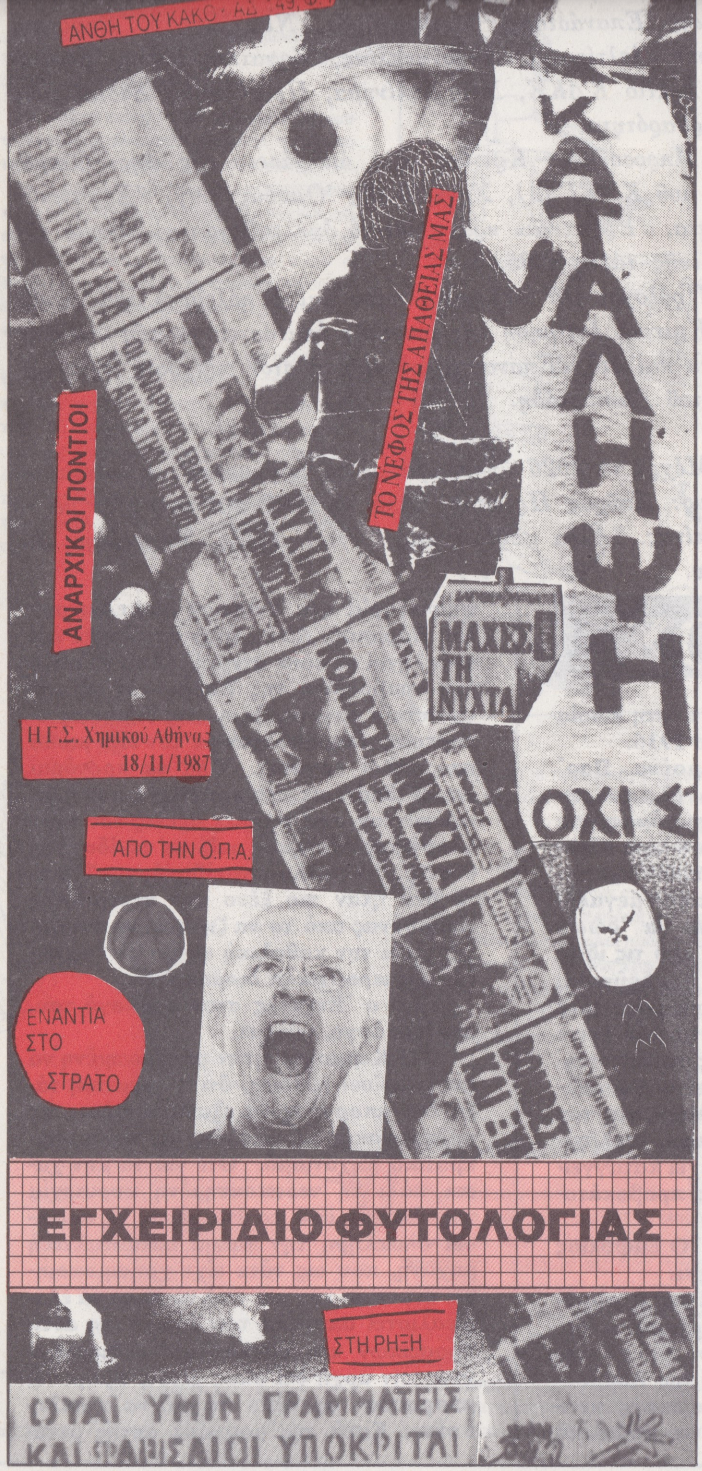
ΘΕΩΡΟΥΜΕ σε πολλές περιπτώσεις την άμεση σύγκρουση με το κράτος όχι μόνο επιθυμητή αλλά και επιβεβλημένη. Αλλά πάντα σε πεδίο που, τουλάχιστον, να έχουμε κάποιες πιθανότητες.

Η ΕΝΟΠΛΗ ΑΝΑΜΕΤΡΗΣΗ είναι το πεδίο με τις μηδενικές πιθανότητες. Είναι το «γήπεδο» του σύγχρονου κράτους, του κράτους που διαθέτει τις τελειότερες μηχανές θανάτου. Είναι το Βατερλώ στο οποίο έσυραν και κατέστρεψαν το ιταλικό κίνημα η οικονομική και πνευματική εξαθλίωση και τ' αδιέξοδα του σύγχρονου λούμπεν προλεταριάτου, οι κρετίνικες τριτοκοσμικές-γκεβαρίστικες καταβολές του και οι ιταλοί «συνάδελφοι» του Κρυστάλλη.

ΤΟ ΚΡΑΤΙΚΑ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΟ ΣΧΕΔΙΟ που θέλει να εξωθήσει το «χώρο» **στην ένοπλη αναμέτρηση** και, κατά συνέπεια, στην **απομόνωση** ώστε, τελικά, να **εξοντωθεί**, το έχουμε καταγγείλει από το προηγούμενο τεύχος. Ακόμα πιο πριν, στις 23/5/86, η **Αντιεξουσιαστική Επιτροπή Αλληλεγγύης και Πληροφόρησης** σε ανακοίνωσή της «κάνει έκκληση σε κάθε ελεύθερο άνθρωπο να αποτρέψει την επιτυχία (αυτού) του κρατικού σχεδίου που ανοίγει ένα λουτρό αίματος».

ΟΙ ΜΗΝΕΣ ΠΟΥ ΠΕΡΑΣΑΝ και τα γεγονότα που μεσολάβησαν επιβεβαιώνουν, πλήρως και στη χειρότερη εκδοχή, την εξακολούθηση της προσχεδιασμένης προβοκάτσιας της εξουσίας που σε εποχή ύφεσης (Μάρτιος-Απρίλιος '87) υποστηρίξαμε πως δεν έχει ματαιωθεί.

ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΟΥΜΕ πως τμήμα αυτού του σχεδίου «ιταλοποίησης» αποτελεί σήμερα η εντεινόμενη αστυνόμευση της πολιτικής και κοινωνικής ζωής, η απόλυτη κυριαρχία στους κόλπους της εξουσίας της πολιτικής Δροσογιάννη, η **εν ψυχρώ** δολοφονία του Μιχάλη Πρέκα που διαπράττεται με πρωτοφανή κυνισμό μπροστά στις αδηφάγες ορθάνοιχτες κάμερες της τηλεόρασης, η σκευωρία ενάντια στους Σμυρναίο, Μαρίνο, Μπουκουβάλα, Βογιατζή, η ποινικοποίηση των διαπροσωπικών σχέσεων. Όσο για κείνους που προλειαίνουν το έδαφος για την «ένοπλη αντιπαράθεση», δηλαδή τη σφαγή του κινήματός μας, έχουν πάψει από καιρό να είναι «σύντροφοι που λαθεύουν». Επειδή και το ελαφρυντικό της βλακείας έχει τα όριά του δεν είναι παρά κρετίνοι αρκετά έως πολύ

ματική εξαθλίωση και τ' αδιέξοδα του σύγχρονου λούμπεν προλεταριάτου, οι κρετίνικες τριτοκοσμικές-γκεβαρίστικες καταβολές του και οι ιταλοί «συνάδελφοι» του Κρυστάλλη.

ΤΟ ΚΡΑΤΙΚΑ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΟ ΣΧΕΔΙΟ που θέλει να εξωθήσει το «χώρο» στην ένοπλη **αναμέτρηση** και, κατά συνέπεια, στην **απομόνωση** ώστε, τελικά, να **εξοντωθεί**, το έχουμε καταγγείλει από το προηγούμενο τεύχος. Ακόμα πιο πριν, στις 23/5/86, η **Αντιεξουσιαστική Επιτροπή Αλληλεγγύης και Πληροφόρησης** σε ανακοίνωσή της «κάνει έκκληση σε κάθε ελεύθερο άνθρωπο να αποτρέψει την επιτυχία (αυτού) του κρατικού σχεδίου που ανοίγει ένα λουτρό αίματος».

ΟΙ ΜΗΝΕΣ ΠΟΥ ΠΕΡΑΣΑΝ και τα γεγονότα που μεσολάβησαν επιβεβαιώνουν, πλήρως και στη χειρότερη εκδοχή, την εξακολούθηση της προσχεδιασμένης προβοκάτσιας της εξουσίας που σε εποχή ύφεσης (Μάρτιος-Απρίλιος '87) υποστηρίξαμε πως δεν έχει ματαιωθεί.

ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΟΥΜΕ πως τμήμα αυτού του σχεδίου «ιταλοποίησης» αποτελεί σήμερα η εντεινόμενη αστυνόμευση της πολιτικής και κοινωνικής ζωής, η απόλυτη κυριαρχία στους κόλπους της εξουσίας της πολιτικής Δροσογιάννη, η εν **ψυχρώ** δολοφονία του Μιχάλη Πρέκα που διαπράττεται με πρωτοφανή κυνισμό μπροστά στις αδηφάγες ορθάνοιχτες κάμερες της τηλεόρασης, η σκευωρία ενάντια στους Σμυρναίο, Μαρίνο, Μπουκουβάλα, Βογιατζή, η ποινικοποίηση των διαπροσωπικών σχέσεων. Όσο για κείνους που προλειαίνουν το έδαφος για την «ένοπλη αντιπαράθεση», δηλαδή τη σφαγή του κινήματός μας, έχουν πάψει από καιρό να είναι «σύντροφοι που λαθεύουν». Επειδή και το ελαφρυντικό της βλακείας έχει τα όριά του δεν είναι παρά κρετίνοι αρκετά έως πολύ ιδιοτελείς στην υπηρεσία του κρατικού ολοκληρωτισμού. Κι αυτό με υπερβολική επιείκια.

ΚΛΙΜΑ ας αλλάξουμε όπως το άλλαξαν σε κοινωνικό επίπεδο οι καταλήψεις των πανεπιστημίων και των ΤΕΙ.

ΑΥΤΟΘΑΥΜΑΣΜΟ ίσως μας καταλογίσουν αλλά την «έκρηξη» των φοιτητικών κύκλων την περιμέναμε από τον περσινό Νοέμβριο.

ΚΑΙ ΠΡΙΝ ΣΥΜΒΟΥΝ τα γεγονότα στη Γαλλία γράφαμε: «Το '86 θα γίνει '68, θα γίνει '73, θα γίνει '79 αλλά δεν θα γίνει ένα βήμα μπροστά —προς τον κρατικό ολοκληρωτισμό— με τα βρακιά κατεβασμένα!»

ΟΔΟΣ ΜΙΧΑΛΗ ΚΑΛΤΕΖΑ —δολοφονηθέντος υπό του κράτους την 17ην/11/85— μετονομάστηκε η οδός Στουρνάρη και θα προσπαθήσουμε, στα πλαίσια ενός σημειολογικού αντάρτικου κατάκτησης της μνήμης, να καθιερωθεί έτσι.

ΥΠΟΤΙΤΛΟΣ του περιοδικού παραμένει, σε πείσμα των δογματικών που μιλούν για... φυτητές κι όχι για άνθη του κακού, η φράση «στο πανεπιστήμιο και στην κοινωνία».

Γιώργης Γιαννη Φιώτσης
25-1-2012 ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΖΑΡΙ ΣΤΗΝ ΚΛΑΘΜΩΝΟΣ

Δυο Επιφυλλίδες του Α.Στίνα

ΑΝΑΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ *ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ*

Σύντομο αὐτοβιογραφικό σημείωμα

Ἀπὸ παιδὶ 14 - 15 χρονῶν ἐπηρεάστηκα ἀπὸ τὶς σοσιαλιστικὲς ἰδέες καὶ ἀπὸ 18 χρονῶν ἀφιέρωσα τὸν ἑαυτό μου στὸ ἀπελευθερωτικὸ κίνημα τῆς ἐργατικῆς τάξης.

Τὸ βιβλιάριο μέλους τοῦ Κόμματος τὸ πῆρα τὰ Μάη τοῦ 1920. Ἀλλὰ αὐτὸ ἦταν μόνον ἕνας τύπος. Ἔπρεπε σύμφωνα μὲ τὸ καταστατικὸ γιὰ νὰ πάρω τὸ βιβλιάριο τοῦ μέλους νὰ είμαι 20 χρονῶν καὶ τότε τὸν Μάη τοῦ 1920 ἔκλεισα τὰ 20 χρόνια. Ἀπὸ πολὺ προηγούμενα ὅμως συμμετεῖχα ἐνεργὰ καὶ στὴ διάδοση καὶ ὑπεράσπιση τῶν ἀρχῶν τῆς ὀκτωβριανῆς ἐπανάστασης καὶ στὴν ἐκκαθάριση τῆς Σοσιαλιστικῆς Ὁμάδας Κερκύρας ἀπὸ τὰ ξένα στὸ Σοσιαλισμὸ στοιχεῖα.

Ἀγωνίσηκα στὶς γραμμὲς τοῦ ΚΚΕ καὶ στὶς πιὸ ὑπεύθυνες θέσεις μέχρι τὰ τέλη τοῦ 1931. Ἀπ' αὐτὸ πέρασα στὸν τροτσκισμό. Εἶχα καὶ ἐγὼ ὅπως καὶ πολλοὶ ἄλλοι τὴν αὐταπάτη ὅτι αὐτὸς ἐκπροσωποῦσε τὴν ἐπαναστατικὴ πτέρυγα τοῦ κινήματος. Τυπικὰ ἤμουνα μέλος τῆς 4ης Διεθνοῦς μέχρι τὰ μέσα τοῦ '47. Οὐσιαστικὰ ὅμως ἴσως δὲν ὑπῆρξα ποτέ. Αὐτὰ ποὺ ὑποστήριζε ἐδῶ ἡ ὁμάδα στὴν ὁποία ἀνῆκα πολὺ λίγη σχέση εἶχαν μ' αὐτὰ ποὺ ὑποστήριζε ἡ 4η Διεθνής. Αὐτὸ φάνηκε καθαρὰ στὸν πόλεμο ὅταν ἡ 4η Διεθνὴς ἔγινε σκόνη.

Τὸν Μάρτη τοῦ 1935, ὕστερα ἀπὸ ὀξεῖς ἰδεολογικοὺς ἀγῶνες στὸν χῶρο τῆς αὐτοκαλούμενης «ἀριστερῆς ἀντιπολίτευσης» δημιουργεῖται μία πολιτικὴ ὁμάδα ποὺ ξεχωρίζει ἀπὸ ὅλες τὶς ἄλλες τάσεις, ὁμάδες, ὀργανώσεις, κόμματα καὶ ἀπὸ τὶς προγραμματικές της ἀρχὲς καὶ ἀπὸ τὰ μέσα καὶ τὶς μορφὲς πάλης καὶ ἀπὸ τὴ μαχητικότητα, τὴν ἀφοσίωση καὶ τὸ ἦθος τῶν μελῶν της. Γιὰ τὶς ἰδέες καὶ τὴ δράση αὐτῆς τῆς ὁμάδας παίρνω ὅλη τὴν εὐθύνη. Καὶ ἐντελῶς ἰδιαίτερα παίρνω ὅλη τὴν εὐθύνη γιὰ τὶς θέσεις καὶ τὴ δράση της στὸν πόλεμο καὶ στὴν κατοχή. Αὐτὴ ἡ Ὁμάδα διατηρεῖ τὴ συνέχειά της καὶ τὴν αὐτονομία της μέχρι σήμερα. Καὶ εἶναι μία ἀπὸ τὶς πολὺ λίγες παλιὲς ἐπαναστατικὲς ὁμάδες ποὺ στάθηκε ἱκανὴ (μὲ τὴν πολύτιμη βοήθεια τοῦ Καστοριάδη) νὰ ἀποβάλει ὅ,τι ἀπὸ τὴν παλιὰ θεωρητικὴ πανοπλία τοῦ κινήματος ἐμπόδιζε τὴ διάκριση τῆς Ἐπανάστασης ἀπὸ τὴν σταλινικὴ ἀντεπανάσταση καὶ δίχως ἐσωτερικὲς συγκρούσεις καὶ σχίσματα νὰ προσαρμοστεῖ μ' αὐτὸ ποὺ γενικὰ λέμε «πνεῦμα τοῦ γαλλικοῦ Μάη τοῦ '68».

Μελέτες καὶ ἄρθρα μου ὑπάρχουν στὶς ἐφημερίδες καὶ περιοδικά: Ριζοσπάστης, Φωνὴ τοῦ Ἐργάτη, Ἐργατική, Νεολαία, Ἐξόριστος Ἐπαναστάτης (Ἀνάφη 1926), Καπνεργάτης, Ἀντιφυματικὸς Ἀγώνας, AVANTI, Σημαία τοῦ Κομμουνισμοῦ, Διαρκὴς Ἐπανάσταση, Μπολσεβίκος, Νέα Ἐποχή, Ἐργατικὸ Μέτωπο, Δελτίο τῆς Ἀκροναυπλίας, Ἐργατικὴ Πάλη, Ἐσωτερικὸ Δελτίο ΚΔΚΕ, Νέο Ξεκίνημα, Πεζοδρόμιο, Σοσιαλισμὸς ἢ Βαρβαρότητα.

Μπροσοῦρες: Κριτικὴ στὶς ἀποφάσεις τῆς 4ης Ὁλομέλειας τοῦ ΚΚΕ('32), Χρονικὸ τῆς Ὁμάδας('50), «Ἐργατικὰ» κόμματα, «Ἐργατικὰ» κράτη καὶ τὸ ἀπελευθερωτικὸ κίνημα τῆς ἐργατικῆς τάξης ('65).

Πρόλογοι στὸ «Οἱ σοσιαλιστὲς καὶ ὁ πόλεμος» τοῦ Λένιν, στὸ «Κριτικὴ ἐκτίμηση τῆς ρωσικῆς ἐπανάστασης» τῆς Λούξεμπουργκ καὶ στὸ «Ἐπαναστατικὸ κίνημα στὸν σύγχρονο καπιταλισμὸ» τοῦ Καστοριάδη.

Μέχρι τὸ 1926 ὑπέγραφα μὲ τὸ πραγματικό μου ὀνοματεπώνυμο: Σπῦρος Πρίφτης. Ἀπὸ τὸ 1926 καὶ συνέχεια μὲ τὸ Α. Στίνας. Ἄλλα ψευδώνυμα: Ἄγις, Δηρός, Κορφιάτης, Φιλίππου.

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟΣ

Οποιαδήποτε συζήτηση για οποιοδήποτε ζήτημα, που έχει μια οποιαδήποτε σχέση με τους αγώνες των λαών για την

Παρίσι τον Μάρτη του 1871, στη Ρωσία το 1917-18, στην Ισπανία το 1936.

Ας πάρουμε την Κομμούνα. Παρ'

ψηφοφορία στα διάφορα διαμερίσματα του Παρισιού. Αυτοί ήταν υπεύθυνοι και ανακλητοί σε κάθε στιγμή... Από τα μέλη του συμβουλίου της Κομμούνας ως τον τελευταίο εργάτη, όλοι στις δημόσιες υπηρεσίες πληρώνονταν με τον ίδιο μισθό σαν απλοί εργάτες. Όλα τα προνόμια

'Αγωνίστηκα στὶς γραμμὲς τοῦ ΚΚΕ καὶ στὶς πιὸ ὑπεύθυνες θέσεις μέχρι τὰ τέλη τοῦ 1931. 'Απ' αὐτὸ πέρασα στὸν τροτσκισμό. Εἶχα καὶ ἐγὼ ὅπως καὶ πολλοὶ ἄλλοι τὴν αὐταπάτη ὅτι αὐτὸς ἐκπροσωποῦσε τὴν ἐπαναστατικὴ πτέρυγα τοῦ κινήματος. Τυπικὰ ἤμουνα μέλος τῆς 4ης Διεθνοῦς μέχρι τὰ μέσα τοῦ '47. Οὐσιαστικὰ ὅμως ἴσως δὲν ὑπῆρξα ποτέ. Αὐτὰ ποὺ ὑποστήριζε ἐδῶ ἡ ὁμάδα στὴν ὁποία ἀνῆκα πολὺ λίγη σχέση εἶχαν μ' αὐτὰ ποὺ ὑποστήριζε ἡ 4η Διεθνής. Αὐτὸ φάνηκε καθαρὰ στὸν πόλεμο ὅταν ἡ 4η Διεθνὴς ἔγινε σκόνη.

Τὸν Μάρτη τοῦ 1935, ὕστερα ἀπὸ ὀξεῖς ἰδεολογικοὺς ἀγῶνες στὸν χῶρο τῆς αὐτοκαλούμενης «ἀριστερῆς ἀντιπολίτευσης» δημιουργεῖται μία πολιτικὴ ὁμάδα ποὺ ξεχωρίζει ἀπὸ ὅλες τὶς ἄλλες τάσεις, ὁμάδες, ὀργανώσεις, κόμματα καὶ ἀπὸ τὶς προγραμματικές της ἀρχὲς καὶ ἀπὸ τὰ μέσα καὶ τὶς μορφὲς πάλης καὶ ἀπὸ τὴ μαχητικότητα, τὴν ἀφοσίωση καὶ τὸ ἦθος τῶν μελῶν της. Γιὰ τὶς ἰδέες καὶ τὴ δράση αὐτῆς τῆς ὁμάδας παίρνω ὅλη τὴν εὐθύνη. Καὶ ἐντελῶς ἰδιαίτερα παίρνω ὅλη τὴν εὐθύνη γιὰ

Διαρκὴς 'Επανάσταση, Μπολσεβίκος, Νέα 'Εποχή, 'Εργατικὸ Μέτωπο, Δελτίο τῆς 'Ακροναυπλίας, 'Εργατικὴ Πάλη, 'Εσωτερικὸ Δελτίο ΚΔΚΕ, Νέο Ξεκίνημα, Πεζοδρόμιο, Σοσιαλισμὸς ἢ Βαρβαρότητα.

Μπροσοῦρες: Κριτικὴ στὶς ἀποφάσεις τῆς 4ης 'Ολομέλειας τοῦ ΚΚΕ('32), Χρονικὸ τῆς 'Ομάδας('50), «'Εργατικὰ» κόμματα, «'Εργατικὰ» κράτη καὶ τὸ ἀπελευθερωτικὸ κίνημα τῆς ἐργατικῆς τάξης ('65).

Πρόλογοι στὸ «Οἱ σοσιαλιστὲς καὶ ὁ πόλεμος» τοῦ Λένιν, στὸ «Κριτικὴ ἐκτίμηση τῆς ρωσικῆς ἐπανάστασης» τῆς Λούξεμπουργκ καὶ στὸ «'Επαναστατικὸ κίνημα στὸν σύγχρονο καπιταλισμὸ» τοῦ Καστοριάδη.

Μέχρι τὸ 1926 ὑπέγραφα μὲ τὸ πραγματικό μου ὀνοματεπώνυμο: Σπῦρος Πρίφτης. 'Απὸ τὸ 1926 καὶ συνέχεια μὲ τὸ Α. Στίνας. "Αλλα ψευδώνυμα: "Αγις, Δηρός, Κορφιάτης, Φιλίππου.

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟΣ

Οποιαδήποτε συζήτηση για οποιοδήποτε ζήτημα, που έχει μια οποιαδήποτε σχέση με τους αγώνες των λαών για την απελευθέρωσή τους, δεν έχει σήμερα έννοια εάν προηγούμενα δεν διευκρινιστεί το περιεχόμενο των όρων που χρησιμοποιούμε. Το ζήτημα δεν είναι να καταλήξουμε σε μια κοινή συμφωνία, αλλά να καταλάβουμε τι λέει ο ένας και τι λέει ο άλλος. Κι αυτό σήμερα είναι αδύνατο. Και είναι αδύνατο γιατί σήμερα χρησιμοποιούνται οι ίδιοι όροι από το παληό επαναστατικό κίνημα της εργατικής τάξης με διαφορετικό όμως περιεχόμενο.

ΚΑΙ ΠΡΩΤΑ ΑΠ' ΟΛΑ Ο ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟΣ

Αυτό που λένε σήμερα σοσιαλισμό, είτε πρόκειται για κοινωνικό καθεστώς, είτε για την τελική επιδίωξη ενός πολιτικού κόμματος, είτε για "κίνημα", είναι άλλο απ' αυτό που με τον ίδιο όρο εννοούσαν οι παληοί επαναστάτες και εκείνο που έχει απείρως μεγαλύτερη σημασία, αυτό που λένε σήμερα σοσιαλισμό είναι το εντελώς αντίθετο από εκείνο που δημιούργησαν ή προσπάθησαν να δημιουργήσουν οι επαναστατημένες μάζες στο Παρίσι τον Μάρτη του 1871, στη Ρωσία το 1917-18, στην Ισπανία το 1936.

Ας πάρουμε την Κομμούνα. Παρ' όλο που έζησε λίγο και παρ' όλο που περιορίστηκε σε μια πόλη, έχει, όμως, για τη σύγκρισή μας μ' αυτό που λένε σήμερα σοσιαλισμό, δύο πλεονεκτήματα. Πρώτον: Δεν υπήρξε εκεί καμιά μεγαλοφυία και κανένα κόμμα για να "δώσει γραμμή". Ό,τι έγινε, έγινε από τις ίδιες τις επαναστατημένες μάζες. Και δεύτερο: Δύο ιστορικά πρόσωπα που ζούσαν τότε είπανε και γράψανε ότι αυτό που έγινε στο Παρίσι από τις ίδιες τις επαναστατημένες μάζες, αυτό ακριβώς είναι Σοσιαλισμός. Πρόκειται για τον Μαρξ και τον Ένγκελς. Κι απ' ό,τι ξέρουμε, τουλάχιστο μέχρι τώρα, δεν τους έχει καταγγείλει η Μόσχα για πράκτορες, προβοκάτορες κτλ.

Ο Μαρξ, στο έργο του "Ο Εμφύλιος Πόλεμος στη Γαλλία", γράφει:

"... Το πρώτο διάταγμα της Κομμούνας ήταν η κατάργηση του μόνιμου στρατού και η αντικατάστασή του από το ένοπλο έθνος... Το συμβούλιο της Κομμούνας απαρτιζόταν από δημοτικούς αντιπροσώπους εκλεγόμενους με καθολική ψηφοφορία στα διάφορα διαμερίσματα του Παρισιού. Αυτοί ήταν υπεύθυνοι και ανακλητοί σε κάθε στιγμή... Από τα μέλη του συμβουλίου της Κομμούνας ως τον τελευταίο εργάτη, όλοι στις δημόσιες υπηρεσίες πληρώνονταν με τον ίδιο μισθό σαν απλοί εργάτες. Όλα τα προνόμια και οι ιδιαίτερες επιχορηγήσεις που προσφέρονταν στις υψηλές θέσεις του κράτους εξαφανίστηκαν μαζί με τις ίδιες τις θέσεις..." Κι αλλού στο ίδιο έργο: "Τίποτε δεν ήταν πιο ξένο στο πνεύμα της Κομμούνας από το να ζητήσει να αντικαταστήσει την καθολική ψήφο με ένα καθεστώς ιεραρχικών διορισμών".

Και ο Ένγκελς στον πρόλογό του, στο ίδιο έργο, γράφει:

"Η Κομμούνα ήταν υποχρεωμένη να αναγνωρίσει αμέσως, ότι η εργατική τάξη δεν μπορούσε να εξακολουθήσει τις κυβερνητικές λειτουργίες με τον παληό κρατικό μηχανισμό. Ότι για να μην χάσει πάλι τη νεοαποκτημένη κυριαρχία της, έπρεπε από το ένα μέρος να σαρώσει ολόκληρη την παληά κατασταλτική μηχανή, που ως τότε είχε χρησιμοποιηθεί εναντίον της και από το άλλο να εξασφαλιστεί απέναντι των δικών της αντιπροσώπων και υπαλλήλων καθιερώνοντας την αρχή ότι όλοι, χωρίς εξαίρεση, μπορούσαν σε κάθε στιγμή να ανακληθούν... Κατά της μοιραίας αυτής μετα-

μόρφωσης όλων των κυβερνητικών συτημάτων που είχαν υπάρξει, δηλαδή της μεταμόρφωσης του κράτους και των οργάνων του από υπηρέτες σε αφέντες της κοινωνίας, η Κομμούνα χρησιμοποίησε δύο αποτελεσματικά μέσα: πρώτον, διόριζε σ' όλες τις θέσεις —διοικητικές, δικαστικές, εκπαιδευτικές— πρόσωπα εκλεγόμενα με καθολική ψηφοφορία καθιερώνοντας συγχρόνως το δικαίωμα ανάκλησης σε κάθε στιγμή, για τους εκλεγόμενους από τους εκλογείς τους. Δεύτερο: πλήρωνε όλους τους υπαλλήλους, ανώτερους και κατώτερους, με το ίδιο ημερομίσθιο που έπαιρναν και οι εργάτες..."

Και στο τέλος, στο ίδιο:

"Τον τελευταίο καιρό, το σοσιαλδημοκράτη φιλισταίο τον πιάνει ξανά ιερός τρόμος όταν ακούει τις λέξεις Δικτατορία του Προλεταριάτου. Ε, λοιπόν, κύριοι, θέλετε να μάθετε τι λογής είναι αυτή η δικτατορία; Κυτάχτε την Παρισινή Κομμούνα. Αυτή ήταν η δικτατορία του προλεταριάτου."

Τι ήταν, λοιπόν, και τι έκανε η Κομμούνα; Στις 18 του Μάρτη του 1871, μέσα στο πολιορκούμενο από τους Πρώσους Παρίσι, οι εργάτες και η φρουρά επαναστατούν, ανατρέπουν τη "νόμιμη" κυβέρνηση, καταργούν το κράτος σα θεσμό και αναλαμβάνουν την εξουσία οι ίδιες οι επαναστατημένες μάζες μέσω οργάνων που τα εκλέγουν οι ίδιες, που τα ανακαλούν οποτεδήποτε, που είναι υπεύθυνα απέναντί τους και λογοδοτούν σ' αυτές. Καταργούν το μόνιμο στρατό κάι εξοπλίζουν τους εργάτες. Καθιερώνουν το ίσο για όλους ημερομίσθιο. Αυτόν τον τύπο "εξουσίας", που εξασφαλίζει την κυριαρχία των μαζών, που τις προφυλάσσει από τον πάντα υπαρκτό κίνδυνο να τις ξαναδέσουν και να τις ξαναβάλουν στο ζυγό οι ίδιοι οι αντιπρόσωποί τους, τον βρίσκουμε σ' όλες τις πραγματικά μεγάλες λαϊκές επαναστάσεις της εποχής μας. Τα σοβιέτ στη Ρωσία το 1905 και 1917-18, τα εργατικά συμβούλια στη Γερμανία το 1916-20, οι εργοστασιακές επιτροπές στην Ισπανία το 1936, τα εργατικά συμβούλια στην Ουγγαρία το '56 ήταν ταυτόχρονα όργανα πάλης εναντίον

ται από τα κατάβαθα της κοινωνίας και ανεβαίνει στην πιο υψηλή κορυφή της Παγκόσμιας Ιστορίας σαν το πιο αγνό, το πιο γνήσιο, το πιο πολύτιμο δημιούργημά της. Οι πεινασμένοι μέσα στο από μήνες πολιορκούμενο Παρίσι προλετάριοι μεταμορφώνονται σε μυθικούς ήρωες. Ό,τι καλύτερο έχει δώσει η ανθρώπινη Ιστορία στις μεγάλες στιγμές της σε ηθικό μεγαλείο, τόλμη, φαντασία, αφοσίωση, αυτοθυσία το βρίσκουμε πληθωρικά σ' αυτές τις χειραφετημένες μάζες. Οι μεγάλες ιδέες της γαλλικής Επανάστασης, η Ελευθερία, η Ισότης, η Αδελφότης γίνονται πραγματικότητα. Το όραμα του Μπαμπέφ για την Κοινωνία των Ίσων παίρνει σάρκα και οστά. Είναι αυτό το ίδιο το επαναστατημένο Παρίσι.

Ό,τι σάπιο, βρώμικο, ανήθικο εγκαταλείπει το Παρίσι και ακολουθεί τον Θιέρσο στις Βερσαλίες.

Οι κακοποιοί έχουν εξαφανιστεί από το Παρίσι. Κανένα έγκλημα, καμιά κλοπή, κανένα πτώμα στο νεκροτομείο.

Και όταν στις τραγικές βδομάδες του Μάη, οι ορδές του Θιέρσου, ενισχυμένες από τις χιλιάδες των αιχμαλώτων που απελευθερώνει ο Βίσμαρκ, παραβιάζουν τις πύλες της επαναστατημένης πόλης και κατακλύζουν τους δρόμους, όλο το επαναστατημένο Παρίσι είναι στα οδοφράγματα και υπερασπίζει με αφάνταστη τόλμη και πάθος την υπόθεσή του που είναι και υπόθεση όλων των λαών του κόσμου. Αυτοί οι άνδρες και οι γυναίκες, οι νέοι, οι γέροι και τα παιδιά που ατρόμητοι πέφταν στα οδοφράγματα, πέθαιναν με την πεποίθηση ότι αφήνουν μια αθάνατη κληρονομιά στις επόμενες γενεές και στην Ιστορία.

□□□

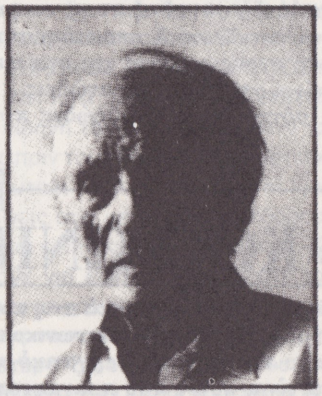
Αυτό που ήταν η Κομμούνα, αυτό είναι ο Σοσιαλισμός και τίποτε άλλο απ' αυτό. Η δίχως τάξεις πανανθρώπινη παγκόσμια Κοινωνία μόνον απ' αυτές τις χειραφετημένες λαϊκές μάζες είναι δυνατό να οικοδομηθεί και από κανέναν άλλο δήθεν για λογαριασμό τους.

Η Ρόζα Λούξεμπουργκ δίνει τον ακόλουθο ορισμό: "Η ουσία της Σοσιαλιστικής Κοινωνίας έγκειται σε τούτο: ότι η μεγάλη εργαζόμενη μάζα παύει να είναι μια μάζα διευθυνόμενη και αρχίζει αντίθετα να ζει με όλο της το είναι ολό-

να και στις άλλες "σοσιαλιστικές" χώρες από σαράντα χρόνια.

Σ' αυτές τις χώρες τα μέσα παραγωγής έχουν κρατικοποιηθεί και η οικονομία αναπτύσσεται επί τη βάσει σχεδίου. Αλλά οι εργαζόμενες μάζες όχι μόνο δεν είναι αυτές εκείνες που ασκούν την οικονομική και πολιτική εξουσία, αλλά έχουν στερηθεί και απ' όλα, και τα πιο στοιχειώδη ακόμα, πολιτικά δημοκρατικά τους δικαιώματα, αυτά τα δικαιώματα που με τους αγώνες τους είχαν κατακτήσει μέσα στο παληό καθεστώς. Δεν έχουν δικαίωμα ούτε να συνέρχονται, ούτε να συνεταιρίζονται, ούτε να εκφράζονται, ούτε να εκλέγουν, ούτε να εκλέγονται, ούτε να απεργούν. Η εξουσία έχει αυστηρά μονοπωληθεί από το κόμμα και ένα ιεραρχικό σύστημα έχει επιβληθεί που παρακολουθεί, ελέγχει και κατασκοπεύει και το τελευταίο κύτταρο της κοινωνίας. Οι μάζες, αποστερημένες από κάθε δικαίωμα συμμετοχής στην πολιτική ζωή, βρίσκονται σε απίστευτη άγνοια και τροφοδοτούνται με τους πιο τερατώδεις μύθους. Το σύνολο των άμεσων παραγωγών έχει μετατραπεί σε άβουλο εκτελεστικό όργανο, στερημένο από κάθε δυνατότητα ενεργού συμμετοχής στη διαδικασία παραγωγής.

Εκείνοι που διευθύνουν είναι πάνω από κάθε έλεγχο και κάθε υπόνοια κριτικής ή ελέγχου από το μέρος των λαϊκών

Εξω από την Ιστορία

Τον προειδοποίησαν οι γιατροί ότι μια εγχείρηση στα μάτια ήταν πολύ πιθανόν να απέβαινε μοιραία, μια και έπασχε από σάκχαρο.

μούνα; Στις 18 του Μάρτη του 1871, μέσα στο πολιορκούμενο από τους Πρώσους Παρίσι, οι εργάτες και η φρουρά επαναστατούν, ανατρέπουν τη "νόμιμη" κυβέρνηση, καταργούν το κράτος σα θεσμό και αναλαμβάνουν την εξουσία οι ίδιες οι επαναστατημένες μάζες μέσω οργάνων που τα εκλέγουν οι ίδιες, που τα ανακαλούν οποτεδήποτε, που είναι υπεύθυνα απέναντί τους και λογοδοτούν σ' αυτές. Καταργούν το μόνιμο στρατό και εξοπλίζουν τους εργάτες. Καθιερώνουν το ίσο για όλους ημερομίσθιο. Αυτόν τον τύπο "εξουσίας", που εξασφαλίζει την κυριαρχία των μαζών, που τις προφυλάσσει από τον πάντα υπαρκτό κίνδυνο να τις ξαναδέσουν και να τις ξαναβάλουν στο ζυγό οι ίδιοι οι αντιπρόσωποί τους, τον βρίσκουμε σ' όλες τις πραγματικά μεγάλες λαϊκές επαναστάσεις της εποχής μας. Τα σοβιέτ στη Ρωσία το 1905 και 1917-18, τα εργατικά συμβούλια στη Γερμανία το 1916-20, οι εργοστασιακές επιτροπές στην Ισπανία το 1936, τα εργατικά συμβούλια στην Ουγγαρία το '56 ήταν ταυτόχρονα όργανα πάλης εναντίον των εκμεταλλευτών και του κράτους τους και νέες μορφές οργάνωσης των ανθρώπων, στηριζόμενες σε αρχές ριζικά αντίθετες απ' αυτές της εκμεταλλευτικής κοινωνίας.

Η Κομμούνα θεωρεί, επίσης, τον εαυτό της αναπόσπαστο μέρος του παγκόσμιου κινήματος των εργαζομένων για την απελευθέρωσή τους. Καταργεί την τρίχρωμη σημαία της γαλλικής δημοκρατίας και την αντικαθιστά με την Κόκκινη Σημαία της Παγκόσμιας Επανάστασης. Γκρεμίζει τη στήλη Βαντόμ, καμωμένη από τα κανόνια-λάφυρα του μεγάλου Ναπολέοντα, σύμβολο μίσους των λαών. Θεωρεί όλους τους ξένους επαναστάτες, που βρίσκονταν στο Παρίσι, πολίτες της Κομμούνας και τους εμπιστεύεται θέσεις-κλειδιά για την άμυνά της.

Τι ήταν αυτό που έκανε την Κομμούνα αθάνατη στους αιώνες, πηγή θάρρους, πίστης και ελπίδας για τα εκατομμύρια των προλετάριων;

Ένας καινούργιος κόσμος, λουσμένος στο φως και στην αλήθεια, αναδύεται μένες από τις χιλιάδες των αιχμαλώτων που απελευθερώνει ο Βίσμαρκ, παραβιάζουν τις πύλες της επαναστατημένης πόλης και κατακλύζουν τους δρόμους, όλο το επαναστατημένο Παρίσι είναι στα οδοφράγματα και υπερασπίζει με αφάνταστη τόλμη και πάθος την υπόθεσή του που είναι και υπόθεση όλων των λαών του κόσμου. Αυτοί οι άνδρες και οι γυναίκες, οι νέοι, οι γέροι και τα παιδιά που ατρόμητοι πέφταν στα οδοφράγματα, πέθαιναν με την πεποίθηση ότι αφήνουν μια αθάνατη κληρονομιά στις επόμενες γενεές και στην Ιστορία.

□□□

Αυτό που ήταν η Κομμούνα, αυτό είναι ο Σοσιαλισμός και τίποτε άλλο απ' αυτό. Η δίχως τάξεις πανανθρώπινη παγκόσμια Κοινωνία μόνον απ' αυτές τις χειραφετημένες λαϊκές μάζες είναι δυνατό να οικοδομηθεί και από κανέναν άλλο δήθεν για λογαριασμό τους.

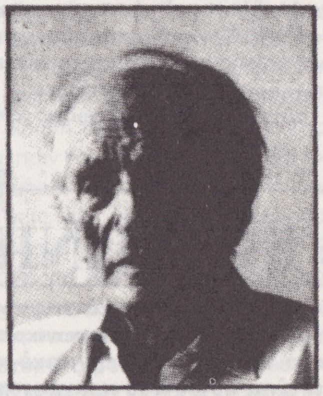
Η Ρόζα Λούξεμπουργκ δίνει τον ακόλουθο ορισμό: "Η ουσία της Σοσιαλιστικής Κοινωνίας έγκειται σε τούτο: ότι η μεγάλη εργαζόμενη μάζα παύει να είναι μια μάζα διευθυνόμενη και αρχίζει αντίθετα να ζει με όλο της το είναι ολόκληρο την ενεργό οικονομική και πολιτική ζωή που τη διευθύνει με τον αυτοκαθορισμό της όλο και πιο συνειδητά και πιο ελεύθερα".

Και ο Κορνήλιος Καστοριάδης: "Η φυσική και ανεμπόδιστη εκτύλιξη της αυτόνομης δημιουργικής δραστηριότητας των μαζών που εγκαθιστούν νέες μορφές συλλογικής ζωής, αυτή είναι η ουσία της σοσιαλιστικής αλλαγής. ...Οι εργαζόμενες μάζες δεν μπορούν να πραγματοποιήσουν τον αντικειμενικό σκοπό της επανάστασής τους, παρά εάν οικοδομήσουν την ίδια τους την εξουσία σ' όλους τους τομείς της κοινωνικής δραστηριότητας. ...Η ύπαρξη των αυτόνομων οργάνων των μαζών συμβούλια, επιτροπές, κομμούνες, δεν είναι απλώς μια μορφή εξουσίας, αλλά αυτή η ίδια η Επανάσταση".

Τι είναι αυτό που λένε σοσιαλισμό σήμερα, άρχοντες και αρχόμενοι; Ο υπαρκτός σοσιαλισμός ή το κοινωνικό καθεστώς που υπάρχει σήμερα στη Ρωσία από 3/4 του αιώ-

γων έχει μετατραπεί σε άβουλο εκτελεστικό όργανο, στερημένο από κάθε δυνατότητα ενεργού συμμετοχής στη διαδικασία παραγωγής.

Εκείνοι που διευθύνουν είναι πάνω από κάθε έλεγχο και κάθε υπόνοια κριτικής ή ελέγχου από το μέρος των λαϊκών

Εξω από την Ιστορία

Τον προειδοποίησαν οι γιατροί ότι μια εγχείρηση στα μάτια ήταν πολύ πιθανόν να απέβαινε μοιραία, μια και έπασχε από σάκχαρο.

Ο Α. Στίνας έπαιξε ως την τελευταία στιγμή κορώναγράμματα τη ζωή του: «Τι να την κάνω τη ζωή, αν δεν μπορώ να διαβάζω;», είπε απλά. Κι έτσι απλά έσβησε χτες το πρωί στα 87 χρόνια του.

Η είδηση του θανάτου του, κυκλοφόρησε αστραπιαία μέσα κι έξω από τα σύνορα - ο Α. Στίνας είχε πολλούς πιστούς φίλους (**«Στον σιονεί πατέρα μου»** θα γράφει το στεφάνι του **Κορνήλιου Καστοριάδη**).

Ο Α. Στίνας (**Σπύρος Πρίφτης** το πραγματικό του όνομα) προσωποποιούσε την πορεία του ελληνικού εργατικού κινήματος στην πιο ασυμβίβαστη την πιο ανυπότακτη μορφή του. Ακατάβλητος αγωνιστής, σεμνός και πληθωρικός, δεν υπέταξε ποτέ τις αρχές του σε σκοπιμότητες. Έζησε ως υπόδειγμα ανθρώπου κι επαναστάτη. Κι έτσι θα μείνει στη **μνήμη μας** - μια και καμιά επίσημη ιστορία δεν πρόκειται ποτέ να το γράψει...

Γ.Β.

Σάββατο 7 Νοεμβρίου 1987 ***ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ***

μαζών αντιμετωπίζεται με τις φυλακές, τα στρατόπεδα συγκέντρωσης, τα ψυχιατρεία, τα εκτελεστικά αποσπάσματα. Οι διαφορές στους μισθούς και στα ημερομίσθια είναι απίστευτα τερατώδεις.

Η Ισότης, αυτό το ιδεώδες που με πύρινα γράμματα είχαν αναγράψει στις Σημαίες τους οι επαναστατημένες μάζες σ' όλες τις μεγάλες στιγμές της ιστορίας τους, έχει από επίσημα Συνέδρια σ' αυτές τις "σοσιαλιστικές" χώρες καταγγελθεί, καταδικαστεί και στιγματιστεί σαν αντιδραστική, μικροαστική ουτοπία. Ένας χονδροειδής και ηλίθιος σωβινισμός που δεν διαφέρει και πολύ από τον ρατσισμό του Χίτλερ καλλιεργείται στις μάζες. Οι εθνικές μειονότητες και οι εβραίοι περιφρονούνται και καταδιώκονται όπως και στο παληό τσαρικό καθεστώς.

□□□

Ο "υπαρκτός σοσιαλισμός" δεν είναι θεωρία. Είναι το καθεστώς που έχει επιβληθεί σε μια ολόκληρη σειρά από χώρες διαφορετικής οικονομικής και εκπολιτιστικής ανάπτυξης. Μπορούμε να το δούμε, να το ακούσουμε, να το ψάξουμε, να πάμε εκεί, να ρωτήσουμε αυτούς που έχουν πάει, κτλ. Ένα μόνον δεν πρέπει να κάνουμε, να πιστέψουμε αυτά που λένε οι ίδιοι ή εκείνοι που έχουν σκοπό να επιβάλλουν κι εδώ ένα όμοιο καθεστώς.

Εκτός από τα Κομμουνιστικά Κόμματα και όλα σχεδόν, δίχως εξαίρεση, όλων των πολιτικών αποχρώσεων τα κόμματα, υπόσχονται, όταν με "την ψήφο του λαού" πάρουν την εξουσία, πολύ ή λίγο σοσιαλισμό. Θα δούμε πιο κάτω τι λογής σοσιαλισμός είναι αυτός που υπόσχονται.

Εκτός από τις χώρες του "υπαρκτού σοσιαλισμού" και μια άλλη ολόκληρη σειρά "Σοσιαλιστικών δημοκρατιών" έχει κάνει την εμφάνισή της μετά τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο. Είναι σχεδόν όλες, με ελάχιστες εξαιρέσεις, οι χώρες που τους αποικιοκράτες ή τους πασάδες αντικαταστήσανε δεξιές ή "αριστερές" μιλιταριστικές κλίκες. Αυτοί θεωρούν το καθεστώς τους "σοσιαλιστικό" για μόνο το λόγο ότι αυτό είναι ολοκληρωτικό. Και για τίποτε άλλο. Ούτε σχέδια για βιομηχανοποίηση ή "δημιουργία των υλικών προϋποθέσεων για το σοσιαλισμό" κτλ. Σ' αυτά "άρχουσα τάξη" είναι οι στρατιωτικοί. Και η δουλειά τους είναι ο διαρκής πόλεμος μεταξύ τους. Ένα δίχως διακοπή ανθρωπομακελειό είναι η καθημερινή ζωή αυτών των χωρών. Το αίμα και ο ιδρώτας εκατομμυρίων σκλάβων του πετρελαίου και των ορυχείων μετατρέπεται σε αεροπλάνα, τανκς, κανόνια, ενώ οι λαοί αυτών των χωρών ζουν στην πιο απίστευτη αθλιότητα και χιλιάδες παιδιά πεθαίνουν κάθε μέρα. Και, φυσικά, πίσω απ' αυτούς κρύβεται η Σια και η Κα-Γκε-Μπέ και οι πολεμικές βιομηχανίες.

□□□

Καμιά λέξη στην Ιστορία δεν έχει υποστεί τόση παραποίηση, κακοποίηση, διαστρέβλωση, εξευτελισμό όσο η λέξη σοσιαλισμός. Αυτό που έδινε χαρά και ελπίδες στους απόκληρους και τους καταπιεζόμενους του κόσμου, αυτό το γεμάτο φως και αλήθεια όραμα για μια παγκόσμια κοινότητα χειραφετημένων λαών, αυτό που κάτω από τη Σημαία του αγωνίστηκαν και έδωσαν τη ζωή τους χιλιάδες και χιλιάδες προλετάριοι, έγινε σήμερα λάσπη και βούρκος, απάτη, ψέμα, υποκρισία και κάτεργο για τους λαούς.

ΠΕΡΙ «ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΠΟΙΗΣΕΩΝ»

Θα σταθούμε πολύ γενικά στις κοινωνικοποιήσεις. Τι ήταν οι κοινωνικοποιήσεις για το επαναστατικό εργατικό κίνημα και τι είναι αυτές που πραγματοποιεί το ΠΑΣΟΚ και που, όπως είπε ο κ. Παπανδρέου, αυτό ξεχωρίζει το ΠΑΣΟΚ από τα Κομμουνιστικά κόμματα που αντί να κοινωνικοποιούν, αυτά κρατικοποιούν τις επιχειρήσεις.

Η άμεση κοινωνικοποίηση των μέσων

κές εταιρείες με μετόχους αυτούς τους εργάτες και υπαλλήλους. Θα λειτουργούσαν μέσα στην καπιταλιστική κοινωνία και σύμφωνα με τους νόμους της καπιταλιστικής οικονομίας.

Τέτοιες προσπάθειες συγκρότησης "σοσιαλιστικών" επιχειρήσεων με ίσα δικαιώματα, ίσα καθήκοντα και ίσο για όλους ημερομίσθιο, ανεξάρτητα από βαθμό και ειδικότητα, είχαν γίνει πολλές

νωνία που να έχει μια οποιαδήποτε σχέση με τον Σοσιαλισμό. Σ' αυτό ξεχωρίζει η σοσιαλιστική επανάσταση από την αστική.

Ενώ η αστική επανάσταση δεν είχε παρά να καταργήσει τα εμπόδια και να επιτρέψει την πλήρη ανάπτυξη μιας καπιταλιστικής παραγωγής ήδη ανεπτυγμένης μέσα στους κόλπους της παλιάς κοινωνίας, η σοσιαλιστική επανάσταση πρέπει να μεταμορφώσει συνειδητά την κοινωνία. Και το ουσιαστικό περιεχόμενο αυτής της μεταμόρφωσης είναι η κατάργηση της διαίρεσης της κοινωνίας σε δι-

μαζών αντιμετωπίζεται με τις φυλακές, τα στρατόπεδα συγκέντρωσης, τα ψυχιατρεία, τα εκτελεστικά αποσπάσματα. Οι διαφορές στους μισθούς και στα ημερομίσθια είναι απίστευτα τερατώδεις.

Η Ισότης, αυτό το ιδεώδες που με επιβάλλουν κι εδώ ένα όμοιο καθεστώς.

Εκτός από τα Κομμουνιστικά Κόμματα και όλα σχεδόν, δίχως εξαίρεση, όλων των πολιτικών αποχρώσεων τα κόμματα, υπόσχονται, όταν με "την ψήφο του λαού" πάρουν την εξουσία, πολύ ή λίγο σοσιαλισμό. Θα δούμε πιο κάτω τι λογής σοσιαλισμός είναι αυτός που υπόσχονται.

Εκτός από τις χώρες του "υπαρκτού σοσιαλισμού" και μια άλλη ολόκληρη σειρά "Σοσιαλιστικών δημοκρατιών" έχει κάνει την εμφάνισή της μετά τον δεύ- ποστεί τόση παραποίηση, κακοποίηση, διαστρέβλωση, εξευτελισμό όσο η λέξη σοσιαλισμός. Αυτό που έδινε χαρά και ελπίδες στους απόκληρους και τους καταπιεζόμενους του κόσμου, αυτό το γεμάτο φως και αλήθεια όραμα για μια παγκόσμια κοινότητα χειραφετημένων λαών, αυτό που κάτω από τη Σημαία του αγωνίστηκαν και έδωσαν τη ζωή τους χιλιάδες και χιλιάδες προλετάριοι, έγινε σήμερα λάσπη και βούρκος, απάτη, ψέμα, υποκρισία και κάτεργο για τους λαούς.

ΠΕΡΙ «ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΠΟΙΗΣΕΩΝ»

Θα σταθούμε πολύ γενικά στις κοινωνικοποιήσεις. Τι ήταν οι κοινωνικοποιήσεις για το επαναστατικό εργατικό κίνημα και τι είναι αυτές που πραγματοποιεί το ΠΑΣΟΚ και που, όπως είπε ο κ. Παπανδρέου, αυτό ξεχωρίζει το ΠΑΣΟΚ από τα Κομμουνιστικά κόμματα που αντί να κοινωνικοποιούν, αυτά κρατικοποιούν τις επιχειρήσεις.

Η άμεση κοινωνικοποίηση των μέσων παραγωγής αναγραφόταν στα προγράμματα όλων των εργατικών κομμάτων και των αναρχοσυνδικαλιστικών οργανώσεων. Όλα τα μέσα παραγωγής, είτε αυτά ανήκουν σε ιδιώτες, είτε σε εταιρείες, είτε σε τραστ, είτε σε αυτόνομους οργανισμούς, είτε στο κράτος, γίνονταν κτήμα ολόκληρης της κοινωνίας και τη διεύθυνσή τους ανελάμβαναν οι άμεσοι παραγωγοί. Αλλά για να γίνει αυτό πρέπει να ανατραπεί το εκμεταλλευτικό καθεστώς, να διαλυθεί το κράτος όπως και κάθε άλλος καταναγκαστικός μηχανισμός και η εξουσία να περάσει στις εργαζόμενες μάζες, μέσω των εργατικών συμβουλίων, οργάνων που τα δημιουργούν οι ίδιες οι μάζες, που τα μέλη τους εκλέγονται και ανακαλούνται απ' αυτές, που λογοδοτούν σ' αυτές και είναι υπεύθυνα απέναντί τους.

Εάν υποθέσουμε ότι οι επιχειρήσεις, που "κοινωνικοποιεί" το ΠΑΣΟΚ, περνάν πράγματι στα χέρια των εργατών και των υπαλλήλων που δουλεύουν σ' αυτές και τότε ακόμα θα είχαμε απλώς μετοχικές εταιρείες με μετόχους αυτούς τους εργάτες και υπαλλήλους. Θα λειτουργούσαν μέσα στην καπιταλιστική κοινωνία και σύμφωνα με τους νόμους της καπιταλιστικής οικονομίας.

Τέτοιες προσπάθειες συγκρότησης "σοσιαλιστικών" επιχειρήσεων με ίσα δικαιώματα, ίσα καθήκοντα και ίσο για όλους ημερομίσθιο, ανεξάρτητα από βαθμό και ειδικότητα, είχαν γίνει πολλές στο παρελθόν από προμαρξιστικούς σοσιαλιστές ή από ομάδες προχωρημένων εργατών. Όλες είχαν την ίδια τύχη, είτε υπόκυψαν στον ανταγωνισμό των όμοιων καπιταλιστικών επιχειρήσεων και διαλύθηκαν, είτε κατέληξαν κι αυτές σε καθαρά καπιταλιστικές επιχειρήσεις.

Αλλά οι δήθεν κοινωνικοποιημένες κρατικές επιχειρήσεις του ΠΑΣΟΚ δεν έχουν καμιά σχέση με τις παραπάνω. Όλη η υπόθεση της "κοινωνικοποίησης", που τόση προβολή της έγινε, περιορίζεται στην εκλογή εργατών αντιπροσώπων σε μια επιτροπή που κι αυτής οι αρμοδιότητες είναι συμβουλευτικές. Στην επιτροπή θα συμμετέχουν και άλλοι "φορείς" και η "συμβουλευτική" ψήφος των εργατών θα είναι πάντα μειοψηφία.

Οι "κοινωνικοποιήσεις" του ΠΑΣΟΚ δεν είναι τίποτε άλλο από σαπουνόφουσκες, απ' αυτές που διαβάζουμε ή ακούμε κάθε μέρα στον τύπο ή στα μαζικά μέσα "ενημέρωσης".

Δεν υπάρχει και δεν μπορεί να υπάρχει τίποτε μέσα στην καπιταλιστική κοινωνία που να έχει μια οποιαδήποτε σχέση με τον Σοσιαλισμό. Σ' αυτό ξεχωρίζει η σοσιαλιστική επανάσταση από την αστική.

Ενώ η αστική επανάσταση δεν είχε παρά να καταργήσει τα εμπόδια και να επιτρέψει την πλήρη ανάπτυξη μιας καπιταλιστικής παραγωγής ήδη ανεπτυγμένης μέσα στους κόλπους της παλιάς κοινωνίας, η σοσιαλιστική επανάσταση πρέπει να μεταμορφώσει συνειδητά την κοινωνία. Και το ουσιαστικό περιεχόμενο αυτής της μεταμόρφωσης είναι η κατάργηση της διαίρεσης της κοινωνίας σε διευθύνοντες και διευθυνόμενους. Η κατάργηση αυτού του θεμέλιου κάθε εκμεταλλευτικής κοινωνίας και η ανάληψη όλων των εξουσιών και όλων των αρμοδιοτήτων από τις ίδιες τις εργαζόμενες μάζες. Τότε μόνον η παραγωγή και η οικονομία κοινωνικοποιούνται, γίνονται δηλαδή πραγματικά κτήμα ολόκληρης της κοινωνίας. Όλα τα άλλα είναι χονδροειδής απάτη.

Αυτό που γίνεται στην Ελλάδα, γίνεται και σ' όλες τις καπιταλιστικές χώρες δίχως ντόρο, δίχως νταϊλίκια και δίχως την ετικέτα της σοσιαλιστικής αλλαγής.

Οι κρατικοποιήσεις, η αύξηση του όγκου των κρατικών επενδύσεων, ο από-

λυτος έλεγχος του κράτους στην οικονομία, η διαρκώς και σε μεγαλύτερη κλίμακα επέκταση του κρατικού ελέγχου σ' όλες τις εκδηλώσεις της δημόσιας ζωής, είναι ένα φαινόμενο που παίρνει όλο και μεγαλύτερες διαστάσεις σ' όλες τις χώρες, με μια διαφορά μόνο στους ρυθμούς και στα μέσα.

Το κράτος μετατρέπεται σ' όλες τις καπιταλιστικές χώρες από όργανο προστασίας της άρχουσας τάξης σε διευθυντή και συντονιστή της οικονομίας. Αυτή η μετατροπή δεν παρουσιάζει τίποτε το παράδοξο. Η εκμεταλλευτική κοινωνία περνάει από τη βασιλεία του χρηματιστικού κεφάλαιου, των τραστ και των μονοπωλίων σε μια άλλη, στην αμέσως επόμενη φάση: στον κρατικό ή πιο σωστά στον γραφειοκρατικό καπιταλισμό.

Αυτή η γραφειοκρατικοποίηση επιφέρει βαθιές τροποποιήσεις στη διάρθρωση και στη λειτουργία της κοινωνίας. Η κοινωνία κυριαρχείται από μια γραφειοκρατική ιεραρχική διάρθρωση και μεταμορφώνεται σ' ένα πολύπλοκο σύστημα πυραμίδων. Οι σχέσεις εκμετάλλευσης στην γραφειοκαπιταλιστική κοινωνία παίρνουν όλο και περισσότερο τη μορφή ιεραρχικών σχέσεων.

Το φαινόμενο ήταν γνωστό πολύ γενικά από πριν πολλά χρόνια. Ο Ένγκελς στην κριτική του στο πρόγραμμα της Ερφούρτης έγραφε για όσους πίστευαν ότι η κατάργηση της ατομικής ιδιοκτησίας και το σχέδιο κάνουν σοσιαλισμό: "Η φράση: η έλλειψη σχεδίου που έχει την αιτία της στη φύση της ιδιωτικής καπιταλιστικής παραγωγής, χρειάζεται πολύ διόρθωση. Εγώ ξέρω μια καπιταλιστική παραγωγή σαν κοινωνική μορφή, σαν οικονομική φάση, μια ιδιωτική καπιταλιστική παραγωγή σαν ένα φαινόμενο που συμβαίνει έτσι ή αλλιώς μέσα στη φάση αυτή. Γιατί τι θα πει καπιταλιστική ιδιωτική παραγωγή; Παραγωγή από έναν και μόνο επιχειρηματία που όμως τείνει να γίνει εξαίρεση. Καπιταλιστική παραγωγή από ανώνυμες εταιρείες δεν είναι πια ιδιωτική παραγωγή, αλλά παραγωγή για τον συνεταιρικό λογαριασμό πολλών. Και όταν από τις ανώνυμες εταιρείες περάσουμε στα τραστ που εξουσιάζουν και μονοπωλούν ολόκληρους βιομηχανικούς κλάδους, βλέπουμε ότι εκεί παύει όχι μόνον η ιδιωτική παραγωγή, αλλά και η έλλειψη σχεδίου."

Και στο Άντιντύριγκ, ανάμεσα σε πολλά άλλα σχετικά με τον κρατικό καπιταλισμό, γράφει: "...Ιδιοποίηση των μεγάλων οργανισμών παραγωγής και συγκοινωνίας πρώτα από μετοχικές εταιρείες, αργότερα από τραστ και τελευταία από το ίδιο το κράτος. Η αστική τάξη αποδείχνεται πια μια περιττή τάξη. Όλες τις κοινωνικές της λειτουργίες τις εκτελούν τώρα πληρωμένοι υπάλληλοι..."

Πολλοί από τους παλιούς επαναστάτες θεωρούσαν αναπόφευκτη τη γραφειοκρατικοποίηση της καπιταλιστικής κοινωνίας, εάν φυσικά δεν ανέτρεπε το καπιταλιστικό καθεστώς η εργατική τάξη πριν αυτό φτάσει σ' αυτή του τη φάση. Και για όλους αυτούς όχι μόνον η κρατικοποίηση της παραγωγής και το σχέδιο δίχως την εξουσία των μαζών δεν ήταν απόδειξη και εγγύηση του σοσιαλιστικού χαρακτήρα της κοινωνίας, αλλά αντίθετα σήμαινε μια ριζική επιδείνωση των ταξικών ανταγωνισμών και μια πιο βαριά και πιο πλήρη μορφή της καταπίεσης και της εκμετάλλευσης.

Ο "σοσιαλιστικός" λοιπόν μετασχηματισμός δεν είναι άλλο από τον γραφειοκρατικό μετασχηματισμό της εκμεταλλευτικής κοινωνίας, μετασχηματισμό που καθορίζεται από τους οικονομικούς νόμους αυτής της κοινωνίας.

Και μόνον το γεγονός ότι ο "σοσιαλιστικός αυτός μετασχηματισμός" πραγματοποιείται από το ΠΑΣΟΚ, από το κόμμα δηλαδή που κατέχει την εξουσία και από το κράτος, αρκεί για να μας δείξει ότι σ' αυτόν το "σοσιαλιστικό" μετασχηματισμό δεν υπάρχει και δεν μπορεί να υπάρχει ούτε ίχνος σοσιαλισμού.

Ο Σοσιαλισμός, η κοινωνική, πολιτική, οικονομική και πνευματική χειραφέτηση των λαϊκών μαζών δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί παρά μόνον απ' αυτές τις ίδιες τις εργαζόμενες μάζες, όταν αυτές βρουν στον ίδιο τον εαυτό τους τη συνείδηση, τη δύναμη και την θέληση να ανατρέψουν το εκμεταλλευτικό καθεστώς και να πάρουν στα χέρια τους τη διεύθυνση της κοινωνίας.

Δεν υπάρχει πιο παράλογη και πιο επικίνδυνη για τις μάζες αυταπάτη απ' το να πιστεύουν ότι είναι δυνατόν η κοινωνική τους απελευθέρωση να πραγματοποιηθεί από το κράτος και το κόμμα. Αυτό θα έπρεπε να σημαίνει: ότι το οικονομικό στρώμα που κατέχει την εξουσία, διευθύνει την οικονομία και διαχειρίζεται τον κοινωνικό πλούτο, όχι μόνον δεν θα επωφεληθεί απ' αυτό και δεν θα δημιουργήσει προνόμια για τον εαυτό του, αλλά αντίθετα, θα μεταβιβάζει συνειδητά τις εξουσίες του, έστω και με δόσεις, στις λαϊκές μάζες μέχρι που να διαλυθεί αυτό το ίδιο μέσα σε μια αταξική κοινωνία ισότητας, ελευθερίας, δίχως κράτος, χωροφύλακες, δεσμοφύλακες, κτλ.

Αυτό ούτε έγινε ποτέ στην Ιστορία, ούτε και πρόκειται να γίνει και μόνον οι ηλίθιοι μπορούν να πιστέψουν αυτούς που το υπόσχονται.

στην γραφειοκαπιταλιστική κοινωνία παίρνουν όλο και περισσότερο τη μορφή ιεραρχικών σχέσεων.

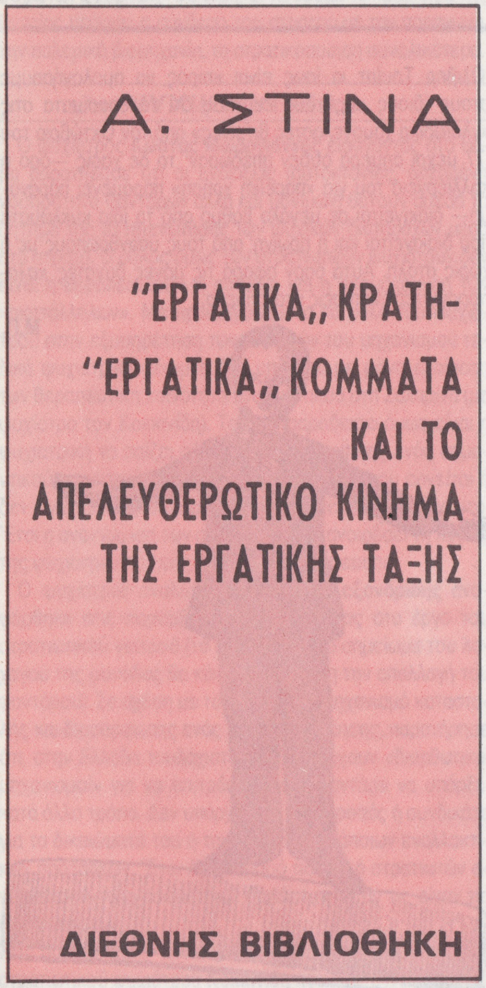
Το φαινόμενο ήταν γνωστό πολύ γενικά από πριν πολλά χρόνια. Ο Ένγκελς στην κριτική του στο πρόγραμμα της Ερφούρτης έγραφε για όσους πίστευαν ότι η κατάργηση της ατομικής ιδιοκτησίας και το σχέδιο κάνουν σοσιαλισμό: "Η φράση: η έλλειψη σχεδίου που έχει την αιτία της στη φύση της ιδιωτικής καπιταλιστικής παραγωγής, χρειάζεται πολύ διόρθωση. Εγώ ξέρω μια καπιταλιστική παραγωγή σαν κοινωνική μορφή, σαν οικονομική φάση, μια ιδιωτική καπιταλιστική παραγωγή σαν ένα φαινόμενο που

οκρατικοποίηση της καπιταλιστικής κοινωνίας, εάν φυσικά δεν ανέτρεπε το καπιταλιστικό καθεστώς η εργατική τάξη πριν αυτό φτάσει σ' αυτή του τη φάση. Και για όλους αυτούς όχι μόνον η κρατικοποίηση της παραγωγής και το σχέδιο δίχως την εξουσία των μαζών δεν ήταν απόδειξη και εγγύηση του σοσιαλιστικού χαρακτήρα της κοινωνίας, αλλά αντίθετα σήμαινε μια ριζική επιδείνωση των ταξικών ανταγωνισμών και μια πιο βαριά και πιο πλήρη μορφή της καταπίεσης και της εκμετάλλευσης.

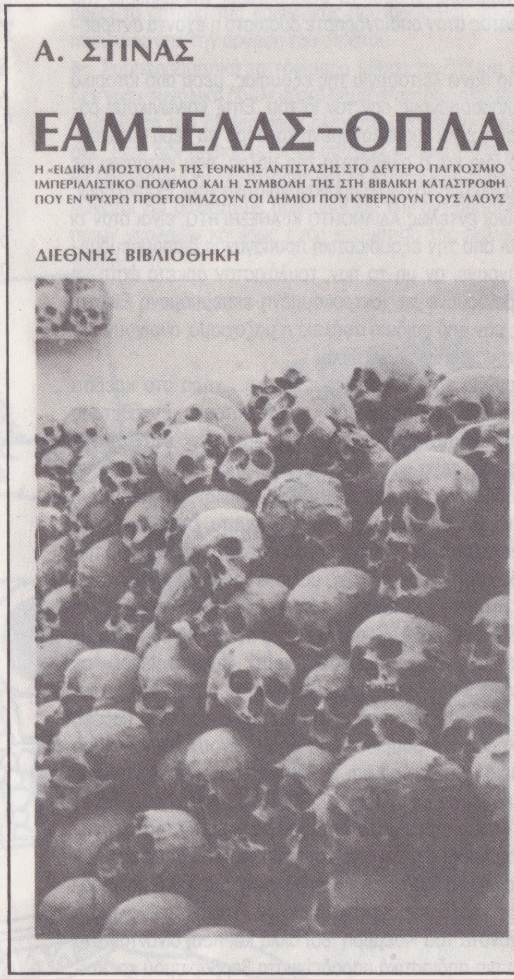
Ο "σοσιαλιστικός" λοιπόν μετασχηματισμός δεν είναι άλλο από τον γραφειοκρατικό μετασχηματισμό της εκμεταλ-

τό θα έπρεπε να σημαίνει: ότι το οικονομικό στρώμα που κατέχει την εξουσία, διευθύνει την οικονομία και διαχειρίζεται τον κοινωνικό πλούτο, όχι μόνον δεν θα επωφεληθεί απ' αυτό και δεν θα δημιουργήσει προνόμια για τον εαυτό του, αλλά αντίθετα, θα μεταβιβάζει συνειδητά τις εξουσίες του, έστω και με δόσεις, στις λαϊκές μάζες μέχρι που να διαλυθεί αυτό το ίδιο μέσα σε μια αταξική κοινωνία ισότητας, ελευθερίας, δίχως κράτος, χωροφύλακες, δεσμοφύλακες, κτλ.

Αυτό ούτε έγινε ποτέ στην Ιστορία, ούτε και πρόκειται να γίνει και μόνον οι ηλίθιοι μπορούν να πιστέψουν αυτούς που το υπόσχονται.

Η «Χοντρική Πώληση» του Τρόμου

ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΕΣ ΤΡΟΜΟΔΟΤΕΣ
ΤΡΟΜΟΓΡΑΦΟΙ ΤΡΟΜΟΦΑΓΟΙ...

ΜΙΑ ΒΑΣΙΚΗ ΑΡΧΗ για όσους έχουνε στα βιβλία ή στην πράξη μελετήσει το φαινόμενο «Εξουσία» είναι ότι ΠΑΝΤΟΤΕ ο τρόμος αποτελεί τον καλύτερο σύμμαχο στο παιχνίδι για την ολοκληρωτική επικράτηση της εξουσιαστικής λέπρας. Δεν υπάρχει εξουσία χωρίς τρόμο κι αν ακόμα αυτός δεν υπάρχει τότε η εξουσία οφείλει να τον εφεύρει.

Για να υπάρξει τρόμος πρέπει να υπάρξουνε πρώτα «κακοί». Και αυτοί οι «κακοί» είναι που προορίζονται ν' αναλάβουνε στους ώμους τους τον όχι και τόσο ευχάριστο τίτλο του Αποδιοπομπαίου Τράγου. Άπειρα τα παραδείγματα στο μακρινό ιστορικό παρελθόν. Άπειρα και στο Σήμερα. Στο πονηρό Σήμερα που, έχοντας περάσει ανεπίστρεπτα τη φαιδρή εποχή των κομμουνιστοφάγων, βρίσκεται κατασκηνωμένο στην περισσότερο "εγκεφαλική" εποχή των νεοεκκολαπτόμενων αναρχοφάγων.

Για να φορέσει την ετικέτα του «κακού» και του «κοινωνικά επικίνδυνου» στο λαιμό της επιλεχθείσας για το ρόλο του Αποδιοπομπαίου Τράγου κοινωνικής, φυλετικής, πολιτικής ή άλλης ομάδας, η εξουσία προετοιμάζει πάντοτε «διαφημιστικές» καμπάνιες σχετικά με τα «άπειρα φοβερά και τρομερά πράγματα» τα οποία υποτίθεται ότι θα συμβούν, μόνο από την ύπαρξη της ομάδας, πάνω στο υγιές λεγόμενο κοινωνικό σώμα. Έτσι λοιπόν, ο αράπης, ο μακρυμάλλης, ο πούστης, ο «κόκκινος» αγκιτάτορας και ούτω καθ' εξής οφείλουνε να ταυτιστούν νοηματικά με τους μπαμπούλες του παράσιτου, του εγκληματία, του χούλιγκαν, του αντικοινωνικού, του χασικλή, του πρεζάκια, του κουμπουροφόρου, του παρανοϊκού κι ένα σωρό άλλα τρανταχτά παρόμοια. Από τη στιγμή που η «χυδαία μάζα», είτε λόγω *ηλιθιότητας* είτε λόγω ελλιπούς ενημέρωσης, φάει το σχετικό φαΐ, ο δρόμος είναι οριστικά ορθάνοικτος για την απόλυτη δικαιολόγηση της όποιας εξουσιαστικής κτηνωδίας. Ο μπαρμπα-Γκαίμπελς μπορεί να διαβεβαιώσει την αλήθεια του πράγματος στον οποιονδήποτε δύσπιστο ή έχοντα αντιρρήσεις.

Η πιο πάνω λειτουργία της εξουσίας, μέσα από ιστορικά μεταλλασσόμενους σαν τον ιό του Έιτζ κοινωνικούς ρατσισμούς, είναι δικαιολογημένη και πέρα για πέρα κατανοητή. Το ίδιο και η ηλιθιότητα της μάζας, που καταπίνει με βοδινό βλέμμα το όποιο προπαγανδιστικό χάπι. Εκείνο όμως που είναι εντελώς ΑΔΙΑΝΟΗΤΟ ΚΙ ΑΝΕΞΗΓΗΤΟ, είναι όταν *οι ίδιοι*, οι από την εξουσιαστική προπαγάνδα διαπομπευόμενοι κάνουνε, αν μη το παν, τουλάχιστον αρκετά ώστε να επιβεβαιώσουνε τη χοντροκομμένη εκπεμπόμενη Εικόνα. Όταν, σαν από παιδική αφέλεια ή μαζοχισμό, ανοίγουν τον

νωνικού εκφασισμού, ορμάει όλος λύσσα να εφαρμόσει τον περιβόητο νόμο του Λυντς πάνω στο κορμί τους που ήδη ξεψυχάει.

Πρέπει να σπάσουνε επιτέλους τα χιλιάδες ΦΕΤΙΧ και εκείνοι που πρώτοι πρέπει να το επιδιώξουνε, δεν είναι άλλοι από αυτούς που είτε το θέλουν είτε όχι φοράνε ήδη την ταμπέλα του «κακού». Δε θα 'βλαπτε ένας εκ θεμελίων επαναπροσδιορισμός των εννοιών επανάσταση, ελευθερία, αγώνας, λαός κλπ. Εκτός αν πρόκειται για απλό πρόβλημα ακαθόριστου και διάχυτου μαζοχισμού όπου κάποιοι χοντρά-χοντρά ΕΠΙΖΗΤΟΥΝ να διώκονται για ν' αυτοεπιβεβαιώνονται σα ζώντες οργανισμοί. Όπως οι κουκουέδες προ του '74... «Άντε να φάμε καμιά φάπα για να ξανα-αγωνιστούμε...»

Το να ζει και να κινείται κανείς στη Γερμανία του '72 δικαιολογεί αρκετά πράγματα. Όποιο σενάριο δεν έχει ξαναπαιχτεί είναι λογικό να γίνεται αντικείμενο κάποιας ελπίδας ή ενός ονειροπολήματος. Όμως κανείς μα κανείς δε θέλει ποτέ να ξανασπαταλήσει πολύτιμες ώρες από την έτσι κι αλλιώς σύντομη ζωή του, βλέποντας από την αρχή ένα βαρετό, «πατατέ» φιλμ που ανάμεσα στ' άλλα διάφορα είναι και *αρκούντως ανθυγιεινό*.

Ζούμε σε μια εποχή που *ολοφάνερα* η μάχη δε δίνεται πια με πιστόλια, αυτόματα και κάθε είδους όπλα, στα οποία έτσι κι αλλιώς η εξουσία πάντοτε υπερείχε, υπερέχει και θα υπερέχει. Το να παίζει κανείς με χαζομαραφέτια του παρελθόντος δεν τον τιμά ιδιαίτερα σα σκεπτόμενο άνθρωπο, εκτός βέβαια αν απλώς έχει ανακαλύψει έναν κάπως πιο θορυβώδη «δημόσιο» τρόπο αυτοκτονίας.

Η κατάσταση έφτασε στο απροχώρητο. Κι εμείς, οι «θεατές» της οπερέτας, είναι καιρός να πούμε το «ως εδώ και μη παρέκει». Κάπου στα μέσα του γνωστού πονηρού μονοπατιού υπάρχει ένα θολό σημείο όπου γίνονται τρομερά συγκεχυμένα τα όρια ανάμεσα σ' έναν επαγγελματία προβοκάτορα και σ' έναν παρασυρμένο απ' τις ίδιες τις φαντασιώσεις του αγωνιστή.

Γ.Σ.
Φοιτητής, Πειραιάς

Από το περιοδικό *Ανοιχτή Πόλη* αναδημοσιεύουμε αυτό το άρθρο υποσχόμενοι να επανέλθουμε στο θέμα στο επόμενο τεύχος. Η τόλμη αυτού του κειμένου με την οποία θίγει τα αφόρητα κι εφιαλτικά πια «κακώς κείμενα» ενός ολόκληρου χώρου οδήγησε, πιστεύουμε αναγκαστικά, σε δυο παρατηρήσεις που ηχούν και είναι (;) ισοπεδωτικές: Οι «σπάστες βιτρινών» στο ίδιο τσουβάλι με τους χαφιέδες, τους προβοκάτορες, τους χούλιγκαν, τους πρεζάκηδες.

Όμως εδώ και καιρό ο Χίτλερ χαϊδεύει τα μαλλιά του Όλιβερ Τουίστ κι ίσως είναι καιρός να ομολογήσουμε στους ίδιους μας τους εαυτούς ότι τα σπασίματα στις «γλοιώδικα χαμογελαστές βιτρίνες» από τον Οκτώβριο του '77 μέχρι σήμερα ουδέν απέδωσαν· το δε χασίς —όσο η καλλιέργειά του για «παρεϊκή χρήση» παραμένει παράνομη— διακινείται σε μεγάλο βαθμό από τα ίδια κυκλώματα που διακινείται και η ηρωίνη: από τους υπανθρώπους με ή χωρίς στολή. Αυτά όσον αφορά τις μόνες δυνατές *καλοπροαίρετες* ενστάσεις στο κείμενο.

Μ.Π.

νικά επικίνδυνου» στο λαιμό της επιλεχθείσας για το ρόλο του Αποδιοπομπαίου Τράγου κοινωνικής, φυλετικής, πολιτικής ή άλλης ομάδας, η εξουσία προετοιμάζει πάντοτε «διαφημιστικές» καμπάνιες σχετικά με τα «άπειρα φοβερά και τρομερά πράγματα» τα οποία υποτίθεται ότι θα συμβούν, μόνο από την ύπαρξη της ομάδας, πάνω στο υγιές λεγόμενο κοινωνικό σώμα. Έτσι λοιπόν, ο αράπης, ο μακρυμάλλης, ο πούστης, ο «κόκκινος» αγκιτάτορας και ούτω καθ' εξής οφείλουνε να ταυτιστούν νοηματικά με τους μπαμπούλες του παράσιτου, του εγκληματία, του χούλιγκαν, του αντικοινωνικού, του χασικλή, του πρεζάκια, του κουμπουροφόρου, του παρανοϊκού κι ένα σωρό άλλα τρανταχτά παρόμοια. Από τη στιγμή που η «χυδαία μάζα», είτε λόγω *ηλιθιότητας* είτε λόγω ελλιπούς ενημέρωσης, φάει το σχετικό φαΐ, ο δρόμος είναι οριστικά ορθάνοικτος για την απόλυτη δικαιολόγηση της όποιας εξουσιαστικής κτηνωδίας. Ο μπαρμπα-Γκαίμπελς μπορεί να διαβεβαιώσει την αλήθεια του πράγματος στον οποιονδήποτε δύσπιστο ή έχοντα αντιρρήσεις.

Η πιο πάνω λειτουργία της εξουσίας, μέσα από ιστορικά μεταλλασσόμενους σαν τον ιό του Έητζ κοινωνικούς ρατσισμούς, είναι δικαιολογημένη και πέρα για πέρα κατανοητή. Το ίδιο και η ηλιθιότητα της μάζας, που καταπίνει με βοδινό βλέμμα το όποιο προπαγανδιστικό χάπι. Εκείνο όμως που είναι εντελώς ΑΔΙΑΝΟΗΤΟ ΚΙ ΑΝΕΞΗΓΗΤΟ, είναι όταν *οι ίδιοι*, οι από την εξουσιαστική προπαγάνδα διαπομπευόμενοι κάνουνε, αν μη το παν, τουλάχιστον αρκετά ώστε να επιβεβαιώσουνε τη χοντροκομμένη εκπεμπόμενη Εικόνα. Όταν, σαν από παιδική αφέλεια ή μαζοχισμό, ανοίγουν τον τάφο τους μια ώρα αρχύτερα.

Όταν για χρόνια ανοίγεσαι σαν τη... χήρα στο κρεβάτι στους κάθε λογής χαφιέδες, προβοκάτορες, εγκάθετους «υπερεπαναστάτες» και «σπάστες βιτρινών», όταν μερικά χρόνια αργότερα γίνεσαι «κολλητός» των πρεζάκηδων και των κάθε λογής αλητοράδων, που ξεπουλάνε την ίδια τους τη μάνα για τα πιο ευτελή ανταλλάγματα, όταν λίγο μετά συναγελάζεσαι με τα ανεγκέφαλα φασιστοειδή ρεμάλια των γηπέδων επιτρέποντάς τους μάλιστα να χρησιμοποιούνε ανενόχλητοι στους κάθε βανδαλισμούς τους τα σύμβολά σου, δεν είναι καθόλου παράξενο το αν κάποιο πρωί ξυπνήσεις τυλιγμένος σε μια κόλλα χαρτί, «αναμειγμένος» σε σκοτεινές υποθέσεις, κακοραμμένες σε γραφεία κρετίνικων ανθρωποειδών, περί... «συμμετοχής σου» σε παρέες πιστολέρος και βομβιστών, οι οποίοι έχουνε την άσχημη συνήθεια ν' αναφέρονται εν ονόματι του *ιδεολογήματος* που ακούει στ' όνομα ΛΑΟΣ. Στ' όνομα του «Λαού», ο οποίος «Λαός» τους αυτόκλητους προασπιστές της εξέγερσής του ποθεί όχι μόνο να τους δει να «καίγονται στο Σύνταγμα» ή «να βιάζονται για να βάλουνε μυαλό» (εποικοδομητικές προτάσεις αγανακτισμένων «νοικοκυραίων» κατά τα γεγονότα του Νοέμβρη '85) αλλά και που, δίνοντας ένα από τα πιο αηδιαστικά παραδείγματα βαρβαρισμού και κοι-

ξεψυχάει.

Πρέπει να σπάσουνε επιτέλους τα χιλιάδες ΦΕΤΙΧ και εκείνοι που πρώτοι πρέπει να το επιδιώξουνε, δεν είναι άλλοι από αυτούς που είτε το θέλουν είτε όχι φοράνε ήδη την ταμπέλα του «κακού». Δε θα 'βλαπτε ένας εκ θεμελίων επαναπροσδιορισμός των εννοιών επανάσταση, ελευθερία, αγώνας, λαός κλπ. Εκτός αν πρόκειται για απλό πρόβλημα ακαθόριστου και διάχυτου μαζοχισμού όπου κάποιοι χοντρά-χοντρά ΕΠΙΖΗΤΟΥΝ να διώκονται για ν' αυτοεπιβεβαιώνονται σα ζώντες οργανισμοί. Όπως οι κουκουέδες προ του '74... «Άντε να φάμε καμιά φάπα για να ξανα-αγωνιστούμε...»

Το να ζει και να κινείται κανείς στη Γερμανία του '72 δικαιολογεί αρκετά πράγματα. Όποιο σενάριο δεν έχει ξαναπαιχτεί είναι λογικό να γίνεται αντικείμενο κάποιας ελπίδας ή ενός ονειροπολήματος. Όμως κανείς μα κανείς δε θέλει ποτέ να ξανασπαταλήσει πολύτιμες ώρες από την έτσι

και αρκούντως ανθυγιεινό.

Ζούμε σε μια εποχή που *ολοφάνερα* η μάχη δε δίνεται πια με πιστόλια, αυτόματα και κάθε είδους όπλα, στα οποία έτσι κι αλλιώς η εξουσία πάντοτε υπερείχε, υπερέχει και θα υπερέχει. Το να παίζει κανείς με χαζομαραφέτια του παρελθόντος δεν τον τιμά ιδιαίτερα σα σκεπτόμενο άνθρωπο, εκτός βέβαια αν απλώς έχει ανακαλύψει έναν κάπως πιο θορυβώδη «δημόσιο» τρόπο αυτοκτονίας.

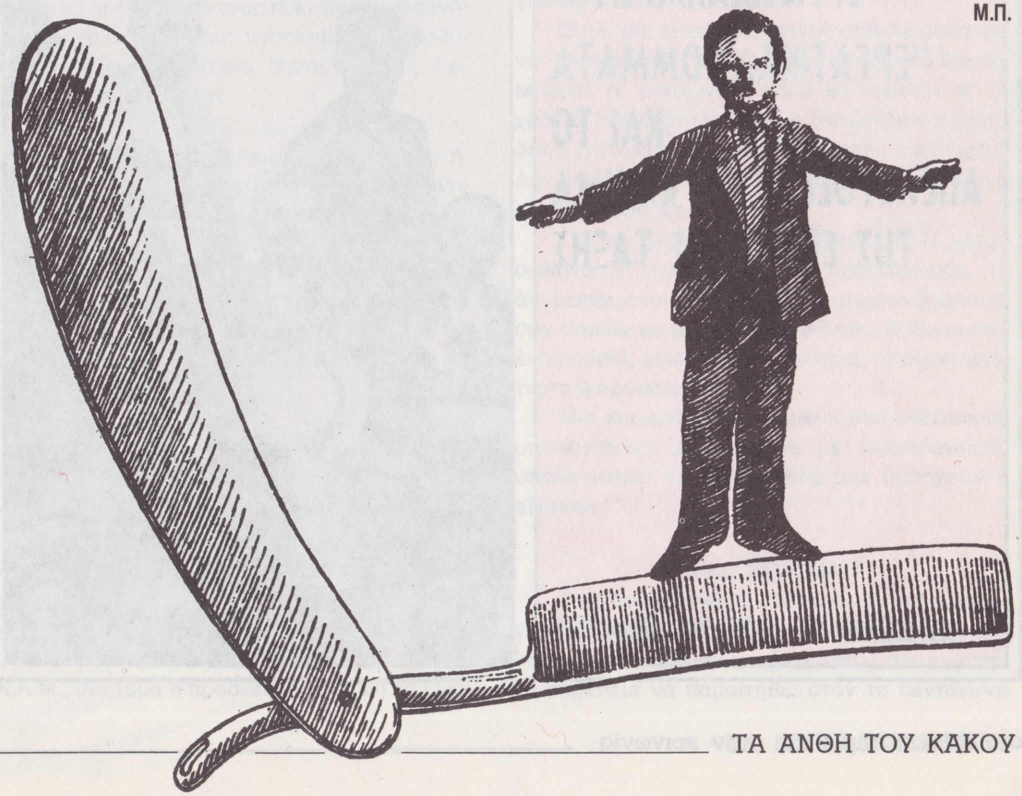
Η κατάσταση έφτασε στο απροχώρητο. Κι εμείς, οι «θεατές» της οπερέτας, είναι καιρός να πούμε το «ως εδώ και μη παρέκει». Κάπου στα μέσα του γνωστού πονηρού μονοπατιού υπάρχει ένα θολό σημείο όπου γίνονται τρομερά συγκεχυμένα τα όρια ανάμεσα σ' έναν επαγγελματία προβοκάτορα και σ' έναν παρασυρμένο απ' τις ίδιες τις φαντασιώσεις του αγωνιστή.

Γ.Σ.
Φοιτητής, Πειραιάς

Από το περιοδικό *Ανοιχτή Πόλη* αναδημοσιεύουμε αυτό το άρθρο υποσχόμενοι να επανέλθουμε στο θέμα στο επόμενο τεύχος. Η τόλμη αυτού του κειμένου με την οποία θίγει τα αφόρητα κι εφιαλτικά πια «κακώς κείμενα» ενός ολόκληρου χώρου οδήγησε, πιστεύουμε αναγκαστικά, σε δυο παρατηρήσεις που ηχούν και είναι (;) ισοπεδωτικές: Οι «σπάστες βιτρινών» στο ίδιο τσουβάλι με τους χαφιέδες, τους προβοκάτορες, τους χούλιγκαν, τους πρεζάκηδες.

Όμως εδώ και καιρό ο Χίτλερ χαϊδεύει τα μαλλιά του Όλιβερ Τουίστ κι ίσως είναι καιρός να ομολογήσουμε στους ίδιους μας τους εαυτούς ότι τα σπασίματα στις «γλοιώδικα χαμογελαστές βιτρίνες» από τον Οκτώβριο του '77 μέχρι σήμερα ουδέν απέδωσαν· το δε χασίς —όσο η καλλιέργειά του για «παρεϊκή χρήση» παραμένει παράνομη— διακινείται σε μεγάλο βαθμό από τα ίδια κυκλώματα που διακινείται και η ηρωίνη: από τους υπανθρώπους με ή χωρίς στολή. Αυτά όσον αφορά τις μόνες δυνατές *καλοπροαίρετες* ενστάσεις στο κείμενο.

Μ.Π.

ΕΝΑ ΑΛΛΟΙΩΤΙΚΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΚΑΤΑΛΗΨΕΩΝ: ΓΕΓΟΝΟΤΑ,

Το '87 Καλό Το '88 Καλύτερο

ΘΕΣΕΙΣ, ΑΠΟΨΕΙΣ, ΔΗΛΩΣΕΙΣ, ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ, ΚΡΙΤΙΚΗ, ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ

Δευτέρα 14 Σεπτεμβρίου: Το πρώτο σκίρτημα
Φοιτητές της Νομικής πηγαίνουν με πορεία στη φοιτητική εστία Ιλισίων και αρχίζουν να την αυτοδιαχειρίζονται δίνοντας δωμάτια σε άστεγους φοιτητές.

Τρίτη 15/9: Περιμένοντας τους βαρβάρους...
Ο υπουργός Παιδείας αναγγέλλει τη λειτουργία του πενταετούς προγράμματος στέγασης φοιτητών και σπουδαστών. Την ώρα των εξαγγελιών γίνονται οι πρώτες συμπλοκές φοιτητών με τους αστυνομικούς έξω απ' το υπουργείο Παιδείας που εντάσσονται προφανώς στο πενταετές πρόγραμμα... καταστολής.

Για τον Τρίτση αρχίζει η οδύσσεια των δηλώσεών του: «Δεν μπορούμε να γνωρίζουμε αν οι διαδηλωτές είναι φοιτητές. Πιστεύουμε ότι οι καταστάσεις αυτές δεν εκπροσωπούν το φοιτητικό κόσμο και τα παιδιά των λαϊκών τάξεων». Ο υπαινιγμός αυτός εγκαλεί τα περίφημα «εξωφοιτητικά στοιχεία» της μεταπολίτευσης απ' τα πρώτα κιόλας βήματα του σημερινού κινήματος. Τα στοιχεία αυτά, μετονομαζόμενα ανάλογα με τις περιστάσεις σε αντικοινωνικά, προβοκατόρικα ή χουλιγκάνικα, είναι ο αποδιοπομπαίος τράγος που επικαλείται κάθε κυβέρνηση σ' Ανατολή και Δύση, κάθε συνδικαλιστική αστυνομία και κάθε ηγετίσκος για να του φορτώσει κάθε ριζοσπαστικότητα. Για να μην δημοσιοποιηθεί ποτέ, για να μη μάθουν ποτέ ούτε οι σημερινές ούτε οι μελλοντικές γενιές, ότι η ριζοσπαστικότητα μπορεί να κρύβεται σε κάθε κοινωνικό χώρο. Η συμπαθής φυσιογνωμία του πάλαι ποτέ φρικιού Τρίτση δεν μπορεί να συγκαλύψει το οργανωμένο ψέμα των μυημένων πλέον στις ποταπότητες της Εξουσίας πρασινοφρουρών.

Πέμπτη 8 Οκτωβρίου: Δωρεάν συγγράμματα ενάντια στην αυθεντία του καθηγητή, ενάντια στης οικονομίας την επιταγή.
Το υπουργείο Παιδείας δίνει στη δημοσιότητα την υπουργι-

Δευτέρα 12/10: Η Πάτρα μπαίνει στο χορό.
Ξεκινά πορεία από το Παράρτημα του Πανεπιστημίου με στόχο την κατάληψη του ξενοδοχείου Olympic. Το αίτημα: ΕΔΩ ΚΑΙ ΤΩΡΑ να λυθεί το στεγαστικό. Συγκρούσεις με τα ΜΑΤ και 30-40 άτομα καταφέρνουν να μπουν στο ξενοδοχείο. Το σύνθημα «Μπάτσοι, γουρούνια, δολοφόνοι» φωνάζεται ακόμα κι από τους κνίτες. Οι συγκρούσεις μεταφέρονται μέσα στο ξενοδοχείο. Η Πανσπουδαστική Συνδικαλιστική Κίνηση (Π.Σ.Κ.) που συμμετέχει στις πρώτες απόπειρες εισβολής στο ξενοδοχείο αρχίζει σιγά-σιγά να συγκρατεί τους φοιτητές. Μέσα στο ξενοδοχείο οι κνίτες παζαρεύουν παρουσία εισαγγελέα. Τα ΜΑΤ αποσύρονται: η Π.Σ.Κ. έχει εγγυηθεί ότι δεν θα καταληφθεί το ξενοδοχείο και προκειμένου να εκτονώσει την κατάσταση προτείνει πορεία στη Νομαρχία. Ακούγεται το σύνθημα «Έτσι ξεπουλάτε τους αγώνες!» Ο νομάρχης ευγενέστατα αφήνει τους κνίτες να καταλάβουν τους 5 ορόφους της Νομαρχίας. Έξω από το Olympic είναι τώρα οι αλυσίδες των κνιτών που εμποδίζουν την κατάληψη· όταν φεύγουν, οι Αριστερές Συσπειρώσεις, ο Δημοκρατικός Αγώνας και οι Αυτόνομες Ομάδες μένουν άτολμοι, ανίκανοι να προχωρήσουν μόνοι τους στην κατάληψη.

Τρίτη 13/10: Προσωρινή ανακωχή.
Το υπουργείο Παιδείας εμφανίζεται να υποχωρεί διαθέτοντας 40 εκατομμύρια δραχμές για τις δαπάνες στέγασης των σπουδαστών Τ.Ε.Ι. Πάτρας — για τα Α.Ε.Ι. τίποτα. Νωρίτερα η Π.Σ.Κ. έχει εκκενώσει τη Νομαρχία Αχαΐας την οποία αποκλείει με τις αλυσίδες της υπό τα βλέμματα τριών αστυνομικών διμοιριών. Προσωρινή ανακωχή αφού οι αυξημένες ανάγκες των ετεροδημοτών φοιτητών για στέγαση και σίτιση εξακολουθούν ν' αποτελούν αντικείμενο στυγνής εκμετάλλευσης από τους ντόπιους ...«παραγωγικούς φορείς».

Τετάρτη 21/10: Βγάλτε τα κράνη για να σκεφτείτε!
Πορεία των Τ.Ε.Ι. στο υπουργείο. Αψιμαχίες με τα ΜΑΤ. Προηγουμένως οι σπουδαστές βάζουν στόχο τα καπέλλα των... καπελλάκηδων. Αταξία επικρατεί στις γραμμές των μπάτσων αφού ο κανονισμός της αστυνομίας επιβάλλει αυστηρές κυρώσεις σ' όσους χάσουν το καπέλλο τους. Επιτέλους έστω κι ελαφρώς παραλλαγμένο δοκιμάζεται στην πράξη το σύνθημα των αναρχικών: «Βγάλτε τα κράνη για να σκεφτείτε!» Η επίμονη μαζική παρουσία τους τις επόμενες μέρες έδειξε πως μάλλον δεν σκεφτήκανε.

Πέμπτη 22/10: Όπου το φάντασμα του '68 κάνει την πρώτη του εμφάνιση.
Φοιτητές της κατάληψης του Χημείου κλείνουν την οδό Σόλωνος. Για τρίτη μέρα συνεχίζεται η κατάληψη της Γεωπονικής. Στα **Γιάννενα** κατάληψη του Χημικού και της Ιατρικής. Την ίδια ώρα ο Τρίτσης στην γενική διάσκεψη της UNESCO δήλωνε: «Η συμπεριφορά ολόκληρης της εκπαι-

ετούς προγράμματος στέγασης φοιτητών και σπουδαστών. Την ώρα των εξαγγελιών γίνονται οι πρώτες συμπλοκές φοιτητών με τους αστυνομικούς έξω απ' το υπουργείο Παιδείας που εντάσσονται προφανώς στο πενταετές πρόγραμμα... καταστολής.

Για τον Τρίτση αρχίζει η οδύσσεια των δηλώσεών του: «Δεν μπορούμε να γνωρίζουμε αν οι διαδηλωτές είναι φοιτητές. Πιστεύουμε ότι οι καταστάσεις αυτές δεν εκπροσωπούν το φοιτητικό κόσμο και τα παιδιά των λαϊκών τάξεων». Ο υπαινιγμός αυτός εγκαλεί τα περίφημα «εξωφοιτητικά στοιχεία» της μεταπολίτευσης απ' τα πρώτα κιόλας βήματα του σημερινού κινήματος. Τα στοιχεία αυτά, μετονομαζόμενα ανάλογα με τις περιστάσεις σε αντικοινωνικά, προβοκατόρικα ή χουλιγκάνικα, είναι ο αποδιοπομπαίος τράγος που επικαλείται κάθε κυβέρνηση σ' Ανατολή και Δύση, κάθε συνδικαλιστική αστυνομία και κάθε ηγετίσκος για να του φορτώσει κάθε ριζοσπαστικότητα. Για να μην δημοσιοποιηθεί ποτέ, για να μη μάθουν ποτέ ούτε οι σημερινές ούτε οι μελλοντικές γενιές, ότι η ριζοσπαστικότητα μπορεί να κρύβεται σε κάθε κοινωνικό χώρο. Η συμπαθής φυσιογνωμία του πάλαι ποτέ φρικιού Τρίτση δεν μπορεί να συγκαλύψει το οργανωμένο ψέμα των μυημένων πλέον στις ποταπότητες της Εξουσίας πρασινοφρουρών.

Πέμπτη 8 Οκτωβρίου: Δωρεάν συγγράμματα ενάντια στην αυθεντία του καθηγητή, ενάντια στης οικονομίας την επιταγή.

Το υπουργείο Παιδείας δίνει στη δημοσιότητα την υπουργική απόφαση που θα ισχύσει για τα Πανεπιστημιακά βιβλία. Το αίτημα για διανομή των συγγραμμάτων προστίθεται στα φοιτητικά αιτήματα. Το θεωρούμε σημαντικότερο από την τιμή του κουπονιού: Το καθεστώς της φυλλάδας και της φωτοτυπίας, των σημειώσεων και της ρετσέτας κερδίζει ολοένα έδαφος στο ελληνικό πανεπιστήμιο για να στενέψει ακόμα περισσότερο τους ήδη στενούς πνευματικούς ορίζοντες,των φοιτητών. Η δωρεάν διανομή βιβλίων περιορίζεται. Είναι μόνο μια στιγμή μιας γενικότερης διαδικασίας μετατροπής του πανεπιστημίου σε ιμάντα παραγωγής πειθήνιων εκτελεστικών οργάνων της αυτονομημένης καπιταλιστικής οικονομίας. Πλήρους μετατροπής του φοιτητή σε εμπόρευμα που πριν βγει στην **αγορά εργασίας** πρέπει να περάσει από το **στάδιο ελέγχου ποιότητος** δηλαδή τις εντατικές και συνεχείς εξετάσεις με περιορισμένο γνωστικό αντικείμενο.

Ναι, λοιπόν στα δωρεάν συγγράμματα δίχως όμως να παραγνωρίζουμε ότι η πραγμάτωση της **αυθεντικής** γνώσης βρίσκεται έξω απ' τα τείχη των πανεπιστημίων-μαυσωλείων. Είναι η συλλογική και ατομική **αυτοεκπαίδευση**, είναι η αναζήτηση των περασμάτων που δεν βρέθηκαν ποτέ, είναι η συνολική ανάγνωση του εαυτού μας και της πραγματικότητας, είναι, εντέλει, η αλλαγή του κόσμου και της ζωής μας.

νται μέσα στο ξενοδοχείο. Η Πανσπουδαστική Συνδικαλιστική Κίνηση (Π.Σ.Κ.) που συμμετέχει στις πρώτες απόπειρες εισβολής στο ξενοδοχείο αρχίζει σιγά-σιγά να συγκρατεί τους φοιτητές. Μέσα στο ξενοδοχείο οι κνίτες παζαρεύουν παρουσία εισαγγελέα. Τα ΜΑΤ αποσύρονται: η Π.Σ.Κ. έχει εγγυηθεί ότι δεν θα καταληφθεί το ξενοδοχείο και προκειμένου να εκτονώσει την κατάσταση προτείνει πορεία στη Νομαρχία. Ακούγεται το σύνθημα «Έτσι ξεπουλάτε τους αγώνες!» Ο νομάρχης ευγενέστατα αφήνει τους κνίτες να καταλάβουν τους 5 ορόφους της Νομαρχίας. Έξω από το Olympic είναι τώρα οι αλυσίδες των κνιτών που εμποδίζουν την κατάληψη· όταν φεύγουν, οι Αριστερές Συσπειρώσεις, ο Δημοκρατικός Αγώνας και οι Αυτόνομες Ομάδες μένουν άτολμοι, ανίκανοι να προχωρήσουν μόνοι τους στην κατάληψη.

Τρίτη 13/10: Προσωρινή ανακωχή.

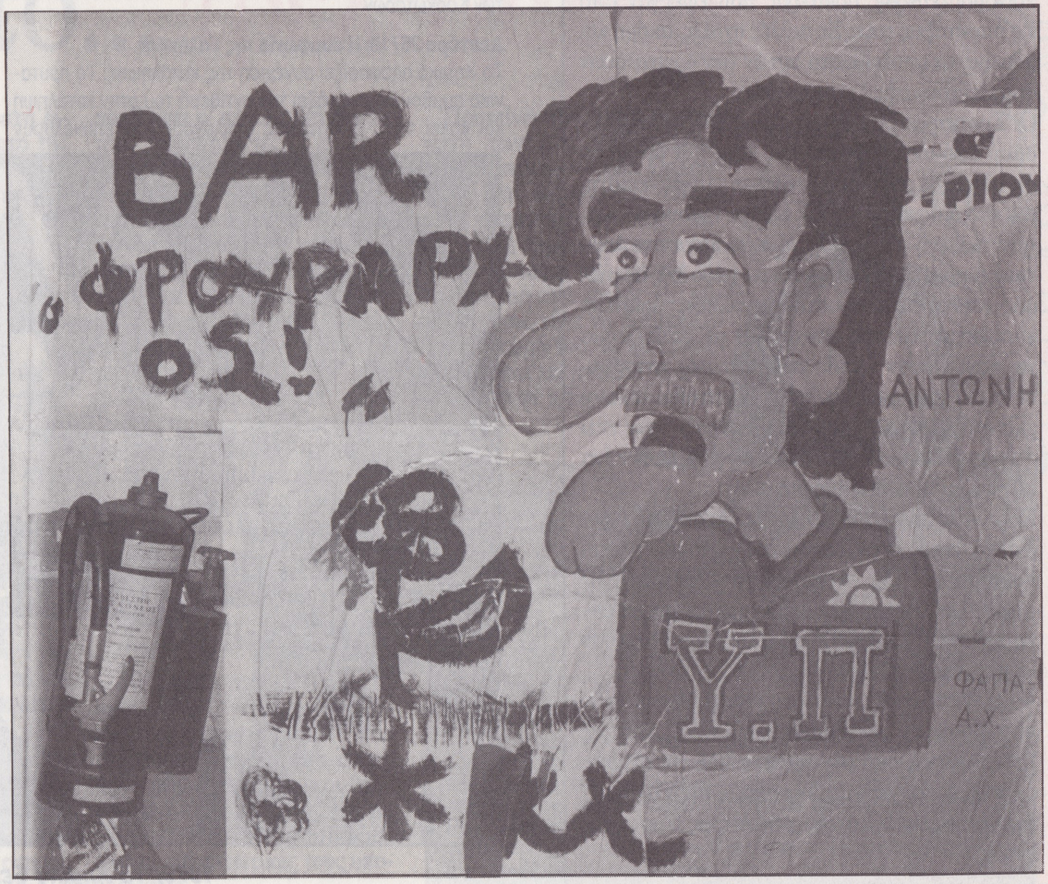
Το υπουργείο Παιδείας εμφανίζεται να υποχωρεί διαθέτοντας 40 εκατομμύρια δραχμές για τις δαπάνες στέγασης

Τετάρτη 21/10: Βγάλτε τα κράνη για να σκεφτείτε!

Πορεία των Τ.Ε.Ι. στο υπουργείο. Αψιμαχίες με τα ΜΑΤ. Προηγουμένως οι σπουδαστές βάζουν στόχο τα καπέλλα των... καπελλάκηδων. Αταξία επικρατεί στις γραμμές των μπάτσων αφού ο κανονισμός της αστυνομίας επιβάλλει αυστηρές κυρώσεις σ' όσους χάσουν το καπέλλο τους. Επιτέλους έστω κι ελαφρώς παραλλαγμένο δοκιμάζεται στην πράξη το σύνθημα των αναρχικών: «Βγάλτε τα κράνη για να σκεφτείτε!» Η επίμονη μαζική παρουσία τους τις επόμενες μέρες έδειξε πως μάλλον δεν σκεφτήκανε.

Πέμπτη 22/10: Όπου το φάντασμα του '68 κάνει την πρώτη του εμφάνιση.

Φοιτητές της κατάληψης του Χημείου κλείνουν την οδό Σόλωνος. Για τρίτη μέρα συνεχίζεται η κατάληψη της Γεωπονικής. Στα **Γιάννενα** κατάληψη του Χημικού και της Ιατρικής. Την ίδια ώρα ο Τρίτσης στην γενική διάσκεψη της UNESCO δήλωνε: «Η συμπεριφορά ολόκληρης της εκπαι-

δευτικής οικογένειας χαρακτηρίζεται από συντηρητισμό. Αναζητείται νέα ιδεολογική αφύπνιση στον εκπαιδευτικό χώρο... Έχουν χαθεί πλέον οι απόηχοι της δεκαετίας του '60». **Τα Άνθη του Κακού** βαθμολογούν τη δήλωση αυτή με 10' επειδή πιστεύουν στην αξιοκρατία και, κατά συνέπεια, κρίνουν ανεκτίμητη την συμβολή των τρελών στην ορθολογική «διαχείριση των κοινών»: των τρελών που μέμφονται τον συντηρητισμό των φοιτητών ενώ τον μεθοδεύουν, που αναζητούν την ιδεολογική αφύπνιση του εκπαιδευτικού χώρου ενώ είναι οι φρουροί του ύπνου του. Των σχιζοειδών υπουργών που αναπολούν τη δεκαετία εκείνη που τους περιφρόνησε όσο καμία άλλη...

Κυριακή 25/10: Η ανησυχία τους είναι η ελπίδα μας.
Το παιδί για τα θελήματα του Καστριού, ο Λαλιώτης, εκφράζει τις ανησυχίες του για τις «δραματικές εξελίξεις» που εύκολα μπορούν να σημειωθούν —όπως συνέβη πέρσι στη Γαλλία και την Ιαπωνία— αν δεν αντιμετωπισθεί αμέσως η κατάσταση στο φοιτητικό χώρο.

Στην κοινωνία των τραπεζιτών, των χρηματιστών, των βιομηχάνων και των επενδυτών, στην κοινωνία όπου ο χρόνος είναι χρήμα και η πιο μικρή αναταραχή απειλεί τα κέρδη τους και γι' αυτό βρίσκει αντιμέτωπους όλους εκείνους που αγωνίζονται για την εθνική ανάπτυξη, για τις τσέπες των Κοσκωτάδων.

Δευτέρα 26/10: Η συμφωνία της Γαλήνης.
Το Χημικό αποφασίζει συνέχιση της κατάληψης. Το πρυτανικό συμβούλιο εκφράζει την αντίθεσή του στην κατάληψη και καλεί τους φοιτητικούς συλλόγους «να επανέλθουν στον ενδοπανεπιστημιακό διάλογο με τους φορείς και τις ενδοπανεπιστημιακές αρχές». Και στους πλέον αφελείς γίνεται πια φανερός ο ρόλος της συνδιοίκησης: είναι η μπλόφα του ΠΑΣΟΚ με την οποία προσπάθησε να ευνουχίσει τις φοιτητικές κινητοποιήσεις. Η εικόνα των συνδικαλιστών όλων των παρατάξεων που μιλάνε μια «κοινή γλώσσα», αυτή της εθνικής παιδείας και του εθνικού συμφέροντος, καταρρακώνεται για να αποκαλύψει τον κερματισμό της πανεπιστημιακής κοινότητας. Για να κάνει σαφές πως ό,τι πρόκειται να κατακτηθεί τις επόμενες μέρες θα κερδηθεί έξω και ενάντια στα συνδικαλιστικά παζάρια, έξω και ενάντια στους χειραγωγούς. Ίσως οι φοιτητές να καταλάβουν τους στίχους του **Ντίνου Χριστιανόπουλου:**

Φάτσες ψυχρές τις σκάλες του υπουργείου κατεβαίνουν
κανέναν γελαστό δεν είδα.
Όλοι πουλήσαν το χαμόγελό τους για μια υπογραφή.

Το παζάρι των μικρομεσαίων στελεχών της παιδείας μεταφέρεται σε επίπεδο κορυφής. Στη βίλα Γαλήνη, Παπανδρέου και Φλωράκης μαγειρεύουν την κοινωνική γαλήνη στο καζάνι της απλής αναλογικής. Στους δημοσιογράφους δηλώνουν:

Παπανδρέου: Είμαι ανοιχτός στην πρόταση της απλής αναλογικής.

Φλωράκης: Ας καθιερωθεί η απλή αναλογική και μετά δεν έχουμε καμιά αντίρρηση να καθίσουμε και να συζητήσουμε.

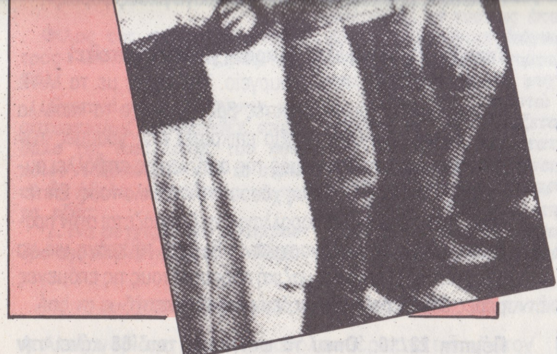
Τετάρτη 28/10: Ο στρατηγός Τρίτσης.
Συνεχίζεται για 23η μέρα η κατάληψη της Ιατρικής Θεσσαλονίκης και του Φυσικού Πατρών, καθώς και η οδύσσεια των

ΟΙ ΑΡΙΣΤΕΡΕΣ ΣΥΣΠΕΙΡΩΣΕΙΣ

Οι Αριστερές Συσπειρώσεις αρχίζουν να σχηματίζονται το 1978 από ανεξάρτητους φοιτητές και σπουδαστές και μέλη των οργανώσεων της εξωκοινοβουλευτικής αριστεράς που έφευγαν από τις παρατάξεις τους. Σε πολλές σχολές, ακόμη και σήμερα, τα υπολείμματα αυτών των οργανώσεων συμμετέχουν στις Συσπειρώσεις.

Οι Συσπειρώσεις φέρουν εμφανή ίχνη επηρεασμού από αντιεξουσιαστικές ιδέες και γενικά το ελευθεριακό πνεύμα που άνθισε στα πανεπιστήμια στο διάστημα '78-'80. Εξίσου έντονα είναι α-

10' επειδή πιστεύουν στην αξιοκρατία και, κατά συνέπεια, κρίνουν ανεκτίμητη την συμβολή των τρελών στην ορθολογική «διαχείριση των κοινών»: των τρελών που μέμφονται τον συντηρητισμό των φοιτητών ενώ τον μεθοδεύουν, που αναζητούν την ιδεολογική αφύπνιση του εκπαιδευτικού χώρου ενώ είναι οι φρουροί του ύπνου του. Των σχιζοειδών υπουργών που αναπολούν τη δεκαετία εκείνη που τους περιφρόνησε όσο καμία άλλη...

Κυριακή 25/10: Η ανησυχία τους είναι η ελπίδα μας.
Το παιδί για τα θελήματα του Καστριού, ο Λαλιώτης, εκφράζει τις ανησυχίες του για τις «δραματικές εξελίξεις» που εύκολα μπορούν να σημειωθούν —όπως συνέβη πέρσι στη Γαλλία και την Ιαπωνία— αν δεν αντιμετωπισθεί αμέσως η κατάσταση στο φοιτητικό χώρο.

Στην κοινωνία των τραπεζιτών, των χρηματιστών, των βιομηχάνων και των επενδυτών, στην κοινωνία όπου ο χρόνος είναι χρήμα και η πιο μικρή αναταραχή απειλεί τα κέρδη τους και γι' αυτό βρίσκει αντιμέτωπους όλους εκείνους που αγωνίζονται για την εθνική ανάπτυξη, για τις τσέπες των Κοσκωτάδων.

Δευτέρα 26/10: Η συμφωνία της Γαλήνης.
Το Χημικό αποφασίζει συνέχιση της κατάληψης. Το πρυτανικό συμβούλιο εκφράζει την αντίθεση του στην κατάληψη και καλεί τους φοιτητικούς συλλόγους «να επανέλθουν φοιτητικές κινητοποιήσεις. Η εικόνα των συνδικαλιστών όλων των παρατάξεων που μιλάνε μια «κοινή γλώσσα», αυτή της εθνικής παιδείας και του εθνικού συμφέροντος, καταρρακώνεται για να αποκαλύψει τον κερματισμό της πανεπιστημιακής κοινότητας. Για να κάνει σαφές πως ό,τι πρόκειται να κατακτηθεί τις επόμενες μέρες θα κερδηθεί έξω και ενάντια στα συνδικαλιστικά παζάρια, έξω και ενάντια στους χειραγωγούς. Ίσως οι φοιτητές να καταλάβουν τους στίχους του **Ντίνου Χριστιανόπουλου:**

Φάτσες ψυχρές τις σκάλες του υπουργείου κατεβαίνουν
κανέναν γελαστό δεν είδα.
Όλοι πουλήσαν το χαμόγελό τους για μια υπογραφή.

Το παζάρι των μικρομεσαίων στελεχών της παιδείας μεταφέρεται σε επίπεδο κορυφής. Στη βίλα Γαλήνη, Παπανδρέου και Φλωράκης μαγειρεύουν την κοινωνική γαλήνη στο καζάνι της απλής αναλογικής. Στους δημοσιογράφους δηλώνουν:

Παπανδρέου: Είμαι ανοιχτός στην πρόταση της απλής αναλογικής.

Φλωράκης: Ας καθιερωθεί η απλή αναλογική και μετά δεν έχουμε καμιά αντίρρηση να καθίσουμε και να συζητήσουμε.

Τετάρτη 28/10: Ο στρατηγός Τρίτσης.
Συνεχίζεται για 23η μέρα η κατάληψη της Ιατρικής Θεσσαλονίκης και του Φυσικού Πατρών, καθώς και η οδύσσεια των

1979: Το Χημικό ξεκινά τις καταλήψεις

ΟΙ ΑΡΙΣΤΕΡΕΣ ΣΥΣΠΕΙΡΩΣΕΙΣ

Οι Αριστερές Συσπειρώσεις αρχίζουν να σχηματίζονται το 1978 από ανεξάρτητους φοιτητές και σπουδαστές και μέλη των οργανώσεων της εξωκοινοβουλευτικής αριστεράς που έφευγαν από τις παρατάξεις τους. Σε πολλές σχολές, ακόμη και σήμερα, τα υπολείμματα αυτών των οργανώσεων συμμετέχουν στις Συσπειρώσεις.

Οι Συσπειρώσεις φέρουν εμφανή ίχνη επηρεασμού από αντιεξουσιαστικές ιδέες και γενικά το ελευθεριακό πνεύμα που άνθισε στα πανεπιστήμια στο διάστημα '78-'80. Εξίσου έντονα είναι αποτυπωμένη πάνω στην πρακτική και στο λόγο τους η προέλευσή τους από το χώρο της αριστεράς (στενή συνδικαλιστική αντίληψη, αριστερή ευπρέπεια, έλλειψη φαντασίας) με αποτέλεσμα να παραπαίουν κάπου ανάμεσα στο αντιεξουσιαστικό πνεύμα και την εξωκοινοβουλευτική εκδοχή της παραδοσιακής αριστεράς. Ίσως εκεί οφείλεται και η αδυναμία τους να προτείνουν ένα συγκεκριμένο κοινωνικό μοντέλο.

Παρ' όλα αυτά μπόρεσαν να κρατήσουν μια διαυγή στάση όσον αφορά τον τεχνοκρατικό εκσυγχρονισμό της εκπαίδευσης εναντιωνόμενοι στους εκάστοτε νόμους πειθάρχησης και εντατικοποίησης (815, 1268) και αποκαλύπτοντας την «απάτη της αναβάθμισης».

Αυτή η στάση, ενάντια στην αναβάθμιση, ήταν που έβγαλε το τελευταίο διάστημα τις Αριστερές Συσπειρώσεις από την αφάνεια, ενώ για τις ίδιες αποτέλεσε και αποτελεί ερέθισμα-πρόκληση για την ανεύρεση πολιτικής ταυτότητας και προοπτικής.

δηλώσεων του Τρίτση.

Αφού ανακαλύπτει, μετά την παρέλαση, την μεταστροφή του συντηρητισμού σε ζωντάνια («Χαίρομαι που έχουμε μια ζωντανή παιδεία»), προσπαθεί να συγκαλύψει το δηλητηριώδες πνεύμα του μιλιταρισμού μιλώντας για «αισθητική βελτίωση της παρελαύνουσας νεολαίας». Ταυτόχρονα όμως αποκαλύπτει το όραμά του για παιδεία πειθαρχημένη, στοιχισμένη στις επιταγές του κεφαλαίου. Η παρέλαση των στοιχισμένων ένστολων ηλίθιων δίνει το μέτρο της Παιδείας.

Πέμπτη 29/10: Ο Τρίτσης γίνεται Λένιν.

Ο χαμαιλέοντας υπουργός δηλώνει: «Ενώ θέλουμε να προχωρήσουμε ριζοσπαστικά, έχουμε συντηρητικές αντιδράσεις από τις συντηρητικές επιδράσεις που δέχεται η παιδεία έξωθεν. Γιατί δε σημαίνει ότι οποιαδήποτε νεολαία που βγαίνει στο δρόμο είναι ριζοσπαστική. Οι καταλήψεις σήμερα έχουν καταντήσει πράξεις ανίας, μικροαστική πράξη».

Παρασκευή 30/10: Ο Τρίτσης γίνεται κνίτης.

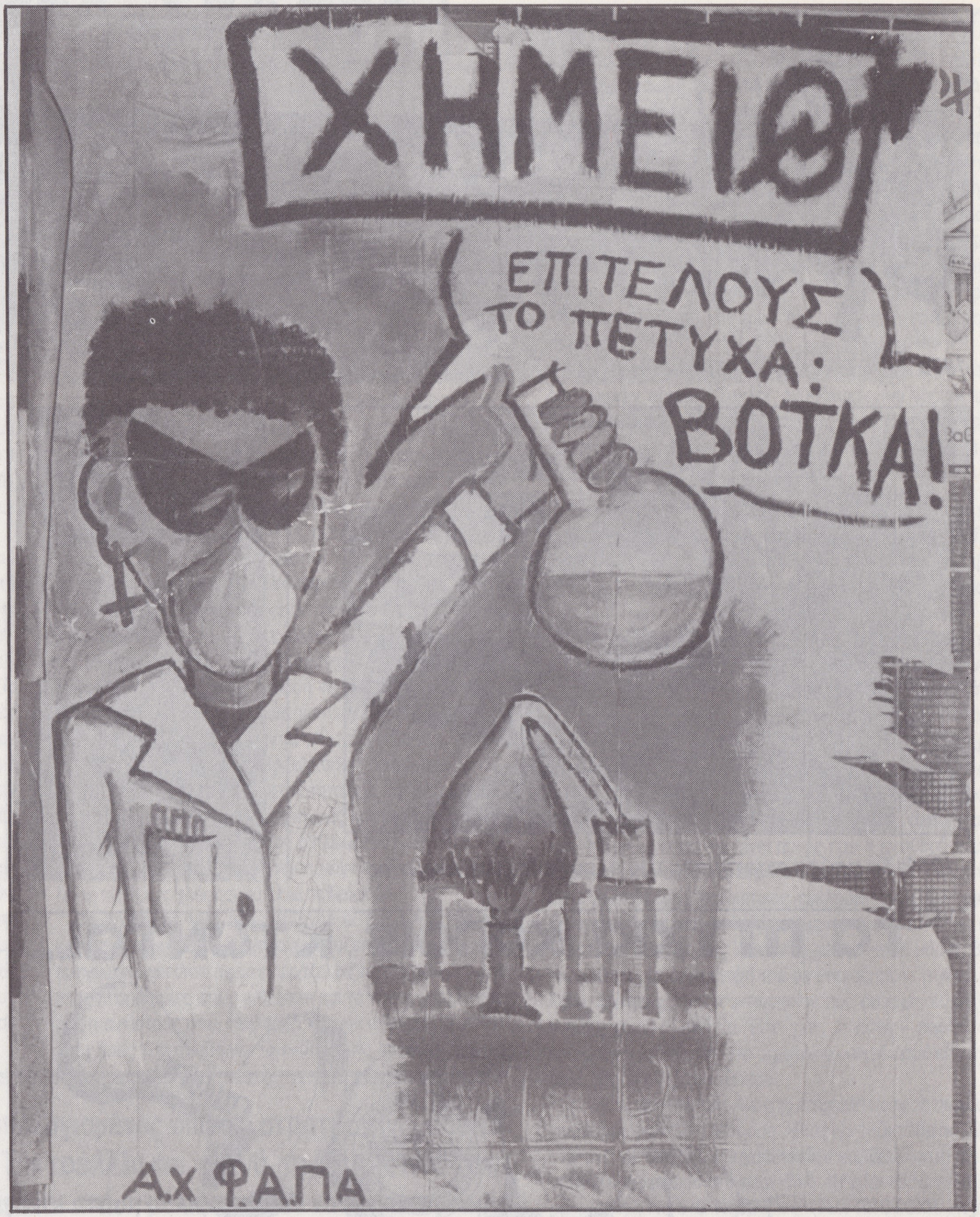
Συνεχίζοντας τις ακροβασίες του δηλώνει: «Θα μπορούσα να τεθώ επικεφαλής πορείας των φοιτητών στη Βουλή για να διεκδικήσουμε μαζί περισσότερα χρήματα για την Παιδεία».

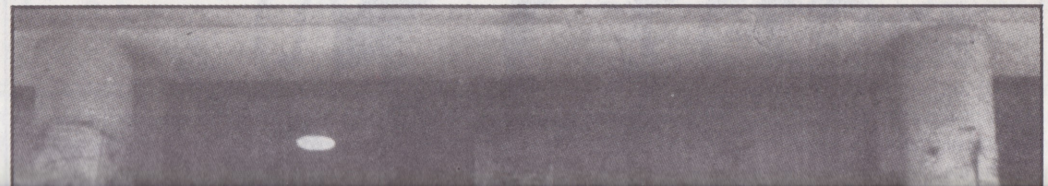
Δευτέρα 2 Νοεμβρίου: Κίνημα καταλήψεων;

Ισχυρότερες «από τις συντηρητικές επιδράσεις που δέχεται η παιδεία έξωθεν», αλλά και «έσωθεν» με τις διαβουλεύσεις στο Κ.Σ. της Ε.Φ.Ε.Ε. και την ανακήρυξη της 5ης Νοεμβρίου σε «Ημέρα εκτόνωσης των αγώνων», φαίνεται ότι είναι οι αναδράσεις κάποιων πόθων (εδώ και καιρό ναρκωμένων) που ξυπνάνε. Το Χημικό συνεχίζει την κατάληψη έχοντας από σήμερα μαζί του την κατειλημμένη Αρχιτεκτονική, τις καταλήψεις των Ηλεκτρολόγων και των Πολιτικών Μηχανικών.

Τετάρτη 4/11: Το κίνημα των καταλήψεων στο δρόμο!

Οι καταληψίες του Πολυτεχνείου κλείνουν την Πατησίων. Στη συνέχεια κάνουν πορεία μέχρι την Πλ. Κάνιγγος με σκοπό να συναντήσουν και να ενισχύσουν τους σπουδαστές των Τ.Ε.Ι. στην κατάληψη του ξενοδοχείου «Μάρμαρα». Στο μπλοκ των Τ.Ε.Ι. συμμετέχει κι ομάδα αναρχικών σπουδαστών οι οποίοι μαζί με τους καταληψίες του Πολυτεχνείου (Αρχιτέκτονες, Ηλεκτρολόγοι, Πολιτικοί Μηχανικοί) συγκρούονται με τα ΜΑΤ προκειμένου να τα απομακρύνουν απ' την είσοδο του ξενοδοχείου. Η συνδικαλιστική αστυνομία που ακούει στο όνομα Πανσπουδαστική αναλαμβάνει την τήρηση της τάξης. Οι «κομμουνιστές» με το γνωστό τους ζήλο δίνουν πιστοποιητικά αστικής νομιμοφροσύνης, δηλώνουν ότι θα περιμένουν τον εισαγγελέα και την εκπρόσωπο του Τ.Ε.Β.Ε. (στο οποίο ανήκει το κτίριο) και κερδίζουν τον απαιτούμενο χρόνο ώστε να απομαζικοποιήσουν και να εκτονώσουν την κατάσταση. Οι καταληψίες φοιτητές του Πολυτεχνείου αποχωρούν αποδοκιμάζοντας τα παζάρια και την «υψηλή πολιτική» της Π.Σ.Κ. Μέλη της Π.Σ.Κ. και της Ε.Σ.Α.Κ. σχηματίζουν αλυσίδες μπροστά στην είσοδο του ξενοδοχείου, απομονώνουν τους σπουδαστές ώστε να

σεις στο Κ.Σ. της Ε.Φ.Ε.Ε. και την ανακήρυξη της 5ης Νοεμβρίου σε «Ημέρα εκτόνωσης των αγώνων», φαίνεται ότι είναι οι αναδράσεις κάποιων πόθων (εδώ και καιρό ναρκωμένων) που ξυπνάνε. Το Χημικό συνεχίζει την κατάληψη έχοντας από σήμερα μαζί του την κατειλημμένη Αρχιτεκτονική, τις καταλήψεις των Ηλεκτρολόγων και των Πολιτικών Μηχανικών.

Τετάρτη 4/11: Το κίνημα των καταλήψεων στο δρόμο! Οι καταληψίες του Πολυτεχνείου κλείνουν την Πατησίων. Στη συνέχεια κάνουν πορεία μέχρι την Πλ. Κάνιγγος με σκοπό να συναντήσουν και να ενισχύσουν τους σπουδαστές των Τ.Ε.Ι. στην κατάληψη του ξενοδοχείου «Μάρμαρα». Στο μπλοκ των Τ.Ε.Ι. συμμετέχει κι ομάδα αναρχικών σπουδαστών οι οποίοι μαζί με τους καταληψίες του Πολυτεχνείου (Αρχιτέκτονες, Ηλεκτρολόγοι, Πολιτικοί Μηχανικοί) συγκρούονται με τα ΜΑΤ προκειμένου να τα απομακρύνουν απ' την είσοδο του ξενοδοχείου. Η συνδικαλιστική αστυνομία που ακούει στο όνομα Πανσπουδαστική αναλαμβάνει την τήρηση της τάξης. Οι «κομμουνιστές» με το γνωστό τους ζήλο δίνουν πιστοποιητικά αστικής νομιμοφροσύνης, δηλώνουν ότι θα περιμένουν τον εισαγγελέα και την εκπρόσωπο του Τ.Ε.Β.Ε. (στο οποίο ανήκει το κτίριο) και κερδίζουν τον απαιτούμενο χρόνο ώστε να απομαζικοποιήσουν και να εκτονώσουν την κατάσταση. Οι καταληψίες φοιτητές του Πολυτεχνείου αποχωρούν αποδοκιμάζοντας τα παζάρια και την «υψηλή πολιτική» της Π.Σ.Κ. Μέλη της Π.Σ.Κ. και της Ε.Σ.Α.Κ. σχηματίζουν αλυσίδες μπροστά στην είσοδο του ξενοδοχείου, απομονώνουν τους σπουδαστές ώστε να τεθεί κάτω απ' τον απόλυτο έλεγχο της Π.Σ.Κ. η προγραμματισμένη συνέντευξη τύπου του Κ.Σ. της Ε.Σ.Ε.Ε. για την προβολή του συμβολικού χαρακτήρα της κατάληψης. Με τις παραδοσιακές σταλινικές μεθόδους η Π.Σ.Κ. θυσίασε, στο βωμό της συμβολικής κατάληψης και στον αγώνα για απλή αναλογική, την πραγματική διάθεση των σπουδαστών να καταλάβουν το «Μάρμαρα». Να μετατρέψουν το αχρησιμοποίητο ξενοδοχείο του Τ.Ε.Β.Ε. σε χώρο στέγασης, πραγμάτωσης της συλλογικότητας και (γιατί όχι;) της ηδονής αν φυσικά μπορούσαν να ξεμπερδέψουν με τη μιζέρια και τον αντιερωτισμό των σταλινικών.

Το περιστατικό στο «Μάρμαρα» δεν είναι το μόνο που φανερώνει τον εκτονωτικό χαρακτήρα των ψευτοκαταλήψεων που προωθεί η Π.Σ.Κ. Ανάλογες και ακόμα γελοιότερες ήταν οι καταλήψεις της Πανεπιστημιακής Λέσχης και της πανεπιστημιακής αίθουσας «ΙΡΙΔΑ».

Την ίδια μέρα όμως άλλα γεγονότα περιθωριοποιούν τους γραφειοκράτες της Π.Σ.Κ. και βγάζουν το κίνημα των καταλήψεων στους δρόμους. Στη **Χαλκίδα** καταλαμβάνεται η γέφυρα του Ευρίπου από σπουδαστές των εκεί Τ.Ε.Ι. οι οποίοι συγκρούονται με την αστυνομία. Στην Αθήνα οι σπουδαστές της κατάληψης ΑΣΕΤΕΜ-ΣΕΛΕΤΕ διακόπτουν πάλι την κυκλοφορία των ηλεκτρικών σιδηροδρόμων από το

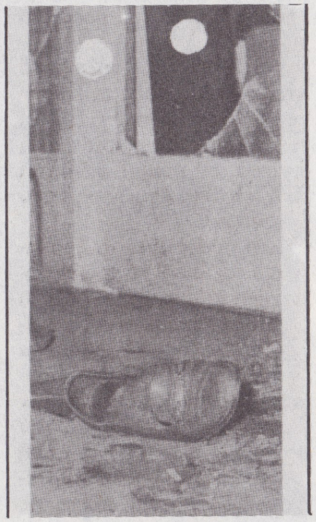
1987: Η πρώτη κατάληψη και πάλι στο Χημείο

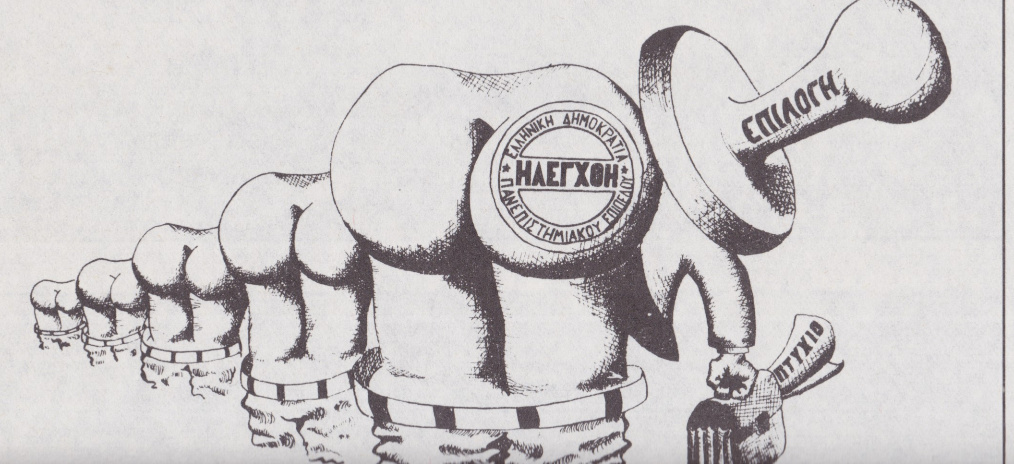
1979

1979: Τα πρώτα σκιρτήματα της ελεύθερης ραδιοφωνίας

Τα ΠΤΥΧΙΑ ΚΟΠΟΙΣ ΚΤΩΝΤΑΙ...

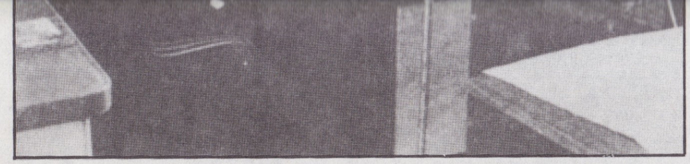

λύ καλά τη δουλειά της και δουλειά της είναι η **χειραγώγηση** του κοινωνικού κινήματος ανατροπής μέσα στα πανεπιστήμια. Ο φοιτητικός συνδικαλισμός (...) δεν κάνει τίποτα άλλο παρά να διεκδικεί (όντας κακέκτυπο του εργατικού συνδικαλισμού) ό,τι αργά ή γρήγορα ο καπιταλισμός θα εντάξει στο πρόγραμμά του — αν ήδη δεν το 'χει κάνει» (Βλ. περιοδικό *Ο κόκκορας που λαλεί στο σκοτάδι*, Νο 2). Σήμερα —σημείο των καιρών— το ίδιο σύνθημα αμφισβητείται «από τα δεξιά», τη συντηρητική πτέρυγα των Συσπειρώσεων και τον Δημοκρατικό Αγώνα. Σήμερα, παρά το διάχυτο «μούδιασμα» του κινήματος, η άμεση σύγκρουση των δύο μπλοκ της πορείας κάνει πια σαφή και για το ίδιο το κίνημα των καταλήψεων τη διαφορετικότητά του από τις συνδικαλιστικές παρατάξεις. Αποκρυσταλλώνει το ρόλο των ψευτοαγωνιστικών γραφειοκρατικών οργάνων, αποκαλύπτει πως για όποιον ενδιαφέρεται για μια ουσιαστική και ποιοτική αλλαγή της ζωής του, το παιχνίδι τους δεν είναι και δικό του. Στο κίνημα των καταλήψεων τίθεται πλέον επίμονα το ζήτημα πως αν θέλει να προχωρήσει και να νικήσει θα πρέπει να το κάνει **έξω** από και **ενάντια** στο πολιτικό παιχνίδι των επίδοξων χειραγωγών του. Πρέπει να οργανώσει τη **συνείδηση** της αντίθεσής του έτσι ώστε η Π.Σ.Κ. να βρεθεί στο περιθώριο του κινήματος.

Στη δήλωση του Δροσογιάννη για τα επεισόδια στο «Μάρμαρα» ότι: «Δεν υπήρχαν αστυνομικές δυνάμεις και οι μόνες συμπλοκές έγιναν μεταξύ φοιτητών και αναρχικών» η **«Αναρχική Πρόταση ενάντια στην κρατική τρομοκρατία»** απαντά: «...εκτός από τις συγκρούσεις των φοιτητών με ΜΑΤ, η σοβαρότερη σύγκρουση έγινε μεταξύ Δροσογιάννη και Δροσογιάννη με πεδίο μάχης το κρανίο του».

Παρασκευή 6/11: Καταλήψεων συνέχεια...
Οι Γενικές Συνελεύσεις του Οικονομικού, της Φιλοσοφικής και του Αγγλικού ενάντια στις προτάσεις της «Πυροσβεστικής Πανσπουδαστικής» αποφασίζουν πολυήμερες καταλήψεις. Οι σπουδαστές της ΑΣΕΤΕΜ-ΣΕΛΕΤΕ πραγματοποιούν πορεία στο κέντρο της Αθήνας.

Κυριακή 8/11: Εκκενώσεις Βόθρων «Ο ΤΡΙΤΣΗΣ».
Στη σύνοδο της Κ.Ε. του ΠΑΣΟΚ, σύμφωνα με δημοσιογραφικές πληροφορίες, ο Τρίτσης δηλώνει: «Οι φοιτητές

1979: Τα πρώτα σκιρτήματα της ελεύθερης ραδιοφωνίας

σταθμό «Ειρήνη» μέχρι την Κηφισιά. Το κέντρο της Αθήνας έχει καταληφθεί από διαδηλώσεις και συγκεντρώσεις φοιτητών και σπουδαστών.

Η άχρωμη μαριονέτα, ο πρύτανης των ΜΑΤ Σταθόπουλος δηλώνει: «Το Πανεπιστήμιο της Αθήνας αντιμετωπίζει τη χειρότερη φάση του μετά τον πόλεμο». Και είναι πράγματι η χειρότερη περίοδος του Πανεπιστημίου αφού για πρύτανη έχει έναν υπαλληλίσκο που, κατ' εντολήν αυτών που τον διόρισαν, αποδέχτηκε να παραβιαστεί το πανεπιστημιακό άσυλο χωρίς να σεβαστεί τους αγώνες και το αίμα που χύθηκε από τις αρχές του αιώνα για την κατάκτηση και κατοχύρωσή του.

Πέμπτη 5/11: Δώστε τους απλή να γίνουνε μουγγοί!
Πορεία των φοιτητών από τα Προπύλαια στο υπουργείο Παιδείας. Για πρώτη φορά εδώ και αρκετά χρόνια επανεμφανίζονται τα ΚΝΑΤ: Οι αλυσίδες των τραμπούκων της ΚΝΕ προσπαθούν ν' αποκόψουν απ' την πορεία το μπλοκ των καταλήψεων. Αποδεικνύεται όμως ότι οι σημερινοί κνίτες υστερούν όχι μόνο σε προπαγάνδα αλλά και σε «τσαμπουκά» από τους παλαιότερους. Η εξατομίκευση και η απομυθοποίηση της εποχής δεν έχει αφήσει ανέπαφους ούτε τους κνίτες της «πρώτης γραμμής». Έτσι, οι αλυσίδες «σπάνε» σχετικά εύκολα μετά από τις επιθέσεις του μπλοκ των καταλήψεων. Το πνεύμα του κινήματος καταλήψεων του '79 αναβιώνει μέσα από συνθήματα όπως: **«Τέρμα, τέρμα στις εκτονώσεις! Εμπρός για καταλήψεις και διαδηλώσεις!»**, **«Αγώνας στους δρόμους κι όχι στους διαδρόμους!»**, **«Όχι στα παζάρια των γραφειοκρατών!»**, **«Δώστε τους απλή να γίνουνε μουγγοί!»**, **«Είτε με το Μπρέζνιεφ, είτε με το Γκορμπατσώφ είσαστε σκυλάκια του Παβλώφ!»** Το σύνθημα **«Πουλημένη Ε.Φ.Ε.Ε.»** ακούγεται και πάλι. Το '79 είχε συγκεντρώσει τα πυρά της ακραίας πτέρυγας του κινήματος των καταλήψεων, των αναρχικών: «Η Ε.Φ.Ε.Ε. δεν είναι "πουλημένη" όπως έχουν την αφέλεια (;) να φωνάζουν οι αμφισβητίες φοιτητές. Η Ε.Φ.Ε.Ε. κάνει πο-

της πορείας κάνει πιο σαφή και για το ίδιο το κίνημα των καταλήψεων τη διαφορετικότητά του από τις συνδικαλιστικές παρατάξεις. Αποκρυσταλλώνει το ρόλο των ψευτοαγωνιστικών γραφειοκρατικών οργάνων, αποκαλύπτει πως για όποιον ενδιαφέρεται για μια ουσιαστική και ποιοτική αλλαγή της ζωής του, το παιχνίδι τους δεν είναι και δικό του. Στο κίνημα των καταλήψεων τίθεται πλέον επίμονα το ζήτημα πως αν θέλει να προχωρήσει και να νικήσει θα πρέπει να το κάνει **έξω** από και **ενάντια** στο πολιτικό παιχνίδι των επίδοξων χειραγωγών του. Πρέπει να οργανώσει τη **συνείδηση** της αντίθεσής του έτσι ώστε η Π.Σ.Κ. να βρεθεί στο περιθώριο του κινήματος.

Στη δήλωση του Δροσογιάννη για τα επεισόδια στο «Μάρμαρα» ότι: «Δεν υπήρχαν αστυνομικές δυνάμεις και οι μόνες συμπλοκές έγιναν μεταξύ φοιτητών και αναρχικών» η **«Αναρχική Πρόταση ενάντια στην κρατική τρομοκρατία»** απαντά: «...εκτός από τις συγκρούσεις των φοιτητών με ΜΑΤ, η σοβαρότερη σύγκρουση έγινε μεταξύ Δροσογιάννη και Δροσογιάννη με πεδίο μάχης το κρανίο του».

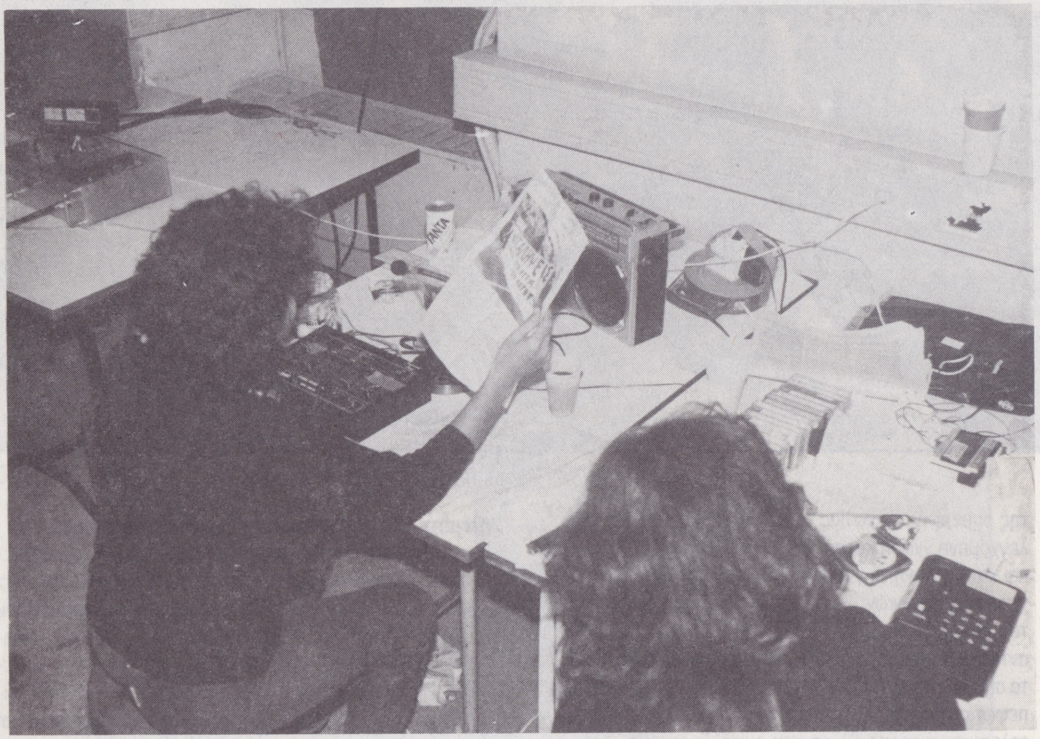
Παρασκευή 6/11: Καταλήψεων συνέχεια...
Οι Γενικές Συνελεύσεις του Οικονομικού, της Φιλοσοφικής και του Αγγλικού ενάντια στις προτάσεις της «Πυροσβεστικής Πανσπουδαστικής» αποφασίζουν πολυήμερες καταλήψεις. Οι σπουδαστές της ΑΣΕΤΕΜ-ΣΕΛΕΤΕ πραγματοποιούν πορεία στο κέντρο της Αθήνας.

Κυριακή 8/11: Εκκενώσεις Βόθρων «Ο ΤΡΙΤΣΗΣ».
Στη σύνοδο της Κ.Ε. του ΠΑΣΟΚ, σύμφωνα με δημοσιογραφικές πληροφορίες, ο Τρίτσης δηλώνει: «Οι φοιτητές ενδιαφέρονται μόνο για το παχύ τους έντερο. Το φοιτητικό κίνημα θα εκφυλιστεί όπως ο Μάης του '68».

Ο υπαινιγμός του για συντεχνιακά αιτήματα των φοιτητών μπορεί να αληθεύει όσον αφορά την Π.Σ.Κ. και την Δ.Α.Π. Ξεχνά όμως ή αποκρύβει τα αιτήματα του μπλοκ των καταλήψεων; Είναι συντεχνιακά τα αιτήματα:

- **Να αποκαλυφθεί η απάτη της αναβάθμισης των σπουδών.**
- **Να καταρρεύσουν τα ιδεολογήματα που στηρίζουν το κλίμα επιστημονισμού, τεχνοκρατισμού και αξιοκρατίας.**
- **Να αναπτυχθεί η κριτική του κινήματος στην παρεχόμενη γνώση.**
- **Να καταρρεύσει ο άκρατος ατομικισμός, ο απεγνωσμένος αγώνας όλων εναντίων όλων για μια θέση στην εργασία, που αφανίζει κάθε έννοια συλλογικότητας.**
- **Να μη γίνεται έρευνα για το ΝΑΤΟ και για πολεμικούς σκοπούς.**
- **Να αποσυρθεί το νομοσχέδιο για το στρατό.**
- **Να καταργηθούν τα στρατοδικεία.**
- **Να κατοχυρωθούν πολιτικά και συνδικαλιστικά δικαιώματα στους φαντάρους.**
- **Να διαλυθούν τα ΜΑΤ και τα ΜΕΑ.**

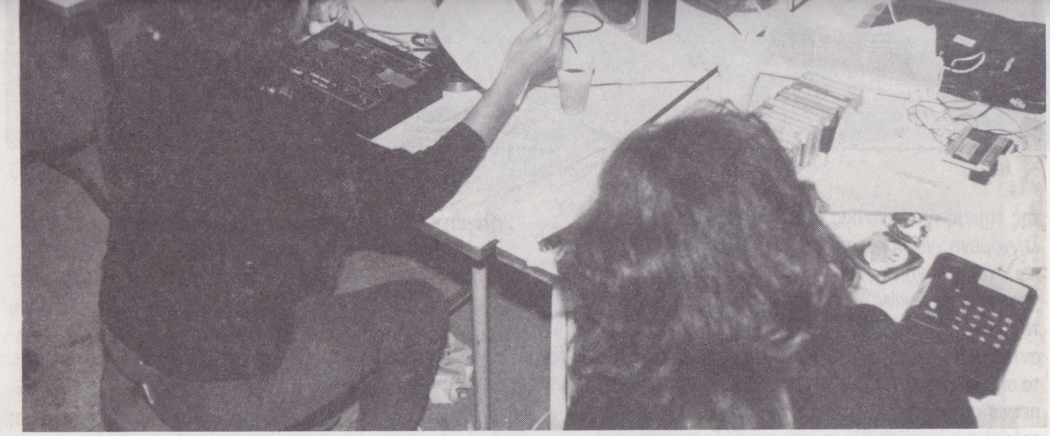

1987: Οκτώ ραδιοσταθμοί πληροφορούν και συντονίζουν το κίνημα.

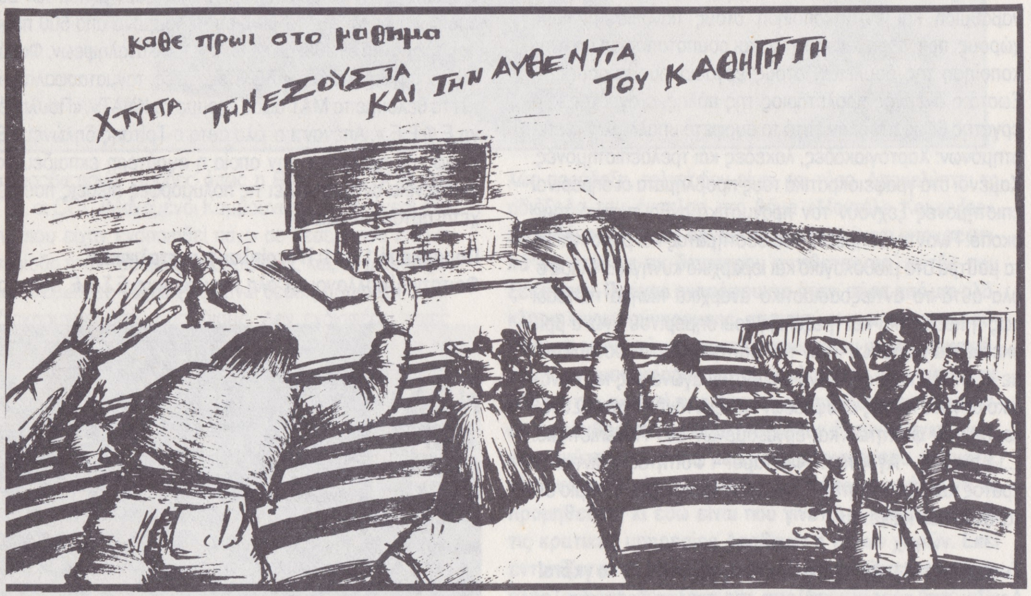
Νέες καταλήψεις, του Οικονομικού και των τριών τμημάτων του Φιλοσοφικού, έρχονται να προστεθούν στις ήδη υπάρχουσες. Στο κτίριο της Νομικής, μετά τις αποφάσεις των Γενικών Συνελεύσεων Νομικού και Οικονομικού, η κατάσταση είναι εκρηκτική. Η αστυνομία της Π.Σ.Κ. δεν μπορεί να πιστέψει ότι έχασε ένα τέτοιο στρατηγικό σημείο στην επιχείρηση χειραγώγησης. Στο Νομικό προσπαθεί ν' αντιστρέψει τη σκληρή γι' αυτήν πραγματικότητα αντιστρέφοντας (κυριολεκτούμε!) τα αποτελέσματα της ψηφοφορίας στη Γ.Σ. Στο Οικονομικό δημιουργεί τη δική της πραγματικότητα βαφτίζοντας νέα γενική συνέλευση την ολομέλεια της Κ.Ν.Ε. Αθηνών! Μέθοδοι πλαστογράφησης της ι-

1987: Οκτώ ραδιοσταθμοί πληροφορούν και συντονίζουν το κίνημα.

- **Να αφοπλιστεί η αστυνομία.**
- **Να μην ποινικοποιηθεί η συνδικαλιστική δράση.**

Αν αυτά τα αιτήματα αφορούν το παχύ έντερο ας μας πει ο Τρίτσης ποιοι είναι οι αγώνες με ιδανικά. Μήπως οι αγώνες του Κουτσόγιωργα και της «Αυριανής»; Μήπως τα αιτήματα που δεν αφορούν το παχύ έντερο είναι τα αιτήματα του Μαυράκη, του Τόμπρα, του Σεφτελή, όλων των εξουσιαστών που ενέχονται σε σκάνδαλα, παράνομες χορηγήσεις, δωροδοκίες και προμήθειες; Μήπως τα ιδανικά θα πρέπει να τα αναζητήσουμε στις κλαδικές του ΠΑΣΟΚ και της Νέας Δημοκρατίας; Μήπως στο ρουσφέτι, στους διορισμούς και την ψηφοθηρία της μικρομεσαίας αθλιότητας του Μικρομεσαίωνα;

Δευτέρα 9/11: Η «μάστιγα» εξαπλώνεται...

Οι σπουδαστές της σχολής Τεχνολόγων Τροφίμων, που συνεχίζουν την κατάληψη με ταυτόχρονη λειτουργία ραδιοφωνικού σταθμού, κλείνουν τη λεωφόρο Καβάλας δημιουργώντας κυκλοφοριακό κομφούζιο. Αποχωρούν όμως μισή ώρα αργότερα «χάρη» στην έλλειψη μαζικότητας που πέτυχαν οι παρατάξεις Π.Σ.Κ., Π.Α.Σ.Π. και Δ.Α.Π. δια της απλής μεθόδου του «ψηφίζουμε μεν απέχουμε δε».

Νέες καταλήψεις, του Οικονομικού και των τριών τμημάτων του Φιλοσοφικού, έρχονται να προστεθούν στις ήδη υπάρχουσες. Στο κτίριο της Νομικής, μετά τις αποφάσεις των Γενικών Συνελεύσεων Νομικού και Οικονομικού, η κατάσταση είναι εκρηκτική. Η αστυνομία της Π.Σ.Κ. δεν μπορεί να πιστέψει ότι έχασε ένα τέτοιο στρατηγικό σημείο στην επιχείρηση χειραγώγησης. Στο Νομικό προσπαθεί ν' αντιστρέψει τη σκληρή γι' αυτήν πραγματικότητα αντιστρέφοντας (κυριολεκτούμε!) τα αποτελέσματα της ψηφοφορίας στη Γ.Σ. Στο Οικονομικό δημιουργεί τη δική της πραγματικότητα βαφτίζοντας νέα γενική συνέλευση την ολομέλεια της Κ.Ν.Ε. Αθηνών! Μέθοδοι πλαστογράφησης της ιστορίας που, αν και οι επίγονοι των μπολσεβίκων και του Στάλιν τις γνωρίζουν καλά, είναι πλέον παρωχημένες ίσως γιατί η ακαμψία τους τις εμποδίζει να προσαρμοστούν στις επιταγές της σύγχρονης κοινωνίας του θεάματος.

Εντωμεταξύ η «μάστιγα» των καταλήψεων απλώνεται σ' όλη την Ελλάδα· στη **Θεσσαλονίκη**, στην **Κοζάνη**, στη **Θράκη**, στα **Γιάννενα**, στην **Καβάλα**, στο **Ρέθυμνο**, στο **Αγρίνιο**. Στη Θεσσαλονίκη η Αυτόνομη Κίνηση Αρχιτεκτονικής κερδίζει τη Γ.Σ. με πρόταση πενθήμερης κατάληψης και αιτήματα για σίτιση και στέγαση ενάντια στην εντατικοποίηση και την απάτη της αναβάθμισης, ενάντια στα πειθαρχικά και το στρατολογικό νομοσχέδιο. Καταλαμβάνονται επίσης το Ιταλικό και η Κτηνιατρική.

Τρίτη 10/11: Πέντε χιλιάδες καταληψίες!

Πανεκπαιδευτική συγκέντρωση στα Προπύλαια και πορεία στη Βουλή. Το μπλοκ των καταλήψεων είναι ενισχυμένο (5.000 άτομα περίπου) αν και οι τόνοι της αντιπαράθεσης με τους γραφειοκράτες είναι χαμηλοί. Ακολουθεί αυτόνομα πολυάριθμο μπλοκ αναρχικών με μαθητές, σπουδαστές, εργαζόμενους και ανέργους. Στην πορεία η **Αντιεξουσιαστική Ομάδα Γεωπονικής** μοιράζει προκήρυξη που μεταξύ των άλλων αναφέρει: «Το Πανεπιστήμιο δομημένο ιεραρχικά και γραφειοκρατικά αναπαράγει τις σύγχρονες δομές

Διασυντονιστικό με ταυτόχρονη Συνέλευση Κινήματος (Αίθ. Γκίνη, 13/11/87)

...της γενιάς μας τα Πολυτεχνεία...
Ο ΒΡΩΜΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΠΑΝΣΠΟΥΔΑΣΤΙΚΗΣ Σ.Κ.

Ο ελιγμός της ΕΦΕΕ (ΚΝΕ-ΠΑΣΟΚ) του 1979 που έτρεξε να περισώσει το γόητρό της καταλαμβάνοντας κατόπιν εορτής όλα τα ΑΕΙ της Ελλάδας δηλαδή όσα ελέγχονταν από την ΠΣΚ και την ΠΑΣΠ και δεν ήταν κατειλημμένα, θα επαναληφθεί φέτος από την ΠΣΚ. Μπροστά στον υπαρκτό κίνδυνο να ψηφιστούν καταλήψεις ενάντια στις δικές της προτάσεις, προτείνει η ίδια διήμερες ή τριήμερες καταλήψεις και καταφέρνει σ' αρκετές σχολές να ψηφιστούν. Εκτονώνει τους αγώνες με τον πιο **βρώμικο** τρόπο: Σε όποια σχολή υπάρχει κατάληψη μετά από πρόταση της Πανσπουδαστικής-Πυροσβεστικής στο χώρο δεν υπάρχει ούτε ένας φοιτητής που να ανήκει στην

της σημερινής κοινωνίας: Ιεραρχία, Εξουσία, Καταστολή, ελεγχόμενη γνώση και σκέψη (...) Παρέχοντας μονοδιάστατα και κατ' επιλογή τη γνώση εκβιάζει την εκμάθηση των σύγχρονων κοινωνικών και παραγωγικών ρόλων και προτύπων του σύγχρονου καπιταλισμού (...) το κεφάλαιο προχωρά την αντεπίθεσή του ενάντια στην εργατική τάξη. Εκσυγχρονίζει τα σημερινά εργοστάσια και τους χώρους δουλειάς με βάση πεφωτισμένα σχέδια επιστημόνων δολοφόνων που με αποτελεσματικό τρόπο (βλ. επιστημονικό) ξεζουμίζουν την εργατική τάξη. Έτσι τα μοντέλα που εφαρμόζονται για το Πανεπιστήμιο και τους εργασιακούς χώρους είναι σχετικά. Αναβάθμιση και εντατικοποίηση στους πανεπιστημιακούς χώρους, πριμ παραγωγικότητας και ρομποτοποίηση (εντατικοποίηση της δουλειάς) στους εργασιακούς χώρους. (...) Σωστά ο άνεργος προλετάριος της πόλης, ο αγρότης κι ο εργάτης θεωρούν όλον αυτό το συρφετό υπαλλήλων κι επιστημόνων: Χαρτογιακάδες, λακέδες και τρελοεπιστήμονες. Χαμένοι στα γραφειοκρατικά τους προβλήματα οι σημερινοί επιστήμονες ξεχνούν τον πραγματικό ανθρωπιστικό τους σκοπό. Γίνονται υπηρέτες του συστήματος και ρίχνονται με τα μούτρα στο μισθολογικό και ιεραρχικό κυνήγι (...) Μέσα σ'

Πέμπτη 12/11: Η τρίτσεια αντίληψη περί ηρεμίας.
Στην **Αθήνα** οι καταλήψεις ανέρχονται σε 16. Κλείνονται οι δρόμοι: Σόλωνος από φοιτητές της κατάληψης Νομικού και Οικονομικού, Θησέως από σπουδαστές της Χαροκοπείου σχολής, Πέτρου Ράλλη από σπουδαστές της σχολής Γραφικών Τεχνών των Τ.Ε.Ι. Στο Ε.Μ.Π. καταλαμβάνεται το Κέντρο Πληροφορικής του Ιδρύματος και διακόπτεται η λειτουργία του Ηλεκτρονικού Υπολογιστή. Στην **Θεσσαλονίκη** γίνεται μεγάλη πορεία φοιτητών με βίαιες συγκρούσεις μεταξύ καταλήψεων και σταλινικών. Έξω από το Υπουργείο Β. Ελλάδος οι κνίτες με αλυσίδες εμποδίζουν μπλοκ των Συσπειρώσεων και Αυτόνομων, αποτελούμενο από 500 περίπου άτομα, να ενωθεί με το μπλοκ των καταλήψεων. Φωνάζονται συνθήματα όπως: «Κνίτες, χίτες, ταγματασφαλίτες», «Τι τα θέλουμε τα ΜΑΤ αφού έχουμε τα ΚΝΑΤ», «Πουλημένη Ε.Φ.Ε.Ε.». Απέναντι σ' όλα αυτά ο Τρίτσης δηλώνει: «Εκτιμώ την ηρεμία με την οποία η ευρύτερη εκπαιδευτική οικογένεια αντιμετωπίζει τις πολύμορφες πιέσεις που δέχεται αυτόν τον καιρό».

Παρασκευή 13/11: Η «τρίπλα» των σταλινικών.

Διασυντονιστικό με ταυτόχρονη Συνέλευση Κινήματος (Αίθ. Γκίνη, 13/11/87)

...της γενιάς μας τα Πολυτεχνεία...
Ο ΒΡΩΜΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΠΑΝΣΠΟΥΔΑΣΤΙΚΗΣ Σ.Κ.

Ο ελιγμός της ΕΦΕΕ (ΚΝΕ-ΠΑΣΟΚ) του 1979 που έτρεξε να περισώσει το γόητρό της καταλαμβάνοντας κατόπιν εορτής όλα τα ΑΕΙ της Ελλάδας δηλαδή όσα ελέγχονταν από την ΠΣΚ και την ΠΑΣΠ και δεν ήταν κατειλημμένα, θα επαναληφθεί φέτος από την ΠΣΚ. Μπροστά στον υπαρκτό κίνδυνο να ψηφιστούν καταλήψεις ενάντια στις δικές της προτάσεις, προτείνει η ίδια διήμερες ή τριήμερες καταλήψεις και καταφέρνει σ' αρκετές σχολές να ψηφιστούν. Εκτονώνει τους αγώνες με τον πιο **βρώμικο** τρόπο: Σε όποια σχολή υπάρχει κατάληψη μετά από πρόταση της Πανσπουδαστικής-Πυροσβεστικής στο χώρο δεν υπάρχει ούτε ένας φοιτητής που να ανήκει στην ΠΣΚ. Καμία εκδήλωση και καμία κινητοποίηση δεν γίνεται. Στο Φυσικό Αθηνών γίνεται ακόμα και μάθημα από «άστεγο» καθηγητή του... Φαρμακευτικού που μονίμως ψάχνει αμφιθέατρο συνοδευόμενος από τους προβατοποιημένους φοιτητές του. Στην κατάληψη της Πανεπιστημιακής Λέσχης (4/11) ένας δύσμοιρος κνίτης πληροφορεί από το παραθυράκι τους φοιτητές που προσέρχονται για τους φοιτητικούς αγώνες και... της γενιάς μας τα Πολυτεχνεία ως εξής: «Η Λέσχη είναι κλειστή» και... κλείνει το παραθυράκι.

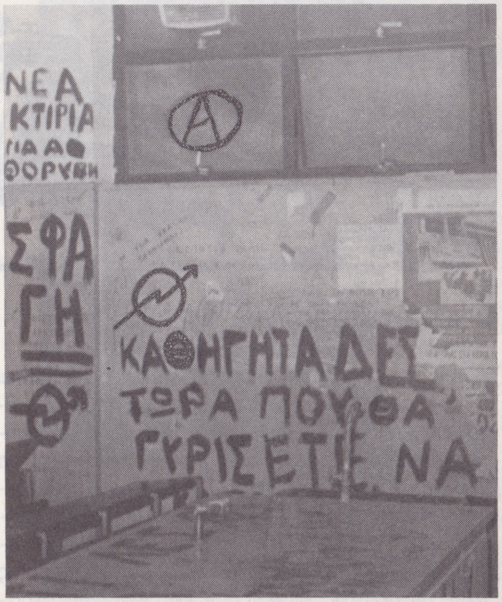
Ένα μικρό δείγμα του πώς εννοεί η Πανσπουδαστική τις καταλήψεις και της «γενιάς μας τα Πολυτεχνεία». Πόσοι φοιτητές άραγε γνωρίζουν σήμερα την άποψη που είχε η αντι-ΕΦΕΕ το 1973 για την εξέγερση του Πολυτεχνείου; Πόσοι θυμούνται την «Πανσπουδαστική» Νο 8 και την ανύπαρκτη συντονιστική επιτροπή αγώνα που κατασκεύασαν οι σταλινικοί πλαστογράφοι της ιστορίας;

της σημερινής κοινωνίας: Ιεραρχία, Εξουσία, Καταστολή, ελεγχόμενη γνώση και σκέψη (...) Παρέχοντας μονοδιάστατα και κατ' επιλογή τη γνώση εκβιάζει την εκμάθηση των σύγχρονων κοινωνικών και παραγωγικών ρόλων και προτύπων του σύγχρονου καπιταλισμού (...) το κεφάλαιο προχωρά την αντεπίθεσή του ενάντια στην εργατική τάξη. Εκσυγχρονίζει τα σημερινά εργοστάσια και τους χώρους δουλειάς με βάση πεφωτισμένα σχέδια επιστημόνων δολοφόνων που με αποτελεσματικό τρόπο (βλ. επιστημονικό) ξεζουμίζουν την εργατική τάξη. Έτσι τα μοντέλα που εφαρμόζονται για το Πανεπιστήμιο και τους εργασιακούς χώρους είναι σχετικά. Αναβάθμιση και εντατικοποίηση στους πανεπιστημιακούς χώρους, πριμ παραγωγικότητας και ρομποτοποίηση (εντατικοποίηση της δουλειάς) στους εργασιακούς χώρους. (...) Σωστά ο άνεργος προλετάριος της πόλης, ο αγρότης κι ο εργάτης θεωρούν όλον αυτό το συρφετό υπαλλήλων κι επιστημόνων: Χαρτογιακάδες, λακέδες και τρελοεπιστήμονες. Χαμένοι στα γραφειοκρατικά τους προβλήματα οι σημερινοί επιστήμονες ξεχνούν τον πραγματικό ανθρωπιστικό τους σκοπό. Γίνονται υπηρέτες του συστήματος και ρίχνονται με τα μούτρα στο μισθολογικό και ιεραρχικό κυνήγι (...) Μέσα σ' όλα αυτά το αντιεξουσιαστικό αναρχικό κίνημα πιστεύει πως η προοπτική και η εξέλιξη του σημερινού αγώνα βρίσκεται στα χέρια των ίδιων των φοιτητών. (...) Υποστηρίζουμε κι επιλέγουμε σαν μόνο όπλο στον αγώνα μας και μοναδικό όργανο λήψης αποφάσεων τη «ζωντανή» Γενική Συνέλευση των φοιτητών και εργαζομένων στο Πανεπιστήμιο. (...) Εργάτες - Αγρότες - Φαντάροι - Φοιτητές ενάντια σε κράτος και καπιταλιστές. Το μόνο κόκκινο πανεπιστήμιο είναι αυτό που καίγεται».

Τετάρτη 11/11: Δυναμίτη στα νέα κτίρια! Κάτω το γκέτο!
Αρχίζει από σήμερα κατάληψη της σχολής Γραφικών Τεχνών των Τ.Ε.Ι. και της Θεολογικής. Σπουδαστές της ΑΣΕΤΕΜ-ΣΕΛΕΤΕ καταλαμβάνουν το σταθμό «Ειρήνη». Φοιτητές της Φιλοσοφικής κάνουν συμβολική κατάληψη στο πορνοσινεμά «Ριβολί» που ανήκει στο πανεπιστήμιο. Αίτημά τους να παραχωρηθεί στους ίδιους ώστε να σπάσουν την απομόνωση που τους επιβάλλει η μεταφορά της σχολής τους στα νέα κτίρια-εργοτάξια των Ιλισίων. Σύνθημά τους: **«Να πάει στα βουνά το ΡΙΒΟΛΙ, στο κέντρο της Αθήνας η Φιλοσοφική!»**. Οι φοιτητές της Φιλοσοφικής κατάλαβαν τι σημαίνει ο εξοστρακισμός της σχολής τους από την πόλη που γέννησε τη Φιλοσοφία.

Πέμπτη 12/11: Η τρίτσεια αντίληψη περί ηρεμίας.
Στην **Αθήνα** οι καταλήψεις ανέρχονται σε 16. Κλείνονται οι δρόμοι: Σόλωνος από φοιτητές της κατάληψης Νομικού και Οικονομικού, Θησέως από σπουδαστές της Χαροκοπείου σχολής, Πέτρου Ράλλη από σπουδαστές της σχολής Γραφικών Τεχνών των Τ.Ε.Ι. Στο Ε.Μ.Π. καταλαμβάνεται το Κέντρο Πληροφορικής του Ιδρύματος και διακόπτεται η λειτουργία του Ηλεκτρονικού Υπολογιστή. Στην **Θεσσαλονίκη** γίνεται μεγάλη πορεία φοιτητών με βίαιες συγκρούσεις μεταξύ καταλήψεων και σταλινικών. Έξω από το Υπουργείο Β. Ελλάδος οι κνίτες με αλυσίδες εμποδίζουν μπλοκ των Συσπειρώσεων και Αυτόνομων, αποτελούμενο από 500 περίπου άτομα, να ενωθεί με το μπλοκ των καταλήψεων. Φωνάζονται συνθήματα όπως: «Κνίτες, χίτες, ταγματασφαλίτες», «Τι τα θέλουμε τα ΜΑΤ αφού έχουμε τα ΚΝΑΤ», «Πουλημένη Ε.Φ.Ε.Ε.». Απέναντι σ' όλα αυτά ο Τρίτσης δηλώνει: «Εκτιμώ την ηρεμία με την οποία η ευρύτερη εκπαιδευτική οικογένεια αντιμετωπίζει τις πολύμορφες πιέσεις που δέχεται αυτόν τον καιρό».

Παρασκευή 13/11: Η «τρίπλα» των σταλινικών.
Φοιτητικοί σύλλογοι απ' όλη τη χώρα και η Ε.Σ.Ε.Ε. πορεύο-

νται προς τη Βουλή. Ταυτόχρονα γίνεται η υποδοχή του Πατριάρχη Δημήτριου. Στη Σταδίου οι μπάτσοι ζητούν αναβολή της πορείας μέχρι ν' αποχωρήσει ο Πατριάρχης και να τελειώσει η μεσαιωνική φιέστα. Στην κεφαλή της πορείας βρίσκονται οι κνίτες. Είναι η μεγάλη ευκαιρία για την ΚΝΕ να ανακτήσει το χαμένο κύρος της τρώγοντας ξύλο και καταθέτοντας έτσι, στους φοιτητές, πιστοποιητικά επαναστατικότητας. Έχοντας αντιληφθεί τον κίνδυνο να βρεθεί ολοκληρωτικά στο περιθώριο (κάτι έμαθε απ' το '79) προσπαθεί να οικειοποιηθεί και να ενσωματώσει κάθε ριζοσπαστική πρακτική που θα μπορούσε να επιδείξει το κίνημα που φώναζε: «Ε.Φ.Ε.Ε.-Π.Σ.Κ. πουλάνε τους αγώνες!» Οι οργανωτές αρπάζουν την ευκαιρία, αρνούνται να καθυστερήσουν την πορεία και το αποτέλεσμα είναι: ΜΑΤ, δακρυγόνα, ξύλο, κάμποσα σπασμένα ξερά κεφάλια κνιτών.

Η προσποίηση «έπιασε»! Οι Συσπειρώσεις χάνουν το έδαφος κάτω απ' τα πόδια τους. Όλες οι αδυναμίες αυτού του, ηγεμονικού στο μπλοκ των καταλήψεων, σχήματος βγαίνουν «μαζί και ταυτοχρόνως» στην επιφάνεια. Το φετίχ της ευπρέπειας, το ταμπού της βίαιης σύγκρουσης και το υποβόσκον αριστερό κόμπλεξ απέναντι στην «κομμουνιστική υπερδύναμη» (οφειλόμενο στην έλλειψη ιστορικής μνήμης που τις διακρίνει) κρατά σε χαμηλούς τόνους την αντιπαράθεση με την Π.Σ.Κ. όλο το προηγούμενο διάστημα. Αν σ' αυτά προσθέσουμε την εξάρτηση από το Δημοκρατικό Αγώνα (που με τη σειρά του εξαρτάται από την Συμπαράταξη της Αριστεράς) και την έλλειψη φαντασίας που περιόρισε την αντιπαράθεση με την Π.Σ.Κ. στη μαχητικότητα των κινητοποιήσεων και μόνο, γίνεται αντιληπτή η αμηχανία των Συσπειρώσεων μετά τα γεγονότα της Παρασκευής.

...Κι ο Δροσογιάννης το χαβά του. Σε ερώτηση δημοσιογράφων, σχετικά με τον ξυλοδαρμό των φοιτητών από την αστυνομία, απαντά: «Στην οδό Κολοκοτρώνη έγινε μια συμπλοκή μεταξύ φοιτητών και αναρχικών. Η σύγκρουση με

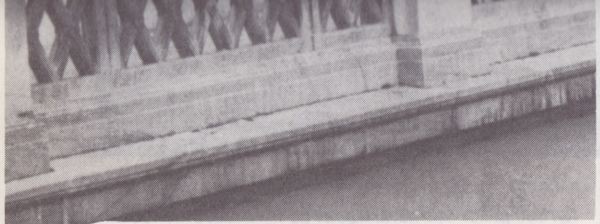
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΣΠΟΥΔΑΣΤΩΝ
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ
Ε.Μ.Π.

Η συντονιστική επιτροπή κατάληψης της αρχιτεκτονικής σχολής ακολουθώντας την απόφαση της γενικής συνέλευσης του συλλόγου της 9η/11/1987 συνεχίζει την κατάληψη της σχολής ως και την 17η/11/1987.

Η διαχείρηση του κτιρίου της αρχιτεκτονικής σχολής από την κατάληψη κατά την διάρκεια του τριήμερου 15, 16, 17 Νοεμβρίου έχει ζωτική σημασία για την υλοποίηση και δημοσιοποίηση των αιτημάτων του συλλόγου, σύμφωνα με τις αποφάσεις της γενικής συνέλευσης των φοιτητών (9/11/1987).

Υπεύθυνη για την διαχείρηση και την περιφρούρηση της σχολής είναι η συντονιστική επιτροπή κατάληψης και μόνο.

Και γι'αυτό καταγγέλουμε οποιονδήποτε πίσω από τις πλάτες μας διαπραγματεύεται τους χώρους του κτιρίου, και καλούμε τους άλλους φοιτ. συλλόγους να μας υποστηρίξουν με την φυσική και ηθική τους παρουσία στην βάση των κοινών μας

νται προς τη Βουλή. Ταυτόχρονα γίνεται η υποδοχή του Πατριάρχη Δημήτριου. Στη Σταδίου οι μπάτσοι ζητούν αναβολή της πορείας μέχρι ν' αποχωρήσει ο Πατριάρχης και να τελειώσει η μεσαιωνική φιέστα. Στην κεφαλή της πορείας βρίσκονται οι κνίτες. Είναι η μεγάλη ευκαιρία για την ΚΝΕ να ανακτήσει το χαμένο κύρος της τρώγοντας ξύλο και καταθέτοντας έτσι, στους φοιτητές, πιστοποιητικά επαναστατικότητας. Έχοντας αντιληφθεί τον κίνδυνο να βρεθεί ολοκληρωτικά στο περιθώριο (κάτι έμαθε απ' το '79) προσπαθεί να οικειοποιηθεί και να ενσωματώσει κάθε ριζοσπαστική πρακτική που θα μπορούσε να επιδείξει το κίνημα που φώναζε: «Ε.Φ.Ε.Ε.-Π.Σ.Κ. πουλάνε τους αγώνες!» Οι οργανωτές αρπάζουν την ευκαιρία, αρνούνται να καθυστερήσουν την πορεία και το αποτέλεσμα είναι: ΜΑΤ, δακρυγόνα, ξύλο, κάμποσα σπασμένα ξερά κεφάλια κνιτών.

Η προσποίηση «έπιασε»! Οι Συσπειρώσεις χάνουν το έδαφος κάτω απ' τα πόδια τους. Όλες οι αδυναμίες αυτού του, ηγεμονικού στο μπλοκ των καταλήψεων, σχήματος βγαίνουν «μαζί και ταυτοχρόνως» στην επιφάνεια. Το φετίχ της ευπρέπειας, το ταμπού της βίαιης σύγκρουσης και το υποβόσκον αριστερό κόμπλεξ απέναντι στην «κομμουνιστική υπερδύναμη» (οφειλόμενο στην έλλειψη ιστορικής μνήμης που τις διακρίνει) κρατά σε χαμηλούς τόνους την αντιπαράθεση με την Π.Σ.Κ. όλο το προηγούμενο διάστημα. Αν σ' αυτά προσθέσουμε την εξάρτηση από το Δημοκρατικό Αγώνα (που με τη σειρά του εξαρτάται από την Συμπαράταξη της Αριστεράς) και την έλλειψη φαντασίας που περιόρισε την αντιπαράθεση με την Π:Σ.Κ. στη μαχητικότητα των κινητοποιήσεων και μόνο, γίνεται αντιληπτή η αμηχανία των Συσπειρώσεων μετά τα γεγονότα της Παρασκευής.

...Κι ο Δροσογιάννης το χαβά του. Σε ερώτηση δημοσιογράφων, σχετικά με τον ξυλοδαρμό των φοιτητών από την αστυνομία, απαντά: «Στην οδό Κολοκοτρώνη έγινε μια συμπλοκή μεταξύ φοιτητών και αναρχικών. Η σύγκρουση με τους αστυνομικούς κράτησε μόνο τρία λεπτά».

Σάββατο 14/11: Η Αρχιτεκτονική κρατά γερά!

Στην Αρχιτεκτονική αρχίζει τη λειτουργία του ραδιοσταθμός **(F.M. 98,8 MHZ ☎ 369.13.32).**

Το διασυντονιστικό των καταλήψεων που συνεδριάζει σε αίθουσα της Αρχιτεκτονικής παρουσιάζει την ίδια εικόνα με την συνεδρίαση της Παρασκευής: μαζικότητα κι αποδιοργάνωση. Συζητούν για το τριήμερο των εκδηλώσεων για την επέτειο της εξέγερσης του Νοέμβρη ενώ ταυτόχρονα, σε επίπεδο Συσπειρώσεων, παζαρεύουν το χώρο του Πολυτεχνείου με την Ε.Φ.Ε.Ε. Ο Καραμάνος, αντιπρόσωπος των Συσπειρώσεων στην Ε.Φ.Ε.Ε., έχει ήδη προτείνει στο Κ.Σ. της Ε.Φ.Ε.Ε. όσον αφορά την Αρχιτεκτονική: Να κρατηθεί από τις καταλήψεις το αίθριο και να ελέγχει η Ε.Φ.Ε.Ε. στο τριήμερο τον πάνω όροφο. Η ίδια η Ε.Φ.Ε.Ε. (δηλαδή η

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΣΠΟΥΔΑΣΤΩΝ
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ
Ε.Μ.Π.

Η συντονιστική επιτροπή κατάληψης της Αρχιτεκτονικής σχολής ακολουθώντας την απόφαση της γενικής συνέλευσης του συλλόγου της 9/11/1987 συνεχίζει την κατάληψη της σχολής ως και την 17/11/1987.

Η διαχείρηση του κτιρίου της αρχιτεκτονικής σχολής από την κατάληψη κατά την διάρκεια του τριημέρου 15, 16, 17 Νοεμβρίου έχει ζωτική σημασία για την υλοποίηση και δημοσιοποίηση των αιτημάτων του συλλόγου, σύμφωνα με τις αποφάσεις της γενικής συνέλευσης των φοιτητών (9/11/1987).

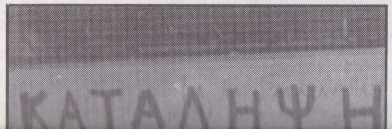
Υπεύθυνη για την διαχείρηση και την περιφρούρηση της σχολής είναι η συντονιστική επιτροπή κατάληψης και μόνο.

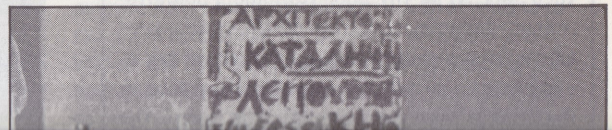
Και γι'αυτό καταγγέλουμε οποιονδήποτε πίσω από τις πλάτες μας διαπραγματεύεται τους χώρους του κτιρίου, και καλούμε τους άλλους φοιτ. συλλόγους να μας υποστηρίξουν με την φυσική και ηθική τους παρουσία στην βάση των κοινών μας αιτημάτων.

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΣΠΟΥΔΑΣΤΩΝ
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ
Ε.Μ.Π.

Η συντονιστική επιτροπή
κατάληψης
Αρχιτεκτονικής σχολής Ε.Μ.Π.

Σάββατο 14 Νοεμβρίου

τικότητας. Έχοντας αντιληφθεί τον κίνδυνο να βρεθεί ολοκληρωτικά στο περιθώριο (κάτι έμαθε απ' το '79) προσπαθεί να οικειοποιηθεί και να ενσωματώσει κάθε ριζοσπαστική πρακτική που θα μπορούσε να επιδείξει το κίνημα που φώναζε: «Ε.Φ.Ε.Ε.-Π.Σ.Κ. πουλάνε τους αγώνες!» Οι οργανωτές αρπάζουν την ευκαιρία, αρνούνται να καθυστερήσουν την πορεία και το αποτέλεσμα είναι: ΜΑΤ, δακρυγόνα, ξύλο, κάμποσα σπασμένα ξερά κεφάλια κνιτών.

Η προσποίηση «έπιασε»! Οι Συσπειρώσεις χάνουν το έδαφος κάτω απ' τα πόδια τους. Όλες οι αδυναμίες αυτού του, ηγεμονικού στο μπλοκ των καταλήψεων, σχήματος βγαίνουν «μαζί και ταυτοχρόνως» στην επιφάνεια. Το φετίχ της ευπρέπειας, το ταμπού της βίαιης σύγκρουσης και το υποβόσκον αριστερό κόμπλεξ απέναντι στην «κομμουνιστική υπερδύναμη» (οφειλόμενο στην έλλειψη ιστορικής μνήμης που τις διακρίνει) κρατά σε χαμηλούς τόνους την αντιπαράθεση με την Π.Σ.Κ. όλο το προηγούμενο διάστημα. Αν σ' αυτά προσθέσουμε την εξάρτηση από το Δημοκρατικό Αγώνα (που με τη σειρά του εξαρτάται από την Συμπαράταξη της Αριστεράς) και την έλλειψη φαντασίας που περιόρισε την αντιπαράθεση με την Π:Σ.Κ. στη μαχητικότητα των κινητοποιήσεων και μόνο, γίνεται αντιληπτή η αμηχανία των Συσπειρώσεων μετά τα γεγονότα της Παρασκευής.

...Κι ο Δροσογιάννης το χαβά του. Σε ερώτηση δημοσιογράφων, σχετικά με τον ξυλοδαρμό των φοιτητών από την αστυνομία, απαντά: «Στην οδό Κολοκοτρώνη έγινε μια συμπλοκή μεταξύ φοιτητών και αναρχικών. Η σύγκρουση με τους αστυνομικούς κράτησε μόνο τρία λεπτά».

Σάββατο 14/11: Η Αρχιτεκτονική κρατά γερά!

Στην Αρχιτεκτονική αρχίζει τη λειτουργία του ραδιοσταθμός **(F.M. 98,8 MHZ ☎ 369.13.32)**.

Το διασυντονιστικό των καταλήψεων που συνεδριάζει σε αίθουσα της Αρχιτεκτονικής παρουσιάζει την ίδια εικόνα με την συνεδρίαση της Παρασκευής: μαζικότητα κι αποδιοργάνωση. Συζητούν για το τριήμερο των εκδηλώσεων για την επέτειο της εξέγερσης του Νοέμβρη ενώ ταυτόχρονα, σε επίπεδο Συσπειρώσεων, παζαρεύουν το χώρο του Πολυτεχνείου με την Ε.Φ.Ε.Ε. Ο Καραμάνος, αντιπρόσωπος των Συσπειρώσεων στην Ε.Φ.Ε.Ε., έχει ήδη προτείνει στο Κ.Σ. της Ε.Φ.Ε.Ε. όσον αφορά την Αρχιτεκτονική: Να κρατηθεί από τις καταλήψεις το αίθριο και να ελέγχει η Ε.Φ.Ε.Ε. στο τριήμερο τον πάνω όροφο. Η ίδια η Ε.Φ.Ε.Ε. (δηλαδή η Π.Σ.Κ.) το επόμενο πρωί θα ζητήσει μόνο δύο αίθουσες του πάνω ορόφου... Οι **σύντροφοι** της **Συντονιστικής Επιτροπής Κατάληψης** της Αρχιτεκτονικής θα κρατήσουν την πιο ξεκάθαρη στάση: «Υπεύθυνη για τη διαχείρηση και την περιφρούρηση της σχολής κατά τη διάρκεια του τριήμερου είναι η Συντονιστική Επιτροπή Κατάληψης και μόνο, καταγγέλουμε οποιονδήποτε πίσω από τις πλάτες μας διαπραγματεύεται τους χώρους του κτιρίου, καλούμε τους άλλους

λευσης του συλλογου της 9ης/11/1987 συνεχιζει την καταληψη της σχολης ως και την 17η/11/1987

Η διαχειρηση του κτιριου της αρχιτεκτονικης σχολης από την καταληψη κατα την διαρκεια του τριημερου 15, 16, 17 Νοεμβριου εχει ζωτικη σημασια για την υλοποιηση και δημοσιοποιηση των αιτηματων του συλλογου, συμφωνα με τις αποφασεις της γενικης συνελευσης των φοιτητων (9/11/1987)

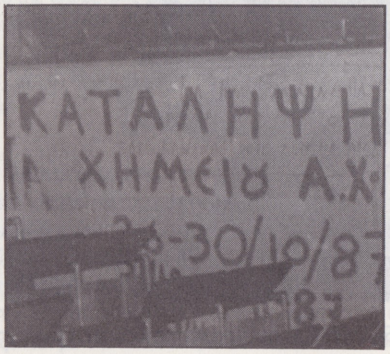
Υπευθυνη για την διαχειρηση και την περιφρουρηση της σχολης ειναι η συντονιστικη επιτροπη καταληψης και μονο.

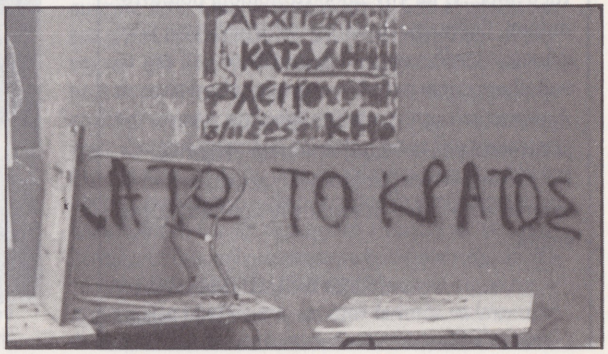
Και γι'αυτο καταγγελουμε οποιονδηποτε πισω από τις πλατες μας διαπραγματευεται τους χωρους του κτιριου, και καλουμε τους αλλους φοιτ. συλλογους να μας υποστηριξουν με την φυσικη και ηθικη τους παρουσια στην βαση των κοινων μας αιτηματων.

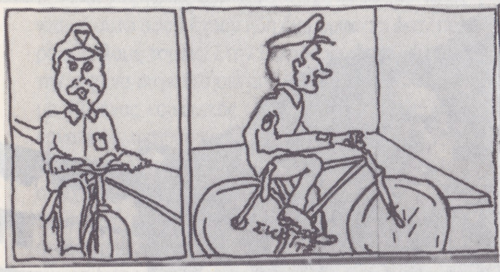
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΣΠΟΥΔΑΣΤΩΝ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ Ε.Μ.Π.

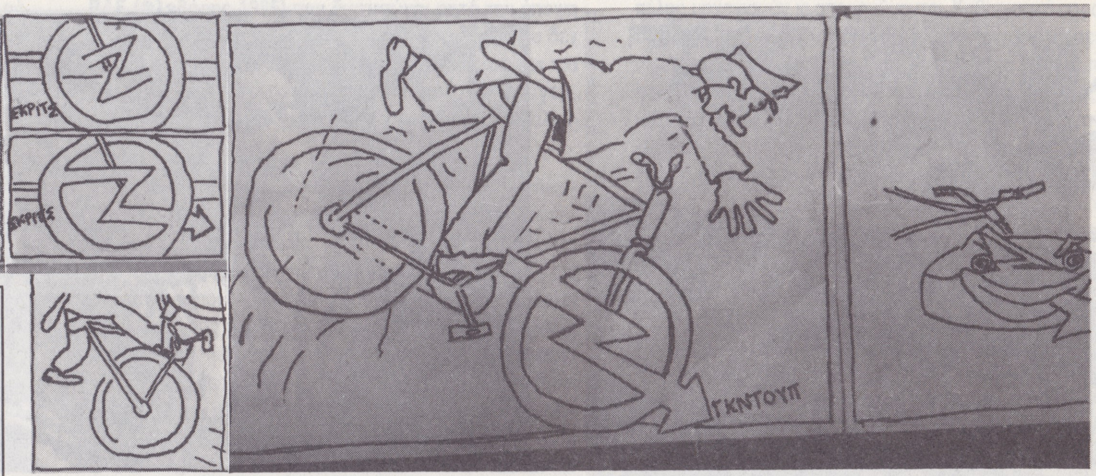
Η συντονιστικη επιτροπη καταληψης Αρχιτεκτονικης σχολης Ε.Μ.Π.

Σάββατο 14 Νοεμβρίου

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Κρίνοντας ότι το κράτος σαν μηχανισμός είναι πλασμένος για να καταπιέζει τον λαό και να καταπνίγει την φωνή του, μένουμε αδιάφοροι σε κάθε δαπάνη για κρατιστικούς, εξουσιαστικούς σκοπούς.

Εκείνο που μας ενδιαφέρει άμεσα είναι η βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και φοίτησης των σπουδαστών όσον αφορά τα θέματα: σίτιση, στέγαση, υποχρεωτική παρακολούθηση μαθημάτων, αυθαιρεσίες της διεύθυνσης και των καθηγητών που εκφράζονται με τον οποιονδήποτε τρόπο.

Βασικό βήμα στον αγώνα κατά της ρομποτοποιημένης παιδείας είναι οι παρακάτω προτάσεις μας:

1. Ελεύθερη σίτιση για όλους (Σπουδαστές και μη. Χαρακτηριστικό παράδειγμα η σπουδαστική λέσχη Θεσσαλονίκης).

2. Στέγαση για όλους. (Προτείνουμε τη συγκρότηση επιτροπών που σαν σκοπό τους θα έχουν την ανεύρεση και διαμόρφωση εγκαταλελειμμένων οικημάτων για να τα κατοικήσουν σπουδαστές).

3. Θέμα κανονισμού σπουδών

α) κατάργηση των παρουσιών δυναμικά (σχίζοντας τα χαρτιά παρουσιών αμέσως μετά την λήξη της κατάληψης). Προτείνουμε προαιρετικές, απαλλακτικές προόδους. Το πιο υποχωρητικό μέτρο που δεχόμαστε είναι η απαλλαγή της ύλης που έχει ήδη εξεταστεί στην πρόοδο από τις τελικές εξετάσεις. Είναι αυτονόητο ότι θα υπάρχουν μόνον οι τελικές εξετάσεις με βάση το 5.

β) όχι στο νέο αυταρχικό στρατολογικό νομοσχέδιο που σαν βασικό στόχο έχει την περικοπή των αναβολών και τον περιορισμό της διάρκειάς τους στα 4 ή 5 χρόνια. Επίσης να μην αφαιρείται η φοιτητική ταυτότητα στα 9 εξάμηνα, αλλά να αφαιρείται με την απόκτηση του πτυχίου.

4. Όχι στην πάσης φύσεως καταστολή η οποία

φοιτητικούς συλλόγους να μας υποστηρίξουν». Έτσι, το βράδυ του Σαββάτου, οι σύντροφοι της Σ.Ε. κατάληψης της Αρχιτεκτονικής μαζί με φοιτητές άλλων σχολών και μερικούς εργάτες που ανταποκρίθηκαν στο κάλεσμά τους, **οργανώνουν την αυτοάμυνα του κτιρίου** και κόβουν την όρεξη σ' όσους το επιβουλεύονται. Όλη τη νύχτα η συντροφικότητα και το αεράκι της άμεσης δημοκρατίας πνέουν ανάμεσα στους κίονες του αιθρίου της Αρχιτεκτονικής.

Κυριακή 15/11: Η άμεση δημοκρατία κυριαρχεί!

Το πρωί φτάνει στο Πολυτεχνείο η Ε.Φ.Ε.Ε. για να διαπραγματευθεί τους χώρους με τη Σ.Ε. κατάληψης της Αρχιτεκτονικής. Η διαπραγμάτευση θα γίνει όχι πίσω από κλειστές πόρτες (όπως έχει συνηθίσει η Ε.Φ.Ε.Ε.) αλλά στο κέντρο του αιθρίου. Οι σταλινικοί θα φύγουν άπρακτοι έχοντας αντιληφθεί τι μπορεί να σημαίνει **κίνημα καταλήψεων**.

Ο Ραδιοφωνικός Σταθμός Κατάληψης της Αρχιτεκτονικής (F.M. 98,8 MHz) δημιουργεί ένα δίκτυο πληροφόρησης μεταξύ των κατειλημμένων σχολών. Τη νύχτα η περιφρούρηση βρίσκεται ξανά σε επιφυλακή για να αποκρούσει τα ΚΝΑΤ σε περίπτωση που θελήσουν να πάρουν βίαια ό,τι δεν πήραν με τις διαπραγματεύσεις.

Δευτέρα 16/11: Συσπειρώσεις-ΚΝΕ η νέα ΕΦΕΕ!

Στις 4 το απόγευμα ο Μητσοτάκης με την προσωπική του φρουρά εισβάλλει στο Πολυτεχνείο για την καθιερωμένη πλέον νεκροφιλική κατάθεση στεφάνου. Συμπλοκές φοιτητών του μπλοκ των καταλήψεων με την ... security του Μητσοτάκη. Του πετούν νεράτζια: το οποίο GROUP 4 δεν έχει θέση στο Πολυτεχνείο. Ο σταθμός του Δήμου της Αθήνας, «Αθήνα-9,84», παρουσιάζει τα γεγονότα: «... Ο κ. Μητσοτάκης έφτασε στις 4 έξω από το κτίριο. Εκεί ήταν συγκεντρωμένοι οπαδοί του κόμματός του, που τον χειροκρότησαν. Ταυτόχρονα από άλλο σημείο, μπροστά στην κεντρική πύλη, άρχισαν να εκτοξεύονται νεράτζια εναντίον του με αποτέλεσμα να επακολουθήσει συμπλοκή ανάμεσα σε άνδρες της προσωπικής του ασφάλειας και φοιτητές. Ο αρχηγός της Ν.Δ. αποχώρησε από το χώρο εσπευσμένα...» Η Ν.Δ. αποδοκιμάζει αυτήν την ανακοίνωση και η αντιδικία της με το σταθμό θα διαρκέσει αρκετές μέρες. Η ΚΝΕ ξεχνώντας τα μέλη της που έβγαζαν τα περιβραχιόνιά τους την ώρα των συμπλοκών προβάλλει το γνωστό και βαρετό πλέον παραμύθι: «άτομα που καμιά σχέση δεν έχουν με το φοιτητικό κίνημα».

Το «σύνδρομο ουράς» των Αριστερών Συσπειρώσεων απέναντι στην ΠΣΚ αποκαλύπτεται και γενικεύεται. Την ώρα που τα γεγονότα τις φέρνουν στην πρώτη γραμμή αυτές προτιμούν να μείνουν στα μετόπισθεν και βάζουν στο επίκεντρο του προβληματισμού τους το θέμα ψήφισης κοινού αντικυβερνητικού πλαισίου με την ΠΣΚ όσον αφορά την επέτειο της εξέγερσης του '73. Η αδυναμία

ημένης παιδείας είναι οι παρακάτω προτάσεις μας:

1. Ελεύθερη σίτιση για όλους (Σπουδαστές και μη. Χαρακτηριστικό παράδειγμα η σπουδαστική λέσχη Θεσσαλονίκης).

2. Στέγαση για όλους. (Προτείνουμε τη συγκρότηση επιτροπών που σαν σκοπό τους θα έχουν την ανεύρεση και διαμόρφωση εγκαταλελειμμένων οικημάτων για να τα κατοικήσουν σπουδαστές).

3. Θέμα κανονισμού σπουδών

α) κατάργηση των παρουσιών δυναμικά (σχίζοντας τα χαρτιά παρουσιών αμέσως μετά την λήξη της κατάληψης). Προτείνουμε προαιρετικές, απαλλακτικές προόδους. Το πιο υποχωρητικό μέτρο που δεχόμαστε είναι η απαλλαγή της ύλης που έχει ήδη εξεταστεί στην πρόοδο από τις τελικές εξετάσεις. Είναι αυτονόητο ότι θα υπάρχουν μόνον οι τελικές εξετάσεις με βάση το 5.

β) όχι στο νέο αυταρχικό στρατολογικό νομοσχέδιο που σαν βασικό στόχο έχει την περικοπή των αναβολών και τον περιορισμό της διάρκειάς τους στα 4 ή 5 χρόνια. Επίσης να μην αφαιρείται η φοιτητική ταυτότητα στα 9 εξάμηνα, αλλά να αφαιρείται με την απόκτηση του πτυχίου.

4. Όχι στην πάσης φύσεως καταστολή η οποία εκφράζεται:

α) με την δράση των δολοφονικών ΜΑΤ και ΜΕΑ των οποίων απαιτούμε την κατάργηση, β) με την απόλυτη απομόνωση των ΤΕΙ. Η σχολή μας, λόγω θέσης και λόγω διαμόρφωσης των κτιρίων και των χώρων της, δεν αποτελεί παρά ένα ομοίωμα φυλακών για επικίνδυνους κρατουμένους, απομονώνοντας τους σπουδαστές από τον υπόλοιπο κόσμο, αλλά και τους ίδιους τους σπουδαστές μεταξύ τους, γ) με την προβατοποίηση, ρομποτοποίηση, βαθμοθηρία και την ανταγωνιστική μορφή της εκπαίδευσης και δ) με την απάτη της αναβάθμισης των σπουδών η οποία τελικά είναι το προσωπείο της εντατικοποίησης με σκοπό την μετατροπή μας σε παραγωγικότερες μηχανές.

Η κατάληψη είναι μία δυναμική μορφή αγώνα απέναντι στην παντοδυναμία του κρατικού μηχανισμού.

ΑΝΤΕΞΟΥΣΙΑΣΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ
ΤΕΙ Πειραιά

Κυριακή 15/11: Η άμεση δημοκρατία κυριαρχεί!
Το πρωί φτάνει στο Πολυτεχνείο η Ε.Φ.Ε.Ε. για να διαπραγματευθεί τους χώρους με τη Σ.Ε. κατάληψης της Αρχιτεκτονικής. Η διαπραγμάτευση θα γίνει όχι πίσω από κλειστές πόρτες (όπως έχει συνηθίσει η Ε.Φ.Ε.Ε.) αλλά στο κέντρο του αιθρίου. Οι σταλινικοί θα φύγουν άπρακτοι έχοντας αντιληφθεί τι μπορεί να σημαίνει **κίνημα καταλήψεων.**

Ο Ραδιοφωνικός Σταθμός Κατάληψης της Αρχιτεκτονικής (F.M. 98,8 MHz) δημιουργεί ένα δίκτυο πληροφόρησης μεταξύ των κατειλημμένων σχολών. Τη νύχτα η περιφρούρηση βρίσκεται ξανά σε επιφυλακή για να αποκρούσει τα ΚΝΑΤ σε περίπτωση που θελήσουν να πάρουν βίαια ό,τι δεν πήραν με τις διαπραγματεύσεις.

Δευτέρα 16/11: Συσπειρώσεις-ΚΝΕ η νέα ΕΦΕΕ!
Στις 4 το απόγευμα ο Μητσοτάκης με την προσωπική του φρουρά εισβάλλει στο Πολυτεχνείο για την καθιερωμένη λεσμα να επακολουθήσει συμπλοκή ανάμεσα σε άνδρες της προσωπικής του ασφάλειας και φοιτητές. Ο αρχηγός της Ν.Δ. αποχώρησε από το χώρο εσπευσμένα...» Η Ν.Δ. αποδοκιμάζει αυτήν την ανακοίνωση και η αντιδικία της με το σταθμό θα διαρκέσει αρκετές μέρες. Η ΚΝΕ ξεχνώντας τα μέλη της που έβγαζαν τα περιβραχιόνιά τους την ώρα των συμπλοκών προβάλλει το γνωστό και βαρετό πλέον παραμύθι: «άτομα που καμιά σχέση δεν έχουν με το φοιτητικό κίνημα».

Το «σύνδρομο ουράς» των Αριστερών Συσπειρώσεων απέναντι στην ΠΣΚ αποκαλύπτεται και γενικεύεται. Την ώρα που τα γεγονότα τις φέρνουν στην πρώτη γραμμή αυτές προτιμούν να μείνουν στα μετόπισθεν και βάζουν στο επίκεντρο του προβληματισμού τους το θέμα ψήφισης κοινού αντικυβερνητικού πλαισίου με την ΠΣΚ όσον αφορά την επέτειο της εξέγερσης του '73. Η αδυναμία

Η ΕΦΕΕ και η Σ.Ε. κατάληψης της Αρχιτεκτονικής στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων: Η ΕΦΕΕ θα φύγει άπρακτη.

τους να προτάξουν ένα λόγο δυναμικό έξω από πολιτικές ισορροπίες γίνεται φανερή. Είναι ο φόβος <u>*μη πως*</u> και τεθούν στο περιθώριο της πολιτικής σκακιέρας τη στιγμή μάλιστα που έπρεπε να βλέπουν ότι όλη η δυναμική του κινήματος στηρίζεται στην ... «περιθωριοποίηση» από την πολιτική των κομμάτων, στη δύναμη του διαφορετικού, στην απογαλάκτιση από την παραδοσιακή πολιτική. Η τελική απόφαση να ψηφιστεί κοινό πλαίσιο για το τριήμερο με την ΠΣΚ ήταν αποτέλεσμα περισσότερο της ρητορικής και συνδικαλιστικής δεινότητας κάποιων γηραιών μελών των Συσπειρώσεων παρά της, έστω και δειλά εκφρασμένης, διάθεσης της πλειονότητας. Η έκπτωση σε γραφειοκρατικά παζάρια είναι το φυσικό επακόλουθο της μικρής συμμετοχής στη ζωή των καταλήψεων. Πρόβλημα που, σε μικρότερο βαθμό, είχε εμφανιστεί και το '79: Οι φοιτητές να ψηφίζουν «κατάληψη» αλλά να μην πατούν το πόδι τους σ' αυτήν. Η ανικανότητα του Διασυντονιστικού Οργάνου των Καταλήψεων, παρά τη μαζικότητα των συνελεύσεών του, να φέρει εις πέρας τις συζητήσεις σε λογικά χρονικά πλαίσια, να αποφασίσει και να υλοποιήσει

ΡΑΔΙΟΚΑΤΑΛΗΨΕΙΣ

Η ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΑ ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΚΑΤΑΛΗΨΕΩΝ

- **ΡΑΔΙΟ ΚΑΤΑΛΗΨΗΣ Σ.Τ.ΕΦ. Πειραιά: FM 103 MHz ☎ 545.11.26**
- **ΡΑΔΙΟ ΚΑΤΑΛΗΨΗΣ Σχολής Γραφικών Τεχνών: FM 103,6 MHz ☎ 590.78.96**
- **ΡΑΔΙΟ ΚΑΤΑΛΗΨΗΣ Αρχιτεκτονικής Ε.Μ.Π.: FM 98,8 MHz ☎ 369.13.32**

Τηλεφωνικές συνεντεύξεις από τους ραδιοσταθμούς των καταλήψεων Σ.Τ.ΕΦ. Πειραιά και Γραφικών Τεχνών Τ.Ε.Ι. Αθήνας

Η λειτουργία ραδιοφωνικών σταθμών στη διάρκεια του κινήματος των καταλήψεων καταδεικνύει τις δυνατότητες ελεύθερης ραδιοφωνίας στη δημιουργία ενός εναλλακτικού και επιτέλους ελεύθερου δίκτυου πληροφόρησης. Οι σταθμοί που λειτουργούν σε Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Ηράκλειο και Χανιά μπόρεσαν να μεταφέρουν, μέσω του πομπού, την ατμόσφαιρα και τα μηνύματα των καταλήψεων έξω απ' τον πανεπιστημιακό χώρο κι ακόμα να καλλιεργήσουν τη δημιουργικότητα, τη συμμετοχή και τη ζωντάνια των φοιτητών και του κινήματος. Οι εκπομπές τους έχουν έναν ανάλαφρο και χιουμοριστικό τόνο, που είναι ενδεικτικός ενός αυθορμητισμού και μιας «άλλης» διάθεσης. Μιας στάσης που μαζί με τους γραφειοκράτες αρνείται και το λεκτικό τους στυλ, τον καθιερωμένο σκληροπολιτικό λόγο τους.

Μιλήσαμε απ' το τηλέφωνο τα μεσάνυχτα με το Δήμο από τη Σ.Τ.ΕΦ. Πειραιά και τον Τόλη από τη Σχολή Γραφικών Τεχνών των Τ.Ε.Ι. Αθήνας. Οι ερωτήσεις που τους κάναμε ήταν κοινές.

- **Πότε άρχισε να λειτουργεί ο σταθμός σας και πόσες ώρες εκπέμπει;**

Δήμος (Σ.Τ.ΕΦ. Πειραιά): Ο σταθμός λειτουργεί από την πρώτη βδομάδα του Νοεμβρίου σε 24ωρη βάση, αν εξαιρέσει κανείς τα διαλείμματα λόγω κούρασης.

Τόλης (Σχολή Γραφικών Τεχνών): Ο σταθμός λειτουργεί από την Πέμπτη 12 Νοεμβρίου, δεύτερη μέρα της κατάληψης. Εκπέμπουμε όλο το 24ωρο και διακόπτουμε πολύ λίγο, όταν παρουσιάζονται τεχνικά προβλήματα.

- **Η συμμετοχή του κόσμου στις εκπομπές και γενικότερα στην κατάληψη είναι ικανοποιητική;**

Δήμος: Στους χώρους της κατάληψης βρίσκονται καθημερινά γύρω στα 50 άτομα. Αριθμός αρκετά σημαντικός, αν λογαριάσει κανείς ότι η σχολή βρίσκεται απομονωμένη στον Πειραιά. Τις μέρες που υπάρχουν εκδηλώσεις η προσέλευση αυξάνεται.

Τόλης: Η κατάληψη της σχολής μας είναι λειτουργική, πράγμα που βοηθά στη διατήρηση της μαζικότητας. Λειτουργούν τα εργαστήρια της Φωτογραφίας, της Γραφιστικής και των Συντηρητών Έργων Τέχνης. Χωρίς καθηγητές λειτουργούν φυσικά πολύ καλύτερα. Όσον αφορά το σταθμό, υπάρχει μια συνεχής ροή ατόμων.

- **Τι στάση κρατάνε οι Κνίτες της σχολής απέναντι στις πρωτοβουλίες σας;**

Δήμος: Αυτή τη στιγμή μπορώ να θυμηθώ μόνο τη σατιρική «Μήτσος ο Καταληψίας».

Τόλης: Διάφορα σατιρικά σκετς, όπως συνεντεύξεις απ' τους υπουργούς Πρίξη και Τρομογιάννη παρουσία μάλιστα του δημοσιογράφου Γλάστρα Φυτοσπάστη. Συνεντεύξεις από συντρόφους άλλων κατειλημμένων σχολών, ανακοινώσεις σχετικά με τον αγώνα μας, καταγγελίες, προβολή αγώνων σε άλλους κοινωνικούς χώρους.

- **Υπάρχει λογοκρισία στις εκπομπές σας;**

Δήμος: Όχι, ούτε κατά διάνοια.

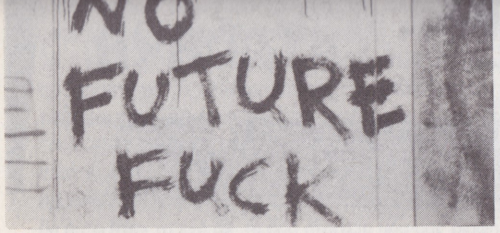
Τόλης: Έχουμε τη διάθεση να μονιμοποιήσουμε το σταθμό και μ' αυτή την έννοια υπάρχουν κάποια πλαίσια. Ωστόσο δεν υπάρχει λογοκρισία αλλά αυθορμητισμός.

- **Να επιμείνουμε λίγο. Θα δεχόσασταν για παράδειγμα αναρχικές ανακοινώσεις;**

Δήμος: Φυσικά. Εξάλλου, στη σχολή μας έχουμε Ομάδα Αντιεξουσιαστών με δικό μας στέκι και δικό μας σταθμό στα 88MHz των FM. Αυτός ο σταθμός δε λειτουργεί τώρα λόγω τεχνικών προβλημάτων αλλά και γιατί μας καλύπτει ο σταθμός της κατάληψης.

Τόλης: Αναρχικές ανακοινώσεις; Αυτές τις βγάζουμε στον αέρα και μόνοι μας.

- **Μπορείς να μας μεταφέρεις λίγο απ' το πνεύμα, την ατμό-**

τους να προτάξουν ένα λόγο δυναμικό έξω από πολιτικές ισορροπίες γίνεται φανερή. Είναι ο φόβος *μη πως* και τεθούν στο περιθώριο της πολιτικής σκακιέρας τη στιγμή μάλιστα που έπρεπε να βλέπουν ότι όλη η δυναμική του κινήματος στηρίζεται στην ... «περιθωριοποίηση» από την πολιτική των κομμάτων, στη δύναμη του διαφορετικού, στην απογαλάκτιση από την παραδοσιακή πολιτική. Η τελική απόφαση να ψηφιστεί κοινό πλαίσιο για το τριήμερο με την ΠΣΚ ήταν αποτέλεσμα περισσότερο της ρητορικής και συνδικαλιστικής δεινότητας κάποιων γηραιών μελών των Συσπειρώσεων παρά της, έστω και δειλά εκφρασμένης, διάθεσης της πλειονότητας. Η έκπτωση σε γραφειοκρατικά παζάρια είναι το φυσικό επακόλουθο της μικρής συμμετοχής στη ζωή των καταλήψεων. Πρόβλημα που, σε μικρότερο βαθμό, είχε εμφανιστεί και το '79: Οι φοιτητές να ψηφίζουν «κατάληψη» αλλά να μην πατούν το πόδι τους σ' αυτήν. Η ανικανότητα του Διασυντονιστικού Οργάνου των Καταλήψεων, παρά τη μαζικότητα των συνελεύσεών του, να φέρει εις πέρας τις συζητήσεις σε λογικά χρονικά πλαίσια, να αποφασίσει και να υλοποιήσει τις αποφάσεις του ήταν όλες τις προηγούμενες μέρες φανερή. Οι Συντονιστικές Επιτροπές απέδειξαν πως αφομοίωσαν όλες τις αδυναμίες του αντιεξουσιαστικού κι αναρχικού κινήματος δίχως να αξιοποιήσουν καμία από τις αρετές του. Δεν εκμεταλλεύτηκαν, τουλάχιστον μέχρι σήμερα, ούτε την ανατρεπτική φαντασία που θα «μαζικοποιούσε» το κίνημα των καταλήψεων ούτε την διαυγή κι αμείλικτα επιθετική στάση απέναντι στους σταλινικούς. **Ο αντιεξουσιαστικός-εναλλακτικός λόγος και η αντίστοιχη πρακτική αναδεικνύονται κυρίαρχα αιτήματα του κινήματος.**

Τρίτη 17/11: «Η εξουσία θα μας πει τι ήταν η επανάσταση στο παρελθόν και τι «οφείλει» να είναι στο μέλλον. Αυτή θα στήσει αγάλματα στον Μαγιακόφσκι, στον Γκεβάρα, στο Πολυτεχνείο — κι αυτή θα ξαναστήσει τα πολυβόλα μπροστά στ' αυριανά Πολυτεχνεία» Γ. Λυκιαρδόπουλος.

Παρά την απαίτηση της ΕΦΕΕ να μην καταθέσουν στεφάνι ο Τρίτσης κι ο Δροσογιάννης, νωρίς το πρωί εμφανίζεται πρώτος ο υπουργός Παιδείας. Τα' μεγάφωνα της Αρχιτεκτονικής μεταδίδουν εκ μέρους των Συντονιστικών Επιτροπών: «Τρίτση είσαι ανεπιθύμητος στο χώρο του Πολυτεχνείου...», «Το Πολυτεχνείο δεν έγινε για το σοσιαλισμό των Δροσογιάννη, Τρίτση, Τόμπρα, Κουρή, Τσάτσων και ΣΙΑ...».

τους στυλ, τον καθιερωμένο σκληροπολιτικό λόγο τους.

Μιλήσαμε απ' το τηλέφωνο τα μεσάνυχτα με το Δήμο από τη Σ.Τ.ΕΦ. Πειραιά και τον Τόλη από τη Σχολή Γραφικών Τεχνών των Τ.Ε.Ι. Αθήνας. Οι ερωτήσεις που τους κάναμε ήταν κοινές.

• Πότε άρχισε να λειτουργεί ο σταθμός σας και πόσες ώρες εκπέμπει;

Δήμος (Σ.Τ.ΕΦ. Πειραιά): Ο σταθμός λειτουργεί από την πρώτη βδομάδα του Νοεμβρίου σε 24ωρη βάση, αν εξαιρέσει κανείς τα διαλείμματα λόγω κούρασης.

Τόλης (Σχολή Γραφικών Τεχνών): Ο σταθμός λειτουργεί από την Πέμπτη 12 Νοεμβρίου, δεύτερη μέρα της κατάληψης. Εκπέμπουμε όλο το 24ωρο και διακόπτουμε πολύ λίγο, όταν παρουσιάζονται τεχνικά προβλήματα.

• Η συμμετοχή του κόσμου στις εκπομπές και γενικότερα στην κατάληψη είναι ικανοποιητική;

Δήμος: Στους χώρους της κατάληψης βρίσκονται καθημερινά γύρω στα 50 άτομα. Αριθμός αρκετά σημαντικός, αν λογαριάσει κανείς ότι η σχολή βρίσκεται απομονωμένη στον Πειραιά. Τις μέρες που υπάρχουν εκδηλώσεις η προσέλευση αυξάνεται.

Τόλης: Η κατάληψη της σχολής μας είναι λειτουργική, πράγμα που βοηθά στη διατήρηση της μαζικότητας. Λειτουργούν τα εργαστήρια της Φωτογραφίας, της Γραφιστικής και των Συντηρητών Έργων Τέχνης. Χωρίς καθηγητές λειτουργούν φυσικά πολύ καλύτερα. Όσον αφορά το σταθμό, υπάρχει μια συνεχής ροή ατόμων.

• Τι στάση κρατάνε οι Κνίτες της σχολής απέναντι στις πρωτοβουλίες σας;

Δήμος: Δεν μας δημιουργούν κανένα πρόβλημα για τον απλούστατο λόγο ότι δεν πατάνε στη σχολή. Έρχονται μόνο για φαγητό στο εστιατόριο. Εδώ πρέπει να πούμε ότι, μετά από μια περίοδο δυναμικών πιέσεων και αψιμαχιών, καταφέραμε να αυτοδιαχειριζόμαστε το εστιατόριο, ώστε η σίτιση να είναι ελεύθερη και δωρεάν.

Τόλης: Οι Κνίτες δε συμμετέχουν στην κατάληψη και το μόνο που κάνουν είναι να στέλνουν μερικά άτομα για να... εποπτεύουν και να μας παρατηρούν ότι «ο σταθμός ξεφεύγει από τα φοιτητικά πλαίσια». Φυσικά κανείς δεν τους δίνει σημασία, αφού η γενική μας συνέλευση τους έβαλε στη γωνία, καταψηφίζοντας την πρότασή τους. Πήραν μόλις 112 ψήφους, μαζί με την ΠΑΣΠ και μέλη της ΔΑΠ που ψήφισαν την πρόταση της ΠΣΚ, ενώ το μπλοκ των καταλήψεων (Συσπειρώσεις, ΔΑ-ΔΕ, Αυτόνομοι) πήρε 149 ψήφους. Ανάλογη στάση με τους Κνίτες κρατά και μέρος του Δημοκρατικού Αγώνα, με εξαίρεση κάποια άτομα που συμμετέχουν ουσιαστικά στην κατάληψη. Γενικά η κατάληψη κινείται έξω απ' τα κόμματα.

• Πες μας μερικές χαρακτηριστικές εκπομπές του σταθμού σας.

Δήμος: Αυτή τη στιγμή μπορώ να θυμηθώ μόνο τη σατιρική «Μήτσος ο Καταληψίας».

Τόλης: Διάφορα σατιρικά σκετς, όπως συνεντεύξεις απ' τους υπουργούς Πρίξη και Τρομογιάννη παρουσία μάλιστα του δημοσιογράφου Γλάστρα Φυτοσπάστη. Συνεντεύξεις από συντρόφους άλλων κατειλημμένων σχολών, ανακοινώσεις σχετικά με τον αγώνα μας, καταγγελίες, προβολή αγώνων σε άλλους κοινωνικούς χώρους.

• Υπάρχει λογοκρισία στις εκπομπές σας;

Δήμος: Όχι, ούτε κατά διάνοια.

Τόλης: Έχουμε τη διάθεση να μονιμοποιήσουμε το σταθμό και μ' αυτή την έννοια υπάρχουν κάποια πλαίσια. Ωστόσο δεν υπάρχει λογοκρισία αλλά αυθορμητισμός.

• Να επιμείνουμε λίγο. Θα δεχόσασταν για παράδειγμα αναρχικές ανακοινώσεις;

Δήμος: Φυσικά. Εξάλλου, στη σχολή μας έχουμε Ομάδα Αντιεξουσιαστών με δικό μας στέκι και δικό μας σταθμό στα 88MHz των FM. Αυτός ο σταθμός δε λειτουργεί τώρα λόγω τεχνικών προβλημάτων αλλά και γιατί μας καλύπτει ο σταθμός της κατάληψης.

Τόλης: Αναρχικές ανακοινώσεις; Αυτές τις βγάζουμε στον αέρα και μόνοι μας.

• Μπορείς να μας μεταφέρεις λίγο απ' το πνεύμα, την ατμόσφαιρα της κατάληψης;

Δήμος: Το κλίμα στη σχολή είναι πολύ καλό, υπάρχει κέφι και δημιουργικότητα, αναπτύσσονται οι σχέσεις μεταξύ μας, περνάμε ωραία και θ' άξιζε να κάνει μια βόλτα από δω όποιος νομίζει ότι οι σχολές του κέντρου της Αθήνας είναι και κέντρο κάθε κινηματικής δραστηριότητας. Να θυμίσω αυτό που είπαμε και σε ανακοίνωση του σταθμού μας, πως δε μας φοβίζει το χαμένο εξάμηνο σπουδών γιατί για μας το εξάμηνο αυτό είναι ίσως το πιο κερδισμένο της ζωής μας.

Τόλης: Στην κατάληψη υπάρχει ένας διαφορετικός τρόπος ζωής, που δε βασίζεται σε εξουσιαστικά πρότυπα αλλά στην άμεση δημοκρατία και την εθελοντική εργασία. Θέλω να τονίσω κάτι πολύ σημαντικό: αρχίσαμε να αμφισβητούμε το ρόλο του φοιτητή και τη θέση της τέχνης στη σημερινή κοινωνία. Προχωρήσαμε σε συλλογικά έργα τέχνης. Είναι καταπληκτικό 20 άτομα να ζωγραφίζουν μαζί ένα πίνακα. Σπάει έτσι ο ανταγωνισμός. Αρχίσαμε να συζητάμε θέματα όπως το σεξουαλικό και η ανθρώπινη επικοινωνία. Πιο σημαντικό από τα φοιτητικά αιτήματα είναι ο διαφορετικός τρόπος ζωής, τα γλέντια μας, όλα είναι πιο ανθρώπινα.

Τρίτη 17 Νοέμβρη

ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ

Καταγγέλουμε τις τραμπούκικες και φασιστικές ενέργειες των ενωμένων δυνάμεων ΠΑΣΠ, ΜΕΑ, ΠΑΣΚΕ εναντίον της κατάληψης της Σχολής Καλών Τεχνών με αφορμή την δίκαιη αποδοκιμασία μας στους κρατικούς φορείς για την αδιαφορία τους στο νοσούντα χώρο της Παιδείας και την υποκριτική τους παρουσία στην σημερινή φοιτητική επέτειο της εξέγερσης του '73.

Καταγγέλουμε την προσχεδιασμένη από κομματικούς και κρατικούς κύκλους (ΜΕΑ) επίθεση και καταστολή ενάντια στους καταληψίες του Πολυτεχνείου. Εισβάλλουν, ξυλοκοπούν, καταστρέφουν, παραβιάζοντας το Πανεπιστημιακό Άσυλο και ισοπεδώνουν οτιδήποτε βρουν στο πέρασμά τους στον κατειλημμένο χώρο της Σχολής Καλών Τεχνών.

Καλούμε την ΕΦΕΕ να αναλάβει τις ευθύνες σχετικά με την αδιάφορη και πολύ συγκεκριμένη εγκληματική της στάση.

Καλούμε το συντονιστικό των καταλήψεων και τους καλλιτεχνικούς φορείς να πάρουν θέση και να καταγγείλουν τα γεγονότα.

Μια τέτοια καταστολή και τρομοκρατική ενέργεια μας δίνει ένα ακόμα κίνητρο να συνεχίσουμε την κατάληψή μας με σκοπό την διεκδίκηση των αιτημάτων μας.

ΚΑΤΑΛΗΨΗ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

ΨΗΦΙΣΜΑ Γ.Σ. ΧΗΜΙΚΟΥ

Το μαχόμενο φοιτητικό και νεολαιίστικο κίνημα καταδικάζει την επίσημη επίσκεψη του στρατοκράτη Γιαρουζέλσκι που πριν λίγα χρόνια με το ματοβαμμένο στρατιωτικό πραξικόπημα φίμωσε και κατέστειλε ένα ρωμαλέο κίνημα εκατομμυρίων εργατών. Ένα κίνημα που, μέσα απ' την αυτοοργάνωσή του, διεκδικούσε

Εντωμεταξύ ΜΕΑτζήδες, ΠΑΣΠίτες και ΠΑΣΚίτες οι οποίοι έχουν αναλάβει την... περιφρούρηση του χώρου του Πολυτεχνείου κατεβάζουν το πανό της κατάληψης της Σχολής Καλών Τεχνών και ξυλοκοπούν αρκετούς φοιτητές της. Εκτοξεύεται στουπί ποτισμένο με μαύρη μπογιά προς τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας Σαρτζετάκη. Φωνάζονται συνθήματα όπως: «Έξω τα ΜΕΑ απ' τις σχολές» και «Έξω οι μπάτσοι του ΠΑΣΟΚ απ' το Πολυτεχνείο». Οι Κνίτες «νίπτουν τας χείρας τους» παρά το γεγονός ότι έχουν ψηφίσει να μην καταθέσουν στεφάνια ο Τρίτσης κι ο Δροσογιάννης. Η υποκρισία τους θα ξεπεράσει κάθε όριο όταν, λίγο αργότερα, θα καταδικάσουν «τις διάφορες γνωστές ομάδες εξωφοιτητικών στοιχείων», «τους κάθε φορά υπονομευτές και προβοκάτορες». Τέλος, το στεφάνι «εκ μέρους των Ενόπλων Δυνάμεων και των Σωμάτων Ασφαλείας», εκ μέρους δηλαδή των δολοφόνων του '73, καταθέτει, για να βγάλει από τη δύσκολη θέση τον παρόντα Δροσογιάννη, ο Χαραλαμπόπουλος.

Η απάντηση στην προκλητική παρουσία της Εξουσίας στο χώρο του Πολυτεχνείου θα δοθεί το ίδιο βράδυ από το πολυάριθμο (5000 άτομα περίπου) μπλοκ των αναρχικών. **Ενάντια στις προθέσεις των επίδοξων καθοδηγητών τους οι αναρχικοί** θα επιτεθούν στους μπάτσους έξω από την αμερικάνικη πρεσβεία και **θα μολύνουν τη φιέστα των αφεντικών**, τη φιέστα με τις πλαστικές σημαίες και τη θλιβερή απομίμηση της Πύλης του Πολυτεχνείου που την σέρνει (όπως τον καρνάβαλο) το φορτηγό με τα μεγάφωνα του ΠΑΣΟΚ, **με το μικρόβιο της εξέγερσης του '73**. Για 14η χρονιά η νύχτα της 17ης Νοεμβρίου ανήκει στους κολασμένους αυτού του κόσμου που φωνάζουν: «Το Πολυτεχνείο δεν ήτανε γιορτή, ήτανε εξέγερση και πάλη ταξική».

Ισάριθμο με το μπλοκ των αναρχικών είναι το προπορευόμενο στην πορεία μπλοκ των καταλήψεων. Ευρηματικό στα συνθήματά του: «Εμείς με καταλήψεις, αγώνες και πορείες κι εσείς με το Δημήτριο στις λιτανείες», «Ο Αντρέας τη Λιάνη κι εμείς το Δροσογιάννη» καταχειροκροτείται ενώ μπροστά από το Χίλτον και την πρεσβεία οι καταληψίες με

Καλούμε το συντονιστικό των καταλήψεων και τους καλλιτεχνικούς φορείς να πάρουν θέση και να καταγγείλουν τα γεγονότα.

Μια τέτοια κατασταλτική και τρομοκρατική ενέργεια μας δίνει ένα ακόμα κίνητρο να συνεχίσουμε την κατάληψή μας με σκοπό την διεκδίκηση των αιτημάτων μας.

ΚΑΤΑΛΗΨΗ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

Εντωμεταξύ ΜΕΑτζήδες, ΠΑΣΠίτες και ΠΑΣΚίτες οι οποίοι έχουν αναλάβει την... περιφρούρηση του χώρου του Πολυτεχνείου κατεβάζουν το πανό της κατάληψης της Σχολής Καλών Τεχνών και ξυλοκοπούν αρκετούς φοιτητές της. Εκτοξεύεται στουπί ποτισμένο με μαύρη μπογιά προς τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας Σαρτζετάκη. Φωνάζονται συνθήματα όπως: «Έξω τα ΜΕΑ απ' τις σχολές» και «Έξω οι μπάτσοι του ΠΑΣΟΚ απ' το Πολυτεχνείο». Οι Κνίτες «νίπτουν τας χείρας τους» παρά το γεγονός ότι έχουν ψηφίσει να μην καταθέσουν στεφάνια ο Τρίτσης κι ο Δροσογιάννης. Η υποκρισία τους θα ξεπεράσει κάθε όριο όταν, λίγο αργότερα, θα καταδικάσουν «τις διάφορες γνωστές ομάδες εξωφοιτητικών στοιχείων», «τους κάθε φορά υπονομευτές και προβοκάτορες». Τέλος, το στεφάνι «εκ μέρους των Ενόπλων Δυνάμεων και των Σωμάτων Ασφαλείας», εκ μέρους δηλαδή των δολοφόνων του '73, καταθέτει, για να βγάλει από τη δύσκολη θέση τον παρόντα Δροσογιάννη, ο Χαραλαμπόπουλος.

Η απάντηση στην προκλητική παρουσία της Εξουσίας στο χώρο του Πολυτεχνείου θα δοθεί το ίδιο βράδυ από το πολυάριθμο (5000 άτομα περίπου) μπλοκ των αναρχικών. **Ενάντια στις προθέσεις των επίδοξων καθοδηγητών τους οι αναρχικοί** θα επιτεθούν στους μπάτσους έξω από την αμερικάνικη πρεσβεία και **θα μολύνουν τη φιέστα των αφεντικών**, τη φιέστα με τις πλαστικές σημαίες και τη θλιβερή απομίμηση της Πύλης του Πολυτεχνείου που την σέρνει (όπως τον καρνάβαλο) το φορτηγό με τα μεγάφωνα του ΠΑΣΟΚ, **με το μικρόβιο της εξέγερσης του '73**. Για 14η χρονιά η νύχτα της 17ης Νοεμβρίου ανήκει στους κολασμένους αυτού του κόσμου που φωνάζουν: «Το Πολυτεχνείο δεν ήτανε γιορτή, ήτανε εξέγερση και πάλη ταξική».

Ισάριθμο με το μπλοκ των αναρχικών είναι το προπορευόμενο στην πορεία μπλοκ των καταλήψεων. Ευρηματικό στα συνθήματά του: «Εμείς με καταλήψεις, αγώνες και πορείες κι εσείς με το Δημήτριο στις λιτανείες», «Ο Αντρέας τη Λιάνη κι εμείς το Δροσογιάννη» καταχειροκροτείται ενώ μπροστά από το Χίλτον και την πρεσβεία οι καταλήψεις με παλμό φωνάζουν: «Να η νέα φοιτητική εστία!»

Μετά την πορεία θα επακολουθήσει το γνωστό πια αστυνομικό πογκρόμ στα Εξάρχεια και τους γύρω δρόμους. Μια —ηθελημένη;— ανακρίβεια που μεταδίδει ο ραδιοσταθμός του Δήμου Πειραιά (γύρω στις 11 μ.μ.) ότι το Πολυτεχνείο είχε καταληφθεί από αναρχικούς γίνεται αφορμή να ενορχηστρωθεί η αντιαναρχική υστερία ακόμα κι από το Ραδιοσταθμό της Αρχιτεκτονικής που αδικαιολόγητα πανικοβλημένος ανακοινώνει: «Στο Πολυτεχνείο δεν υπάρχει ούτε ένας αναρχικός!». Η καθ' όλα συμπαθής εκφωνήτρια παραλείπει να συμπληρώσει ότι μπορούμε να κοιμόμαστε ήσυχοι: βρίσκονται όλοι στη Σπιναλόγκα...

Στη **Θεσσαλονίκη** συγκροτείται μπλοκ καταλήψεων από

ΨΗΦΙΣΜΑ Γ.Σ. ΧΗΜΙΚΟΥ

Το μαχόμενο φοιτητικό και νεολαίστικο κίνημα καταδικάζει την επίσημη επίσκεψη του στρατοκράτη Γιαρουζέλσκι που πριν λίγα χρόνια με το ματοβαμμένο στρατιωτικό πραξικόπημα φίμωσε και κατέστειλε ένα ρωμαλέο κίνημα εκατομμυρίων εργατών. Ένα κίνημα που, μέσα απ' την αυτοοργάνωσή του, διεκδικούσε να πάρει την τύχη στα χέρια του, ενάντια σ' ένα κράτος που ισχυρίζεται ότι εκπροσωπεί την εργατική τάξη, την ίδια στιγμή που, με τα τανκς και τις δυνάμεις καταστολής, στρέφεται εναντίον της.

Το ριζοσπαστικό, νεολαίστικο και λαϊκό κίνημα που καταδικάζει τις χούντες της Χιλής, της Τουρκίας και του Σαλβαδόρ και υποστηρίζει το επαναστατικό κίνημα στη Νικαράγουα και αλλού, δεν μπορεί παρά να καταδικάζει τους στρατοκράτες της Πολωνίας, μαζί με τους απολογητές τους, δείχνοντας την αλληλεγγύη του στους Πολωνούς εργάτες. Το αποτρόπαιο πρόσωπο της εξουσίας θα το πολεμάμε όπου κι αν βρίσκεται.

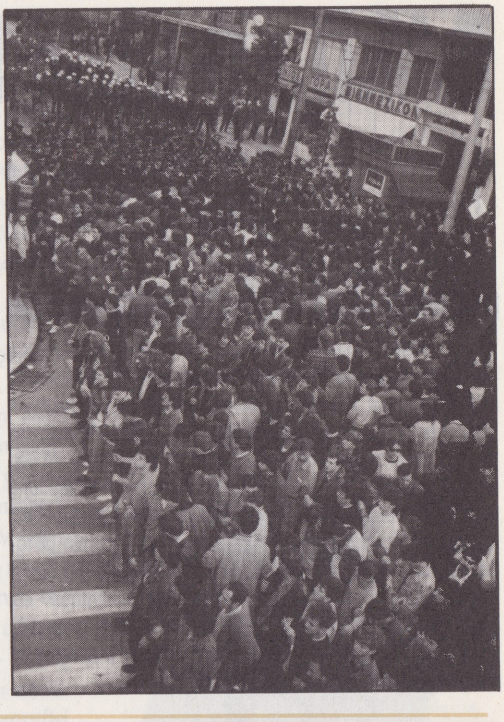
Η Γ.Σ. Χημικού Αθήνας
18/11/1987

1000 περίπου άτομα με συνθήματα ενάντια στην καταστολή, το στρατό, την ανεργία.

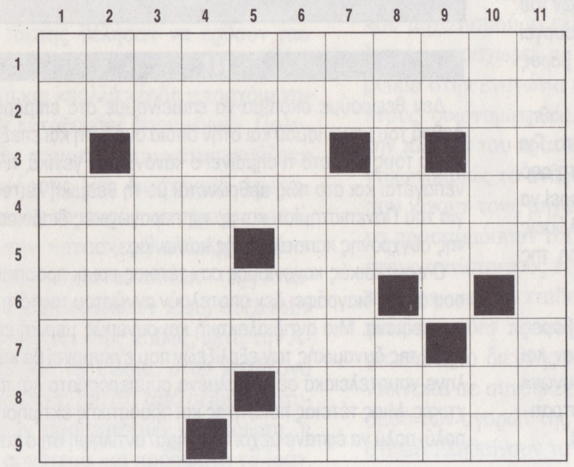
Τετάρτη 18/11: Ένα φάντασμα πλανιέται... το φάντασμα του '68! Θα προσγειωθεί ή θα απογειωθεί; Και πώς;
Στη συζήτηση της Βουλής για την παιδεία ο Μητσοτάκης ανακαλύπτει ότι: «Απελπισία κατέχει τους νέους. Ο ένας στους δύο είναι άνεργος. Το Μάη του 1968 στη Γαλλία καταλύθηκε το κράτος με πολύ λιγότερες αφορμές» και καταλήγει «Πρέπει να επιβληθεί η τάξη. Δεν μπορούν τρεις χιλιάδες ρομαντικοί να αμφισβητούν το πολιτειακό σύστημα (...) Δεν έχουμε κανένα παράπονο από την πολιτική Δροσογιάννη σ' αυτή τη φάση». Όπου ακούς τάξη ανθρώπινο κρέας μυρίζει, λέει ο Ελύτης, κι αν συνυπολογίσουμε τα λεγόμενα του Παπανδρέου: «Αρνούμαι να πω "νεαροί", θα πω "αναρχικοί" και θα πω ότι αυτοί υπονομεύουν τη δημοκρατία και καταδικάζονται απερίφραστα» εύκολα συμπεραίνουμε ότι κάτι τρέχει... Μήπως το σχέδιο «ιταλοποίησης» δρομολογείται με την πλήρη συναίνεση των τριών μεγάλων κομμάτων; Μήπως το «λουτρό αίματος» το έχουν ήδη στήσει στην επόμενη γωνία; Όπως και νάχει **οι δυνάμεις της ενάργειας** είναι μικρές. Απέναντι στο «όραμα» βαρβαρότητας που προτάσσει η εξουσία υπάρχουν μόνο δύο δρόμοι αντίστασης: Η αντίσταση **μέσα** στους κοινωνικούς χώρους (οι καταλήψεις ήρθαν στην καταλληλότερη στιγμή) και η αντιεξουσιαστική-εναλλακτική πρόταση. **Ευελπιστούμε ότι αυτούς τους δρόμους θα ακολουθήσει και θα διευρύνει το κίνημα πριν την μεγάλη καμπή...**

Μάκης Κορακιανίτης
Μαρία Πετρουλάκη
Μιχαήλ Πρωτοψάλτης

Το '87 Καλό
Το '88 Καλύτερο

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟ ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ Νο 2

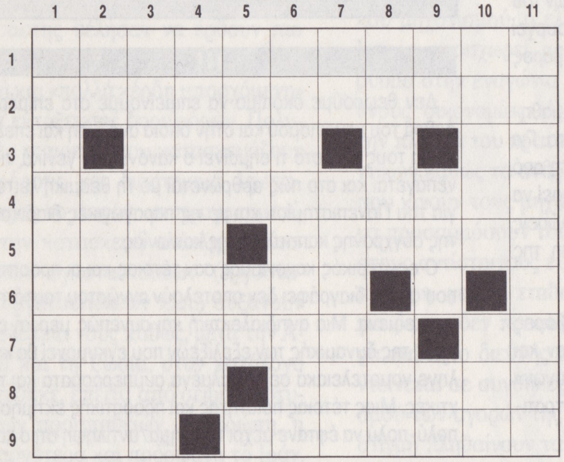
ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ

1. Απέτυχε να ιδιοποιηθεί μια «ιδέα» της εποχής μας (γεν.). **2.** Ορισμένοι επιμένουν στην «πραγματική» (γεν.). **3.** Ο μόνος, προ του Πυθαγόρα, γνωστός αριθμός (δοτ.) — Αρχικά αγνώστου. **4.** Ήτο το πτερόν του Παρθενώνος (καθ.). **5.** Χρωματάκι POST MODERN — Στη Σχολή συνηθισμένη επί ριζοχάρτου. **6.** Ρήμα αναμοχλευτικό. **7.** Η δόση της απαραίτητη στις συζητήσεις των «Συσπειρώσεων» — Επαναλαμβάνεται όταν μιλούν ορισμένοι καθηγητές μας. **8.** Κατά μια σημειολογική (τερατολογική) άποψη, αποτελεί γραμμικό στοιχείο της αντιληπτικής εικόνας της πόλης — Όλοι θα το θέλαμε στη Σχολή, αλλά κανείς δεν τολμά να το απαιτήσει (ανορθ.). **9.** Οι «διαπραγματευτές» του Τρίτση στην εγγλέζικη εκδοχή τους — Η δισυπόστατη φύση του ταλαιπωρεί τα τελευταία χρόνια τη Σχολή (καθ., αντιστρ.).

ΚΑΘΕΤΑ

1. Ο επικός αγώνας του εναντίον είκοσι (20) αντιπάλων ζητάει τον Αισχύλο του. **2.** Γνωστή αναρχοαυτόνομη pub. — Πολύ ανεπτυγμένη στο χώρο του Πολυτε-

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟ ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ Νο 2

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ

1. Απέτυχε να ιδιοποιηθεί μια «ιδέα» της εποχής μας (γεν.). **2.** Ορισμένοι επιμένουν στην «πραγματική» (γεν.). **3.** Ο μόνος, προ του Πυθαγόρα, γνωστός αριθμός (δοτ.) — Αρχικά αγνώστου. **4.** Ήτο το πτερόν του Παρθενώνος (καθ.). **5.** Χρωματάκι POST MODERN — Στη Σχολή συνηθισμένη επί ριζοχάρτου. **6.** Ρήμα αναμοχλευτικό. **7.** Η δόση της απαραίτητη στις συζητήσεις των «Συσπειρώσεων» — Επαναλαμβάνεται όταν μιλούν ορισμένοι καθηγητές μας. **8.** Κατά μια σημειολογική (τερατολογική) άποψη, αποτελεί γραμμικό στοιχείο της αντιληπτικής εικόνας της πόλης Όλοι θα το θέλαμε στη Σχολή, αλλά κανείς δεν τολμά να το απαιτήσει (ανορθ.). **9.** Οι «διαπραγματευτές» του Τρίτση στην εγγλέζικη εκδοχή τους — Η δισυπόστατη φύση του ταλαιπωρεί τα τελευταία χρόνια τη Σχολή (καθ., αντιστρ.).

ΚΑΘΕΤΑ

1. Ο επικός αγώνας του εναντίον είκοσι (20) αντιπάλων ζητάει τον Αισχύλο του. **2.** Γνωστή αναρχοαυτόνομη pub. — Πολύ ανεπτυγμένη στο χώρο του Πολυτεχνείου. **3.** Οι αγωνιστικές πρωτοβουλίες του Τρίτση τον ωθούν σε παραίτηση. **4.** Σχετίζεται με τους δύο τελευταίους «εταίρους» μας στην ΕΟΚ. **5.** Εξελληνισμένη εντολή της BASIC — Τυπικό ερώτημα των ακροατών του Σαρηγιάννη (αντιστρ.). **6.** Το ασκούσαν δημιουργικά και στην πλατωνική Ακαδημία **7.** Αρχικά διάσημου αποστάτη — Ρήμα προκρούστειο (γ' πρόσωπο). **8.** Είχε μια ειδίκευση στην ιστορία (αντιστρ.) — Τα της Σχολής αδιάβατα (αντιστρ.). **9.** Τυπική έκκληση του προεδρείου στις Γενικές Συνελεύσεις — «Βασιλιάς...»: πασίγνωστο θεατρικό αριστούργημα του Μπαμπέρτολντ Μπούρεχτ —«Τσάτσοι» για τους φαντάρους όσοι φέρουν αυτά τα αρχικά. **10.** Και χωλοί ηγέρθηκαν και τυφλοί ανέβλεψαν εκεί — Απρόσωπο ρήμα της αρχαίας γλώσσας με τη σημασία του «είναι ανάγκη». **11.** Είναι για τους γκρινιάρηδες οι έξυπνοι καθηγητές μας.

Η ΛΥΣΗ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ

GO HOME TO MOSCOW!

Ε.Μ.Π.: Ο νέος Εσωτερικός Κανονισμός σπουδών και το «Κίνημα των Καταλήψεων»

Ι

Οι ΠΟΡΕΙΕΣ ΚΑΙ ΟΙ ΚΑΤΑΛΗΨΕΙΣ των τελευταίων ημερών είναι ακόμα νωπές στη μνήμη μας. Ο απεγκλωβισμός μιας δυναμικής που έθεσε σε αμφισβήτηση και κρίση τη «δικτατορία της σιωπής» που 'χε επιβληθεί στο Πανεπιστήμιο και στην κοινωνία, δεν μπορεί παρά, τουλάχιστον, να μας προβληματίσει. Εδώ και ένα μήνα ο χώρος της εκπαίδευσης κινείται σε ρυθμούς πρωτόγνωρους που έχει δημιουργήσει η μαχητική και συχνά «άγρια» πρακτική των φοιτητών μεταβάλλοντας έναν δεδομένο, μέχρι τώρα, συσχετισμό δυνάμεων σε βάρος της κατεστημένης τάξης πραγμάτων και όσων την εκφράζουν, την ενσαρκώνουν και την αναπαράγουν με όλους του ιδεολογικούς και υλικούς μηχανισμούς τους.

ΙΙ

Ωστόσο, σκόπιμο θα ήταν να πάρουμε τα πράγματα απ' την αρχή. Με την έναρξη της φετεινής ακαδημαϊκής χρονιάς φάνηκαν οι ιδιαιτερότητές της και οι αντιθέσεις της καθώς και το πόσο δυνατός και πιθανός ήταν ο υλικός μετασχηματισμός τους σε πόλους εσωτερικών τριβών, κίνησης και σύγκρουσης.

Το Πολυτεχνείο βάφεται, εξοφλούνται τα χρέη του (49 εκατομμύρια για τον φωτισμό του ιδρύματος, 22 εκατομμύρια για τα τηλέφωνα και άλλα...) ενώ μερικά δισεκατομμύρια είναι ο προϋπολογισμός για τα ΕΟΚικά και ΝΑΤΟϊκά «ερευνητικά» προγράμματα. Απ' την άλλη μεριά όμως δεν θα δοθούν συγγράμματα και βιβλία, ενώ το πρόβλημα της σίτισης και της στέγασης παραμένει ανοιχτό.

Σε παράλληλη κίνηση και σε πρώτο χρόνο, οργανώνεται μια μελετημένη και ολομέτωπη επίθεση των κέντρων εξουσίας της κοινωνικής και Πανεπιστημιακής ζωής σε καθετί που τείνει να αμφισβητήσει τα όσα υφίστανται και τη λογική τους. Χαρακτηριστικά είναι τα άρθρα του «ΒΗΜΑΤΟΣ» περί «ιδεολογικής τρομοκρατίας στα ΑΕΙ». Το κεντρικό πρόβλημα είναι ότι το Πολυτεχνείο δεν ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του 1992 και του 2000, δηλ. στον καπιταλιστικό εκσυγχρονισμό και στις σύγχρονες ανάγκες της καπιταλιστικής παραγωγής (νέες τεχνολογίες...). Υπεύθυνοι γι' αυτό είναι οι «αντιδραστικοί» και τεμπέληδες φοιτητές.

Από παντού τονίζεται ότι τα «εύκολα» πτυχία δεν έχουν καμιά αξία και έτσι μόνη λύση είναι η άμιλλα των φοιτητών και τα «δύσκολα» πτυχία. Για να υλοποιηθούν τα παραπάνω

Επίσης το ίδιο ισχύει για τα μαθήματα των 8 πρώτων εξαμήνων μέσα σε 12 εξάμηνα (το πολύ).

4. ΑΡΘΡΟ 15, σελ. 62. «Για νάχει ο φοιτητής το δικαίωμα να παρακολουθήσει ένα μάθημα για το οποίο προβλέπεται ως προαπαιτούμενο άλλο, πρέπει νάχει επιτύχει με βαθμό μαθήματος μεγαλύτερο ή ίσο του (5) στο προαπαιτούμενο». [4.6]

5. ΑΡΘΡΟ 15, σελ. 62. «Δεν επιτρέπεται η εγγραφή για 4η φορά για παρακολούθηση του ίδιου μαθήματος». [4.5]

6. ΑΡΘΡΟ 20, σελ. 89. «Οι φοιτητές οφείλουν να επιδεικνύουν τον απαιτούμενο σεβασμό για την αποτελεσματική επιτυχία της διδασκαλίας, της έρευνας και του ελέγχου των γνώσεών τους».

7. ΑΡΘΡΟ 20, σελ. 90. «Οι παραβάσεις από τους φοιτητές των διατάξεων του παρόντος κανονισμού ελέγχονται απ' τον Πρόεδρο, το Δ.Σ. ή την Γ.Σ. του τμήματος στο οποίο ανήκουν. Τα όργανα αυτά αποτελούν τα τρία επίπεδα της πειθαρχικής διαδικασίας σε βάρος των φοιτητών.

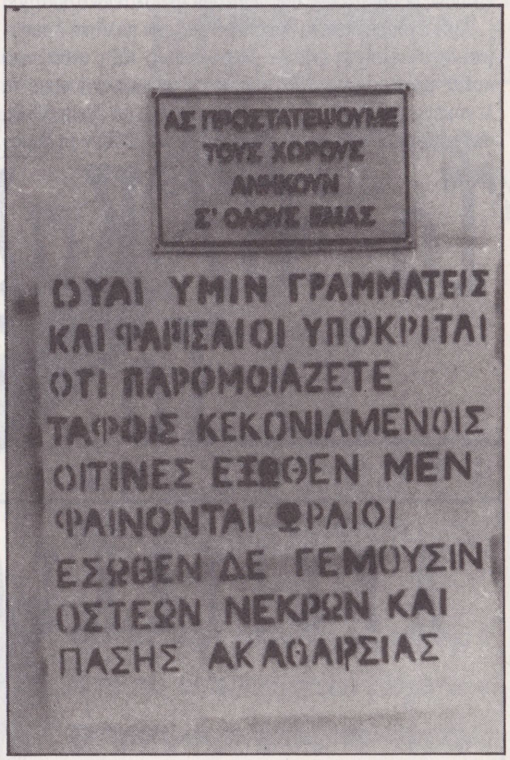
Ο πρόεδρος του Τμήματος επιβάλλει ποινή αποκλεισμού από τη συμμετοχή στις εξετάσεις μέχρι (3) μαθημάτων του τρέχοντος εξαμήνου, το Δ.Σ. ποινές αποκλεισμού από τη συμμετοχή στις εξετάσεις ενός ακαδ. έτους και η Γ.Σ. ποινές οριστικής διαγραφής του φοιτητή απ' το Τμήμα.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος ελέγχει οίκοθεν τις παραβάσεις των φοιτητών ή μετά από αναφορές διδασκόντων ή τρίτων». [7]

8. ΑΡΘΡΟ 21, σελ. 93. «Η ρύπανση των λοιπών χώρων του Ιδρύματος με κάθε είδους τέτοιες εκφράσεις δημιουργεί τις προϋποθέσεις για απαιτήσεις αποζημιώσεων σε βάρος των δραστών».

9. ΑΡΘΡΟ 20, σελ. 90. «Δεν επιτρέπεται η διακοπή μαθημάτων για οποιαδήποτε συνδικαλιστική δραστηριότητα. Για το σκοπό αυτό έχει απαλλαγεί διδασκαλίας η Τετάρτη από 11.30 και μετά, όπου κάθε φοιτητικός σύλλογος μπορεί να πραγματοποιεί συνελεύσεις, συγκεντρώσεις, εκδηλώσεις και κάθε είδους δραστηριότητες για την προώθηση της συνδικαλιστικής δράσης του».

10. Απαλλάσσει τέλος την έρευνα από τις χρονοβόρες γραφειοκρατικές διαδικασίες που την παρενοχλούσαν και την αφήνει στους λεπτούς χειρισμούς των «υπεύθυνων» καθηγητών μας (Βλ. διασυνδέσεις με τους διεθνείς στρατιωτικούς και οικονομικούς οργανισμούς ΕΟΚ και ΝΑΤΟ).

ΙΙΙ

Δεν θεωρούμε σκόπιμο να επιμείνουμε στα επιμέρους άρθρα του κανονισμού και στην όποια ανάλυση και επεξεργασία τους όσο στο τι σημαίνει ο κανονισμός γενικά, τι συνεπάγεται και στο πώς αρθρώνεται με τη θεσμική λειτουργία του Πανεπιστημίου και με τις παραγωγικές διαδικασίες της σύγχρονης καπιταλιστικής κοινωνίας.

Ο εσωτερικός κανονισμός σαν τέτοιος και οι προοπτικές που αυτός διαγράφει δεν αποτελούν αγνώστου ταυτότητας αντικείμενα. Μια αντιδιαλεκτική και συνεπώς μερική εκτίμηση της δυναμικής των εξελίξεων που εγκυμονεί θα κατέληγε νομοτελειακά σε εσφαλμένα συμπεράσματα και πρακτικές. Μιας τέτοιας ποιότητας και προοπτικής εκτίμηση το πολύ-πολύ να έφτανε μέχρι το σχήμα/αντίληψη ότι ο κανο-

II

Ωστόσο, σκόπιμο θα ήταν να πάρουμε τα πράγματα απ' την αρχή. Με την έναρξη της φετεινής ακαδημαϊκής χρονιάς φάνηκαν οι ιδιαιτερότητές της και οι αντιθέσεις της καθώς και το πόσο δυνατός και πιθανός ήταν ο υλικός μετασχηματισμός τους σε πόλους εσωτερικών τριβών, κίνησης και σύγκρουσης.

Το Πολυτεχνείο βάφεται, εξοφλούνται τα χρέη του (49 εκατομμύρια για τον φωτισμό του ιδρύματος, 22 εκατομμύρια για τα τηλέφωνα και άλλα...) ενώ μερικά δισεκατομμύρια είναι ο προϋπολογισμός για τα ΕΟΚικά και ΝΑΤΟϊκά «ερευνητικά» προγράμματα. Απ' την άλλη μεριά όμως δεν θα δοθούν συγγράμματα και βιβλία, ενώ το πρόβλημα της σίτισης και της στέγασης παραμένει ανοιχτό.

Σε παράλληλη κίνηση και σε πρώτο χρόνο, οργανώνεται μια μελετημένη και ολομέτωπη επίθεση των κέντρων εξουσίας της κοινωνικής και Πανεπιστημιακής ζωής σε καθετί που τείνει να αμφισβητήσει τα όσα υφίστανται και τη λογική τους. Χαρακτηριστικά είναι τα άρθρα του «ΒΗΜΑΤΟΣ» περί «ιδεολογικής τρομοκρατίας στα ΑΕΙ». Το κεντρικό πρόβλημα είναι ότι το Πολυτεχνείο δεν ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του 1992 και του 2000, δηλ. στον καπιταλιστικό εκσυγχρονισμό και στις σύγχρονες ανάγκες της καπιταλιστικής παραγωγής (νέες τεχνολογίες...). Υπεύθυνοι γι' αυτό είναι οι «αντιδραστικοί» και τεμπέληδες φοιτητές.

Από παντού τονίζεται ότι τα «εύκολα» πτυχία δεν έχουν καμιά αξία και έτσι μόνη λύση είναι η άμιλλα των φοιτητών και τα «δύσκολα» πτυχία. Για να υλοποιηθούν τα παραπάνω περικόπτονται οι υλικές προϋποθέσεις των σπουδών (σίτιση, στέγαση, συγγράμματα) και εισάγεται ο ΝΕΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ Ε.Μ.Π. ο οποίος, ούτε λίγο ούτε πολύ, επικεντρώνεται στα εξής:

1. ΑΡΘΡΟ 20, σελ. 90. «Οι φοιτητές υποχρεούνται να παρακολουθούν τις παραδόσεις των μαθημάτων και να μετέχουν στην συμπληρωματική διδασκαλία με ασκήσεις, εργαστήρια, φροντιστήρια κλπ.» (Η αξιολόγηση των φοιτητών γίνεται και με βάση την παρακολούθηση και συμμετοχή). [6]

2. ΑΡΘΡΟ 15, σελ. 63. «Κάθε φοιτητής πέρα απ' τις ώρες μαθημάτων του κανονικού προγράμματος σπουδών του εξαμήνου, μπορεί να εγγραφεί σε 3 (τρία) το πολύ μαθήματα προηγουμένων ή επομένων εξαμήνων». [4.7]

3. ΑΡΘΡΟ 15, σελ. 63. «Κάθε φοιτητής οφείλει να επιτύχει σε όλα τα μαθήματα της κατηγορίας Α μέσα σε οκτώ (8) το πολύ εξάμηνα εγγραφής από την εισαγωγή του στο Ε.Μ.Π., αλλιώς δεν μπορεί να συνεχίσει τις σπουδές του στο Ίδρυμα» (Α: μαθήματα 4 πρώτων εξαμήνων). [4.8]

«Κάθε φοιτητής πρέπει να επιτύχει σ' όλα τα μαθήματα της κατηγορίας Β μέσα σε δέκα (10) το πολύ εξάμηνα, αλλιώς δεν μπορεί να συνεχίσει τις σπουδές του στο Ίδρυμα» (Β: μαθήματα 6 πρώτων εξαμήνων). [4.9]

ανήκουν. Τα όργανα αυτά αποτελούν τα τρία επίπεδα της πειθαρχικής διαδικασίας σε βάρος των φοιτητών.

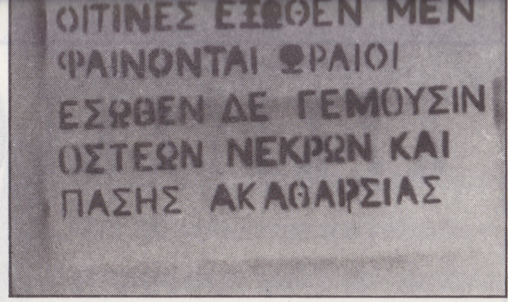
Ο πρόεδρος του Τμήματος επιβάλλει ποινή αποκλεισμού από τη συμμετοχή στις εξετάσεις μέχρι (3) μαθημάτων του τρέχοντος εξαμήνου, το Δ.Σ. ποινές αποκλεισμού από τη συμμετοχή στις εξετάσεις ενός ακαδ. έτους και η Γ.Σ. ποινές οριστικής διαγραφής του φοιτητή απ' το Τμήμα.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος ελέγχει οίκοθεν τις παραβάσεις των φοιτητών ή μετά από αναφορές διδασκόντων ή τρίτων». [7]

8. ΑΡΘΡΟ 21, σελ. 93. «Η ρύπανση των λοιπών χώρων του Ιδρύματος με κάθε είδους τέτοιες εκφράσεις δημιουργεί τις προϋποθέσεις για απαιτήσεις αποζημιώσεων σε βάρος των δραστών».

9. ΑΡΘΡΟ 20, σελ. 90. «Δεν επιτρέπεται η διακοπή μαθημάτων για οποιαδήποτε συνδικαλιστική δραστηριότητα. Για το σκοπό αυτό έχει απαλλαγεί διδασκαλίας η Τετάρτη από 11.30 και μετά, όπου κάθε φοιτητικός σύλλογος μπορεί να πραγματοποιεί συνελεύσεις, συγκεντρώσεις, εκδηλώσεις και κάθε είδους δραστηριότητες για την προώθηση της συνδικαλιστικής δράσης του».

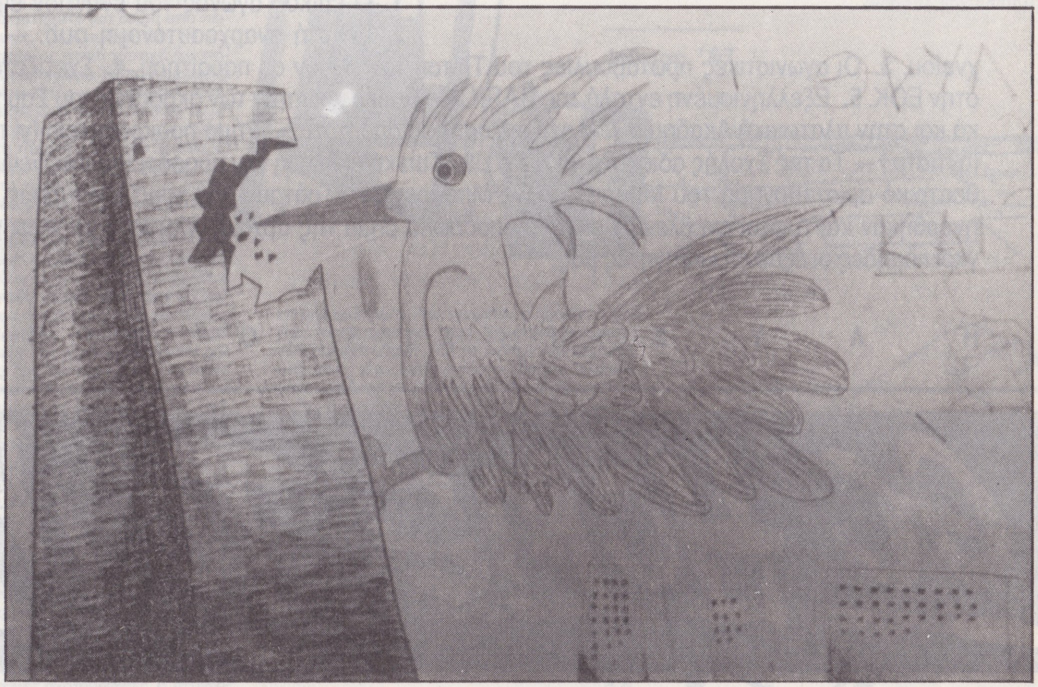
10. Απαλλάσσει τέλος την έρευνα από τις χρονοβόρες γραφειοκρατικές διαδικασίες που την παρενοχλούσαν και την αφήνει στους λεπτούς χειρισμούς των «υπεύθυνων» καθηγητών μας (Βλ. διασυνδέσεις με τους διεθνείς στρατιωτικούς και οικονομικούς οργανισμούς ΕΟΚ και ΝΑΤΟ).

III

Δεν θεωρούμε σκόπιμο να επιμείνουμε στα επιμέρους άρθρα του κανονισμού και στην όποια ανάλυση και επεξεργασία τους όσο στο τι σημαίνει ο κανονισμός γενικά, τι συνεπάγεται και στο πώς αρθρώνεται με τη θεσμική λειτουργία του Πανεπιστημίου και με τις παραγωγικές διαδικασίες της σύγχρονης καπιταλιστικής κοινωνίας.

Ο εσωτερικός κανονισμός σαν τέτοιος και οι προοπτικές που αυτός διαγράφει δεν αποτελούν αγνώστου ταυτότητας αντικείμενα. Μια αντιδιαλεκτική και συνεπώς μερική εκτίμηση της δυναμικής των εξελίξεων που εγκυμονεί θα κατέληγε νομοτελειακά σε εσφαλμένα συμπεράσματα και πρακτικές. Μιας τέτοιας ποιότητας και προοπτικής εκτίμηση το πολύ-πολύ να έφτανε μέχρι το σχήμα/αντίληψη ότι ο κανο-

νισμός είναι προϊόν κάποιου αυταρχισμού και σαν δείγμα γραφής αυτού πρέπει να αντιμετωπιστεί.

Ο κανονισμός δεν είναι το αίτιο αλλά το αποτέλεσμα. Δεν είναι το σημαίνον αλλά το σημαινόμενο. Η ανίχνευση των αιτιών είναι το πρώτο βήμα για να εκτιμήσουμε ορθολογικά την κατάσταση. Ο καπιταλισμός σήμερα περνά σε μια νέα φάση μετεξέλιξής του: η εισαγωγή νέων τεχνολογιών, η αυτοματοποίηση της παραγωγής, η ρομποτική απ' τη μια, και τα κύματα ανέργων, η αλματώδης διεύρυνση του χρηματιστηριακού κεφαλαίου, οι διαδικασίες οικονομικής αποανάπτυξης, η γραφειοκρατικοποίηση απ' την άλλη, είναι επιμέρους φάσεις-στιγμές μίας και ενιαίας κίνησης. Η νέα τεχνολογία αποτελεί το τελευταίο όπλο του καπιταλισμού για να αντλήσει περισσότερη υπεραξία και να διατηρεί ένα συγκεκριμένο ποσοστό κέρδους, έχοντας παράλληλα ελαχιστοποιήσει το μοναδιαίο κόστος παραγωγής (όσο αυτό βέβαια είναι εφικτό από άποψη συσχετισμού δυνάμεων ανάμεσα στο κεφάλαιο και την εργασία, από άποψη ταξικής πάλης). Είναι ένα στήριγμα για την αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας.

Ο καπιταλισμός όμως για να διατηρήσει ένα συγκεκριμένο ποσοστό κέρδους είναι αναγκασμένος να αντιπαλεύει διαρκώς ανάμεσα σε δύο αντιτιθέμενους (όχι αντιφατικούς) παράγοντες. Απ' τη μια η αύξηση της υπεραξίας και της παραγωγικότητας (ποσοστού υπεραξίας), απ' την άλλη η αύξηση της οργανικής σύνθεσης του κεφαλαίου που απαιτείται και προϋποθέτει την αύξηση της παραγωγικότητας. Και είναι πάλη αντιφατική μια και το ποσοστό κέρδους εκφράζεται ως λόγος της υπεραξίας προς την οργανική σύνθεση κεφαλαίου $\left(r = \frac{\text{ποσοστό υπεραξίας}}{\text{Ο.Σ.Κ.} + 1}\right)$. Έτσι αφού αυξάνεται αριθμητής και παρονομαστής και μάλιστα ο δεύτερος πιο «γρήγορα» απ' τον πρώτο, το κέρδος τείνει να πέσει. Σ' ένα τέτοιο σισύφειο αγώνα είναι εμπλεγμένος ο καπιταλισμός απ' τα γεννοφάσκια του. Για να ανταπεξέλθει όμως στις απαιτήσεις ενός τέτοιου αγώνα είναι αναγκασμένος να οργανώνεται ιδεολογικά και πραχτικά. Πραχτικά μέσα του είναι: η καταστολή, ο εκφασισμός και η στρατιωτικοποίηση της κοινωνίας. Σύγχρονο ιδεολογικό μέσο του: ο νεο-φιλελευθερισμός.

Παράλληλα επιστρατεύει όλες τις δυνάμεις και τους μηχανισμούς του σ' όλους τους στρατηγικούς χώρους που κατέχει. Χρειάζεται επίσης συμμάχους: τεχνικούς, διανοού-

κουν σε τέτοιες νόρμες που να επιτελούν τους σκοπούς της. Η λογική είναι απλή· και το φυντάνι της: εσωτερικοί κανονισμοί, πειθάρχηση και εντατικοποίηση των σπουδών.

IV

Αφού αναλύσαμε, κατά κάποιο τρόπο, το θεσμικό χαρακτήρα της καπιταλιστικής εκπαίδευσης θεωρούμε σκόπιμο να σταθούμε στην γέννηση μιας δομικής αντίφασης που συνεπάγεται ο ρόλος του Πανεπιστημίου:

Είναι η σύγκρουση ανάμεσα στον παραδοσιακό χαρακτήρα του Πανεπιστημίου και στον σύγχρονο προσανατολισμό του. Με λίγα λόγια, το πανεπιστήμιο υποτίθεται ότι είναι το τέμπλο και ο αιώνιος θεματοφύλακας των πνευματικών αξιών της κοινωνίας, φορέας ουμανιστικών αξιών και γνώσης για όλους ενώ, απ' την άλλη, οι «επιστήμονες» και οι ερευνητές πρέπει να παράγονται με ρυθμούς που μόνο ο κατακερματισμός της γνώσης μπορεί να τους εγγυηθεί. Έτσι ώστε να παράγονται κι όλοι εκείνοι οι απρόσωποι μάνατζερς και τεχνικοί που απαιτούνται.

Η αντίφαση αυτή εσωτερικεύεται απ' τους φοιτητές και καθορίζει τη φαινομενολογία της συνείδησής τους. Και αν το θέλετε, εσωτερικεύεται από μια ολόκληρη κοινωνία μια και η αντίφαση αυτή υφίσταται (γενικά), τηρουμένων των αναλογιών, σ' όλους τους κοινωνικούς χώρους. Η αντίφαση γεννά ένα ρήγμα που χρέος μας είναι να του δώσουμε επαναστατικό περιεχόμενο, να το κάνουμε δηλαδή υλικό-δυναμικό πόλο αμφισβήτησης όλου του εκπαιδευτικού συστήματος, μοχλό ανατροπής.

V

Πολλά από όσα αναφέρθηκαν εδώ έγινε προσπάθεια να ειπωθούν και να αναλυθούν σε γενικές συνελεύσεις που έγιναν πριν να ξεσπάσει το «κίνημα των καταλήψεων». Άλλα επαληθεύτηκαν, άλλα σαφώς ξεπεράστηκαν καθώς και άλλα εντελώς πρωτόγνωρα δεδομένα και σημασίες έκαναν την εμφάνισή τους. Μια αποτίμηση των νέων δεδομένων και του χαρακτήρα τους και μια αξιολόγησή τους ευρύτερη είναι μάλλον προθύστερες. Το «κίνημα των καταλήψεων» έχει περάσει τώρα σε μια φάση χαμηλών ρυθμών αν και οι ζυμώσεις συνεχίζονται, δυναμικό απεγκλωβίζεται, νέες καταστάσεις αναδύονται στο κέντρο, άλλες οδεύουν στην περιφέρεια, μοριακές αντιδράσεις και κινήσεις υφίστανται.

Κλείνοντας θα θέλαμε να αναφερθούμε στην κατάληψη σαν μορφή πάλης τονίζοντας ότι όσα θα ειπωθούν στηρίζο-

...το Πανεπιστήμιο υποτίθεται ότι είναι το τέμπλο και ο αιώνιος θεματοφύλακας των πνευματικών αξιών της κοινωνίας, φορέας ουμανιστικών αξιών και γνώσης για όλους ενώ, απ' την άλλη, οι «επιστήμονες» και οι ερευνητές πρέπει να παράγονται με ρυθμούς που μόνο ο κατακερματισμός της γνώσης μπορεί να τους εγγυηθεί.

νάντια στην ιεραρχία, την κυριαρχία, την αυθεντία του καθηγητή, ενάντια στην ψευδή πραγματικότητα της ταξικής επιστήμης, ενάντια στο πανεπιστήμιο σαν ξεχωριστό κοινωνικό χώρο παραγωγής και αναπαραγωγής της γνώσης.

5. Αν όμως απ' το σταμάτημα της εκπαιδευτικής μηχανής δεν προχωρήσουμε στην κατάληψη των χώρων παραγωγής τα πάντα θα 'ναι μια γλυκιά ουτοπία. Οι καταλήψεις σαν τέτοιες δεν πάνε μακριά. Αν δεν προβάλουν το πρόταγμα της αυτοδιαχείρισης και της αυτονομίας, αν δεν ξεμπλοκάρουν την κοινωνική λίμπιντο, τότε γίνονται θέαμα μέσα στο θέαμα, αφομοιώνονται.

6. Το σημείο είναι οριακό: ή θα δούμε την αλληλοεξάρτηση και την ολότητα των πραγμάτων ή θα γνωρίζουμε μερικότητες. Ή θα σημάνουμε το τέλος του πανεπιστημίου ή θα επιδιώκουμε με αλχημίες να οργανώσουμε καλύτερα τη μιζέρια της καθημερινότητας. Το πρώτο είναι ρεαλισμός, το δεύτερο ουτοπία ή ψέμα. Η μιζέρια δεν κλιματίζεται για να γίνει ευχάριστη· ανατρέπεται.

Θεόδωρος Μαριόλης

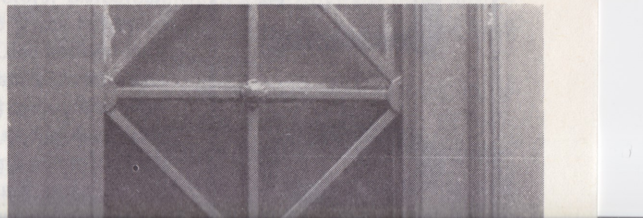
ΣΗΜΕΙΩΣΗ:

Στο κείμενο γίνεται αναφορά στο μαρξικό «νόμο» της πτωτικής τάσης του ποσοστού κέρδους. Ο «νόμος» αυτός — κεντρικό δόγμα των μαρξιστικών γραφών— έχει αμφισβητηθεί από αστούς και επαναστάτες οικονομολόγους και σήμερα, ούτε λίγο ούτε πολύ, θεωρείται προϊόν και δημιούργημα του ρασιοναλιστικού πόλου που υπάρχει (και τελικά κυριαρχεί) στον στοχασμό του Μαρξ.

Ωστόσο εδώ χρησιμοποιείται για να φανερώσει μια δομική καπιταλιστική αντίφαση που, έτσι κι αλλιώς, υφίσταται ανεξάρτητα αν ο καπιταλισμός φαίνεται σήμερα πια ικανός να την ξεπεράσει μια και τα δεδομένα της καπιταλιστικής παραγωγής έχουν σαφώς μεταβληθεί και μεταλλαχθεί.

Οι νέες τεχνολογίες μπορούν να αυξήσουν την παραγωγικότητα της εργασίας δίχως να απαιτείται γι' αυτό μια αύξηση της τεχνικής σύνθεσης του κεφαλαίου. Η βιβλιογραφία γύρω απ' το θέμα αυτό είναι τεράστια. Ενδεικτικά αναφέρουμε:

1. «Για την πτώση του ποσοστού κέρδους και τις διάφορες έννοιες του σταθερού κεφαλαίου στο Μαρξ». Κ. Καστοριάδης ΚΕΙΜΕΝΑ 4 — ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 1980, μετ. Βασίλης Τομανάς.
2. «Προβλήματα μαρξιστικής οικονομικής θεωρίας» Γ. Σταμάτης, εκδ. ΟΔΥΣΣΕΑΣ.
3. «Δοκίμιο για την οικονομική του Μαρξ» J. ROBINSON, εκδ. Gutenberg.

ται και προϋποθέτει την αύξηση της παραγωγικότητας. Και είναι πάλη αντιφατική μια και το ποσοστό κέρδους εκφράζεται ως λόγος της υπεραξίας προς την οργανική σύνθεση

...το Πανεπιστήμιο υποτίθεται ότι είναι το τέμπλο και ο αιώνιος θεματοφύλακας των πνευματικών αξιών της κοινωνίας, φορέας ουμανιστικών αξιών και γνώσης για όλους ενώ, απ' την άλλη, οι «επιστήμονες» και οι ερευνητές πρέπει να παράγονται με ρυθμούς που μόνο ο κατακερματισμός της γνώσης μπορεί να τους εγγυηθεί.

κεφαλαίου $\left(r=\frac{\text{ποσοστό υπεραξίας}}{\text{Ο.Σ.Κ.}+1}\right)$. Έτσι αφού αυξάνεται αριθμητής και παρονομαστής και μάλιστα ο δεύτερος πιο «γρήγορα» απ' τον πρώτο, το κέρδος τείνει να πέσει. Σ' ένα τέτοιο σισύφειο αγώνα είναι εμπλεγμένος ο καπιταλισμός απ' τα γεννοφάσκια του. Για να ανταπεξέλθει όμως στις απαιτήσεις ενός τέτοιου αγώνα είναι αναγκασμένος να οργανώνεται ιδεολογικά και πρακτικά. Πρακτικά μέσα του είναι: η καταστολή, ο εκφασισμός και η στρατιωτικοποίηση της κοινωνίας. Σύγχρονο ιδεολογικό μέσο του: ο νεο-φιλελευθερισμός.

Παράλληλα επιστρατεύει όλες τις δυνάμεις και τους μηχανισμούς του σ' όλους τους στρατηγικούς χώρους που κατέχει. Χρειάζεται επίσης συμμάχους: τεχνικούς, διανοούμενους, οικονομολόγους, μάνατζερς που, με τη βοήθεια της φενάκης που λέγεται επιστήμη, θα οργανώσει και θα αναπαράγει όλες τις δομές και τις σφαίρες του κοινωνικού εποικοδομήματος εντάσσοντάς τες σε ένα σκοπό και σε μια προοπτική: στη δημιουργία, στη λειτουργία και στη δράση της «ψευδούς συνείδησης».

Οι «επιστήμονες» αυτοί θα τυφλώσουν τους υπηκόους, θα τους εξαπατήσουν, θα εξομαλύνουν τις αιχμές της ταξικής πάλης και θα οργανώσουν «ορθολογικά» την κοινωνική συναίνεση αρθρώνοντας το συμφέρον μιας τάξης (της αστικής) σε γενικό συμφέρον της κοινωνίας όλης (ΗΓΕΜΟΝΙΑ).

Αυτοί οι «επιστήμονες» σαν κοινωνικές οντότητες αντλούνται και δημιουργούνται μέσα απ' τους εκπαιδευτικούς μηχανισμούς. Απ' τα Πανεπιστήμια, απ' τα Πολυτεχνεία, απ' τα Τεχνολογικά Ιδρύματα. Πρέπει όμως, παράλληλα, να είναι πιστοί της αστικής τάξης. Να 'χουν εσωτερικεύσει τις φαντασιακές σημασίες της (οικονομία, ορθολογισμός, τεχνική, τεχνολογία, επιστήμη), την λογική και τους προσανατολισμούς της.

Η μαζική αλυσίδα παραγωγής τέτοιων «επιστημόνων» (τρομοκρατών) περνάει μέσα απ' τα Ιδρύματα. Έτσι λοιπόν τα τελευταία θα οργανωθούν με τέτοιο τρόπο και θα υπα-

ναστατικό περιεχόμενο, να το κάνουμε ολική ... δυναμικό πόλο αμφισβήτησης όλου του εκπαιδευτικού συστήματος, μοχλό ανατροπής.

V

Πολλά από όσα αναφέρθηκαν εδώ έγινε προσπάθεια να ειπωθούν και να αναλυθούν σε γενικές συνελεύσεις που έγιναν πριν να ξεσπάσει το «κίνημα των καταλήψεων». Άλλα επαληθεύτηκαν, άλλα σαφώς ξεπεράστηκαν καθώς και άλλα εντελώς πρωτόγνωρα δεδομένα και σημασίες έκαναν την εμφάνισή τους. Μια αποτίμηση των νέων δεδομένων και του χαρακτήρα τους και μια αξιολόγησή τους ευρύτερη είναι μάλλον προθύστερες. Το «κίνημα των καταλήψεων» έχει περάσει τώρα σε μια φάση χαμηλών ρυθμών αν και οι ζυμώσεις συνεχίζονται, δυναμικό απεγκλωβίζεται, νέες καταστάσεις αναδύονται στο κέντρο, άλλες οδεύουν στην περιφέρεια, μοριακές αντιδράσεις και κινήσεις υφίστανται.

Κλείνοντας θα θέλαμε να αναφερθούμε στην κατάληψη σαν μορφή πάλης τονίζοντας ότι όσα θα ειπωθούν στηρίζονται στο τι κατά τη γνώμη μας πρέπει να 'ναι μια κατάληψη και όχι τόσο στο τι ήταν μέχρι τώρα οι καταλήψεις των σχολών. Είναι μια προσπάθεια διασαφήνισης του περιεχομένου της.

1. Οι καταλήψεις αποτελούν το σταμάτημα του εκπαιδευτικού μηχανισμού και της εκπαιδευτικής διαδικασίας παραγωγής υπηκόων και συνάμα συνιστούν μια πραχτική ΟΙΚΕΙΟΠΟΙΗΣΗΣ των χωρο-χρονικών καπιταλιστικών δομών και της μίζερης καθημερινότητας.
2. Με την κατάληψη των χώρων αναπαραγωγής της τεχνικής διακυβέρνησης ανθρώπου από άνθρωπο προβαίνουμε σε μια πράξη αμφισβήτησης της όλης αυτής διαδικασίας.
3. Αμφισβητούμε τον ψευδοκυκλικό χρόνο του καπιταλισμού και εγκαθιδρύουμε στις κατειλημμένες σχολές το χρόνο του βιώματος και των επιθυμιών. Αμφισβητούμε την πολεοδομική καταστολή του καπιταλισμού που οργανώνει ένα Πανεπιστήμιο αποκομμένο απ' την κοινωνική πραγματικότητα και το μετατρέπουμε σε πεδίο έρευνας, αμφισβήτησης, πειραματισμού, πραχτικής, αμφίδρομης ροής με το κοινωνικό «γίγνεσθαι».
4. Οι καταλήψεις μας δίνουν την ευκαιρία μέσα απ' την ανατροπή και εκτροπή του εκπαιδευτικού συστήματος να προβάλλουμε τη δική μας ΑΝΤΕΣΤΡΑΜΜΕΝΗ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ: ε-

μέρα, ούτε λίγο ούτε πολύ, θεωρείται προϊόν και δημιούργημα του ρασιοναλιστικού πόλου που υπάρχει (και τελικά κυριαρχεί) στον στοχασμό του Μαρξ.

Ωστόσο εδώ χρησιμοποιείται για να φανερώσει μια δομική καπιταλιστική αντίφαση που, έτσι κι αλλιώς, υφίσταται ανεξάρτητα αν ο καπιταλισμός φαίνεται σήμερα πια ικανός να την ξεπεράσει μια και τα δεδομένα της καπιταλιστικής παραγωγής έχουν σαφώς μεταβληθεί και μεταλλαχθεί.

Οι νέες τεχνολογίες μπορούν να αυξήσουν την παραγωγικότητα της εργασίας δίχως να απαιτείται γι' αυτό μια αύξηση της τεχνικής σύνθεσης του κεφαλαίου. Η βιβλιογραφία γύρω απ' το θέμα αυτό είναι τεράστια. Ενδεικτικά αναφέρουμε:

1. «Για την πτώση του ποσοστού κέρδους και τις διάφορες έννοιες του σταθερού κεφαλαίου στο Μαρξ». Κ. Καστοριάδης ΚΕΙΜΕΝΑ 4 — ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 1980, μετ. Βασίλης Τομανάς.
2. «Προβλήματα μαρξιστικής οικονομικής θεωρίας» Γ. Σταμάτης, εκδ. ΟΔΥΣΣΕΑΣ.
3. «Δοκίμιο για την οικονομική του Μαρξ» J. ROBINSON, εκδ. Gutenberg.

ΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΡΟΥΣΣΟΣ: Εγώ ο άγγελος που σκότωσα τον εραστή μου..., Εκδόσεις ΟΔΥΣΣΕΑΣ, 1987

Ο Χρήστος Ρούσσος, γνωστός ως Άγγελος, έχει ξεκινήσει εδώ και χρόνια έναν επίμονο αγώνα να σπάσει την κοινωνική απομόνωση στην οποία τον καταδίκασε η εκδικητικότητα ενός Κράτους που ο μύθος το θέλει Κράτος δικαίου και η καθημερινή εμπειρία Κράτος εξόντωσης. Συνεχίζοντας τον αγώνα του για ζωή, δηλαδή για το δικαίωμά του να εξελίσσεται και ν' αλλάζει τη ζωή του όπως κάθε «ελεύθερος» άνθρωπος, ο Χρήστος Ρούσσος πρόσφατα εξέδωσε την αυτοβιογραφία του. Γράφει στον πρόλογο: «Την αυτοβιογραφία μου την έγραψα το '81, μόνο και μόνο για να περνώ την ώρα μου, αλλά και για εκτόνωση. (...) Με τις εξελίξεις που ακολούθησαν γύρω απ' την υπόθεσή μου το χειμώνα του '87, θεώρησα πλέον ότι έπρεπε να γίνει γνωστή η αλήθεια, τα πραγματικά γεγονότα, ώστε να μην αυθαιρετεί κανείς όταν αναφέρεται στην υπόθεσή μου... Αυτό το βιβλίο κλείνει την τελευταία μου απολογία χωρίς πάθος και με βαθύτατη ειλικρίνεια. Απολογήθηκα βέβαια στην Ασφάλεια, στα δικαστήρια, αλλά όχι όπως θα 'πρεπε. Και στα χαρτιά τους

ΝΙΚΟΣ ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ: Μυλόπετρες, Εκδόσεις ΔΙΟΓΕΝΗΣ, 1987

Η ποίηση εξακολουθεί να συσσωρεύεται και (υποχρεωτικά) να περιχαρακώνεται σε φύλλα χαρτιού και χαρτόδετα βιβλία... Γράφουμε ποιήματα διεκδικώντας μερίδιο στο ιδιωτικό οικόπεδο της χαλιναγωγημένης, δηλαδή μετουσιωμένης σε τέχνη, άγριας και αβυσσαλέας εξομολόγησής μας. Γράφουμε ποιήματα για να εξομολογηθούμε και να καταγράψουμε τις θυελλώδεις επιθυμίες μας και τον συχνά απύθμενο πόνο μας. Για να προβάλουμε, έστω με αυτόν τον ελλιπή τρόπο, το πρόσωπό μας πάνω σε μια πραγματικότητα που συνθλίβει κι αφανίζει αυτό το πρόσωπο. Κι αυτό είναι το ανυπέρβλητο όριο της ποίησης και κάθε έλλογης έκφρασης: απέναντι στη φρίκη και στα χαίνοντα κενά αυτής της πραγματικότητας στομώνει, γίνεται άλαλη κι ανέκφραστη οδύνη ή, πράγμα που είναι το ίδιο, βίαιο και «τυφλό» ουρλιαχτό... Ποίηση οριοθετημένη λοιπόν για να διατηρούνται ακέραιοι οι χαλινοί και οι ισορροπίες και για να μην εκσφενδονισθούμε στον ιλιγγιώδη χορό μιας πραγματικότητας που επιτακτικά μας καλεί —με τα μέσα της συλλογικής Ποίησης-Δημιουργίας— να την οικειοποιηθούμε μετα-ποιώντας την δυναμικά κι ανατρεπτικά... Υπάρχει όμως και ποίηση εν είδει πολεμικών κραυγών... Όπως και ποίηση εν είδει ασκήσεων σε μια ανύπαρκτη ή αφανέρωτη ακόμα ομορφιά, σε μια εν δυνάμει ελευθερία... Ποίηση (έστω κεκλεισμένων των θυρών) ως άσκηση εσωτερικής ελευθερίας για να ενισχυθεί το όραμα που επιμένει σε μια πραγματικότητα στην οποία —ευθαρσώς— δεν υπακούουμε σε άλλο νόμο εκτός από αυτόν που μας υπαγορεύει η συνείδηση και η καρδιά μας.

Αυτά με αφορμή την ποιητική συλλογή του Νίκου Γιαννάκη που λάβαμε. Δείγμα γραφής:

Ανάμεσα σε δυο τεράστιες
πολιτισμένες μυλόπετρες
που μας συντρίβουν συνέχεια,
βρισκόμαστε από τότε
π' αντικρύζουμε τη ζωή.
Κι όταν κάνουν σκόνη,
αξιοποιώντας για κέρδος τους,
μέχρι και το τελευταίο
δημιουργικό μας κύτταρο,
μας παραχωρούν ευσπλαχνικά
λίγο ετοιμοθάνατο χώμα,
στα πλαίσια της συμφωνίας
πούχουν κάνει με τα σκουλήκια.

Μ.Κ.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΑΛΕΞΙΟΥ: η κατεδάφιση προετοίμαζε την ανέγερση, Εκδόσεις

Ο Πιερ Γκολντμάν, νόθος γυιος Εβραίων προσφύγων στη Γαλλία, αριστερός φοιτητής και στη συνέχεια επαναστάτης γκεριλλέρο, ληστής εντέλει του κοινού ποινικού δικαίου με μαύρους συντρόφους, αφηγείται τη ζωή του μέσα από την απομόνωση του κελλιού του προσπαθώντας να ξαναγίνει το υποκείμενο μιας ιστορίας που, υποβιβαζόμενη σε δικαστική «υπόθεση», τείνει να τον κάνει, ταυτόχρονα, αντικείμενο «γνώσης» και επίκεντρο άσκησης μιας ελευθερίας για εκτοπισμό ή εξόντωση από την πλευρά του θεσμού. Τα γεγονότα που ακολούθησαν αυτή τη συγγραφή είναι η αναθεώρηση της δίκης του και η αποφυλάκισή του λίγο αργότερα η εν ψυχρώ δολοφονία του (1977) από την φασιστική παρακρατική οργάνωση με τ' όνομα «Η τιμή της Αστυνομίας». Παρόλο που προσπάθησε απεγνωσμένα να διαχωρίσει τον εαυτό του, με κάθε ευκαιρία, από την υπόλοιπη γενιά του '60, η ιστορία του παραμένει για μας υποδειγματικά συνδεδεμένη με την εποχή της, καθώς εμφανίζονται μέσα της όλα σχεδόν τα μεγάλα ζητήματα που η εποχή αυτή έθεσε. Το τέλος της, από τη δίκη μέχρι τη δολοφονία του, σφραγίζει επίσης και το τέλος μιας εποχής· το τέλος των φιλελευθέρων ονείρων του '68 και των συλλογικών ουτοπιών, τη στιγμή που μια καινούρια βαρβα-

ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥ

Ο Χρήστος Ρούσσος, γνωστός ως Άγγελος, έχει ξεκινήσει εδώ και χρόνια έναν επίμονο αγώνα να σπάσει την κοινωνική απομόνωση στην οποία τον καταδίκασε η εκδικητικότητα ενός Κράτους που ο μύθος το θέλει Κράτος δικαίου και η καθημερινή εμπειρία Κράτος εξόντωσης. Συνεχίζοντας τον αγώνα του για ζωή, δηλαδή για το δικαίωμά του να εξελίσσεται και ν' αλλάζει τη ζωή του όπως κάθε «ελεύθερος» άνθρωπος, ο Χρήστος Ρούσσος πρόσφατα εξέδωσε την αυτοβιογραφία του. Γράφει στον πρόλογο: «Την αυτοβιογραφία μου την έγραψα το '81, μόνο και μόνο για να περνώ την ώρα μου, αλλά και για εκτόνωση. (...) Με τις εξελίξεις που ακολούθησαν γύρω απ' την υπόθεσή μου το χειμώνα του '87, θεώρησα πλέον ότι έπρεπε να γίνει γνωστή η αλήθεια, τα πραγματικά γεγονότα, ώστε να μην αυθαιρετεί κανείς όταν αναφέρεται στην υπόθεσή μου... Αυτό το βιβλίο κλείνει την τελευταία μου απολογία χωρίς πάθος και με βαθύτατη ειλικρίνεια. Απολογήθηκα βέβαια στην Ασφάλεια, στα δικαστήρια, αλλά όχι όπως θα 'πρεπε. Και στα χαρτιά τους οι απολογίες μου μεταφέρθηκαν αλλοιωμένες. Όταν παραδόθηκα στους ασφαλίτες, βρισκόμουν υπό την επήρεια ηρεμιστικών χαπιών και φυσικά σε κατάσταση παραφροσύνης. Έκλαιγα, έλεγα ασυναρτησίες που κατέγραψαν και εκμεταλλεύτηκαν εις βάρος μου. Έτσι, καταθέτω τη γραπτή απολογία μου εδώ».

Κάποιος που ξανασκέφτεται τη ζωή του, που αποστασιοποιείται και γράφει γι' αυτήν, είναι αναμφισβήτητα ένας άνθρωπος που έχει μετανοήσει. Όχι με την βδελυρή χριστιανική έννοια αλλά με την αυθεντική σημασία της αλλαγής και της επανοικειοποίησης της ζωής του. Δυστυχώς όμως σ' αυτόν τον κόσμο οι Άγγελοι, όταν θέλουν να «περάσουν» στη ζωή, βρίσκουν τα περάσματα κλειστά απ' αυτούς που αναρριχώνται στα υψηλά αξιώματα για να εξαπολύουν απ' το ύψος τους το δηλητηριώδες μίσος τους ενάντια στη ζωή.

γων... Όπως και ποίηση εν είδει ασκήσεων σε μια ανύπαρκτη ή αφανέρωτη ακόμα ομορφιά, σε μια εν δυνάμει ελευθερία... Ποίηση (έστω κεκλεισμένων των θυρών) ως άσκηση εσωτερικής ελευθερίας για να ενισχυθεί το όραμα που επιμένει σε μια πραγματικότητα στην οποία —ευθαρσώς— δεν υπακούουμε σε άλλο νόμο εκτός από αυτόν που μας υπαγορεύει η συνείδηση και η καρδιά μας.

Αυτά με αφορμή την ποιητική συλλογή του Νίκου Γιαννάκη που λάβαμε. Δείγμα γραφής:

Ανάμεσα σε δυο τεράστιες
πολιτισμένες μυλόπετρες
που μας συντρίβουν συνέχεια,
βρισκόμαστε από τότε
π' αντικρύζουμε τη ζωή.
Κι όταν κάνουν σκόνη,
αξιοποιώντας για κέρδος τους,
μέχρι και το τελευταίο
δημιουργικό μας κύτταρο,
μας παραχωρούν ευσπλαχνικά
λίγο ετοιμοθάνατο χώμα,
στα πλαίσια της συμφωνίας
πούχουν κάνει με τα σκουλήκια.

Μ.Κ.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΑΛΕΞΙΟΥ: η κατεδάφιση προετοίμαζε την ανέγερση, Εκδόσεις ΠΛΕΘΡΟΝ, 1985

Δεκατρία πεζά απ' τα οποία ξεχωρίζουν το "Πανδοχείο" και το «Καλομελέτα κι έρχεται». Το δεύτερο, με σαφείς επιδράσεις απ' τις μπρεχτικές ιστορίες του κ. Κόινερ, αποτελεί κλασσικό επιχείρημα αλληλεγγύης. Αν ρωτούσαν τον κ. Κόινερ τι ακριβώς σημαίνει «αλληλεγγύη» δε θα μπορούσε παρά να διηγηθεί κάτι ανάλογο με το «Καλομελέτα κι έρχεται».

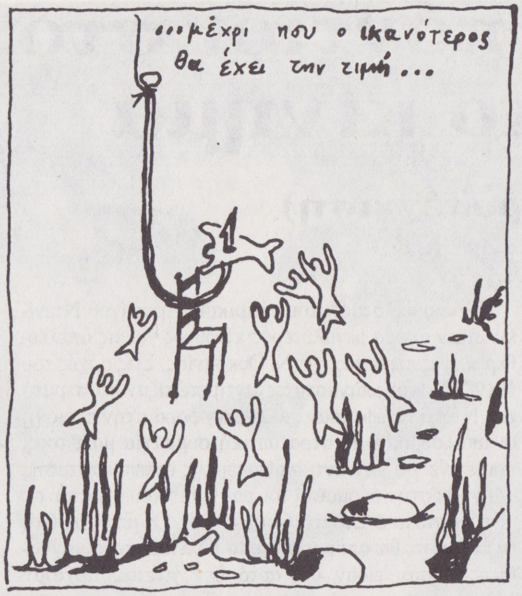
του προσπαθώντας να ξαναγίνει το υποκείμενο μιας ιστορίας που, υποβιβαζόμενη σε δικαστική «υπόθεση», τείνει να τον κάνει, ταυτόχρονα, αντικείμενο «γνώσης» και επίκεντρο άσκησης μιας ελευθερίας για εκτοπισμό ή εξόντωση από την πλευρά του θεσμού. Τα γεγονότα που ακολούθησαν αυτή τη συγγραφή είναι η αναθεώρηση της δίκης του και η αποφυλάκισή του· λίγο αργότερα η εν ψυχρώ δολοφονία του (1977) από την φασιστική παρακρατική οργάνωση με τ' όνομα «Η τιμή της Αστυνομίας». Παρόλο που προσπάθησε απεγνωσμένα να διαχωρίσει τον εαυτό του, με κάθε ευκαιρία, από την υπόλοιπη γενιά του '60, η ιστορία του παραμένει για μας υποδειγματικά συνδεδεμένη με την εποχή της, καθώς εμφανίζονται μέσα της όλα σχεδόν τα μεγάλα ζητήματα που η εποχή αυτή έθεσε. Το τέλος της, από τη δίκη μέχρι τη δολοφονία του, σφραγίζει επίσης και το τέλος μιας εποχής· το τέλος των φιλελευθέρων ονείρων του '68 και των συλλογικών ουτοπιών, τη στιγμή που μια καινούρια βαρβαρότητα αναδύεται και επικρατεί στη γαλλική κοινωνία και που οι κυριότερες όψεις της έχουν ήδη αναγγελθεί: η αδιαφορία για το συλλογικό, η κτηνωδία του θεσμού, και ο εγκληματικός ρατσισμός.

Κεντρική διάθεση-Παραγγελίες:
Βιβλιοπωλείο «Παρουσία»
Σόλωνος 94, Αθήνα
τηλ.: 363.16.90

■ Για τη ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ στέλνετε βιβλία και περιοδικά σε δύο αντίτυπα· για τη στήλη ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ: ΤΑ ΣΑΜΙΖΝΤΑΤ ΤΗΣ ΔΥΣΗΣ στέλνετε προκηρύξεις και αφίσες τουλάχιστον σε τέσσερα αντίτυπα στη διεύθυνση:

Περιοδικό ΤΑ ΑΝΘΗ ΤΟΥ ΚΑΚΟΥ
Τ.Θ. 51337
145 10 Κηφισιά
ΑΘΗΝΑ

Το Εκπαιδευτικό Ενυδρείο

«Η μεγαλύτερη απειλή για το ανθρώπινο είδος είναι το παγκόσμιο μονοπώλιο της κυριαρχίας πάνω στα μυαλά των ανθρώπων» Εβ. Ρέιμερ.

Τα κατωτέρω γραφόμενα δεν αφορούν «καλούς» δασκάλους-καθηγητές-μαθητές-φοιτητές, το Υπουργείο Παιδείας και αποχαυνωμένους συνδικαλιστές...

Ο ΧΑΜΕΝΟΣ ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΣ των εκμεταλλευόμενων δεν είναι μόνο έργο των εκμεταλλευτών αλλά και αποτέλεσμα της αλλοτρίωσης των ίδιων των εκμεταλλευόμενων. Μ' άλλα λόγια η «ζωή» των περισσότερων είναι τέτοια γιατί και αυτοί δεν τολμούν να τη δουν αλλιώτικη. Είναι γρανάζια του συστήματος και το δράμα αρχίζει από τη στιγμή που κάποιος το συνειδητοποιεί και θέλει να το αρνηθεί. Οι περισσότεροι επενδύουν την αδράνειά τους, την αλλοτρίωσή τους σ' αυτούς που φροντίζουν για την επιβίωσή τους, την καριέρα τους και την προοπτική του βολέματός τους. Χοντρικά λοιπόν η πλειοψηφία των εκμεταλλευόμενων αντάλλαξε με την εξουσία ακόμα και την ιδέα της ελευθερίας για λίγα ψίχουλα επιβίωσης...

—Μήπως δεν είναι αλήθεια ότι πολλές φορές νοιώσατε ανία και πλήξη στο σχολείο, στο πανεπιστήμιο;

—Μήπως δεν είναι αλήθεια ότι ο καταναγκασμός κι όχι η ευχαρίστηση οδηγούν τα παιδιά στην τάξη και τους φοιτητές στα αμφιθέατρα;

—Μήπως δεν είναι αλήθεια η υποταγή κι ο φόβος στο

ΤΟ ΨΕΜΑ ΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ

Είναι κοινό μυστικό ότι η εκπαίδευση σε παγκόσμιο επίπεδο είναι ένας θεσμός για την αναπαραγωγή του συστήματος. Σκοπός της η αφομοίωση των νέων ανθρώπων, η ενσωμάτωση και ο τελικός πειθαναγκασμός στη δοσμένη εμπορευματική κοινωνία. Μια κοινωνία, προϊόν φυσικά, όχι αθώα αλλά παντελώς αρτηριοσκληρωτική, αλλοτριωμένη, θεαματική και ιεραρχική με μεγάλα όρια για μεταρρυθμίσεις και εκσυγχρονισμούς. Μια κοινωνία στηριγμένη σε μύθους και διαχωρισμούς. Η «γνώση» που παρέχεται είναι τεμαχισμένη και κατάλληλα επιλεγμένη για την εξυπηρέτηση αυτής της κοινωνικής αναπαραγωγής.

Όσο εξελίσσεται το σύστημα τόσο η γνώση θ' αλλάζει. Μια γνώση όχι στείρα, όπως υποστηρίζουν οι αριστεροί ρεφορμιστές των πολιτικών εταιρειών, αλλά αντίθετα εξουσιαστική, καταστρεπτική, διαστροφική για τα μυαλά και το σώμα των ανθρώπων. Αυτή η γνώση όντας διαχωρισμένη πολλαπλασιάζει τους διαχωρισμούς της κοινωνίας και αποξενώνει τους ανθρώπους τόσο μεταξύ τους όσο και από το φυσικό περιβάλλον μετατρέποντάς το σε άσπονδο εχθρό.

Το άτομο που διαμεσολαβεί στην παροχή της «γνώσης» πρέπει να είναι εξίσου κατακερματισμένο και αλλοτριωμένο για να ελαχιστοποιείται η αντίστασή του στο σύστημα που υπηρετεί. Όσο εξελίσσεται το σύστημα τόσο το πρότυπο

Πάντα χάνονταν μέσα στη δουλικότητα του δημοσιοϋπαλληλισμού και του κάθε κανονισμού λειτουργίας του σχολείου και του πανεπιστήμιου. Πάντα χάνονταν μέσα στις αόρατες επιλογές του συνδικαλισμού. Ανώδυνες κριτικές, εκσυγχρονιστικές προτάσεις, παραπλανητικά σεμινάρια ήταν το αποκορύφωμα των εκπαιδευτικών κονφορμιστικών εκδηλώσεων και αντιδράσεων.

Από την αντίπερα όχθη ένα οργανωμένο σχέδιο για την αύξηση της παραγωγικότητας, δηλαδή για την ανανέωση της πίστης στη «συμμετοχή», στις επιλογές αυτού του θεσμού, μέχρι την τελική ΠΤΩΣΗ μυαλού και σώματος.

Συνεχείς αποτυχίες-επιτυχίες, ψεύτικα προβλήματα και διλήμματα δίνουν τροφή και λόγο ύπαρξης στους καρεκλοκένταυρους γραφειοκράτες συνδικαλιστές. Στημένες απεργίες που σκοπό έχουν να αποχτήσουν πάλι το χαμένο τους κύρος και εμπιστοσύνη οι διάφορες παρατάξεις, φερέφωνα των κομματικών εταιρειών και κάθε είδους εξουσιαστικών μηχανισμών. Ένα παιχνίδι έξω από όλους και πάνω σ' όλους.

ΤΕΛΙΚΑ ΤΙ ΜΕΝΕΙ;

Οι φωνές των παιδιών, η αυθάδειά τους, οι «χουλιγκανίστικες» πράξεις τους, είναι μέχρι σήμερα η μόνη γλώσσα που χλευάζει αυτήν την κοινωνία. Αυτόν τον κόσμο τον αγγελικά πλασμένο στον οποίο όλοι συναινούν χωρίς τις ανάλογες τύψεις όντας αλλοτριωμένοι. Αυτές οι άταχτες φωνές είναι η μόνη ελπίδα για όλους. Μέσα σ' αυτές υπάρχει κάποιος κώδικας που θα πρέπει να κατανοηθεί, κάποιες υπόγειες διαδρομές επαφής. Πρέπει να αισθανθούμε πάλι άνθρωποι ξερνώντας τον ΗΡΩΔΗ που κρύβουμε μέσα μας, αρνούμενοι το σύμβολο εξουσίας που μας φόρτωσαν: την όποια έδρα.

Η γνώση είναι το σύνολο των καταστάσεων που θα φέρουν τον άνθρωπο σε αρμονική σχέση με το περιβάλλον και τους συνανθρώπους του. Είναι η γενικευμένη γνώση των ιστορικών ανθρώπων που βάζει τέλος στις ιδέες της διαχωρισμένης εξουσίας και στην εξουσία των διαχωρισμών. Είναι αυτή που θα μετατρέψει την δολοφονική επιστήμη από κρατική αλήθεια σε βασική κοινοτυπία.

Αν αρκεστούμε να κάνουμε ερμηνείες της πραγματικότητας δεν θα μπορέσουμε να επιφέρουμε το κοινωνικό ρήγμα. Και τότε: «οι εκπαιδευτικοί νεκροθάφτες θάχουν μείνει άταφοι για πάντα και η νεκρή γνώση του παρελθόντος και του παρόντος θα βαραίνει πάνω στις ζωντανές γενιές του μέλλοντος»*.

Όμως σήμερα με την παρουσία μας «το ρήγμα έχει ήδη δημιουργηθεί στα «άθραυστα» τείχη του εκπαιδευτικού μαυσωλείου. Δικό μας χρέος να προσπαθήσουμε να προωθήσουμε διεξοδικότερα αυτό το ρήγμα, να το δούμε στην εξέλιξή του και την προοπτική του, να το αναλύσουμε και να το διευρύνουμε σα μια ήδη ενυπάρχουσα εναλλαγή, την

«Η μεγαλύτερη απειλή για το ανθρώπινο είδος είναι το παγκόσμιο μονοπώλιο της κυριαρχίας πάνω στα μυαλά των ανθρώπων» Εβ. Ρέιμερ.

Τα κατωτέρω γραφόμενα δεν αφορούν «καλούς» δασκάλους-καθηγητές-μαθητές-φοιτητές, το Υπουργείο Παιδείας και αποχαυνωμένους συνδικαλιστές...

Ο ΧΑΜΕΝΟΣ ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΣ των εκμεταλλευόμενων δεν είναι μόνο έργο των εκμεταλλευτών αλλά και αποτέλεσμα της αλλοτρίωσης των ίδιων των εκμεταλλευόμενων. Μ' άλλα λόγια η «ζωή» των περισσότερων είναι τέτοια γιατί και αυτοί δεν τολμούν να τη δουν αλλιώτικη. Είναι γρανάζια του συστήματος και το δράμα αρχίζει από τη στιγμή που κάποιος το συνειδητοποιεί και θέλει να το αρνηθεί. Οι περισσότεροι επενδύουν την αδράνειά τους, την αλλοτρίωσή τους σ' αυτούς που φροντίζουν για την επιβίωσή τους, την καριέρα τους και την προοπτική του βολέματός τους. Χοντρικά λοιπόν η πλειοψηφία των εκμεταλλευόμενων αντάλλαξε με την εξουσία ακόμα και την ιδέα της ελευθερίας για λίγα ψίχουλα επιβίωσης...

—Μήπως δεν είναι αλήθεια ότι πολλές φορές νοιώσατε ανία και πλήξη στο σχολείο, στο πανεπιστήμιο;

—Μήπως δεν είναι αλήθεια ότι ο καταναγκασμός κι όχι η ευχαρίστηση οδηγούν τα παιδιά στην τάξη και τους φοιτητές στα αμφιθέατρα;

—Μήπως δεν είναι αλήθεια η υποταγή κι ο φόβος στο πρόσωπο του κάθε «διευθυντή», της κάθε «επιστημονικής» αυθεντίας;

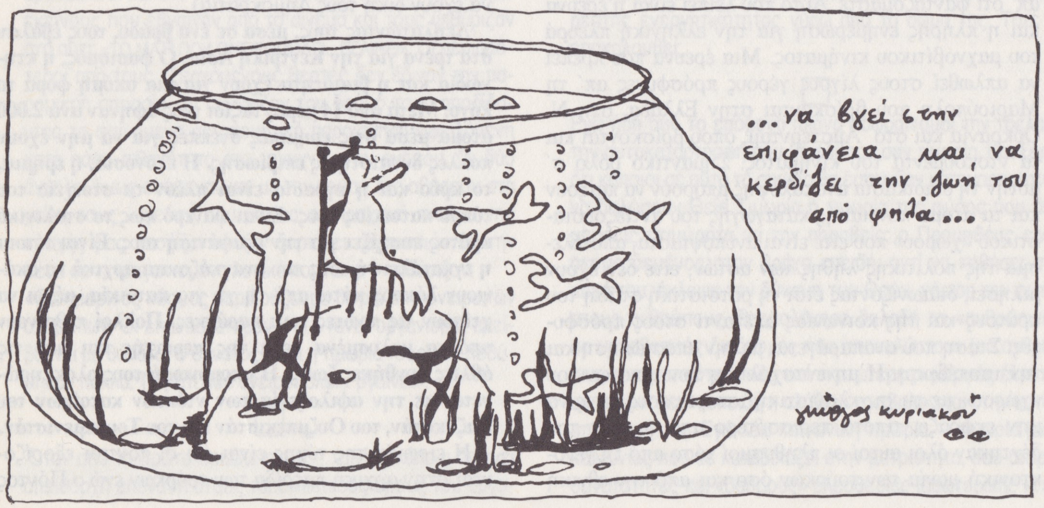
—Μήπως δεν είναι αλήθεια ότι η υποκρισία κυριαρχεί στις σχέσεις εκπαιδευτικών και μαθητών;

ΤΟ ΨΕΜΑ ΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ

Είναι κοινό μυστικό ότι η εκπαίδευση σε παγκόσμιο επίπεδο είναι ένας θεσμός για την αναπαραγωγή του συστήματος. Σκοπός της η αφομοίωση των νέων ανθρώπων, η ενσωμάτωση και ο τελικός πειθαναγκασμός στη δοσμένη εμπορευματική κοινωνία. Μια κοινωνία, προϊόν φυσικά, όχι αθώα αλλά παντελώς αρτηριοσκληρωτική, αλλοτριωμένη, θεαματική και ιεραρχική με μεγάλα όρια για μεταρρυθμίσεις και εκσυγχρονισμούς. Μια κοινωνία στηριγμένη σε μύθους και διαχωρισμούς. Η «γνώση» που παρέχεται είναι τεμαχισμένη και κατάλληλα επιλεγμένη για την εξυπηρέτηση αυτής της κοινωνικής αναπαραγωγής.

Όσο εξελίσσεται το σύστημα τόσο η γνώση θ' αλλάζει. Μια γνώση όχι στείρα, όπως υποστηρίζουν οι αριστεροί ρεφορμιστές των πολιτικών εταιρειών, αλλά αντίθετα εξουσιαστική, καταστρεπτική, διαστροφική για τα μυαλά και το σώμα των ανθρώπων. Αυτή η γνώση όντας διαχωρισμένη πολλαπλασιάζει τους διαχωρισμούς της κοινωνίας και αποξενώνει τους ανθρώπους τόσο μεταξύ τους όσο και από το φυσικό περιβάλλον μετατρέποντάς το σε άσπονδο εχθρό.

Το άτομο που διαμεσολαβεί στην παροχή της «γνώσης» πρέπει να είναι εξίσου κατακερματισμένο και αλλοτριωμένο για να ελαχιστοποιείται η αντίστασή του στο σύστημα που υπηρετεί. Όσο εξελίσσεται το σύστημα τόσο το πρότυπο του «εκπαιδευτικού» θ' αλλάζει. Είναι αλήθεια ότι οι εκπαιδευτικοί, οι μαθητές και οι φοιτητές ποτέ δεν καθόρισαν τις μεθόδους και τους στόχους της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

αγγελικά πλασμένο στον οποίο όλοι συναινούν χωρίς τις ανάλογες τύψεις όντας αλλοτριωμένοι. Αυτές οι άταχτες φωνές είναι η μόνη ελπίδα για όλους. Μέσα σ' αυτές υπάρχει κάποιος κώδικας που θα πρέπει να κατανοηθεί, κάποιες υπόγειες διαδρομές επαφής. Πρέπει να αισθανθούμε πάλι άνθρωποι ξερνώντας τον ΗΡΩΔΗ που κρύβουμε μέσα μας, αρνούμενοι το σύμβολο εξουσίας που μας φόρτωσαν: την όποια έδρα.

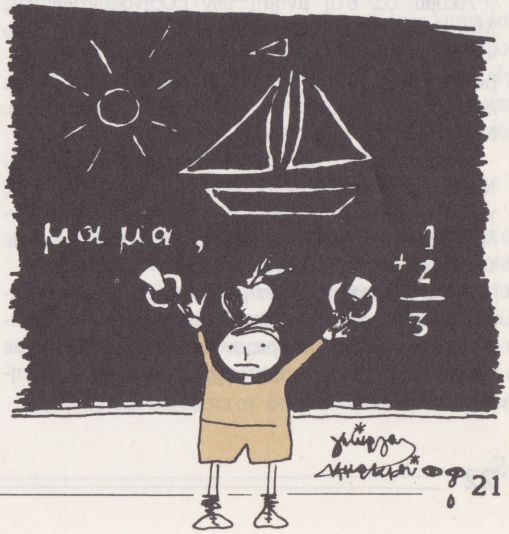
Η γνώση είναι το σύνολο των καταστάσεων που θα φέρουν τον άνθρωπο σε αρμονική σχέση με το περιβάλλον και τους συνανθρώπους του. Είναι η γενικευμένη γνώση των ιστορικών ανθρώπων που βάζει τέλος στις ιδέες της διαχωρισμένης εξουσίας και στην εξουσία των διαχωρισμών. Είναι αυτή που θα μετατρέψει την δολοφονική επιστήμη από κρατική αλήθεια σε βασική κοινοτυπία.

Αν αρκεστούμε να κάνουμε ερμηνείες της πραγματικότητας δεν θα μπορέσουμε να επιφέρουμε το κοινωνικό ρήγμα. Και τότε: «οι εκπαιδευτικοί νεκροθάφτες θάχουν μείνει άταφοι για πάντα και η νεκρή γνώση του παρελθόντος και του παρόντος θα βαραίνει πάνω στις ζωντανές γενιές του μέλλοντος»*.

Όμως σήμερα με την παρουσία μας «το ρήγμα έχει ήδη δημιουργηθεί στα «άθραυστα» τείχη του εκπαιδευτικού μαυσωλείου. Δικό μας χρέος να προσπαθήσουμε να προωθήσουμε διεξοδικότερα αυτό το ρήγμα, να το δούμε στην εξέλιξή του και την προοπτική του, να το αναλύσουμε και να το διευρύνουμε σα μια ήδη ενυπάρχουσα εναλλαγή, την εναλλαγή της ελευθερίας»*.

Χ.Β., Εκπαιδευτικός

* Βλ. Περιοδικό *Για τον Ελευθεριακό Κομμουνισμό*, Μάιος 1978, σελ. 17-19.

οι έλληνες - πόντιοι στο μαχνοβίτικο κίνημα

(μια πρώτη προσέγγιση)

Μια από τις πιο άγνωστες και απωθημένες ιστορίες του επαναστατικού κινήματος είναι τα όσα διαδραματίστηκαν στο χώρο της Μαύρης Θάλασσας στις αρχές του αιώνα μας.

Οι ευθύνες των αστών, του κράτους τους και της σταλινικής αριστεράς για την εξόντωση των ελλήνων του Πόντου από τους τούρκους καθώς και η εγκατάλειψη εκατοντάδων χιλιάδων ποντίων στη μεγαλορώσικη σωβινιστική μανία μετά το 1937 οδήγησαν στην προσπάθεια οριστικής εξάλειψης της μνήμης και περιθωριοποίησης των προσφυγικών πληθυσμών.

Οι έλληνες εγκαθίστανται στη Νότια Ουκρανία από τον 5ο π.χ. αιώνα. Από το 1461 και έπειτα – μετά την κατάχτηση του Πόντου από τους τούρκους – μεγάλα κύματα προσφύγων καταφεύγουν στην Κριμαία και σ΄ όλα τα παράλια της Μαύρης Θάλασσας. Αυτό γίνεται μέχρι τις αρχές του 20ου αιώνα. Στην περιοχή της Αζοφικής, εγκαθίστανται 30.000 έλληνες το 1770. Στην περίοδο της «επανάστασης» τα παράλια της Αζοφικής από τη Μελιτούπολη μέχρι τη Μαριούπολη ήταν μια καθαρά ελληνική περιοχή.

Οι πόντιοι ήταν λαός ατίθασος, δίχως αρχηγούς αυθεντίες και με έντονη τη διάθεση σύγκρουσης με τις όποιες εξουσίες.

Το 1916-1923 δημιούργησαν αυτόνομο αντάρτικο στα βουνά του Πόντου με 20.000 άνδρες, για την απελευθέρωση απ΄ τους Τούρκους.

Οι Κεμαλικοί όμως με την αμέριστη συμπαράσταση των γάλλων, των ιταλών, των μπολσεβίκων και την αδιαφορία του ελληνικού κράτους, κατάφεραν να νικήσουν, να ολοκληρώσουν τη γενοκτονία, και οι πόντιοι να βρεθούν πρόσφυγες στην Ελλάδα και τη Ρωσία.

Οι έλληνες πόντιοι λοιπόν που ήταν εγκατεστημένοι σ΄ όλη τη Μαύρη Θάλλασα – στην πλειοψηφία τους εργάτες και αγρότες – μπαίνουν στο επαναστατικό κίνημα.

Στην Ν. Ουκρανία, όπου βρίσκονται οι ελληνικές περιοχές της Κριμαίας και της Αζοφικής, έχουμε το 1917 αυστρο-γερμανική κατοχή, αποτέλεσμα της συμφωνίας του Μπρεστ-Λιτόφσκ ανάμεσα στους μπολσεβίκους και τις δυνάμεις της Γερμανίας, Αυστρίας και Τουρκίας. Οι αναρχικοί ποτέ δεν αποδέχτηκαν αυτή τη συμφωνία υποταγής. Η κατοχή οδήγησε τους αγρότες της Ν. Ουκρανίας στην εξέγερση. Τότε αρχίζει η επαναστατική δράση του Ν. Μάχνο. Από την

Η αντεπανάσταση του τσαρικού στρατηγού Ντενίκιν ήταν ακόμα μεγαλύτερος κίνδυνος για τις απελευθερωμένες περιοχές της Ν. Ουκρανίας. Στις αρχές του 1919, όταν οι επαναστάτες αντιμετώπιζαν το στρατό του Ντενίκιν, έφτασαν για πρώτη φορά στην περιοχή οι μπολσεβίκοι. Η στρατιωτική συμμαχία μαζί τους, που έγινε για την αντιμετώπιση της αντεπανάστασης οδήγησε στην ονομασία του μαχνοβίτικου στρατού σε «Επαναστατικό Στρατό Ουκρανίας». Οι μπολσεβίκοι ήλπιζαν ότι θα απορροφήσουν πολιτικά τους μαχνοβίτες. Όταν είδαν ότι αυτό δεν γίνεται, άρχισαν πόλεμο ενάντια στο κίνημα. Το στρατηγείο του Μάχνο ήταν στην καθαρά ελληνική πόλη, Μαριούπολη. *«Αρκετοί από τους καλύτερους διοικητές του επαναστατικού στρατού ήταν έλληνες και μέχρι το τέλος, ο στρατός περιλάμβανε αρκετά ειδικά αποσπάσματα ελλήνων»* γράφει ο Π. Αρσίνωφ.

Μετά την οριστική συντριβή του αντεπαναστατικού στρατού του Ντενίκιν από τις δυνάμεις του Μάχνο και μόνο, οι μπολσεβίκοι κήρυξαν εκτός νόμου τους μαχνοβίτες (το Γενάρη του 1920). Η καταστολή του μαχνοβίτικου κινήματος έγινε με μαζική τρομοκρατία ενάντια στον πληθυσμό. Γύρω στα δέκα ελληνικά χωριά της Μαριούπολης καταστράφηκαν και οι κάτοικοί τους εκτελέστηκαν. Εκατοντάδες έλληνες δολοφονήθηκαν από τους αντεπαναστάτες του Ντενίκιν αλλά και από τον μπολσεβίκικο στρατό μετά γιατί πίστεψαν στην υπόθεση της ελευθερίας τους και της αυτοδιεύθυνσής τους.

Μετά την οριστική ήττα, οι καινούργιοι κυρίαρχοι προσπάθησαν να συκοφαντήσουν το μαχνοβίτικο κίνημα. Χρησιμοποίησαν σαν χαρακτηριστικό τύπο μαχνοβίτη τον Παπαδόπουλο και γύρισαν κινηματογραφικές ταινίες παρουσιάζοντάς τον σαν μέθυσο, αφελή και αντιδραστικό. Προσπάθησαν να σβήσουν από τη μνήμη του λαού της Ν. Ουκρανίας το μαχνοβίτικο κίνημα. Γι΄ αυτό μετονόμασαν τη Μαριούπολη σε Ζντάνωφ. Τιμώρησαν αργότερα τους έλληνες για τη συμμετοχή τους στο αναρχικό κίνημα με την απαγόρευση της αυτόνομης πολιτιστικής τους έκφρασης. Τους έκλεισαν τα ελληνικά σχολεία και τους καταπίεσαν σε επίπεδο ενθότητας. Επιχείρησαν να τους εκρωσίσουν, ρωσοποιώντας ή ουκρανοποιώντας τα ονόματά τους. Η πρώτη «ηρωίδα σοσιαλιστικής εργασίας» ήταν η Παρασκευή Αγγελίδου, η οποία είναι

καταπίεσή τους απ΄ τους σοβιετικούς και την περιθωριοποίησή τους απ΄ την αδιάφορη και ρατσιστική ελληνική κοινωνία.

Ίσως θάταν ώριμο «αίτημα» προς τους σταλινικούς η επαναφορά του ονόματος Μαριούπολη στην πόλη που εξακολουθεί να έχει ελληνικό πληθυσμό παρ΄ όλες τις διώξεις και την καταπίεση της φυλετικής ταυτότητας που υπέστη από τους μεγαλορώσους εθνικιστές.

Η ιστορία δημιουργεί παράξενες καταστάσεις και υποχρεώσεις. Η με την βία ένταξη πληθυσμών και εθνοτήτων σε υπερεθνικά ή άλλα σύνολα δεν μπορεί να αγνοηθεί. Ο Μπακούνιν όριζε θαυμάσια τα δικαιώματα των εθνοτήτων όταν έγραφε:

«Κάθε εθνότητα μεγάλη ή μικρή έχει το αναφαίρετο δικαίωμα νάναι ο εαυτός της, να ζει σύμφωνα με τη φύση της».

Σήμερα, η υπεράσπιση των ελληνικών μαριουπολιτικών πληθυσμών, και όχι μόνο, και του δικαιώματος στην ελληνικότητα – δικαίωμα που καταπατήθηκε εξ΄ αιτίας της συμμετοχής των ελλήνων στο μαχνοβίτικο κίνημα – πρέπει να είναι μια από τις υποχρεώσεις του κινήματος στην Ελλάδα.

Σόνια

ο σταλινισμός και η εξορία των ποντίων

Το 1921 οι μπολσεβίκοι χτυπούν το μαχνοβίτικο κίνημα. Η καταστολή του είναι λίγο δύσκολη γι΄ αυτούς!!! Χρειάστηκε να εκτελεστούν χιλιάδες και να καούν ολόκληρα χωριά. Έτσι η «επανάσταση» θριάμβευσε.

Εκείνο τον καιρό στον Πόντο ολοκληρώνεται η γενοκτονία των ποντίων από τους τούρκους. Έτσι, πολλοί πόντιοι καταφεύγουν στην ΕΣΣΔ - 650.000 έλληνες είναι εγκατεστημένοι πλέον στον Καύκασο και στα παράλια της Βόρειας και Ανατολικής Μαύρης θάλασσας.

Ο λενινιστικός κρατισμός, μη μπορώντας να δει τα αιτήματα για απελευθέρωση του Πόντου και παραγνωρίζοντας τη συνεχή βοήθεια των ποντίων, ενίσχυε τον Κεμαλικό κρατισμό. (Οι πόντιοι πάντα συμμαχούσαν με τους ρώσους για την αντιμετώπιση των τούρκων).

Σε λίγο χρονικό διάστημα μέσα από δύσκολες καταστάσεις ξαναδημιουργούνται οι ποντιακοί «δήμοι». Γίνονται σύλλογοι, ανοίγονται θέατρα, κυκλοφορούν εφημερίδες και λειτουργούν ελληνικά σχολεία.

Το σταλινικό κράτος αυτή τη φορά θέλει τους πόντιους εξόριστους, στη Σιβηρία και στα ψυχιατρεία.

Αυτό γίνεται μέχρι τις αρχές του 20ού αιώνα. Στην περιοχή της Αζοφικής, εγκαθίστανται 30.000 έλληνες το 1770. Στην περίοδο της «επανάστασης» τα παράλια της Αζοφικής από τη Μελιτούπολη μέχρι τη Μαριούπολη ήταν μια καθαρά ελληνική περιοχή.

Οι πόντιοι ήταν λαός ατίθασος, δίχως αρχηγούς αυθεντίες και με έντονη τη διάθεση σύγκρουσης με τις όποιες εξουσίες.

Το 1916-1923 δημιούργησαν αυτόνομο αντάρτικο στα βουνά του Πόντου με 20.000 άνδρες, για την απελευθέρωση απ΄ τους Τούρκους.

Οι Κεμαλικοί όμως με την αμέριστη συμπαράσταση των γάλλων, των ιταλών, των μπολσεβίκων και την αδιαφορία του ελληνικού κράτους, κατάφεραν να νικήσουν, να ολοκληρώσουν τη γενοκτονία, και οι πόντιοι να βρεθούν πρόσφυγες στην Ελλάδα και τη Ρωσία.

Οι έλληνες πόντιοι λοιπόν που ήταν εγκατεστημένοι σ΄ όλη τη Μαύρη Θάλλασα – στην πλειοψηφία τους εργάτες και αγρότες – μπαίνουν στο επαναστατικό κίνημα.

Στην Ν. Ουκρανία, όπου βρίσκονται οι ελληνικές περιοχές της Κριμαίας και της Αζοφικής, έχουμε το 1917 αυστρο-γερμανική κατοχή, αποτέλεσμα της συμφωνίας του Μπρεστ-Λιτόφσκ ανάμεσα στους μπολσεβίκους και τις δυνάμεις της Γερμανίας, Αυστρίας και Τουρκίας. Οι αναρχικοί ποτέ δεν αποδέχτηκαν αυτή τη συμφωνία υποταγής. Η κατοχή οδήγησε τους αγρότες της Ν. Ουκρανίας στην εξέγερση. Τότε αρχίζει η επαναστατική δράση του Ν. Μάχνο. Από την άλλη αναπτύσσεται ο Πετλιουρισμός, ένα κίνημα των Ουκρανών αστών.

Η φυσική θέση των ελλήνων αγροτών ήταν με την επανάσταση. Οι μνήμες της καταπίεσης και η φοβερή αμφισβήτηση της εθνικής τους ταυτότητας από τους τούρκους εξουσιαστές τους οδηγούσε σ΄ ένα κίνημα που δεν θα είχε εθνικιστικές ή θρησκευτικές προκαταλήψεις και που θα τους έκφραζε ταξικά. Αριθμητικά ήταν περίπου 180.000.

Ακόμα ζει στη μνήμη των ελληνοποντίων της Μαριούπολης ο Παπαδόπουλος, υπαρχηγός του «Μπάτκα Μαχνό» και ακόμα τραγουδούν το μαχνοβίτικο τραγούδι που ήταν αφιερωμένο σ΄ αυτόν. Οι έλληνες ήταν πάνω απ΄ το 20% των δυνάμεων του Μάχνο.

Η αντίδραση των επαναστατών ελλήνων του Μάχνο εκφράστηκε με ανταρτοπόλεμο ενάντια στους γερμανο-αυστριακούς, με την αντιμετώπιση του κινδύνου που έκφραζαν οι εθνικιστές του Πετλιούρα, με την μη πειθαρχία και την εξέγερση.

Είναι τραγική σύμπτωση ότι την ώρα που οι έλληνες του Μάχνο πολεμούσαν ενάντια στους γερμανο-αυστριακούς, την ίδια ώρα, οι τούρκοι στον Πόντο, με τη γερμανική καθοδήγηση, εξόντωναν 300.000 έλληνες με τη γενοκτονία.

ελλήνων» γράφει ο Π. Αρσίνωφ.

Μετά την οριστική συντριβή του αντεπαναστατικού στρατού του Ντενίκιν από τις δυνάμεις του Μάχνο και μόνο, οι μπολσεβίκοι κήρυξαν εκτός νόμου τους μαχνοβίτες (το Γενάρη του 1920). Η καταστολή του μαχνοβίτικου κινήματος έγινε με μαζική τρομοκρατία ενάντια στον πληθυσμό. Γύρω στα δέκα ελληνικά χωριά της Μαριούπολης καταστράφηκαν και οι κάτοικοί τους εκτελέστηκαν. Εκατοντάδες έλληνες δολοφονήθηκαν από τους αντεπαναστάτες του Ντενίκιν αλλά και από τον μπολσεβίκικο στρατό μετά γιατί πίστεψαν στην υπόθεση της ελευθερίας τους και της αυτοδιεύθυνσής τους.

Μετά την οριστική ήττα, οι καινούργιοι κυρίαρχοι προσπάθησαν να συκοφαντήσουν το μαχνοβίτικο κίνημα. Χρησιμοποίησαν σαν χαρακτηριστικό τύπο μαχνοβίτη τον Παπαδόπουλο και γύρισαν κινηματογραφικές ταινίες παρουσιάζοντάς τον σαν μέθυσο, αφελή και αντιδραστικό. Προσπάθησαν να σβήσουν από τη μνήμη του λαού της Ν. Ουκρανίας το μαχνοβίτικο κίνημα. Γι΄ αυτό μετονόμασαν τη Μαριούπολη σε Ζντάνωφ. Τιμώρησαν αργότερα τους έλληνες για τη συμμετοχή τους στο αναρχικό κίνημα με την απαγόρευση της αυτόνομης πολιτιστικής τους έκφρασης. Τους έκλεισαν τα ελληνικά σχολεία και τους καταπίεσαν σε επίπεδο ενθότητας. Επιχείρησαν να τους εκρωσίσουν, ρωσοποιώντας ή ουκρανοποιώντας τα ονόματά τους. Η πρώτη «ηρωίδα σοσιαλιστικής εργασίας» ήταν η Παρασκευή Αγγελίδου, η οποία είναι καταγραμμένη σαν Πάσα Αγγέλινα. Ποιός μπορεί να φανταστεί ότι ο μεγάλος Μπούμπκα είναι από τους έλληνες της Αζοφικής;

Το ελληνικό αναρχικό κίνημα έχει ιστορία ριζωμένη στην ιστορία των ελλήνων πολύ περισσότερο απ΄ ότι φανταζόμαστε. Αυτό που λείπει είναι η έρευνα και η πλήρης ενημέρωση για την ελληνική πλευρά του μαχνοβίτικου κινήματος. Μια έρευνα που πρέπει να απλωθεί στους λίγους γέρους πρόσφυγες απ΄ τη Μαριούπολη που βρίσκονται στην Ελλάδα, στη Ν. Ουκρανία και στο Άμστερνταμ, όπου βρίσκονται και τα ντοκουμέντα του κινήματος. Σημαντικό ρόλο σ΄ αυτήν τη διαδικασία ανακάλυψης μπορούν να παίξουν και τα άτομα ποντιακής καταγωγής του αντιεξουσιαστικού «χώρου» που είτε είναι ανυποψίαστα, αποτέλεσμα της πολιτικής λήθης των αστών, είτε δεν έχουν μιλήσει, διαιωνίζοντας έτσι τη ρατσιστική στάση του κράτους και της κοινωνίας απέναντι στους πρόσφυγες. Στάση που αναπαράγεται με την αποσιώπηση και την ισοπέδωση. Η μη ενασχόληση των ποντίων του «χώρου» με τη συγκλονιστική ιστορία τους ίσως να μην εκφράζει τίποτα περισσότερο από το σοκ που δέχτηκαν όλοι αυτοί οι πληθυσμοί τόσο από τη γενοκτονική μανία των τούρκων όσο και από την εθνική

ο σταλινισμός και η εξορία των ποντίων

Το 1921 οι μπολσεβίκοι χτυπούν το μαχνοβίτικο κίνημα. Η καταστολή του είναι λίγο δύσκολη γι΄ αυτούς!!! Χρειάστηκε να εκτελεστούν χιλιάδες και να καούν ολόκληρα χωριά. Έτσι η «επανάσταση» θριάμβευσε.

Εκείνο τον καιρό στον Πόντο ολοκληρώνεται η γενοκτονία των ποντίων από τους τούρκους. Έτσι, πολλοί πόντιοι καταφεύγουν στην ΕΣΣΔ - 650.000 έλληνες είναι εγκατεστημένοι πλέον στον Καύκασο και στα παράλια της Βόρειας και Ανατολικής Μαύρης θάλασσας.

Ο λενινιστικός κρατισμός, μη μπορώντας να δει τα αιτήματα για απελευθέρωση του Πόντου και παραγνωρίζοντας τη συνεχή βοήθεια των ποντίων, ενίσχυε τον Κεμαλικό κρατισμό. (Οι πόντιοι πάντα συμμαχούσαν με τους ρώσους για την αντιμετώπιση των τούρκων).

Σε λίγο χρονικό διάστημα μέσα από δύσκολες καταστάσεις ξαναδημιουργούνται οι ποντιακοί «δήμοι». Γίνονται σύλλογοι, ανοίγονται θέατρα, κυκλοφορούν εφημερίδες και λειτουργούν ελληνικά σχολεία.

Το σταλινικό κράτος αυτή τη φορά θέλει τους πόντιους εξόριστους, στη Σιβηρία και στα ψυχιατρεία.

Η αρχή της επιχείρησης γίνεται το 1937 για να φτάσει στη μαζική εξορία το 1949.

Μ΄ αυτόν τον τρόπο εμποδίζουν να γίνει Σοβιετική Ποντιακή Δημοκρατία και μάλιστα κοντά στα σύνορα με την Τουρκία. (Σύμφωνα με τη ρώσικη νομοθεσία πάνω από 20.000 άτομα της ίδιας εθνότητας μπορούν να έχουν δική τους Δημοκρατία).

Λεηλατώντας τους, μέσα σε ένα βράδυ, τους έβαλαν στα τρένα για την Κεντρική Ασία. Ο φασισμός, η κτηνωδία και η βιαιότητα έχουν για μια ακόμη φορά το λόγο. Μετά από 14 μέρες ταξίδι τους άφηναν ανά 2.000 άτομα μέσα στις ερημικές στέππες για να μην έχουν πολλές δυνατότητες επιβίωσης. Η ελονοσία, η ερημιά, το κρύο και η υγρασία είναι πλέον τα στοιχεία του τόπου κατοικίας τους. Είναι φανερό πως το σταλινικό κράτος πασχίζει για την εξαφάνισή τους. Είναι τέτοια η εγκατάλειψή τους που αναγκάζονται αρχικά να σκάψουν λάκους κάτω από τη γη για κατοικία, μέχρι να χτίσουν τις πρώτες τους παράγκες. Πολλοί πεθαίνουν από τα μολυσμένα νερά της περιοχής και από τις άθλιες συνθήκες ζωής. Η απομόνωσή τους ολοκληρώνεται με την αφιλοξενία των ντόπιων κατοίκων του Καζακστάν, του Ουζμπεκιστάν και του Τουρκμενιστάν.

Η ειρωνία της τύχης είναι ότι οι πόντιοι εξορίζονται στην αρχική πατρίδα των τούρκων ενώ ο Πόντος

βίαια ενσωματώνεται στην Τουρκία.

(Οι ρώσοι εξόρισαν και άλλες εθνότητες το 1945 όπως τους γερμανούς του Βόλγα, τους τάταρους, τους εβραίους.

Ο Στάλιν φοβόταν τη δύναμη αυτού του λαού και γι΄ αυτό δεν έκανε πολιτικές διακρίσεις, εξορίζοντας και κομμουνιστές πόντιους. Για πολλά χρόνια ζήσαν στα στρατόπεδα εργασίας κάτω από αφόρητες συνθήκες αστυνόμευσης, τρομοκρατίας και απαγόρευσης της εξόδου για αρκετά χρόνια.

Οι πόντιοι πάντα ζούσαν δίχως εξουσίες, με μοναδική εξαίρεση την εκκλησία η οποία επιτράπηκε από τους τούρκους μη μπορώντας να ελέγξει τους ελληνικούς πληθυσμούς. Η εκκλησία ήταν αντίθετη σ΄ ένα μεγάλο βαθμό με το αυτόνομο αντάρτικο. Η αποτυχία της ήταν μεγάλη γιατί ο λαός του Πόντου πάντα ήξερε να πολεμάει μόνος του. Αυτό φαίνεται και στην ΕΣΣΔ, πως ακόμη και οι κομμουνιστές πόντιοι ήταν δύσκολο να αφομοιωθούν από τους ασιάτες κομμουνιστές.

Τα τελευταία 70 χρόνια οι πόντιοι ήταν στο επίκεντρο γενοκτονιών, εξοριών και καταπιέσεων. Πολλές φορές χρειάστηκε να ξαναρχίσουν από το μηδέν τη ζωή τους. Ποτέ όμως δεν μπόρεσαν να τους καταστείλουν, γιατί στη Ρωσία, στην Ελλάδα και σ΄ όλες τις χώρες που κατέφυγαν ήταν μέσα στους κοινωνικούς αγώνες. Στην Ελλάδα ουσιαστικά οι πρόσφυγες πλαισίωσαν το κίνημα, ενώ στην Αμερική οι μόνοι έλληνες που ήταν μέσα στις Άγριες Απεργίες ήταν οι πόντιοι.

Σήμερα στη Ρωσία υπάρχουν το λιγότερο μισό εκατομμύριο πόντιοι. Ο κομμουνιστικός εθνικισμός φτάνει σε απάνθρωπες μεθόδους. Απαγορεύουν την έξοδο από τις «Δημοκρατίες» σ΄ αυτούς που δεν έχουν ρώσικη υπηκοότητα. Θεωρούν τουλάχιστον προδότες του ρώσικου κράτους όλους όσους θέλουν να διατηρήσουν την ιδιαιτερότητά τους. Το μεγαλύτερο απραγματοποίητο όνειρο των ποντίων είναι να έρθουν στην Ελλάδα. Οι δυσκολίες ακόμη και για τουρισμό είναι αξεπέραστες. Μόνο έτσι οι ρώσοι μπορούν να κρατάνε τους πολίτες στη χώρα τους!!!

Βέβαια και απ΄ αυτούς που ήρθαν στην Ελλάδα, λίγοι μπόρεσαν να μείνουν γιατί το ελληνικό κράτος εκτός από την αδιαφορία του ξέρει και να κλέβει. Τα 160 δισεκατομμύρια που είναι ακόμη στα ταμεία η ελληνική κυβέρνηση θα μπορούσε να τα δώσει στους πόντιους που έρχονται από τη Ρωσία. (Είναι η αποζημίωση που έδωσε η Τουρκία σ΄ όλους τους πρόσφυγες). Πρέπει να σημειωθεί πως αυτοί που έρχονται από τις Ανατολικές χώρες έχουν μεγάλα οικονομικά προβλήματα δεδομένου ότι: οι χώρες αυτές δεν δίνουν συνάλλαγμα.

Να σταματήσει τώρα η εθνικιστική καταπίεση σε βάρος των ποντίων από τις μουσουλμάνικες «Δημοκρατίες» του Καζακστάν, του Ουζμπεκιστάν, του Τουρκμενιστάν. Και να αποζημιωθούν τουλάχιστον ηθικά οι έλληνες πόντιοι για όσα υπέστησαν. Να επιτραπούν ελληνικά πνευματικά στέκια για την ελεύθερη διακίνηση ιδεών τους.

ΓΕΩΡΓΙΑ

Η Εξάρτηση από τις Πολυεθνικές

Τα ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΧΡΟΝΙΑ πολλά έχουν ειπωθεί για τα φυτοφάρμακα και τους κινδύνους που εγκυμονούν. Το θέμα των φυτοφαρμάκων είναι άμεσα συνδεδεμένο με την οικολογική καταστροφή κι έχει απασχολήσει επανειλημμένα το οικολογικό κίνημα. Σ΄ αυτό το κείμενο απλά θα θίξουμε την εξάρτηση της γεωργίας από τις πολυεθνικές εταιρείες μια και το θέμα είναι ανεξάντλητο.

Τα περισσότερα φυτοφάρμακα (και ιδιαίτερα τα ζιζανιοκτόνα) παρασκευάζονται από τις ίδιες ουσίες που χρησιμοποιούνται και στο χημικό πόλεμο.

Στον πόλεμο του Βιετνάμ οι εταιρείες Hercules, Dow και Monsanto προμήθευσαν στον Αμερικάνικο στρατό 19 εκατ. γαλόνια ζιζανιοκτόνων που τα χρησιμοποίησε στις «επιχειρήσεις» του, καταστρέφοντας τις καλλιέργειες και τα δάση των Βιετναμέζων αλλά και σκοτώνοντας χιλιάδες απ΄ αυτούς λόγω της τοξικότητας των φαρμάκων.

Η έκρηξη στο Μομπάλ της Ινδίας είχε πάρα πολλά θύματα από δηλητηριάσεις επειδή η εταιρεία Union Carbide, που παρασκεύαζε το εντομοκτόνο Carbaril, χρησιμοποιούσε σαν ενδιάμεσο προϊόν το φωσγένιο, ουσία τόσο τοξική που ήδη απ΄ τον Α΄ Παγκόσμιο πόλεμο είχε χρησιμοποιηθεί σαν χημικό όπλο.

Οι ασθένειες που προκαλούνται από την εκτεταμένη χρήση των φυτοφαρμάκων είναι λίγο πολύ γνωστές. Καρκίνος του δέρματος και του πνεύμονα, οξείες και χρόνιες δηλητηριάσεις στο αίμα, τυφλώσεις και θάνατος άν η προσληφθείσα συγκέντρωση του φαρμάκου είναι μεγάλη.

Οι ίδιες πολυεθνικές εταιρείες, που παρασκευάζουν τους τόνους αυτών των δηλητηρίων και τα προωθούν, παρασκευάζουν και φάρμακα για τη θεραπεία των ασθενειών που προκαλούν (Bayer, Ciba-Geigy, Sandoz κλπ.). Εξάλλου, πολλά φυτοφάρμακα που η χρήση τους έχει απαγορευτεί στις Η.Π.Α. και στις άλλες Δυτικές χώρες, λόγω της μεγάλης τοξικότητάς τους και κάτω από την πίεση του οικολογικού κινήματος, παρασκευάζονται και χρησιμοποιούνται στις χώρες του Τρίτου Κόσμου. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι το εντομοκτόνο D.D.T. που εξακολουθεί να χρησιμοποιείται και να παρασκευάζεται στην Ινδία από την εταιρεία Gei-

γεννετική βάση που δημιουργεί ομοιομορφία. Επειδή ακριβώς επιλέγονται ορισμένα γεννετικά χαρακτηριστικά, ορισμένα γονίδια υπερτερούν έναντι άλλων. Έτσι, η ευπάθεια στις φυτασθένειες αυξάνεται επειδή περιορίζεται το απόθεμα γονιδίων και αρκεί ένα και μόνο παράσιτο ή παθογόνος οργανισμός για να καταστρέψει όλη την καλλιέργεια.

Ο τζίρος των πολυεθνικών από την παραγωγή και την πώληση των νέων σπόρων είναι τεράστιος. Επί πλέον αυξάνουν ακόμη περισσότερο τα κέρδη τους από την πώληση των φυτοφαρμάκων (γιατί όπως είδαμε οι καινούριες ποικιλίες είναι πιο ευάλωτες) και, το χειρότερο, ελέγχουν την παραγωγή του ίδιου του γεννετικού υλικού.

Ένας άλλος ορίζοντας που έχει ανοιχτεί για τις πολυεθνικές προέρχεται πάλι από τις λύσεις που προτείνει το οικολογικό κίνημα για τις ήπιες μορφές ενέργειας.

Η Siemens είναι η πρώτη σε παραγωγή και πωλήσεις εταιρεία ανεμόμυλων και ηλιακών θερμοσυσσωρευτών για παραγωγή αιολικής και ηλιακής ενέργειας.

Όλα λοιπόν έχουν εξαργυρωθεί σε δολάρια. Όπως τα ανθρώπινα όντα θεωρούνται από τις πολυεθνικές σαν αντικείμενα για εκμετάλλευση, έτσι και η φύση θεωρείται σαν πρώτη ύλη που πρέπει να υποστεί μια αμείλικτη εκμετάλλευση.

Η σύγχρονη κοινωνία έχει επιδεινώσει τη σύγκρουση της ανθρωπότητας με τη φύση γιατί είναι προσανατολισμένη προς το κέρδος. Δεν είναι αρκετό να μιλάμε μόνο για νέες τεχνικές συντήρησης και φροντίδας του φυσικού περιβάλλοντος εφόσον όλες οι σχέσεις μέσα στον καπιταλισμό παραμένουν ίδιες.

Το οικολογικό κίνημα πρέπει ν΄ ασχοληθεί με το πρόβλημα της ιεραρχίας, των κρατικών θεσμών, τις μορφές ιδιοκτησίας, τις ανθρώπινες σχέσεις. Οι συνειδήσεις των ανθρώπων θα πρέπει ν΄ αλλάξουν και οι άνθρωποι να πάψουν να είναι καταναλωτικά όντα και να επιβεβαιώνονται μέσα από τα αγαθά που αγοράζουν και που τα επιβάλλουν οι πολυεθνικές.

Αν το οικολογικό κίνημα περιοριστεί σε απλό έλεγχο της μόλυνσης και συντήρηση του περιβάλλοντος, θα χρησιμεύσει απλά σαν ασφαλιστική δικλείδα του καπιταλισμού και

πόντιοι.

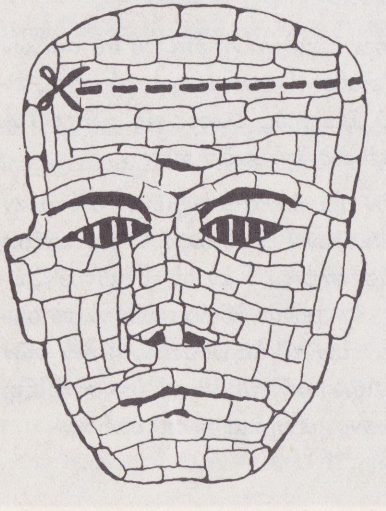
Σήμερα στη Ρωσία υπάρχουν το λιγότερο μισό εκατομμύριο πόντιοι. Ο κομμουνιστικός εθνικισμός φτάνει σε απάνθρωπες μεθόδους. Απαγορεύουν την έξοδο από τις «Δημοκρατίες» σ΄ αυτούς που δεν έχουν ρώσικη υπηκοότητα. Θεωρούν τουλάχιστον προδότες του ρώσικου κράτους όλους όσους θέλουν να διατηρήσουν την ιδιαιτερότητά τους. Το μεγαλύτερο απραγματοποίητο όνειρο των ποντίων είναι να έρθουν στην Ελλάδα. Οι δυσκολίες ακόμη και για τουρισμό είναι αξεπέραστες. Μόνο έτσι οι ρώσοι μπορούν να κρατάνε τους πολίτες στη χώρα τους!!!

Βέβαια και απ΄ αυτούς που ήρθαν στην Ελλάδα, λίγοι μπόρεσαν να μείνουν γιατί το ελληνικό κράτος εκτός από την αδιαφορία του ξέρει και να κλέβει. Τα 160 δισεκατομμύρια που είναι ακόμη στα ταμεία η ελληνική κυβέρνηση θα μπορούσε να τα δώσει στους πόντιους που έρχονται από τη Ρωσία. (Είναι η αποζημίωση που έδωσε η Τουρκία σ΄ όλους τους πρόσφυγες). Πρέπει να σημειωθεί πως αυτοί που έρχονται από τις Ανατολικές χώρες έχουν μεγάλα οικονομικά προβλήματα δεδομένου ότι: οι χώρες αυτές δεν δίνουν συνάλλαγμα.

Να σταματήσει τώρα η εθνικιστική καταπίεση σε βάρος των ποντίων από τις μουσουλμάνικες «Δημοκρατίες» του Καζακστάν, του Ουζμπεκιστάν, του Τουρκμενιστάν. Και να αποζημιωθούν τουλάχιστον ηθικά οι έλληνες πόντιοι για όσα υπέστησαν. Να επιτραπούν ελληνικά πνευματικά στέκια για την ελεύθερη διακίνηση ιδεών τους.

Φυσικά με τα παραπάνω δεν παραγνωρίζουμε ούτε ξεχνάμε πως όλες οι εθνότητες που υπάρχουν στην ΕΣΣΔ αλλά κι ο ίδιος ο ρώσικος λαός, υφίστανται την διχτατορία των μπολσεβίκων.

Σόνια

ποιούνται και στο χημικό πόλεμο.

Στον πόλεμο του Βιετνάμ οι εταιρείες Hercules, Dow και Monsanto προμήθευσαν στον Αμερικάνικο στρατό 19 εκατ. γαλόνια ζιζανιοκτόνων που τα χρησιμοποίησε στις «επιχειρήσεις» του, καταστρέφοντας τις καλλιέργειες και τα δάση των Βιετναμέζων αλλά και σκοτώνοντας χιλιάδες απ΄ αυτούς λόγω της τοξικότητας των φαρμάκων.

Η έκρηξη στο Μομπάλ της Ινδίας είχε πάρα πολλά θύματα από δηλητηριάσεις επειδή η εταιρεία Union Carbide, που παρασκεύαζε το εντομοκτόνο Carbaril, χρησιμοποιούσε σαν ενδιάμεσο προϊόν το φωσγένιο, ουσία τόσο τοξική που ήδη απ΄ τον Α΄ Παγκόσμιο πόλεμο είχε χρησιμοποιηθεί σαν χημικό όπλο.

Οι ασθένειες που προκαλούνται από την εκτεταμένη χρήση των φυτοφαρμάκων είναι λίγο πολύ γνωστές. Καρκίνος του δέρματος και του πνεύμονα, οξείες και χρόνιες δηλητηριάσεις στο αίμα, τυφλώσεις και θάνατος άν η προσληφθείσα συγκέντρωση του φαρμάκου είναι μεγάλη.

Οι ίδιες πολυεθνικές εταιρείες, που παρασκευάζουν τους τόνους αυτών των δηλητηρίων και τα προωθούν, παρασκευάζουν και φάρμακα για τη θεραπεία των ασθενειών που προκαλούν (Bayer, Ciba-Geigy, Sandoz κλπ.). Εξάλλου, πολλά φυτοφάρμακα που η χρήση τους έχει απαγορευτεί στις Η.Π.Α. και στις άλλες Δυτικές χώρες, λόγω της μεγάλης τοξικότητάς τους και κάτω από την πίεση του οικολογικού κινήματος, παρασκευάζονται και χρησιμοποιούνται στις χώρες του Τρίτου Κόσμου. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι το εντομοκτόνο D.D.T. που εξακολουθεί να χρησιμοποιείται και να παρασκευάζεται στην Ινδία από την εταιρεία Geigy.

Τα τελευταία χρόνια γίνεται πολύς λόγος για τις «βελτιωμένες ποικιλίες» και τη χρησιμότητά τους. Ακόμα και οικολόγοι προτείνουν τη χρήση τους σαν μέσο καταπολέμησης της πείνας που μαστίζει τις χώρες του Τρίτου Κόσμου, λόγω των υψηλών αποδόσεων που έχουν.

Οι «βελτιωμένες ποικιλίες» προέρχονται από υβρίδια (δηλαδή από σπόρους) που έχουν παρασκευαστεί εργαστηριακά και έχουν επιλεγμένα γεννετικά χαρακτηριστικά. Συνήθως, στα εργαστήρια προσπαθούν να παρασκευάσουν υβρίδια που έχουν υψηλές αποδόσεις και ταιριάζουν σε συγκεκριμένες εδαφοκλιματικές συνθήκες (π.χ. η ποικιλία ρυζιού IR-8 ή τα ελληνικά υβρίδια καλαμποκιού Άρης, Αλέξανδρος, Αθηνά). Οι σπόροι που προέρχονται από τα φυτά των υβριδίων δεν έχουν τα αρχικά γεννετικά χαρακτηριστικά και γι΄ αυτό, αν θέλουμε να ξανακαλλιεργήσουμε το ίδιο φυτό, θα πρέπει να αγοράσουμε πάλι από την αρχή σπόρους.

Τους νέους σπόρους των «βελτιωμένων ποικιλιών» τους διακινούν στο μεγαλύτερο ποσοστό τους η Shell, η Bayer, η Union Carbide και η Ciba-Geigy. Οι ίδιες εταιρείες έχουν αναλάβει και το έργο των εργαστηριακών πειραμάτων για τα καινούρια υβρίδια και διαθέτουν εκατομμύρια δολάρια γι΄ αυτό. Αλλά οι «βελτιωμένες ποικιλίες» έχουν στενή

φυτοφαρμάκων (γιατί όπως είδαμε οι καινούριες ποικιλίες είναι πιο ευάλωτες) και, το χειρότερο, ελέγχουν την παραγωγή του ίδιου του γεννετικού υλικού.

Ένας άλλος ορίζοντας που έχει ανοιχτεί για τις πολυεθνικές προέρχεται πάλι από τις λύσεις που προτείνει το οικολογικό κίνημα για τις ήπιες μορφές ενέργειας.

Η Siemens είναι η πρώτη σε παραγωγή και πωλήσεις εταιρεία ανεμόμυλων και ηλιακών θερμοσυσσωρευτών για παραγωγή αιολικής και ηλιακής ενέργειας.

Όλα λοιπόν έχουν εξαργυρωθεί σε δολάρια. Όπως τα ανθρώπινα όντα θεωρούνται από τις πολυεθνικές σαν αντικείμενα για εκμετάλλευση, έτσι και η φύση θεωρείται σαν πρώτη ύλη που πρέπει να υποστεί μια αμείλικτη εκμετάλλευση.

Η σύγχρονη κοινωνία έχει επιδεινώσει τη σύγκρουση της ανθρωπότητας με τη φύση γιατί είναι προσανατολισμένη προς το κέρδος. Δεν είναι αρκετό να μιλάμε μόνο για νέες τεχνικές συντήρησης και φροντίδας του φυσικού περιβάλλοντος εφόσον όλες οι σχέσεις μέσα στον καπιταλισμό παραμένουν ίδιες.

Το οικολογικό κίνημα πρέπει ν΄ ασχοληθεί με το πρόβλημα της ιεραρχίας, των κρατικών θεσμών, τις μορφές ιδιοκτησίας, τις ανθρώπινες σχέσεις. Οι συνειδήσεις των ανθρώπων θα πρέπει ν΄ αλλάξουν και οι άνθρωποι να πάψουν να είναι καταναλωτικά όντα και να επιβεβαιώνονται μέσα από τα αγαθά που αγοράζουν και που τα επιβάλλουν οι πολυεθνικές.

Αν το οικολογικό κίνημα περιοριστεί σε απλό έλεγχο της μόλυνσης και συντήρηση του περιβάλλοντος, θα χρησιμεύσει απλά σαν ασφαλιστική δικλείδα του καπιταλισμού και δεν θα καταφέρει να κάνει τίποτα. Η κατάσταση που έχει ήδη διαμορφωθεί δεν μας επιτρέπει να καθυστερούμε. Οι αλλαγές που θα γίνουν θα πρέπει να είναι γρήγορες και προπάντων ριζικές, αν δεν θέλουμε να συνεχίσουμε να παίζουμε στο «ταμπλό» των πολυεθνικών, της εκμετάλλευσης και της μόλυνσης.

Κ.Λ., Γεωπόνος

ΕΤΟΣ Α΄ | ΕΝ ΠΥΡΓΩ ΤΗ 6η ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1898 | ΑΡΙΘ 10

ΝΕΟΝ ΦΩΣ

Ἐφημερίς Κοινωνιολογική Ἑβδομαδιαία

Ὅροι συνδρομῆς προπληρωτέας Ἐσωτερικοῦ Ἐτησία δρχ. 5 ἑξάμηνο 2,50	ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ	Ὅροι συνδρομῆς προπληρωτέας Ἐξωτερικοῦ Ἐτησία φρ. χρσ. 7 ἑξάμηνος 3,50

ΟΥΔΕΠΟΤΕ!

Ὁ Λαὸς ἀπώλεσε πᾶσαν ἐμπιστοσύνην πρὸς πᾶσαν Κυβερνητικὴν π ρ ό ν ο ι α ν, πρὸς πᾶσαν τῆς δικαιοσύνης ἐπέμβασιν, καὶ πρὸς πᾶσαν τῶν ἐξ ἐπαγγέλματος ἑκάστοτε παρουσιαζομένων ὡς συμβούλων του γνώμην. Οὔτε λόγοι πομπώδεις πλέον τὸν συγκινοῦσιν, οὔτε τραγικαὶ χειρονομίαι τῶν ρητόρων κερδίζουσι τὴν ἐμπιστοσύνην του. Ἐν ὅσῳ ἦτο νήπιος ἠδύναντο οἱ ἴδια τέλη ἐπιδιώκοντες νὰ τὸν καθιστῶσιν ὄργανόν των, διὰ τετορνευμένων καὶ κροτούντων λόγων, ἀποκοιμίζοντες αὐτὸν σήμερον ὅμως ὅτε εὑρίσκεται πρὸ τῆς σκαιᾶς πραγματικότητος, ὅτε ὅλοι οἱ θεσπισθέντες δῆθεν ὑπὲρ αὐτοῦ νόμοι ἀπεδείχθησαν κατάλληλον μόνον μέσον πρὸς πλουτισμὸν ὀλίγων ἐπιτηδείων, ὅτε ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ φωνασκοῦντες καὶ κοπτόμενοι ἐν ταῖς πλατείαις καὶ ταῖς ὁδοῖς ὑπὲρ τοῦ γενικοῦ καλοῦ ἐφοράθησαν, ὅτι ὑπ᾽ οὐδενὸς ἄλλου ἐλατηρίου ἐκινοῦντο ἢ ὑπὸ τῆς ματαίας ἐπιδείξεως, καὶ τῆς γελοίας φιλοδοξίας τοῦ

ὀνόματι τῆς οἰκογενειακῆς ἀμύνης, τὴν κοινωνίαν παριστῶντες ὡς μίαν εὐρεῖαν οἰκογένειαν. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι τὰ μέλη μιᾶς οἰκογενείας ἐνδιαφέρονται καὶ προκινδυνεύουσιν ὑπὲρ τῆς οἰκογενειακῆς περιουσίας, ἀλλ᾽ ἐν ὅσῳ τὰ μέλη ἔχουσι μερίδιον είς τὴν περιουσίαν τῆς οἰκογενείας καὶ ἐν ὅσῳ ἐξίσου ἀμείβονται καὶ τιμῶνται ὑπὸ τῶν ἄλλων μελῶν· ἀλλ᾽ ὅταν ταῦτα ἀποκληρωθῶσι, καὶ ὅταν περιφρονῶνται καὶ καταδιώκονται ὑπὸ τῶν ἑτέρων μελῶν, τὰ ἀπόκληρα μέλη ὄχι μόνον δὲν ἐνδιαφέρονται διὰ τὴν οἰκογένειαν ἧς ἀπετέλουν μέρος, ἀλλ᾽ ἀναδεικνυνται οἱ λυσσωδέστεροι αὐτῆς ἐχθροί.

Π ο ί α ν κ ο ι ν ὴ ν περιουσίαν καλεῖτε ἐκείνους τοὺς πάντοτε ἐργαζομένους καὶ τοὺς τῶν πάντων στερουμένους καὶ τοὺς μηδὲν κατέχοντας νὰ ὑπερασπίσωσι, σεῖς οἱ ἀ λ λ α σ μ έ ν ο ι, σεῖς οἱ χ ο ρ τ ά τ ο ι, σεῖς οἱ ἐν τῇ ἀναπαύσει ζῶντες, σεῖς οἱ ὑπὸ τὴν κατοχήν σας πεντηκοντάδες καὶ ἑκατοντάδες στρεμμάτων ἔχοντες, σεῖς οἱ ἐξ ἐνοικίων ἀπολαμβάνοντες χιλιάδας δραχμῶν χωρὶς οὐδεμίαν σταγόνα ἱδρῶτος νὰ χύσητε; Καὶ μὲ ποῖον θάρρος καλεῖτε τὴν

ΟΥΔΕΠΟΤΕ!

῾Ο Λαὸς ἀπώλεσε πᾶσαν ἐμπιστοσύνην πρὸς πᾶσαν Κυβερνητικὴν πρόνοιαν, πρὸς πᾶσαν τῆς δικαιοσύνης ἐπέμβασιν, καὶ πρὸς πᾶσαν τῶν ἐξ ἐπαγγέλματος ἑκάστοτε παρουσιαζομένων ὡς συμβούλων του γνώμην. Οὔτε λόγοι πομπώδεις πλέον τὸν συγκινοῦσιν, οὔτε τραγικαὶ χειρονομίαι τῶν ρητόρων κερδίζουσι τὴν ἐμπιστοσύνην του. Ἐν ὅσῳ ἦτο νήπιος ἠδύναντο οἱ ἴδια τέλη ἐπιδιώκοντες νὰ τὸν καθιστῶσιν ὄργανόν των, διὰ τετορνευμένων καὶ κροτούντων λόγων, ἀποκοιμίζοντες αὐτὸν σήμερον ὅμως ὅτε εὑρίσκεται πρὸ τῆς σκαιᾶς πραγματικότητος, ὅτε ὅλοι οἱ θεσπισθέντες δῆθεν ὑπὲρ αὐτοῦ νόμοι ἀπεδείχθησαν κατάλληλον μόνον μέσον πρὸς πλουτισμὸν ὀλίγων ἐπιτηδείων, ὅτε ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ φωνασκοῦντες καὶ κοπτόμενοι ἐν ταῖς πλατείαις καὶ ταῖς ὁδοῖς ὑπὲρ τοῦ γενικοῦ καλοῦ ἐφοράθησαν, ὅτι ὑπ' οὐδενὸς ἄλλου ἐλατηρίου ἐκινοῦντο ἢ ὑπὸ τῆς ματαίας ἐπιδείξεως, καὶ τῆς γελοίας φιλοδοξίας τοῦ νὰ ἐκλέγωνται ἐπιτροπή, ὅταν δὲ ἔλαβον τὴν ἐντολὴν νὰ ἐπιβλέψωσιν εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου ὑπὲρ τοῦ ὁποίου ὠρύοντο, ἐπέδειξαν κουφόνοιαν ἐγκληματικὴν καὶ ἀφῆκαν νὰ πληρωθῶσι αἱ ἀποθῆκαι ἀντὶ σταφίδος κόπρου, ὁ λαὸς ἀντὶ νὰ συγκινῆται ἀδιαφορεῖ καὶ ἀντὶ νὰ ἐνθουσιᾷ οἰκτείρει, μέχρις ὅτου ἔλθῃ καὶ ἡ στιγμὴ τῆς ὀργῆς καὶ τῆς ζητήσεως εὐθυνῶν.

Ἐντεῦθεν ἐξηγεῖται ἡ ψυχρότης καὶ ἡ ἀδιαφορία τοῦ Λαοῦ μετὰ τὴν ἀποκάλυψιν τῶν τελευταίων καταχρήσεων εἰς τὰς ἀποθήκας τῆς παρακρατήσεως καὶ τὸ οἰκτρὸν ναυάγιον τῶν δύο γενομένων συλλαλητηρίων, τὰ ὁποῖα εἰς οὐδὲν ἄλλο κατέληξαν, ἢ εἰς τὸ νὰ βάλωσι τὸν δεσπότην ν' ἀφορίσῃ ἐκπνέοντος τοῦ δεκάτου ἐννάτου αἰῶνος!

Ἐμφανίζονται οἱ ρήτορες καὶ καλοῦσι τὸν λαὸν νὰ συνδράμῃ τὴν δικαιοσύνην εἰς τὴν ἀνακάλυψιν τῶν ἐνόχων ἐν ὀνόματι τῆς οἰκογενειακῆς ἀμύνης, τὴν κοινωνίαν παριστῶντες ὡς μίαν εὐρεῖαν οἰκογένειαν. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι τὰ μέλη μιᾶς οἰκογενείας ἐνδιαφέρονται καὶ προκινδυνεύουσιν ὑπὲρ τῆς οἰκογενειακῆς περιουσίας, ἀλλ' ἐν ὅσῳ τὰ μέλη ἔχουσι μερίδιον εἰς τὴν περιουσίαν τῆς οἰκογενείας καὶ ἐν ὅσῳ ἐξίσου ἀμείβονται καὶ τιμῶνται ὑπὸ τῶν ἄλλων μελῶν· ἀλλ' ὅταν ταῦτα ἀποκληρωθῶσι, καὶ ὅταν περιφρονῶνται καὶ καταδιώκονται ὑπὸ τῶν ἑτέρων μελῶν, τὰ ἀπόκληρα μέλη ὄχι μόνον δὲν ἐνδιαφέρονται διὰ τὴν οἰκογένειαν ἧς ἀπετέλουν μέρος, ἀλλ' ἀναδείκνυνται οἱ λυσσωδέστεροι αὐτῆς ἐχθροί.

Ποίαν κοινὴν περιουσίαν καλεῖτε ἐκείνους τοὺς πάντοτε ἐργαζομένους καὶ τοὺς τῶν πάντων στερουμένους καὶ τοὺς μηδὲν κατέχοντας νὰ ὑπερασπίσωσι, σεῖς οἱ ἀλλασμένοι, σεῖς οἱ χορτάτοι, σεῖς οἱ ἐν τῇ ἀναπαύσει ζῶντες, σεῖς οἱ ὑπὸ τὴν κατοχήν σας πεντηκοντάδες καὶ ἑκατοντάδες στρεμμάτων ἔχοντες, σεῖς οἱ ἐξ ἐνοικίων ἀπολαμβάνοντες χιλιάδας δραχμῶν χωρὶς οὐδεμίαν σταγόνα ἱδρῶτος νὰ χύσητε; Καὶ μὲ ποῖον θάρρος καλεῖτε τὴν ἐργατικὴν τάξιν, νὰ θυσιάσῃ τὸν ἄρτον της, τὸν ὁποῖον κερδίζει πλησίον τῶν ἐμπόρων, χάριν τοῦ κοινοῦ καλοῦ, οὗ σεῖς λαμβάνετε τὴν μερίδα τοῦ λέοντος, σεῖς οἱ μὴ δίδοντες μίαν πεντάραν δι' αὐτούς, σεῖς οἱ μηδὲ ἓν βλέμμα ἀξιοῦντες νὰ ρίψητε ἐπ' αὐτῶν;

Ἐν κοινωνικῇ ὀργανώσει ἐρειδομένῃ ἐπὶ τὸ «ὁ σώζων ἑαυτὸν σωθήτω» καὶ ἧς εἶσθε οἱ φανατικοὶ πρόμαχοι, ἐν ὀνόματι τίνος λογικῆς καλεῖτε τοὺς ἄλλους εἰς αὐτοθυσίαν καὶ δὴ τοὺς ἠδικημένους ὑφ' ὑμῶν αὐτῶν;

Τὸ καθεστὸς κοινωνικὸν οἰκοδόμημα μὴ ἔχον οὐδεμίαν βάσιν ἠθικὴν δὲν δύναται θᾶττον ἢ βράδιον, ἢ νὰ καταπέσῃ εἰς ἐρείπια. Πανταχοῦ ὄζει σῆψις. Ἐὰν οἱ ἐξ αὐτοῦ ζῶντες καὶ ἀπολαμβάνοντες, ὄχι μόνον ἀδυνατοῦσι νὰ τὸ συγκρατήσωσιν, ἀλλὰ τοὐναντίον τὸ ὑπονομεύουσι διὰ τῶν κλοπῶν των καὶ τῶν ἀτιμιῶν των, τίς θὰ τὸ ὑποστηρίξῃ; Ἡ ἐργατικὴ τάξις, ἡ τυραννουμένη καὶ κλεπτομένη;

Οὐδέποτε !

ΚΑΤΩ Ο ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ!

ΖΗΤΩ Η ΦΥΣΙΣ!

Κάτω ὁ πολιτισμὸς! Κραυγάζουν οἱ φυσιοκράται διά τοῦ στόματος τοῦ Ἐρρίκου Ζισλύ, καὶ ἡ κραυγή των αὐτὴ ἀντηχεῖ ἡδέως εἰς τὰ ὦτα μου καὶ ἡ κεφαλή μου κάτω νεύει σιωπηρῶς ἐπιδοκιμάζουσα τοῦ πολιτισμοῦ τὴν καταδίκην! Πῶς! Κάτω ὁ πολιτισμός; Κάτω τόσοι ἀγῶνες τῆς ἀνθρωπότητος, τόσαι κατακτήσεις, τόση πρόοδος; Πῶς! νὰ ἐπανέλθῃ πάλιν ὁ ἄνθρωπος εἰς τὰ δάση, νὰ κατοικήσῃ πάλιν τὰ σπήλαια, ν' ἀποβάλῃ τὸ ἔνδυμα καὶ νὰ τρέφηται διά τῶν ἀγρίων καρπῶν τῆς φύσεως; Πῶς! ὁ ἄνθρωπος ὁ κύριος τῆς φύσεως, νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸν θρόνον του, ὃν διὰ τόσων θυσιῶν ἑδρέωσε καὶ ν' αὐτομολήσῃ εἰς τὸν ἐχθρὸν ἀνομολογῶν τὴν ἀδυναμίαν του νὰ καρπωθῇ τόσων αἰώνων μόχθους του; Πῶς! Δὲν εἶνε τοῦτο παραφροσύνη; Καὶ ἐτόλμησε νὰ προφέρῃ τοιαύτην βλασφημίαν ἀνὴρ ζῶν ἐν τῷ κέντρῳ τοῦ πολιτισμοῦ, καὶ δυνάμενος νὰ ἐκτιμήσῃ ὅλον τὸ μεγαλεῖον τῆς δυνάμεώς του;

Ναί· ἀπαντῶμεν. Κάτω ὁ πολιτισμός! Κάτω δηλαδὴ ἡ ὑποκρισία, ἡ ἐκμετάλλευσις τοῦ ἀνθρώπου παρὰ τοῦ ἀνθρώπου, ἡ τυραννία τοῦ ἀνθρώπου παρὰ τοῦ ἀνθρώπου, κάτω ἡ τερατώδης αὐτὴ κατάστασις καθ' ἣν χιλιάδες ἀνθρώπων καθ' ἑκάστην ἀποθνήσκουσιν ἐξ ἀσιτίας καὶ τοῦ ψύχους, καθ' ὃν χρόνον οἱ παραγωγεῖς τοῦ ἄρτου, τῶν ὑφασμάτων καὶ τῶν λοιπῶν χρειωδῶν τοῦ βίου λιμώττουσιν ἀκριβῶς ἕνεκεν τῆς πληθώρας τῆς παραγωγῆς, καὶ τῆς σωσσωρεύσεως τούτων ἐν ὑπεραφθονίᾳ, εἰς τὰς ἀγορὰς τῆς καταναλώσεως· ἑνὶ λόγῳ κάτω ἡ βάσανος τοῦ Ταντάλου· καὶ... Ζήτω ἡ Φύσις!

Ναί! Ἐὰν π ρ ό κ η τ α ι νὰ ἐξακολουθήσῃ ἡ αἰσχρὰ καὶ κακοῦργος αὐτη τάξις τῶν πραγμάτων τῆς τυραννίας, τοῦ ψεύδους, τῆς πορνείας, τοῦ ἀλκοολισμοῦ, τῆς φθίσεως, τῆς συφιλίδος, τοῦ ἐκνευρισμοῦ, τῆς παρανοίας, τῶν φόνων, τῶν στάσεων, τῶν ἐπαναστάσεων, τῶν πολέμων, τοῦ ἐλεεινοῦ αὐτοῦ τέλος καὶ αἰωνίου ἀλληλοφαγώματος καὶ ἀλληλοεξευτελισμοῦ, καὶ εἶνε ἀνέφικτος ἡ βασιλεία τῆς ἀ-

ωμεν διὰ τῶν εὐρέων στέρνων μας τὸν ὑγιᾶ καὶ ἀρωματώδη τῶν δασῶν καὶ τῶν βουνῶν ἀέρα.

Παρὰ τῇ φύσει δὲν θὰ διατρέχωμεν τὰς ἐκτάσεις διὰ τῶν ἀτμήρων ἁμαξοστοιχιῶν, καὶ τοὺς ὠκεανοὺς διὰ τῶν κολοσσιαίων ἀτμοπλοίων, δὲν θὰ τρέφωμεν παχείας καὶ πλαδαρὰς σάρκας, δὲν θὰ καυχώμεθα γελοίως ὅτι ἡ γυνὴ, τὸ ἕτερον ἐγώ μας, εἶνε σύζυγός μας, δηλαδὴ δούλη μας, κτῆμα μας, δὲν θὰ συντηρῶμεν προγάστορας αἰδεσιμωτάτους, πανιερωτάτους, ἁγιωτάτους καὶ παναγιωτάτους, ἀλλὰ θὰ εἴμεθα ἐλαφροὶ ὡς δορκάδες, ρωμαλέοι ὡς ταῦροι, γενναῖοι καὶ ὑπερήφανοι ὡς λέοντες, ἐλεύθεροι ὡς ἀετοὶ, πρὸ πάντων ἐλεύθεροι, ἐλεύθεροι!

Ἄ! ναί·κάτω ἡ τυραννικὴ αὐτὴ κοινωνία τῶν προλήψεων, τῶν δεισιδαιμονιῶν, τῶν πιέσεων, τῶν ἀνεκπληρώτων πόθων, τοῦ ἀώρου γήρατος, τοῦ μαρασμοῦ, τῶν στεναγμῶν καὶ τῶν θρήνων, καὶ ζήτω ἡ ἐ λ ε υ θ ε ρ ί α τ ῆ ς φ ύ σ ε ω ς!

Ἐν αὐτῇ δυνατὸν νὰ καλυφθῇ τις ὑπὸ τῶν χιόνων καὶ ν' ἀποψυγῇ, ἀλλὰ δὲν θ' ἀποθνήσκῃ εἰς τὸ πεζοδρόμιον ὑπὸ τὰ παράθυρα τῶν ἀνακτόρων ὀργιαζόντων κηφήνων· δυνατὸν νὰ πέσῃ ἐκ βράχου τινος καὶ νὰ θραύσῃ τὸν πόδα του ἢ τὰς χεῖρας του καὶ νὰ μὴν ὑπάρχῃ ὁ χειρουργὸς ἵνα περιδέσῃ τὸ τραῦμα του καὶ τὸν θεραπεύσῃ· ἀλλὰ δὲν θὰ ὑφίσταται τοὺς πόνους του γνωρίζων ὅτι ἐκεῖ που πλησίον ὑπάρχει νοσοκομεῖον, οὗ αἱ θύραι εἶνε κλεισταὶ ἀσπλάγχνως δι' αὐτόν· δυνατὸν ν' ἀποθάνῃ ἔστω καὶ ἐκ τῆς πείνης, ὅπερ ἀπαράδεκτον, ἀλλὰ δὲν θ' ἀποθάνῃ ἔξωθεν ἑστιατορίων ὑφιστάμενος τὴν βάσανον τῆς εὐωδίας τῶν φαγητῶν καὶ τῶν κρότων, ὃν ποιοῦσι ἐπὶ τῶν παροψίδων οἱ τρώγοντες ἀστοί.

Ναί· π ρ ο κ ε ι μ έ ν ο υ νὰ ἐξακολουθήσῃ ἡ μυσαρὰ αὐτὴ κατάστασις, ἐρρέτω ἀπειράκις ὁ πολιτισμὸς καὶ Ζ ή τ ω ἡ Φ ύ σ ι ς!

Β.Θ.

Από το ΝΕΟΝ ΦΩΣ, ΑΡΙΘ. 20, ΕΝ ΠΥΡΓΩ ΤΗΝ 7 ΜΑΡΤΙΟΥ 1899

Η εφημερίδα ΝΕΟΝ ΦΩΣ άρχισε να εκδίδεται τον Οκτώβριο του 1898 και σταμάτησε τον Ιούνιο του 1899. Ιδρύθηκε από την πρωτοβουλία του Βασίλη Θεοδωρίδη και αποτελού-

τῷ κέντρῳ τοῦ πολιτισμοῦ, καὶ δυνάμενος νὰ ἐκτιμήσῃ ὅλον τὸ μεγαλεῖον τῆς δυνάμεώς του;

Ναί· ἀπαντῶμεν. Κάτω ὁ πολιτισμός! Κάτω δηλαδὴ ἡ ὑποκρισία, ἡ ἐκμετάλλευσις τοῦ ἀνθρώπου παρὰ τοῦ ἀνθρώπου, ἡ τυραννία τοῦ ἀνθρώπου παρὰ τοῦ ἀνθρώπου, κάτω ἡ τερατώδης αὐτὴ κατάστασις καθ' ἣν χιλιάδες ἀνθρώπων καθ' ἑκάστην ἀποθνήσκουσιν ἐξ ἀσιτίας καὶ τοῦ ψύχους, καθ' ὃν χρόνον οἱ παραγωγεῖς τοῦ ἄρτου, τῶν ὑφασμάτων καὶ τῶν λοιπῶν χρειωδῶν τοῦ βίου λιμώττουσιν ἀκριβῶς ἕνεκεν τῆς πληθώρας τῆς παραγωγῆς, καὶ τῆς σωσσωρεύσεως τούτων ἐν ὑπεραφθονίᾳ, εἰς τὰς ἀγορὰς τῆς καταναλώσεως· ἑνὶ λόγῳ κάτω ἡ βάσανος τοῦ Ταντάλου· καὶ... Ζήτω ἡ Φύσις!

Ναί! Ἐὰν π ρ ό κ η τ α ι νὰ ἐξακολουθήσῃ ἡ αἰσχρὰ καὶ κακοῦργος αὕτη τάξις τῶν πραγμάτων τῆς τυραννίας, τοῦ ψεύδους, τῆς πορνείας, τοῦ ἀλκοολισμοῦ, τῆς φθίσεως, τῆς συφιλίδος, τοῦ ἐκνευρισμοῦ, τῆς παρανοίας, τῶν φόνων, τῶν στάσεων, τῶν ἐπαναστάσεων, τῶν πολέμων, τοῦ ἐλεεινοῦ αὐτοῦ τέλος καὶ αἰωνίου ἀλληλοφαγώματος καὶ ἀλληλοεξευτελισμοῦ, καὶ εἶνε ἀνέφικτος ἡ βασιλεία τῆς ἀ ν α ρ χ ι κ ῆ ς ἀ λ λ η λ ε γ γ ύ η ς, ἂς ὑπάγῃ μυριάκις ἐς κόρακας ὁ πολιτισμός! Δὲν θέλομεν οὔτε σιδηροδρόμους, οὔτε τηλεγράφους, οὔτε τηλέφωνα, οὔτε φωνόγραφα, οὔτε ἀνάκτορα, οὔτε τάπητας, οὔτε ὁλοσηρικά, οὔτε ἐριοῦχα, οὔτε ὑποδήματα, οὔτε χρυσόν, οὔτε ἄργυρον, οὔτε χάλυβα, οὔτε τίποτε, τίποτε τεχνητόν! Ἀλλὰ τὰ πάντα φ υ σ ι κ ά.

Ναί! Ἄς ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν φύσιν! Ἄς ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν πτωχὴν μητέρα μας φύσιν! Παρ' αὐτῇ βεβαίως, δὲν θὰ εὕρωμεν οὔτε ἀσιατικήν, οὔτε εὐρωπαϊκὴν κ ο υ ζ ί ν α ν, δὲν θὰ τύχωμεν δουλικῆς ὑπηρεσίας, δὲν θὰ ἐνδυθῶμεν μαλακὰ ἱμάτια καὶ τρίζοντας στολισμούς, δὲν θὰ ἡδύνωμεν τὸν οὐρανίσκον μας μὲ ἀρωματώδη σίκερα, καὶ δὲν θὰ ἀτονήσωμεν εἰς τὴν χλιαρὰν τῆς παστάδος ἡδυπάθειαν· ἀλλὰ θὰ εὕρωμεν τὴν λιτήν, τὴν ὑγιεινὴν καὶ τὴν μόνην ἁρμόζουσαν εἰς τὸν ὀργανισμὸν τοῦ ἀνθρώπου τροφὴν τῶν καρπῶν, θὰ περιβληθῶμεν τὰ βαρέα τῶν ζώων δέρματα, θὰ πίνωμεν τὰ διαυγῆ τῶν πηγῶν νάματα καὶ θὰ εἰσπνέτὰ παράθυρα τῶν ἀνακτόρων ὀργιαζόντων κηφήνων· δυνατὸν νὰ πέσῃ ἐκ βράχου τινος καὶ νὰ θραύσῃ τὸν πόδα του ἢ τὰς χεῖρας του καὶ νὰ μὴν ὑπάρχῃ ὁ χειρουργὸς ἵνα περιδέσῃ τὸ τραῦμα του καὶ τὸν θεραπεύσῃ· ἀλλὰ δὲν θὰ ὑφίσταται τοὺς πόνους του γνωρίζων ὅτι ἐκεῖ που πλησίον ὑπάρχει νοσοκομεῖον, οὗ αἱ θύραι εἶνε κλεισταὶ ἀσπλάγχνως δι' αὐτόν· δυνατὸν ν' ἀποθάνῃ ἔστω καὶ ἐκ τῆς πείνης, ὅπερ ἀπαράδεκτον, ἀλλὰ δὲν θ' ἀποθάνῃ ἔξωθεν ἑστιατορίων ὑφιστάμενος τὴν βάσανον τῆς εὐωδίας τῶν φαγητῶν καὶ τῶν κρότων, ὃν ποιοῦσι ἐπὶ τῶν παροψίδων οἱ τρώγοντες ἀστοί.

Ναί· π ρ ο κ ε ι μ έ ν ο υ νὰ ἐξακολουθήσῃ ἡ μυσαρὰ αὐτὴ κατάστασις, ἐρρέτω ἀπειράκις ὁ πολιτισμὸς καὶ Ζ ή τ ω ἡ Φ ύ σ ι ς!

Β.Θ.

Από το ΝΕΟΝ ΦΩΣ, ΑΡΙΘ. 20, ΕΝ ΠΥΡΓΩ ΤΗΝ 7 ΜΑΡΤΙΟΥ 1899

Η εφημερίδα ΝΕΟΝ ΦΩΣ άρχισε να εκδίδεται τον Οκτώβριο του 1898 και σταμάτησε τον Ιούνιο του 1899. Ιδρύθηκε από την πρωτοβουλία του Βασίλη Θεοδωρίδη και αποτελούσε το όργανο διάδοσης των ιδεών του Αναρχικού Ομίλου Πύργου. Στη δεκαετία του 1890 οι αναρχικοί της Πάτρας, του Πύργου και γενικότερα της Ηλείας υπήρξαν οι πλέον μαχητικοί από τους πρώτους έλληνες αναρχικούς συμμετέχοντας και οργανώνοντας συλλαλητήρια και τοπικές εξεγέρσεις. Στο διάστημα της δεκάχρονης παρουσίας τους εξέδωσαν πέντε εφημερίδες ενώ μετέφραζαν άρθρα και μπροσούρες των Μπακούνιν, Κροπότκιν, Ρεκλύς, Ζιράρ, Γκραβ. Φύλλα της εφημερίδας ΝΕΟΝ ΦΩΣ βρέθηκαν πρόσφατα σε αρχείο του Λοκάρνο της Ιταλίας και έφθασαν σε μας μέσω συντρόφων του Πύργου.

Τα άρθρα που αναδημοσιεύουμε παρουσιάζουν εξαιρετική επικαιρότητα: Σχεδόν έναν αιώνα μετά, το πρόσωπο της εξουσίας στην Ελλάδα παραμένει αναλλοίωτο. Σκάνδαλα, καταχρήσεις, ψυχρότης κι αδιαφορία απ' την πλευρά των πολιτών, αστυνόμευση και κρατική τρομοκρατία. Και το ερώτημα όσον αφορά την πρόοδο και τον πολιτισμό να τίθεται επιτακτικότερα...

ΤΑ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΑ ΟΡΓΙΑ

Μᾶς λέγουν τινὲς· μὰ δὲν γράφετε καὶ σεῖς τίποτε ἐναντίον τῶν ἀστυνομικῶν καὶ στρατιωτικῶν ὀργίων τὰ ὁποῖα καθ' ἑκάστην διαπράττονται καθ' ὅλον τὸ Κράτος; Εἰς τὰ μπουνδρούμια τῶν Ἀθηνῶν, εἰς τὴν νέαν αὐτὴν Βαστίλλην, ὅπως ἐπιτυχῶς τὰ ἐκάλεσεν εἷς δημοσιογράφος, δὲν παρέρχεται ἡμέρα χωρὶς νὰ ριφθοῦν ἀθῶοι πολῖται, ἐλεύθεροι ἕλληνες (!) ἐπειδὴ ἔτυχε ἡ φυσιογνωμία των νὰ μὴ ἐτύγχανε τῆς ἐπιδοκιμασίας τῶν ἀστυφυλάκων, τῶν καθαρμάτων τούτων, ὅπως τὰ ἐκάλεσεν ὁ διευθυντὴς τῆς ἀστυνομίας Ἀθηνῶν Λευκάδιος, ἤ ἐπειδὴ ἡ κακὴ ἐνδυμασία τους ἀποτελεῖ δυσάρεστον ἐντύπωσιν εἰς τὰ φιλόκαλα βλέμματα τῶν Ἀθηναίων χασομέρηδων, οἱ ὁποῖοι μὲ 200 καὶ 300 δραχ. μισθὸν καὶ 500 ἔξοδα κατὰ μῆνα κατορθώνουν νὰ οἰκοδομοῦν ἀνάκτορα, καὶ νὰ ἀγοράζουν μετοχάς, οἱ ὁποῖοι μὲ 200 χιλ. δραχμῶν περιουσίαν, τὴν ὁποίαν αὐτοὶ γνωρίζουν διὰ ποίων λωποδυτικῶν τεχνασμάτων ἀπέκτησαν κατώρθωσαν διὰ τῶν ἐθνικῶν δανείων νὰ κερδίσουν δεκάδας ἑκατομμυρίων, τὸ θηριοτροφεῖον αὐτὸ τέλος πρὸς συντήρησιν τοῦ ὁποίου ρίπτονται ὅλοι οἱ ἱδρῶτες τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Καὶ ρίπτονται ἐκεῖ μέσα καὶ δέρονται, καὶ βασανίζονται, καὶ νηστικοὶ μένουν καὶ εἰς τὰ τελευταῖα ἐξορίζονται πεζῇ ἀπὸ ἀστυνομίας εἰς ἀστυνομίαν μέχρι τῶν ἀπομεμακρυσμένων τοῦ Κράτους ἐπαρχιῶν. Μόνον εἰς τὸν Πύργον δὲν παρέρχεται ἑβδομὰς χωρὶς νὰ ἔλθουν τοιοῦτοι ἐξόριστοι πλέον τῶν τριάκοντα. Δύναται νὰ φαντασθῇ τις πλέον πόσος ἀριθμὸς ὑφίσταται τὴν τύχην τῶν ἀτυχῶν τούτων ὑπάρξεων, τῶν μελῶν τούτων τοῦ κυριάρχου! Λαοῦ.

Δὲν παρέρχεται ἡμέρα χωρὶς εἰς Ἀθηναϊκὰς ἐφημερίδας νὰ μὴ ἀναγραφῶσι παρόμοια καὶ χειρότερα τερατουργήματα ἐναντίον πτωχῶν ἀνθρώπων ἐκ μέρους τῶν ἀστυνομιῶν καὶ τῶν ἀποσπασμάτων, χωρὶς ν' ἀναφέρωμεν ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα δὲν φθάνουν μέχρι τῆς δημοσιογραφίας, καὶ τὰ ὁποῖα βεβαίως εἶναι ἀναρίθμητα.

— Πάντα ταῦτα τὰ ἀναγινώσκομεν, τ' ἀντιλαμβανόμεθα ἰδίοις ὄμμασι, καὶ ἡμεῖς γνωρίζομεν πόσον μᾶς συγκι-

ΝΕΟΝ ΦΩΣ

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΙΣ

Συνδρομηταὶ τοῦ «Νέου Φωτός» ἐγγράφονται ἐν Ἀθήναις παρὰ τῷ Ν. Δούμᾳ ὁδὸς Μιλτιάδου ἀριθ. 6. Ἐν Πάτραις παρὰ τῷ κ. Ἀριστείδη Ἀγαλλοπούλῳ καὶ Εὐαγγέλῳ Εὐαγγελίῳ καὶ ἐν Βόλῳ παρὰ τῷ κ. Δ. Καλαντζοπούλῳ. Παρὰ τοῖς αὐτοῖς ἀνταποκριταῖς καταβάλλονται καὶ αἱ συνδρομαί. Ὅσοι ἐκ τῶν κ. συνδρομητῶν μας εὐαρεστοῦνται νὰ ἀναλάβωσι τὸν κόπον νὰ μᾶς ἀντιπροσωπεύσωσι ἐν τῇ πόλει, ἐν ᾗ οἰκοῦσι παρακαλοῦνται νὰ μᾶς τὸ γνωρίσωσιν ἐν καιρῷ.

ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ

Ἐν τῷ γραφείῳ μας τὰ ἑξῆς φυλλάδια:

«Ἡ χειραφέτησις τῆς γυναικὸς καὶ ἡ ἐγκληματικότης» λεπ. 10

«Ἡ ἀπόλυτος ἐλευθερία τοῦ ἀτόμου» λεπ. 10

«Πεῖνα καὶ ἐξουσία» λεπ. 10

«Ὁ γάμος ἐν τῇ κοινωνίᾳ τοῦ μέλλοντος» λεπ. 10

«Τί θέλουν οἱ ἀναρχικοί» λεπ. 10

Σώματα τῆς «Ἐπὶ τὰ Πρόσω» (1896-1897) δρ. 3

«ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ»

Ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦτον ἐκδίδονται ἐν Πάτραις μηνιαίως ἀναρχικὰ συγγράμματα ἐν φυλλαδίοις πρὸς 32 λεπτὰ ἕκαστον.

Ἐτησία προπληρωτέα συνδρομὴ δραχ. 4

κερδίσουν δεκάδας εκατομμυρίων, το θηριοτροφείον αυτό τέλος πρὸς συντήρησιν τοῦ ὁποίου ρίπτονται ὅλοι οἱ ἱδρῶτες τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Καὶ ρίπτονται ἐκεῖ μέσα καὶ δέρονται, καὶ βασανίζονται, καὶ νηστικοὶ μένουν καὶ εἰς τὰ τελευταῖα ἐξορίζονται πεζῇ ἀπὸ ἀστυνομίας εἰς ἀστυνομίαν μέχρι τῶν ἀπομεμακρυσμένων τοῦ Κράτους ἐπαρχιῶν. Μόνον εἰς τὸν Πύργον δὲν παρέρχεται ἑβδομὰς χωρὶς νὰ ἔλθουν τοιοῦτοι ἐξόριστοι πλέον τῶν τριάκοντα. Δύναται νὰ φαντασθῇ τις πλέον πόσος ἀριθμὸς ὑφίσταται τὴν τύχην τῶν ἀτυχῶν τούτων ὑπάρξεων, τῶν μελῶν τούτων τοῦ κυριάρχου! Λαοῦ.

Δὲν παρέρχεται ἡμέρα χωρὶς εἰς Ἀθηναϊκὰς ἐφημερίδας νὰ μὴ ἀναγραφῶσι παρόμοια καὶ χειρότερα τερατουργήματα ἐναντίον πτωχῶν ἀνθρώπων ἐκ μέρους τῶν ἀστυνομιῶν καὶ τῶν ἀποσπασμάτων, χωρὶς ν' ἀναφέρωμεν ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα δὲν φθάνουν μέχρι τῆς δημοσιογραφίας, καὶ τὰ ὁποῖα βεβαίως εἶναι ἀναρίθμητα.

— Πάντα ταῦτα τὰ ἀναγινώσκομεν, τ' ἀντιλαμβανόμεθα ἰδίοις ὄμμασι, καὶ ἡμεῖς γνωρίζομεν πόσον μᾶς συγκινοῦν καὶ πόσον μᾶς ἐξεγείρουν. Ἀλλὰ τί νὰ εἴπωμεν καὶ τί νὰ γράψωμεν; Νὰ τὰ κακίσωμεν; Μὴ τοῦτο δὲν πράττει καθ' ἑκάστην ὅλος ὁ τύπος; Τί ὅμως ἐκ τῶν τόσων διαμαρτυριῶν κατωρθώθη; Ἀπολύτως τίποτε. Ὁ τύπος κάνει τὴν δουλειά του καὶ αὐτοὶ τὴν ἰδικήν τους.

Πᾶσα ὅθεν διαμαρτύρησις καὶ πᾶσα παραίνεσις εἶναι χαμένος κόπος. Μπορεῖ ποτὲ νὰ μισήσῃ ἡ γάτα τὰ ψάρια καὶ ἡ ἀλποῦ τὶς ὄρνιθες; Ἄλλο τόσο μπορεῖ καὶ ἡ ἐξουσία ν' ἀποβάλῃ τὴν τυραννικὴν καὶ αἱμοβόρον φύσιν της. Ἡ ἐξουσία δὲν εἶνε, ἢ τὸ σύμβολον καὶ ὄργανον τῆς κτηνώδους βίας καταπιεζούσης τὸ δίκαιον καὶ τὸν ὀρθὸν λόγον· εἰς τὴν σημερινὴν ἐποχὴν τῆς ἐλευθέρας συζητήσεως εἶναι μισητὸς ἀναχρονισμὸς προσκρούων πρὸς πᾶν πνεῦμα πολιτισμοῦ καὶ προόδου. Τί νὰ προσδοκᾷ τις ἀπὸ τάξιν ἀνθρώπων ὧν ἐπάγγελμα εἶναι τὸ σφάζειν ἀνθρώπους;

Από το ΝΕΟΝ ΦΩΣ, ΑΡΙΘ. 2, ΕΝ ΠΥΡΓΩ ΤΗΝ 11 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1898

σῶσι ἐν τῇ πόλει, ἐν ᾗ οἰκοῦσι παρακαλοῦνται νὰ μᾶς τὸ γνωρίσωσιν ἐν καιρῷ.

Ἐπιμελητὴς Β. ΘΕΟΔΩΡΙΔΗΣ

■ **Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς «Αὐγῆς»** ■

Το Μάτι που Ονειροπολεί... Βγαίνει!

Το Μάτι που Ονειροπολεί... Βγαίνει!

Αρχές ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΟΥ και στους κινηματογράφους προβαλλόταν ξανά η ταινία «Μπέτυ Μπλου». Στην έξοδο του κινηματογράφου στο Ψυχικό δύο άγγελοι την είχαν στήσει σαν κι αυτούς που έβλεπε στα οράματά του ο Άγγλος ποιητής William Blake: πιο γήινοι κι αισθησιακοί και συνάμα πιο αβυσσαλέοι και από τον πιο γήινο κοινό θνητό. Αιφνιδίαζαν εκείνους που έβγαιναν από το σινεμά και τους ψιθύριζαν στο αυτί: «ΤΟ ΜΑΤΙ ΠΟΥ ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΕΙ... ΒΓΑΙΝΕΙ». Οι περισσότεροι από τους εξερχόμενους θεατές δεν έδιναν την παραμικρή σημασία και συνέχιζαν τον δρόμο τους αποδίδοντας το φαινόμενο σε ακουστική παραίσθηση οφειλόμενη κατά πάσα πιθανότητα στο... παιχνίδι του ανέμου. Οι δύο άγγελοι όμως επέμεναν και με την γεύση της αβύσσου στα χείλη τους —γεύση που μάταια το πραχτικό πνεύμα της εποχής μας πασχίζει να την ξορκίσει ταχτοποιώντας την μέσα σε τετραγωνισμένα λογικά κουτάκια— ψιθύριζαν: «Ο σημερινός κόσμος περιλούζει με βιτριόλι τα όνειρα των ανθρώπων. Οι επαναστατημένοι ζωντανοί οργανισμοί αμείβονται με θάνατο. Ο θάνατος είναι η τιμωρία τους που πεθύμησαν πολλά. Το μάτι που ονειροπολεί... βγαίνει».

□

Όταν από το πρώτο δεκάλεπτο της ταινίας κάποια δείχνει απείθαρχη απέναντι στους ταπεινωτικούς όρους του εργοδότη. Όταν από το πρώτο κιόλας πλάνο δείχνει ότι είναι άνθρωπος που δεν τον χωράει ο τόπος κι ότι επιθυμεί —χωρίς κατ' ανάγκη να έχει κάτι συγκεκριμένο στο νου της— περισσότερα απ' αυτά που προσφέρει η καθημερινή ρουτίνα και μετριότητα. Και όταν τέλος εκπέμπει μια σεξουαλικότητα, πληθωρική κι αδάμαστη, σαν ένα φωτοστέφανο αστείρευτης ενεργητικότητας γύρω από το σώμα της. Τότε τι επακολουθεί;

□

Εγώ ήδη από το επόμενο πλάνο οσφραίνομαι την τρέλα ή την αυτοκαταστροφή που θα έλθουν σαν τιμωρία. Και ξέρω ότι κάποιοι σε αυτό το σημείο θα έσπευδαν κατηγορηματικά να δηλώσουν Θεία Τιμωρία ή τιμωρία της φύσης που δεν μπορείς ατιμώρητα να την παραβείς: ο Προμηθέας είναι ακόμη δεμένος στον βράχο επειδή, αντί να καθήσει στα αυγά του, έκλεψε την δύναμη των Θεών, χάρισε την φωτιά στους ανθρώπους, δρομολόγησε δηλαδή το «ανθρώπινο» σε υπερβατικές διαδρομές που αποκαλύπτουν μια ανθρώπινη πραγματικότητα που από «κατώτερες» μορφές έλκεται σε «ανώτερες», επειδή η αλήθεια της βρίσκεται στην αυτοϋπέρβασή της. Εγώ λέω κοινωνική τιμωρία — τιμωρία μιας κοινωνίας που σε καταδικάζει στην μετριότητα, σου στερεί δυνατότητες και «βαθμούς» ελευθερίας (εσωτερικής κι εξωτερικής) και σε εκδικείται όταν τολμήσεις να «βγεις από την γραμμή». Μια κοινωνική πραγματικότητα που δεν είναι όμως παντοδύναμη. Αντιπαλεύεται, μεταμορφώνεται — αρκεί να είσαι εφοδιασμένος με την κατάλληλη οπτική γωνία, πράγμα που λείπει από την ταινία. Γιατί είναι σημάδι διανοητικής και ψυχικής κόπωσης να «μεταφυσικοποιούμε» —κάτι πολύ της μόδας σε παρακμιακούς κύκλους— αυτό που κατ' εξοχήν είναι κοινωνικό ζήτημα, δηλαδή σε τελευταία ανάλυση προσωπική ευθύνη κι επιλογή. Ναι, η σημερινή κοινωνία είναι απολιθωμένη και «αμετακίνητη» καταπίεση και ασφυξία, αλλά **είναι** και ιστορία — ιστορία **ανοιχτή** που την φτιάχνουμε κατά μόνας και μαζί με τους άλλους, όχι μέσα σε «βαρύγδουπες», «ιστορικές» σχέσεις με εκκωφαντικές τυμπανοκρουσίες και μηδέν ουσία, αλλά στις άμεσες καθημερινές μας σχέσεις.

□

Στο μεταξύ όμως η ταινία, καθώς προχωρεί, αιφνιδιάζει όταν διασχίζει το σεληνιακό (για μας τους «λογικούς») τοπίο της τρέλας υιοθετώντας μια στάση τρυφερής δεκτικότητας (δίχως περίτεχνα ιδεολογικά στολίδια), αντί όπως απαιτούν οι νόρμες του «καπιταλιστικού πνεύματος» να ακονίζει τα αναλυτικά νυστέρια της βίαιης ανατομικής επέμβασης: κι αυτή η στάση οφείλεται στ' ότι η «αρνητικότητα» της τρέ-

λας προσεγγίζεται μέσα απ' τον έρωτα που είναι η μόνη ανθρώπινη σχέση απόλυτης κατάφασης στον Άλλο (έστω και στιγμιαία). Η ταινία αιφνιδιάζει επίσης, όταν αποφεύγει τον φλύαρο διανοουμενισμό κι έναν κινηματογραφικά διατυπωμένο βερμπαλισμό, εκείνους δηλαδή τους μηχανισμούς των καθησυχαστικών εκλογικεύσεων και των τετριμμένων διανοητικοποιήσεων που θα πρόσφεραν ένα εύκολο καταφύγιο και μια ασφαλή απόσταση απέναντι σε κάτι τόσο άγνωστο κι απειλητικό όπως η τρέλα. Διανοητικοποιήσεις («λογιωτατισμοί» για να υπερπηδηθούν οι μετέωρες συγκινησιακές φορτίσεις και συνιστώσες) που όσο κερδίζουν σε ρηματική συνοχή, τόσο αφήνουν εγκαταλελειμμένες στο ημίφως και στην σιωπή παρά-λογες και άλυτες καταστάσεις — που είναι κάτι σαν επίμονη κρούση στην πύλη της αβύσσου που ανοίγεται μέσα μας. (Καταστάσεις έκρυθμες για όσους έντιμα σκεπτόμενοι επιλέγουν να αλιεύουν ακέραιες αλήθειες —ακόμη κι όταν αυτές παραμένουν μετέωρες πάνω από ένα πρακτικό κενό— απ' το να προσχωρούν στο πρακτικό πνεύμα της εποχής μας και την —ακόμη και ριζοσπαστική— πολιτική αποτελεσματικότητα). Κι ακόμη η ταινία, με κίνδυνο ενδεχομένως να θεωρηθεί απλοϊκή ή επιφανειακά περιγραφική, δεν σπεύδει με το συνηθισμένο ύφος κατήγορου ή δικαστή να εντοπίσει και να αποδώσει ακριβή και διαχωρισμένα αίτια. Να απομονώσει, δηλαδή, την τρέλα μέσα σε ένα στεγανοποιημένο κι απόμακρο κόσμο και να δώσει την εντύπωση ότι αυτή η τελευταία είναι μεν μια ανθρώπινη εμπειρία, αλλά έκπτωτη, στις παρυφές του «ανθρώπινου» και γι' αυτό ασφυκτικά διαμεσολαβημένη από μια συγκεκριμένη κάστα ανθρώπων — τους ειδικούς. Ειδικοί —εδώ οι ψυχίατροι— που όσο ασχολούνται αποκλειστικά με την τρέλα, τόσο πιο βάναυσα την χειρίζονται σαν μια τυποποιημένη και με αντικειμενικά κριτήρια ταξινομήσιμη ανθρώπινη εμπειρία (απειλητική για την κοινωνία και τον ίδιο τον «παθόντα») και τόσο επεμβαίνουν σε αυτή με μηχανικά και χημικά μέσα (ηλεκτροσόκ, ψυχοφάρμακα) για να την καταστείλουν. Γιατί η τρέλα «αμφισβητεί» την καθολικότητα ενός κατεστημένου τρόπου σκέψης και συμπεριφοράς. Στην ιδιότυπη γλώσσα της θέτει (απωθημένα και απωθητικά) ερωτήματα που απειλούν με αποδιοργάνωση την φιλήσυχη και κοινότυπη καθημερινότητα του κοινού νου. Ακόμη ανακινεί τον φόβο της τρέλας που διακατέχει μια κοινωνία όπου, κάτω από την ετοιμόρροπη κοινωνική και λογική «επίστρωσή» της, ενεδρεύουν αχανή χάσματα κι ασίγαστοι άβυσσοι — αντιφάσεις παρά-λογες κι αδιέξοδες με τα δεδομένα των κυρίαρχων νοοτροπιών και των κοινωνικών σχέσεων που τις υποστηρίζουν. Με τον εγκλεισμό των τρελών στα ψυχιατρεία η κοινωνία «εξαγνίζεται» από την επιθετικότητά της εναντίον τους. Επιθετικότητα απόλυτα κατανοητή εφόσον ο τρελός είναι ένας καθρέφτης που στην διαταραγμένη του επιφάνεια καθρεφτίζεται κάτι σκοτεινό, αλλά οικείο στον καθένα και γι' αυτό βίαια απωθημένο και διπλά και τριπλά κλειδαμπαρωμένο.

Η επιθετικότητα εναντίον του τρελού είναι επιθετικότητα εναντίον ενός μέρους του εαυτού μας κι όταν την αναλαμ-

την κωφάλαλη και μηχανοποιημένη καθημερινότητα η οποία έχει κατακλυστεί από την σιωπηρή συνήθεια που «είναι μια πράξη δίχως αντιθέσεις που της απομένει μονάχα η τυπική διάρκεια και όπου δεν χρειάζεται πια να γίνει λόγος για την πληρότητα και το βάθος του σκοπού — μια εξίσου εξωτερική αισθητή ύπαρξη που δεν βυθίζεται πια μέσα στα πράγματα» (Χέγκελ). Η τρέλα, συχνά, ΜΥΡΙΖΕΙ ηδονή που δεν πραγματώθηκε παρά μόνο φευγαλέα με το άγχος του κυνηγημένου. Επιθυμία που δεν εισακούστηκε παρά μόνο μουμιοποιημένη, κατόπιν εορτής. Τρυφερότητα που τσακίστηκε στους υφάλους μιας καθημερινότητας πολιορκημένης από τις επιταγές της οικονομίας. Έρωτας, δηλαδή υπόσχεση ενότητας, που προδόθηκε. Όπως και να έχει η τρέλα, αντίθετα με αυτό που δείχνει, είναι ανθρώπινη εμπειρία τοποθετημένη στην κορύφωση της ανθρωπιάς κι όχι στον ζωώδη εκπεσμό. Και απέναντί της λογχοφόροι κι επιθετικοί ορθώνονται οι ψυχίατροι που ο θεσμοθετημένος ρόλος τους επιβάλλει την αναισθησία, την μη-ανταπόκριση στο (κρυπτογραφημένο) μήνυμα που κομίζει ο «τρελός» μέσα από μια αναμφισβήτητα παρά-τυπη (επι)κοινωνία — που όμως η «παρατυπία» της δεν αναιρεί τον ουσιώδη χαρακτήρα της σχέσης, της κοινωνίας μέσα στα και μέσα από τα άδυτα της ανθρώπινης ψυχής. Εξάλλου κάθε επικοινωνία για να είναι πραγματικά ελεύθερη και να έχει ένα αυθεντικό νόημα, έχει το αναφαίρετο δικαίωμα να είναι παράτυπη, να θεσμίζει τους δικούς πρωτότυπους κι εύκαμπτους κανόνες και να υπακούει στις δικές της ιδιαίτερες ανάγκες.

□

Έτσι κάπου στο μέσο της ταινίας αυτή μπορεί, σφίγγοντας τα χείλη, να δηλώνει με πεισματικό ύφος δέκα αυτοκρατόρων **«Τίποτα από όσα θέλω δεν γίνεται. Η ζωή δεν με θέλει»** και να αποκαλύπτει έτσι ότι η επερχόμενη τρέλα της είναι ένα σκοτεινό και παράφορο πείσμα, μια βαθιά ριζωμένη υποψία ότι ο κόσμος **θα μπορούσε** να είναι διαφορετικός. Τρυφερός και εισχωρήσιμος. Περισσότερο χρόνο κατασκηνωμένος στις όχθες του έρωτα. Όχθες όπου οι μικροί καθημερινοί (δια)χωρισμοί που μπλοκάρουν την ανεμπόδιστη καθολική (επι)κοινωνία κι αυτός ακόμη ο Μεγάλος Χωρισμός, η μαύρη τρύπα του θανάτου, γίνονται καταστάσεις δια-πλεύσιμες και ξεπεράσιμες και σαρώνονται μπρος στην επέλαση του αίφνης ενδυναμωμένου και μπολιασμένου με ευφυΐα και κοινωνική δικαιοσύνη ακάθεκτου ζωικού ενστίκτου. Όχθες που συμφιλιώνουν με την ζωή και την εμπνέουν με λύσσα να αρνηθεί τον πόνο, την στέρηση, την αδικία — την αρνητικότητα με την οποία είναι διαποτισμένη. Και σαν αυτή η άρνηση της κοινωνικά οργανωμένης άρνησης να είναι μια αναγκαία άσκηση ελευθερίας του πνεύματος και της ψυχής, η επ-αναστατημένη ζωή στέκεται προκλητική και με αξιοπρέπεια απέναντι στη Μεγάλη Άρνηση, το ανυπέρβλητο δεδομένο του θανάτου.

Έτσι στην συνέχεια της ταινίας τα γιοφύρια, που αυτή ρίχνει πάνω στην πραγματικότητα, λιγοστεύουν ανησυχητικά. Αποκαλύπτοντας πως η τρέλα είναι η αυτο-καταστροφική «συνειδητοποίηση» ότι η πραγματικότητα, στην σημερινή

πιο «υλικών» αισθήσεων —της αφής, της γεύσης, της όσφρησης— που από την φύση τους πυροδοτούν μια πιο διευρυμένη και εμπλουτισμένη κατάδυση στην σωματικότητα και στην συγκεκριμένη πραγματικότητα του άλλου).

Όπως και να έχει το μάτι έχει ξεριζωθεί. Στην θέση του χάσκει το φρικαλέο κενό μιας πράξης αυτοκαταστροφικής. Η βία ενός αποκρουστικού αυτοτραυματισμού που απαγορεύει κάθε (επι)κοινωνία. Μια χειρονομία ασυγκράτητης επιθετικότητας που μπορεί εκ πρώτης όψεως να υποδηλώνει την ύπαρξη ενός πανίσχυρου «ενστίκτου του θανάτου». Μιας αναπόδραστης δηλαδή τάσης της ζωής να ρυμουλκηθεί ξανά πίσω στην «ηρεμία του ανόργανου κόσμου», στην δίχως μόχθο και οδύνη ανυπαρξία (η ζωή είναι και δεν μπορεί παρά να είναι πόνος και εφιάλτης παροδικός, ω γλυκέ μου θάνατε! ω γλυκιά μου αθανασία!). Πράγματι καθώς η με ένα αυστηρά καθορισμένο τρόπο εκπολιτισμένη ζωή μας καταρρέει —αφήνοντας πίσω της νευρασθενικά άτομα για τα οποία η ζωή έχει κατανιήσει να σημαίνει καθημερινή ψυχαναγκαστική επαναληπτικότητα, σχεδόν σαδομαζοχιστική— θα μπορούσε εύκολα κανείς ν' αναγνωρίσει την ύπαρξη ενός «παρά φύσει» αναζωογονημένου ενστίκτου του θανάτου που παραγκωνίζει ολοένα και περισσότερο το ένστικτο του έρωτα, τα ένστικτα της ζωής. Μια χαρακτηριστική περίπτωση υποχώρησης του ενστίκτου του έρωτα —που στην τυπική σεξουαλική του έκφραση παίρνει την μορφή της αναπαραγωγής, του πολλαπλασιασμού της ζωής— είναι το γεγονός ότι σήμερα οι άνθρωποι αποφεύγουν να κάνουν παιδιά. Αλήθεια ποιος αβασάνιστα θα συμμετείχε στην δημιουργία μιας νέας ζωής μέσα στην κοινωνία της μόλυνσης, της πυρηνικής απειλής, της αποξένωσης και της αστυνομοκρατίας; Η ζωή είναι αλλού όσο ποτέ άλλοτε και το ασυνείδητο φαίνεται να το «γνωρίζει» αυτό καλύτερα από το κοινωνικά οργανωμένο (και φενακισμένο) συνειδητό. Δεν είναι, λοιπόν, τυχαίο που αυτή διαβαίνει οριστικά το κατώφλι της τρέλας όταν μαθαίνει ότι, παρά τις προσδοκίες της, τελικά δεν είναι έγκυος —όταν διαπιστώνει ότι στερήθηκε ακόμη κι αυτό το ύστατο καταφύγιο της έμφυτης βιολογικής δημιουργικότητάς της.

Καθώς όμως η φαντασία μου κάνει ένα τράβελινγκ κι έπειτα ένα γκρο πλαν πάνω στην άδεια κόγχη του βγαλμένου ματιού, το κενό που αδυσώπητο χάσκει εκεί δεν μου αποκαλύπτει μια βαθιά και ασίγαστη επιθυμία θανάτου, αλλά τον ανομολόγητο πόθο για ακέραιη ζωή. Ένα παράφορο πείσμα για «λεύτερη και πλούσια ζωή», καταχωνιασμένο στα άδυτα και ερμητικά σπήλαια του σώματός της — του σώματός μας. Βαθιά ριζωμένο πείσμα, **σωματική μνήμη** και ά-λογη επιθυμία να βιωθεί ο χρόνος σαν ηδονή —δηλαδή ελευθερία από την οδύνη και τους καταναγκασμούς— και να πληρώσει και να αποθεώσει το ανθρώπινο είναι μέσα στην ανεμπόδιστη (αυτο)αναγνώρισή του και (αυτο)πραγμάτωσή του. Και το γεγονός ότι αυτή η «α-κοινώνητη» επιθυμία κι αυτή η αποκοιμισμένη μνήμη δεν βρήκαν επαρκή διέξοδο, δεν μετουσιώθηκαν σε στάση (**και πολύ περισσότερο σε επ-ανάσταση ζωής**), σε λόγο (όχι κλειστό και «ναρκισσιστικό», αλλά

μια ανθρώπινη εμπειρία, αλλά έκπτωτη, στις παρυφές του «ανθρώπινου» και γι' αυτό ασφυκτικά διαμεσολαβημένη από μια συγκεκριμένη κάστα ανθρώπων — τους ειδικούς. Ειδικοί —εδώ οι ψυχίατροι— που όσο ασχολούνται αποκλειστικά με την τρέλα, τόσο πιο βάναυσα την χειρίζονται σαν μια τυποποιημένη και με αντικειμενικά κριτήρια ταξινομήσιμη ανθρώπινη εμπειρία (απειλητική για την κοινωνία και τον ίδιο τον «παθόντα») και τόσο επεμβαίνουν σε αυτή με μηχανικά και χημικά μέσα (ηλεκτροσόκ, ψυχοφάρμακα) για να την καταστείλουν. Γιατί η τρέλα «αμφισβητεί» την καθολικότητα ενός κατεστημένου τρόπου σκέψης και συμπεριφοράς. Στην ιδιότυπη γλώσσα της θέτει (απωθημένα και απωθητικά) ερωτήματα που απειλούν με αποδιοργάνωση την φιλήσυχη και κοινότυπη καθημερινότητα του κοινού νου. Ακόμη ανακινεί τον φόβο της τρέλας που διακατέχει μια κοινωνία όπου, κάτω από την ετοιμόρροπη κοινωνική και λογική «επίστρωσή» της, ενεδρεύουν αχανή χάσματα κι ασίγαστοι άβυσσοι — αντιφάσεις παρά-λογες κι αδιέξοδες με τα δεδομένα των κυρίαρχων νοοτροπιών και των κοινωνικών σχέσεων που τις υποστηρίζουν. Με τον εγκλεισμό των τρελών στα ψυχιατρεία η κοινωνία «εξαγνίζεται» από την επιθετικότητά της εναντίον τους. Επιθετικότητα απόλυτα κατανοητή εφόσον ο τρελός είναι ένας καθρέφτης που στην διαταραγμένη του επιφάνεια καθρεφτίζεται κάτι σκοτεινό, αλλά οικείο στον καθένα και γι' αυτό βίαια απωθημένο και διπλά και τριπλά κλειδαμπαρωμένο.

Η επιθετικότητα εναντίον του τρελού είναι επιθετικότητα εναντίον ενός μέρους του εαυτού μας κι όταν την αναλαμβάνει επίσημα ο ψυχίατρος δεν την αφαιρεί μόνο απ' την κοινωνία γλυτώνοντας αυτήν την τελευταία από πρόσθετη ενοχή. Την εξωραΐζει συν τοις άλλοις εφόσον η θεσμοθετημένη επιθετικότητα του ψυχίατρου στον τρελό είναι... «επιστήμη». Δεν είναι λυντσάρισμα ούτε δημόσιος λιθοβολισμός. Ας μην ξεχνάμε ότι ζούμε σε μια κοινωνία που στην πλειονότητά της φοβάται να κοινωνήσει τον ίδιο της τον εαυτό, συνειδητό κι ασυνείδητο, τά ίδια της τα δημιουργήματα, απόκληρα και μη. Μια κοινωνία που ζει με την (ψευδο)-βεβαιότητα ότι το ιερατείο των ειδικών κατέχει το επιστημονικό και τεχνικό πασπαρτού για να εισδύσει στο πνεύμα και στην ψυχή — ότι συνεπώς απαλλάχτηκε από αυτά τα «μεταφυσικά φαντάσματα». Το σημερινό τεχνοκρατικό πνεύμα —με την επίφαση παντοδυναμίας του— επιτάσσει ότι το είναι του ανθρώπου είναι κάτι σχεδόν χειροπιαστό και φανερό, δίχως μυστηριώδη κι απόκρημνα σπήλαια. Είναι κάτι που συναρμολογείται κι αποσυναρμολογείται όπως ένα επιτραπέζιο ρολόι ή ένας οποιοσδήποτε —ευγενής το δίχως άλλο— μηχανισμός. Είναι αλλόκοτο: αυτός είναι ο τεχνολογικός —όπως έχει ονομαστεί— κόσμος μας όπου πίσω από την **κυριαρχία της λογικής** κρύβεται η πιο διεστραμμένη και θανατηφόρα **λογική της κυριαρχίας**. Και η τρέλα είναι ΕΔΩ, μέσα μας, πλάι μας σαν η μοναδική μερικές φορές (στρεβλή είναι η αλήθεια) αντίθεση απέναντι σε αυτή και να υπακούει στις δικές της ιδιαίτερες ανάγκες.

□

Έτσι κάπου στο μέσο της ταινίας αυτή μπορεί, σφίγγοντας τα χείλη, να δηλώνει με πεισματικό ύφος δέκα αυτοκρατόρων **«Τίποτα από όσα θέλω δεν γίνεται. Η ζωή δεν με θέλει»** και να αποκαλύπτει έτσι ότι η επερχόμενη τρέλα της είναι ένα σκοτεινό και παράφορο πείσμα, μια βαθιά ριζωμένη υποψία ότι ο κόσμος **θα μπορούσε** να είναι διαφορετικός. Τρυφερός και εισχωρήσιμος. Περισσότερο χρόνο κατασκηνωμένος στις όχθες του έρωτα. Όχθες όπου οι μικροί καθημερινοί (δια)χωρισμοί που μπλοκάρουν την ανεμπόδιστη καθολική (επι)κοινωνία κι αυτός ακόμη ο Μεγάλος Χωρισμός, η μαύρη τρύπα του θανάτου, γίνονται καταστάσεις δια-πλεύσιμες και ξεπεράσιμες και σαρώνονται μπρος στην επέλαση του αίφνης ενδυναμωμένου και μπολιασμένου με ευφυΐα και κοινωνική δικαιοσύνη ακάθεκτου ζωικού ενστίκτου. Όχθες που συμφιλιώνουν με την ζωή και την εμπνέουν με λύσσα να αρνηθεί τον πόνο, την στέρηση, την αδικία — την αρνητικότητα με την οποία είναι διαποτισμένη. Και σαν αυτή η άρνηση της κοινωνικά οργανωμένης άρνησης να είναι μια αναγκαία άσκηση ελευθερίας του πνεύματος και της ψυχής, η επ-αναστατημένη ζωή στέκεται προκλητική και με αξιοπρέπεια απέναντι στη Μεγάλη Άρνηση, το ανυπέρβλητο δεδομένο του θανάτου.

Έτσι στην συνέχεια της ταινίας τα γιοφύρια, που αυτή ρίχνει πάνω στην πραγματικότητα, λιγοστεύουν ανησυχητικά. Αποκαλύπτοντας πως η τρέλα είναι η αυτο-καταστροφική «συνειδητοποίηση» ότι η πραγματικότητα, στην σημερινή της τουλάχιστον κοινωνική μορφή, δεν λογαριάζει ούτε τις επιθυμίες μας ούτε την μελαγχολία μας. Ότι ο κόσμος αυτός είναι ένα θέατρο με ρόλους καταναγκαστικά διανεμημένους κι αποσυνδεδεμένους από αυτό που πραγματικά παίζεται και διακυβεύεται μέσα μας.

□

Κι όταν προς το τέλος της ταινίας, στο ζενίθ του βουβού δράματός της, ξερριζώνει το μάτι της αμέσως μου έρχονται στο νου οι στίχοι του Jim Morrison: «Μπορείς ν' απολαμβάνεις την ζωή από απόσταση. Μπορείς **να κοιτάζεις** τα πράγματα χωρίς να τα γεύεσαι. Μπορείς να χαϊδεύεις τη μάνα μόνο με **τα μάτια**.» Και αμέσως καταλαβαίνω αυτό το μίσος για το **μάτι-σύμβολο** ενός ταξικού, ανταγωνιστικού πολιτισμού που έχει καθηλώσει τον άνθρωπο στην ανούσια κι επισφαλή θέση του **να θεάται** ανήμπορος την εσωτερική κι εξωτερική του πραγματικότητα αντί σαν γνωστικό «αντικείμενο» και «αντικείμενο» επιθυμίας να την «χαϊδεύει», να την γεύεται, να την απολαμβάνει δημιουργικά κι ερωτικά —δηλαδή μαζί με τον άλλο και σε αρμονία με αυτή την πραγματικότητα κι όχι ενάντιά τους. (Εξάλλου αυτό το μάτι-σύμβολο σωστά έχει χρεωθεί την ευθύνη της αφηρημένης, διανοητικοποιημένης και συμβατικής σχέσης με τον κόσμο. Σχέση που αναπτύσσεται σε βάρος της άνθισης των άλλων το γεγονός ότι σήμερα οι άνθρωποι αποφεύγουν να κάνουν παιδιά. Αλήθεια ποιος αβασάνιστα θα συμμετείχε στην δημιουργία μιας νέας ζωής μέσα στην κοινωνία της μόλυνσης, της πυρηνικής απειλής, της αποξένωσης και της αστυνομοκρατίας; Η ζωή είναι αλλού όσο ποτέ άλλοτε και το ασυνείδητο φαίνεται να το «γνωρίζει» αυτό καλύτερα από το κοινωνικά οργανωμένο (και φενακισμένο) συνειδητό. Δεν είναι, λοιπόν, τυχαίο που αυτή διαβαίνει οριστικά το κατώφλι της τρέλας όταν μαθαίνει ότι, παρά τις προσδοκίες της, τελικά δεν είναι έγκυος —όταν διαπιστώνει ότι στερήθηκε ακόμη κι αυτό το ύστατο καταφύγιο της έμφυτης βιολογικής δημιουργικότητάς της.

Καθώς όμως η φαντασία μου κάνει ένα τράβελινγκ κι έπειτα ένα γκρο πλαν πάνω στην άδεια κόγχη του βγαλμένου ματιού, το κενό που αδυσώπητο χάσκει εκεί δεν μου αποκαλύπτει μια βαθιά και ασίγαστη επιθυμία θανάτου, αλλά τον ανομολόγητο πόθο για ακέραιη ζωή. Ένα παράφορο πείσμα για «λεύτερη και πλούσια ζωή», καταχωνιασμένο στα άδυτα και ερμητικά σπήλαια του σώματός της — του σώματός μας. Βαθιά ριζωμένο πείσμα, **σωματική μνήμη** και ά-λογη επιθυμία να βιωθεί ο χρόνος σαν ηδονή —δηλαδή ελευθερία από την οδύνη και τους καταναγκασμούς— και να πληρώσει και να αποθεώσει το ανθρώπινο είναι μέσα στην ανεμπόδιστη (αυτο)αναγνώρισή του και (αυτο)πραγμάτωσή του. Και το γεγονός ότι αυτή η «α-κοινώνητη» επιθυμία κι αυτή η αποκοιμισμένη μνήμη δεν βρήκαν επαρκή διέξοδο, δεν μετουσιώθηκαν σε στάση (**και πολύ περισσότερο σε επ-ανάσταση ζωής**), σε λόγο (όχι κλειστό και «ναρκισσιστικό», αλλά διάλογο) σε κοινωνία και επικοινωνία, εξηγεί την «διαστροφή τους» ή καλύτερα την αντιστροφή τους σε «επιθυμία» θανάτου (αυτοκαταστροφής).

Αυτό το σχέδιο της ολοκληρωμένης ζωής, της «άνευ όρων και ορίων» ικανοποίησης, της ιστορικά εδραιωμένης δυνατότητας να δρέψουμε ακέραια τα όνειρά μας, να ανακτήσουμε τον χαμένο παράδεισο και τον χαμένο χρόνο, αυτό το σχέδιο μιας Ουτοπίας κοινωνικής αρμονίας και δικαιοσύνης, είναι —πιστεύω— απραγματοποίητο στην εντέλειά του. Πιθανότατα η ιστορία ποτέ να μην αγκυροβολήσει σε αυτό το ασφαλές και καλά προστατευμένο νησί όπου «η παραγωγή θα έχει αυτοματοποιηθεί, ο μόχθος θα έχει εκλείψει, οι αντιθέσεις θα έχουν εξαλειφθεί στην διαλεκτική τους σύνθεση». (Νησί μακριά από τους ανέμους και τις θύελλες της ιστορίας, μέσα στην ακινησία της —εξασφαλισμένης— πλήρωσης, που το διακυβερνάει η «αρχή της ηδονής» και κολυμπάει σε ένα Φωτεινό Αιώνιο Μεσημέρι ατέλειωτης διαφάνειας και ολοκληρωτικής αποκάλυψης που μέσα του τίποτα πια δεν κρύβεται, ούτε εναντιώνεται, γιατί όλα ορθά και δίκαια βρήκαν την σύν-θεσή τους και καταφάσκουν στο πρόσωπο του ανθρώπου).

Όμως ξέρω ότι αν το βλέμμα του ανθρώπου δεν είναι

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗ ΣΕΛ. 46 ▶

ΕΝ ΠΛΩ...

Το Νέφος της Απάθειάς μας

Μας πνίγει το νέφος και για πολλοστή φορά ενορχηστρώνεται το νυφοπάζαρο των δηλώσεων, των διαβεβαιώσεων και των εξαγγελιών. Είναι τραγικό: ακόμη και τον αέρα που αναπνέουμε τον έχουμε εκχωρήσει σε άνωθεν ρυθμίσεις. Όσοι δεν εθελοτυφλούν γνωρίζουν πια ότι το νέφος δεν είναι εποχιακό. Ούτε υπάρχουν μέτρα για την ριζική αντιμετώπισή του. Το νέφος είναι τα (δηλητηριώδη όπως αποδεικνύεται στην πράξη) **ιδεολογικά αέρια** μέσα στα οποία (κατα)δέχεται η ζωή μας και το πνεύμα μας ν' ασφυκτιούν και ν' αργοπεθαίνουν. Ιδεολογικά αέρια που δεν τ' αναπνέουμε μόνο απ' τα ρουθούνια, αλλά από όλους τους πόρους του σώματός μας και δεν δημιουργούν εμπλοκές μόνο στο αναπνευστικό σύστημα, αλλά διαταράσσουν τη συνολική σχέση με τον εαυτό μας και τον περίγυρο. Το νέφος είναι η **επιλογή ενός ορισμένου μοντέλου οικονομικής ανάπτυξης**, ανάπτυξης δίχως κοινωνικά κριτήρια, δίχως ανθρώπινα κριτήρια. Επιλογή που έγινε από τα αφεντικά της βιομηχανίας και της πολιτικής, **τα δεξιά και αριστερά αφεντικά** — και κανείς μέχρι σήμερα στην Ελλάδα δεν την έχει αμφισβητήσει σοβαρά και ολοκληρωμένα (με μοναδική ίσως εξαίρεση τις μειοψηφίες

τοια η τύφλωση ώστε ακόμη και η λύση της δίκαιης διανομής αυτών που έχουν παραχθεί να παρακάμπεται για χάρη της λύσης της διανομής μεγαλύτερων μεριδίων με αύξηση της τούρτας! Όταν επιτίθενται στη γη με στρατιές εκσκαφέων και κομπρεσέρ και σκάβουν τα σπλάχνα της δίχως να υπολογίζουν τίποτα — το να αισθάνονται δεν το συζητάμε καν αφού η κυρίαρχη «παρερμηνεία» της προμηθεϊκής αποστολής επιβάλλει να μπαίνουν «οι ευαισθησίες» στην άκρη μπρος στην φιλοδοξία να κατακτηθούν τα δυσθεώρητα ύψη της ανθρώπινης ισχύος. Όταν μετασχηματίζουν τη φύση και το περιβάλλον σε βόθρο των βιομηχανικών απόβλητων. Όταν βλέπουν τη γη σαν πρώτη ύλη της βιομηχανίας τους κι ανάγουν σε **αξία** και εθνική δόξα «οι καμινάδες των βιομηχανιών να μην σταματήσουν ούτε δευτερόλεπτο να καπνίζουν». Όταν παραδίδουν τα αστικά κέντρα στην οργανωμένη καταναλωτική φρενίτιδα, στην βία της ταχύτητας των αυτοκινήτων. Όταν εκδιώκουν από την καθημερινή σκηνή τους ρυθμούς του πεζοπόρου, του περιπατητή παραβλέποντας οι ηλίθιοι ότι μέσα σ' αυτούς τους ρυθμούς γεννήθηκε η φιλοσοφική σκέψη, η κάθε σκέψη όπως και η κάθε «παρατήρηση», παραβλέποντας επιδεικτικά ότι εκείνοι οι ρυθμοί ήταν ρυθμοί νοηματοδότησης, καταξίωσης της πολυδιάστασης ζωής ενώ οι δικοί τους ρυθμοί είναι ρυθμοί απαξίωσης και ερήμωσης, περιφρονώντας τελικά τα ίδια τα θεμέλια πάνω στα οποία αυτοί σήμερα ορθώνουν τα εκτρώματά τους. Όταν κερματίζουν και κονσερβοποιούν τη ζωή, όταν οργανώνουν πάνω στα βιομηχανικά πρότυπα το σύνολο της κοινωνικής ζωής: τον «ελεύθερο χρόνο», την παραγωγή σκέψης, τις υπηρεσίες. Όταν τα νοσοκομεία τους είναι φάμπρικες, τα πανεπιστημιά τους αλυσίδες παραγωγής ειδικευμένων ηλίθιων. **ΤΟΤΕ** γιατί η πλέμπα να μην εξυψώνεται προσφέροντας τον εαυτό της αυτοθυσία στη μάχη της πα-

γιατί να μην προσπερνάνε το γεγονός ότι η ιδέα της προόδου κλείνει μέσα της την απτή πραγματικότητα της καταστροφικής κυριάρχησης (αξεδιάλυτα σε φύση και ανθρώπους), του ασφυκτικού ελέγχου, της συρρίκνωσης της ζωής και ολάκερου του σύμπαντος σε αφηρημένες κατηγορίες. Κατηγορίες εγκληματικά αφαιρετικές, όπως το παιχνίδι των αριθμών —των τιμών μόλυνσης— που πίσω από την πλάτη μας παίζουν οι γραφειοκράτες της ΠΕΡΠΑ.

Μ.Κ.

Γρανάζια (1)

Μέσα καλοκαιριού και στο υπουργείο Οικονομικών μπαίνει βόμβα. Την επομένη ο υπουργός σχολιάζοντας την βομβιστική ενέργεια δηλώνει «Αυτοί την δουλειά τους κάνουν κι εμείς την δική μας». Ψυχρή δήλωση τεχνοκράτη που ηχεί απόλυτα αρμονικά μέσα σ' ένα κόσμο όπου ακόμη και εκείνοι που κατέχουν τις υψηλές θέσεις δεν διαφεύγουν από αυτή την γενική κίνηση «υπαλληλοποίησης», υπαγωγής των πάντων σε μηχανισμούς. Σε μηχανισμούς οι κινήσεις και οι νόμοι των οποίων είναι ανεξάρτητοι από την βούληση των ατόμων, τις ανάγκες τους, τις διαθέσεις τους, τις ιδιοτροπίες τους — το πρόσωπο του καθένα. Αυτό το πρόσωπο, η αλήθεια που κουβαλάει ο καθένας μέσα του, η υπερβατική αίσθηση ότι έχεις τη δύναμη να «κινήσεις τα νήματα» και ν' αλλάξεις το πεπρωμένο σου, σαρώνονται απέναντι σε μια πραγματικότητα εντεινόμενου γραφειοκρατικού ελέγχου. Μια πραγματι-

κολο αντικείμενο προγραμματισμού και χειραγώγησης. Πρόκειται για έναν κόσμο απολιθωμένο όπου το μόνο που «τρέχει» είναι η παραγωγή και η κατανάλωση. Έναν κόσμο γεμάτο στεγανά και ταξικούς διαχωρισμούς που ελάχιστα πλέον αμφισβητούνται γιατί και αυτοί οι κοινωνικοί διαχωρισμοί δεν εξετάζονται πια υπό το πρίσμα της αδικίας. Εκλογικεύονται σαν αναφαίρετα κομμάτια ενός «μηχανοποιημένου» συνόλου — σαν τμήματα αναγκαία για την απρόσκοπτη λειτουργία της κοινωνικής μηχανής. Πρόκειται για έναν κόσμο που βαδίζει προς την καταναγκαστική ομοιομορφία καθώς από τη μια μεριά πυκνώνουν οι μηχανισμοί και η αντιμετώπιση των θεσμιμένων σχέσεων σαν μηχανικής «αυτόματης» και αυτονόητης διαδικασίας και από την άλλη ευρύνεται το κοινωνικό κενό μέσα στο οποίο οι αυθόρμητες και αυτόνομες χειρονομίες χάνουν το βάρος τους και φαντάζουν ασήμαντες και ανήμπορες.

Αναμφισβήτητα αυτές οι διαδικασίες δεν έχουν ακόμα ολοκληρωθεί και παραμένουν αντιστρέψιμες. Ούτε αν ψηφιστεί ο ΕΚΑΜ σημαίνει ότι πάει, χάθηκε το παιχνίδι, διαβήκαμε το κατώφλι της οργουελιανής κοινωνίας. Γιατί το παιχνίδι δεν παίζεται στο επίπεδο νομοθετημάτων που έτσι κι αλλιώς έχουν **ανταγωνιστική** σχέση με την πραγματικότητα, αλλά στο πολύ πιο δυναμικό, ρευστό και ανεξέλεγκτο επίπεδο των πραγματικών, υπαρκτών σχέσεων και νοοτροπιών. Αυτές είναι και πάντα, όσο θα υπάρχουν άνθρωποι κι όχι ρομποτοποιημένα ανθρωπάκια, θα είναι θεμελιακά αντί-ΕΚΑΜ. (Εδώ ακόμα και οι μπάτσοι έχουν μυριστεί τη δουλειά και ξεσηκώθηκαν αρνούμενοι να στρατωνίζονται γιατί όπως δήλωσαν «δεν είναι ρομπότ αλλά άνθρωποι»).

Από την άλλη, είναι γεγονός ότι τα νέα αφεντικά, οι μάνατζερς, τα διευθυντικά στελέχη, εκλεγμένα ή διορισμένα, «δημόσια» ή «ιδιωτικά» (η νέα μέσα στην ιστορία ηγετική φιγούρα του δί-

ρυθμίσεις. Όσοι δεν εθελοτυφλούν γνωρίζουν πια ότι το νέφος δεν είναι εποχιακό. Ούτε υπάρχουν μέτρα για την ριζική αντιμετώπισή του. Το νέφος είναι τα (δηλητηριώδη όπως αποδεικνύεται στην πράξη) **ιδεολογικά αέρια** μέσα στα οποία (κατα)δέχεται η ζωή μας και το πνεύμα μας ν' ασφυκτιούν και ν' αργοπεθαίνουν. Ιδεολογικά αέρια που δεν τ' αναπνέουμε μόνο απ' τα ρουθούνια, αλλά από όλους τους πόρους του σώματός μας και δεν δημιουργούν εμπλοκές μόνο στο αναπνευστικό σύστημα, αλλά διαταράσσουν τη συνολική σχέση με τον εαυτό μας και τον περίγυρο. Το νέφος είναι η **επιλογή ενός ορισμένου μοντέλου οικονομικής ανάπτυξης**, ανάπτυξης δίχως κοινωνικά κριτήρια, δίχως ανθρώπινα κριτήρια. Επιλογή που έγινε από τα αφεντικά της βιομηχανίας και της πολιτικής, **τα δεξιά και αριστερά αφεντικά** — και κανείς μέχρι σήμερα στην Ελλάδα δεν την έχει αμφισβητήσει σοβαρά και ολοκληρωμένα (με μοναδική ίσως εξαίρεση τις μειοψηφίες του λεγόμενου «χώρου»). Το νέφος είναι τα βίντεο, οι τηλεοράσεις, η BMW, όταν γίνονται οι αποκλειστικές αξίες που με την ιδεολογική τους λάμψη, το κοινωνικό κύρος που προσδίδουν, εξαγοράζουν τις συνειδήσεις και εκμαιεύουν την συναίνεση στα αφεντικά της προόδου — ακόμη κι όταν στοιβαγμένοι ο ένας πάνω στον άλλο αρχίζουμε να νοιώθουμε σαν ποντίκια ή κατσαρίδες των υπονόμων.

Κι είναι τέ- οργανωμένη καταναλωτική φρενίτιδα, στην βία της ταχύτητας των αυτοκινήτων. Όταν εκδιώκουν από την καθημερινή σκηνή τους ρυθμούς του πεζοπόρου, του περιπατητή παραβλέποντας οι ηλίθιοι ότι μέσα σ' αυτούς τους ρυθμούς γεννήθηκε η φιλοσοφική σκέψη, η κάθε σκέψη όπως και η κάθε «παρατήρηση», παραβλέποντας επιδεικτικά ότι εκείνοι οι ρυθμοί ήταν ρυθμοί νοηματοδότησης, καταξίωσης της πολυδιάστασης ζωής ενώ οι δικοί τους ρυθμοί είναι ρυθμοί απαξίωσης και ερήμωσης, περιφρονώντας τελικά τα ίδια τα θεμέλια πάνω στα οποία αυτοί σήμερα ορθώνουν τα εκτρώματά τους. Όταν κερματίζουν και κονσερβοποιούν τη ζωή, όταν οργανώνουν πάνω στα βιομηχανικά πρότυπα το σύνολο της κοινωνικής ζωής: τον «ελεύθερο χρόνο», την παραγωγή σκέψης, τις υπηρεσίες. Όταν τα νοσοκομεία τους είναι φάμπρικες, τα πανεπιστημιά τους αλυσίδες παραγωγής ειδικευμένων ηλίθιων. ΤΟΤΕ γιατί η πλέμπα να μην εξυψώνεται προσφέροντας τον εαυτό της αυτοθυσία στη μάχη της παραγωγής, κρέας στην κρεατομηχανή της προόδου; Έτσι οι άνθρωποι «ηθικοποιούνται», υπηρετούν ένα σκοπό και τι είναι μερικές δεκάδες, χιλιάδες ή εκατομμύρια ανθρώπινες ζωές μπρος στην Ιδέα της προόδου που καλπάζει προς την τελείωσή της; Κι όταν το νέφος «βρέχει» έναν τρόπο ζωής εσωτερικά κούφιο και τρισάθλιο, που όμως εξωτερικά έχει τη λάμψη του γυαλιστερού χρώματος μιας BMW 2000, οι (φτηνά) εξαγορασμένες συνειδήσεις

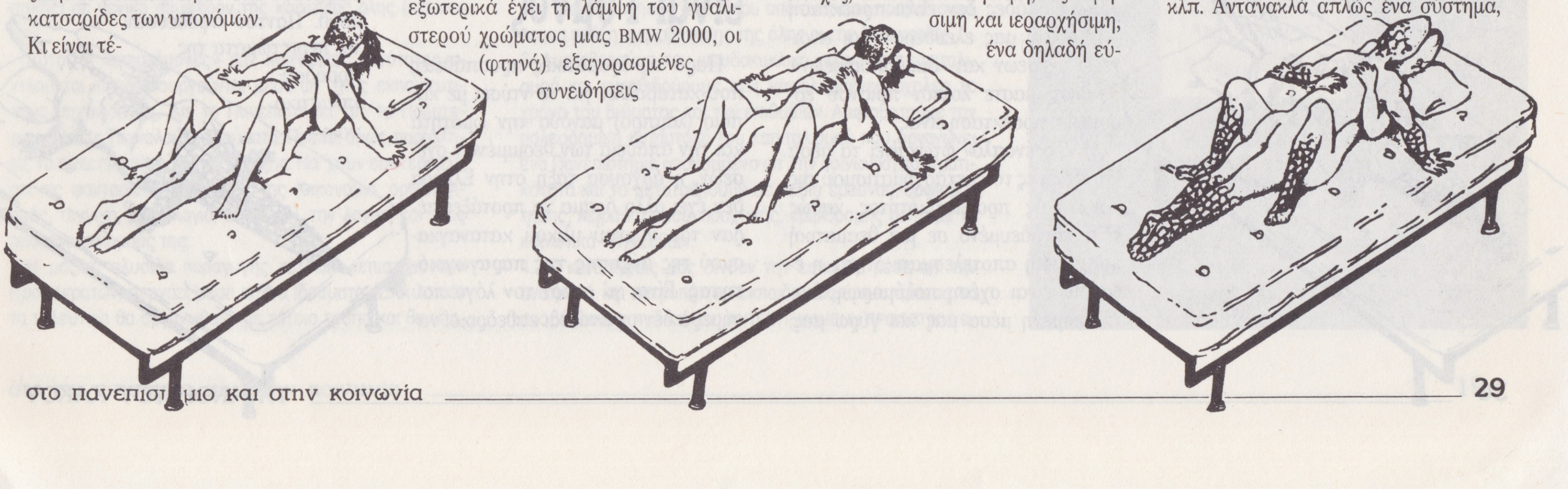
Γρανάζια (Ι)

Μέσα καλοκαιριού και στο υπουργείο Οικονομικών μπαίνει βόμβα. Την επομένη ο υπουργός σχολιάζοντας την βομβιστική ενέργεια δηλώνει «Αυτοί την δουλειά τους κάνουν κι εμείς την δική μας». Ψυχρή δήλωση τεχνοκράτη που ηχεί απόλυτα αρμονικά μέσα σ' ένα κόσμο όπου ακόμη και εκείνοι που κατέχουν τις υψηλές θέσεις δεν διαφεύγουν από αυτή την γενική κίνηση «υπαλληλοποίησης», υπαγωγής των πάντων σε μηχανισμούς. Σε μηχανισμούς οι κινήσεις και οι νόμοι των οποίων είναι ανεξάρτητοι από την βούληση των ατόμων, τις ανάγκες τους, τις διαθέσεις τους, τις ιδιοτροπίες τους — το πρόσωπο του καθένα. Αυτό το πρόσωπο, η αλήθεια που κουβαλάει ο καθένας μέσα του, η υπερβατική αίσθηση ότι έχεις τη δύναμη να «κινήσεις τα νήματα» και ν' αλλάξεις το πεπρωμένο σου, σαρώνονται απέναντι σε μια πραγματικότητα εντεινόμενου γραφειοκρατικού ελέγχου. Μια πραγματικότητα όπου κράτος και επιχειρήσεις, μετά τη μεταπολίτευση και στο κοινωνικό έδαφος που προετοίμασε η δικτατορία, εκσυγχρονίζουν και πυκνώνουν τα θεσμικά μέσα επέμβασής τους στοχεύοντας στη μηχανοποίηση και τυποποίηση της ζωής — ώστε να μπορεί αυτή, απαλλαγμένη από απρόβλεπτες και «αυθαίρετες» προσωπικές πτυχές, να είναι υπολογίσιμη, ταξινομήσιμη και ιεραρχήσιμη, ένα δηλαδή εύ-

ζουν ασήμαντες και ανήμπορες.

Αναμφισβήτητα αυτές οι διαδικασίες δεν έχουν ακόμα ολοκληρωθεί και παραμένουν αντιστρέψιμες. Ούτε αν ψηφιστεί ο ΕΚΑΜ σημαίνει ότι πάει, χάθηκε το παιχνίδι, διαβήκαμε το κατώφλι της οργουελιανής κοινωνίας. Γιατί το παιχνίδι δεν παίζεται στο επίπεδο νομοθετημάτων που έτσι κι αλλιώς έχουν **ανταγωνιστική** σχέση με την πραγματικότητα, αλλά στο πολύ πιο δυναμικό, ρευστό και ανεξέλεγκτο επίπεδο των πραγματικών, υπαρκτών σχέσεων και νοοτροπιών. Αυτές είναι και πάντα, όσο θα υπάρχουν άνθρωποι κι όχι ρομποτοποιημένα ανθρωπάκια, θα είναι θεμελιακά αντί-ΕΚΑΜ. (Εδώ ακόμα και οι μπάτσοι έχουν μυριστεί τη δουλειά και ξεσηκώθηκαν αρνούμενοι να στρατωνίζονται γιατί όπως δήλωσαν «δεν είναι ρομπότ αλλά άνθρωποι»).

Από την άλλη, είναι γεγονός ότι τα νέα αφεντικά, οι μάνατζερς, τα διευθυντικά στελέχη, εκλεγμένα ή διορισμένα, «δημόσια» ή «ιδιωτικά» (η νέα μέσα στην ιστορία ηγετική φιγούρα του δίχως αρχοντιά άρχοντα), εμφανίζονται σαν τα υψηλά ιστάμενα —και εντούτοις εξίσου υπαλληλοποιημένα— γρανάζια μηχανισμών για την εύρυθμη λειτουργία των οποίων μεριμνούν. Αυτό δεν έχει απολύτως καμία σχέση με τα «εκ του πονηρού» ιδεολογήματα της αριστεράς περί πρακτόρων του ιμπεριαλισμού, ξενόδουλης πολιτικής κλπ. Αντανακλά απλώς ένα σύστημα,

ΕΝ ΠΛΩ...

εγγενής τάση του οποίου είναι η εντεινόμενη αυτονόμηση και αποπροσωποποίηση των θεσμών και η κονιορτοποίηση της αυτονομίας των ατόμων (ακόμη και εκείνων που κατέχουν τα υψηλά αξιώματα) καθώς άκαμπτοι αντικειμενοποιημένοι «οικονομικοί νόμοι» υπαγορεύουν τις συνειδήσεις και συντονίζουν τις ανθρώπινες ανάγκες και ικανοποιήσεις. Είναι μια κατάσταση όπου ο καθένας μπορεί να κάνει τη δουλειά του σαν «αυτόματο» δίχως να τον πολυβασανίζουν ερωτήματα, μια κατάσταση κοινωνικής αποστείρωσης όπου, όπως παρατηρούσε ο Βάνεγκεμ, «κανένας δεν έχει βρώμικα χέρια: πατάμε ένα κουμπί, πέφτει ο πέλεκυς της αστυνομίας και της κρατικής επέμβασης και "πολύ λυπάμαι"».

Γρανάζια (2)

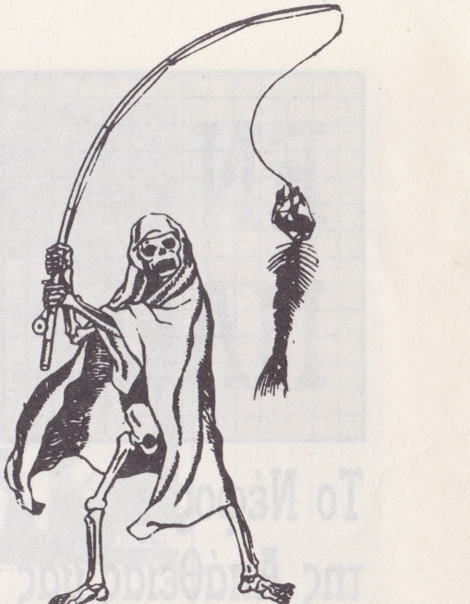
Όσο για τους «τρομοκράτες», ανεξάρτητα από τις προθέσεις τους ή την ιδεολογική τύφλωση ορισμένων από αυτούς και ανεξάρτητα από το γεγονός ότι πάντα ενδέχεται (όπως διδάσκει η εμπειρία στο εξωτερικό και οι πονηροί καιροί που ζούμε) ορισμένοι να είναι απλώς έμμισθοι υπάλληλοι, και αυτοί εκ των πραγμάτων τη δουλειά τους κάνουν. Κάνουν τη δουλειά τους, όπως ακριβώς και οι άλλοι της αντίπερα όχθης, με την έννοια ότι έχουν πλήρως ενσωματωθεί στη ρουτίνα των σύγχρονων αυταρχικών δημοκρατιών, έχουν πάρει εργολαβία των ων. Μπλοκάρουν δυνατότητες, που παραμένουν ανοιχτές, ακριβώς με το να τις μεταφέρουν σ' ένα πεδίο από το οποίο αποκλείεται κόσμος, σ' ένα πεδίο κλειστό, όπου αυτό ακριβώς που χρειάζεται σήμερα να αφυπνιστεί —η ουσιαστική και ανεμπόδιστη συμμετοχή— ευνουχίζεται τόσο όσο και μέσα στα γρανάζια του κρατικού μηχανισμού. Με τον συνδικαλισμό πρόσθετο εξάρτημα του συστήματος και τα κόμματα της αριστεράς συνδιαχειριστές της εξουσίας και εκφραστές του πιο αποτρόπαιου και κτηνώδους κρατισμού, το πολιτικό παιχνίδι παίζεται περισσότερο για τα μάτια του κόσμου, δίχως εκπλήξεις, δίχως «αναμοχλεύσεις των πολιτικών παθών» μέσα στην καθίζηση της θεσμικής του ρουτίνας. Εκφράζει ακριβώς την ανάγκη της σύγχρονης εξουσίας να έχει περισσότερα πλοκάμια μέσα στους κοινωνικούς χώρους, την ανάγκη περισσότερου γραφειοκρατικού ελέγχου. Όπως εύστοχα παρατηρούσε ο Μαρκούζε: «Στο πιο προχωρημένο στάδιο του καπιταλισμού η κοινωνία αυτή είναι ένα σύστημα ελεγχόμενου πλουραλισμού όπου οι αντιμαχόμενοι θεσμοί συνενώνονται στην εδραίωση της εξουσίας του συνόλου πάνω στο άτομο».

Με τις δυνατότητες εξωθεσμικής αντικρατικής δραστηριότητας να ταυτίζονται όλο και περισσότερο με την «τρομοκρατία» και το θεσμικό παιχνίδι, σχεδόν εξολοκλήρου ενσωματωμένο στις ανάγκες του συστήματος, να ναυουρίζει τις συνειδήσεις.... φτιάχνονται με μαεστρία οι συνθήκες μέσα στις οποίες η μέγγενη της παθητικοποίησης των ανθρώπων σφίγγει. Έξυπνο σενάριο, δε νομίζετε;

Όσον αφορά την ένοπλη σύγκρουση ακόμη κι όταν είναι επιλογή:

1) Απομονώνει όντας η ίδια απομονωμένη στη δική της διαχωρισμένη και αδιαφανή λογική και στις δικές της στεγανοποιημένες ανάγκες.

2) Αποξενώνει όντας η ίδια αποξε-

Πυροβολώντας την στο πρόσωπο ενός τυπικού της εκπρόσωπου, όχι μόνο δεν τη φθείρεις αλλά, μένοντας στο επιφαινόμενο και παρακάμπτοντας την ουσία, τη θωρακίζεις περισσότερο — εφόσον δημιουργείς ένα πλασματικό πεδίο αναμέτρησης που αφήνει ανενόχλητο το πλέγμα των θεσμιμένων σχέσεων. Και κυρίως δε συμβάλλει στη δημιουργία εκείνων των **άλλων** σχέσεων, νοοτροπιών και εμπειριών που αποκαλύπτουν θαμμένες δυνατότητες που χειραφετούν...

5) Σαν ατομική επιλογή, που δεν επιδιώκει να επιβληθεί, το «ένοπλο» είναι στάση ζωής που περίτρανα επιβεβαιώνει το στίχο του Γ. Σεφέρη: «Κι όμως κερδίζει κανείς το θάνατό του, το δικό του θάνατο που δεν ανήκει σε κανέναν άλλο και τούτο το παιχνίδι είναι η ζωή». Κι αυτό σε μια κοινωνία όπου λίγοι είναι εκείνοι που κερδίζουν το δικό τους θάνατο: οι περισσότεροι πεθαίνουν με τον ίδιο ομοιόμορφο τρόπο ακριβώς όπως αθόρυβα και τυποποιημένα έζησαν, στοιχιμένοι πάντα στη γραμμή τους.

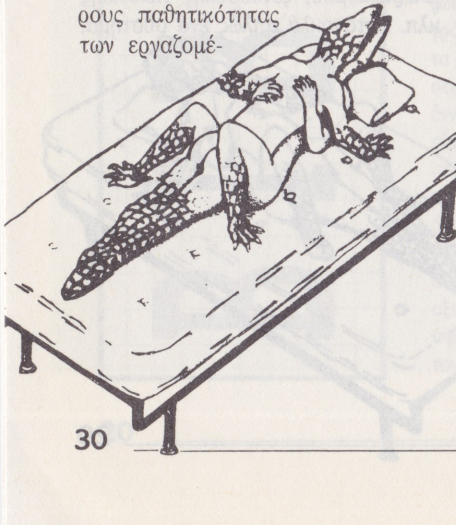
6) Ο χαρακτηρισμός τρομοκράτης είναι τουλάχιστον υπερβολικός όταν τον απευθύνουν στους «τρομοκράτες» οι κουμπουροφόροι του κρατικού μηχανισμού και το ίδιο το κράτος — που είναι ο κύριος μονοπωλητής και διαχειριστής του τρόμου και της ένοπλης βίας. Όποτε στην Ελλάδα οι «τρομοκρατικές οργανώσεις» έχουν γίνει αυτόκλητοι διαχειριστές της λαϊκής βίας, έχουν πυροβολήσει ανθρώπους της «υψηλής κοινωνίας» που είχαν και με το παραπάνω τη δυνατότητα να προστατεύσουν τους εαυτούς τους με μπράβους, σωματοφύλακες, αστυνομικούς. Όποτε δε έβαζαν βόμβες έσπευδαν να ειδοποιήσουν έγκαιρα, ώστε να μην υπάρξουν «αθώα θύματα». Όποτε οι ορδές των κουμπουροφόρων του Κράτους έχουν εξαπολύσει ανθρωποκυνηγητό, έχουν συλλάβει, φυλακίσει, βασανίσει, πυροβολήσει εκατοντάδες απροστάτευτους πολίτες — επειδή α-

οί προς δόξαν του ουρανού. Δόξα του ουρανού, που παρ' όλο που στήριζε ένα καταπιεστικό σύστημα επί γης, δεν έπαυε να είναι και δόξα του ανθρώπου που αναζητούσε το νόημα της ύπαρξής του σε μια διαρκή υπέρβαση του εγώ του — σε αντίθεση με τον σημερινό άνθρωπο που παθητικά υφίσταται το διαρκές νευρωτικό ζάρωμά του μέσα στα στενά και επισφαλή όρια του εγώ του. Είναι γι' αυτό τον λόγο που δεν υπάρχουν πια έργα — αλλά μόνον κάτεργα. Κάτεργα που αφήνουν να διαφαίνεται η ασημαντότητα και η ιδεολογική απογύμνωση εκείνων που τα σχεδιάζουν και τα διευθύνουν, αλλά και ο καταναγκασμός που ασκήθηκε σε εκείνους που τα εκτέλεσαν. Πολύ περισσότερο από ελληνικό είναι διεθνές φαινόμενο αυτή η παρατεινόμενη ανύψωση της αυτοτροφοδοτούμενης αύξησης της παραγωγικότητας σε κορυφαία αξία, σε πιλότο των κοινωνιών. Και οι καταρρακωμένες επί μέρους αξίες (τα ωραία ιδεαλιστικά λόγια) διόλου πλέον δεν επαρκούν για να ντύσουν αυτό το τερατούργημα της αυτοπροωθούμενης ποσοτικής αύξησης, που έχει εκδιώξει από το κοινωνικό προσκήνιο κάθε ερωτικοαισθητικό και ηθικό κριτήριο — κάθε δηλαδή ουσιαστικό κοινωνικό κριτήριο. Εμπο-

δουλειά του σαν «αυτόματο» δίχως να τον πολυβασανίζουν ερωτήματα, μια κατάσταση κοινωνικής αποστείρωσης όπου, όπως παρατηρούσε ο Βάνεγκεμ, «κανένας δεν έχει βρώμικα χέρια: πατάμε ένα κουμπί, πέφτει ο πέλεκυς της αστυνομίας και της κρατικής επέμβασης και "πολύ λυπάμαι"».

Γρανάζια (2)

Όσο για τους «τρομοκράτες», ανεξάρτητα από τις προθέσεις τους ή την ιδεολογική τύφλωση ορισμένων από αυτούς και ανεξάρτητα από το γεγονός ότι πάντα ενδέχεται (όπως διδάσκει η εμπειρία στο εξωτερικό και οι πονηροί καιροί που ζούμε) ορισμένοι να είναι απλώς έμμισθοι υπάλληλοι, και αυτοί εκ των πραγμάτων τη δουλειά τους κάνουν. Κάνουν τη δουλειά τους, όπως ακριβώς και οι άλλοι της αντίπερα όχθης, με την έννοια ότι έχουν πλήρως ενσωματωθεί στη ρουτίνα των σύγχρονων αυταρχικών δημοκρατιών, έχουν πάρει εργολαβία τον αντίλογο στον κρατικό μονόλογο και έτσι συμπαρατάσσονται στο πολιτικό θέαμα, το ανατροφοδοτούν και το ενισχύουν σ' ένα άλλο επίπεδο, διόλου αμελητέο. Αποτελούν συστατικό στοιχείο και αναγκαίο συμπλήρωμα του πολιτικού παιχνιδιού καθώς σ' ένα διευρυμένο, εξωθεσμικό επίπεδο ανακυκλώνουν και ενδυναμώνουν τους όρους παθητικότητας των εργαζομέ-

εύστοχα παρατηρούσε ο Μαρκούζε: «Στο πιο προχωρημένο στάδιο του καπιταλισμού η κοινωνία αυτή είναι ένα σύστημα ελεγχόμενου πλουραλισμού όπου οι αντιμαχόμενοι θεσμοί συνενώνονται στην εδραίωση της εξουσίας του συνόλου πάνω στο άτομο».

Με τις δυνατότητες εξωθεσμικής αντικρατικής δραστηριότητας να ταυτίζονται όλο και περισσότερο με την «τρομοκρατία» και το θεσμικό παιχνίδι, σχεδόν εξολοκλήρου ενσωματωμένο στις ανάγκες του συστήματος, να νανουρίζει τις συνειδήσεις.... φτιάχνονται με μαεστρία οι συνθήκες μέσα στις οποίες η μέγγενη της παθητικοποίησης των ανθρώπων σφίγγει. Έξυπνο σενάριο, δε νομίζετε;

Όσον αφορά την ένοπλη σύγκρουση ακόμη κι όταν είναι επιλογή:

1) Απομονώνει όντας η ίδια απομονωμένη στη δική της διαχωρισμένη και αδιαφανή λογική και στις δικές της στεγανοποιημένες ανάγκες.

2) Αποξενώνει όντας η ίδια αποξενωμένη από τα καθημερινά προβλήματα και τις καθημερινές ανάγκες.

3) Αποξενωμένες από τις πραγματικές ανάγκες της άμεσης δημιουργίας ελεύθερων, αυτόνομων και ανθρώπινων χώρων —μέσα στους οποίους η απωθημένη σήμερα κοινότητα και ατομικότητα ανακτούν τον δυναμισμό τους— και απομονωμένες στη δική τους ερμητική λογική οι αυτόκλητες ένοπλες ομάδες δεν είναι προέκταση των δικών μας ελεύθερων και ανοιχτών σχέσεων και «ομαδοποιήσεων». Αναρωτιόμαστε λοιπόν ποιανού έρμαιο και προέκταση είναι;

4) «Το ένοπλο» φτωχαίνει τα μέσα και τις ιδέες του μετασχηματισμού της κοινωνικής πραγματικότητας καθώς είναι παγιδευμένο σε μια θεαματική και **μαγική** αποτελεσματικότητα: η εξουσία είναι σχέση πολύμορφη, διακλαδισμένη μέσα μας και γύρω μας.

πο ακριβώς όπως άθορυβα και τυποποιημένα έζησαν, στοιχιμένοι πάντα στη γραμμή τους.

6) Ο χαρακτηρισμός τρομοκράτης είναι τουλάχιστον υπερβολικός όταν τον απευθύνουν στους «τρομοκράτες» οι κουμπουροφόροι του κρατικού μηχανισμού και το ίδιο το κράτος — που είναι ο κύριος μονοπωλητής και διαχειριστής του τρόμου και της ένοπλης βίας. Όποτε στην Ελλάδα οι «τρομοκρατικές οργανώσεις» έχουν γίνει αυτόκλητοι διαχειριστές της λαϊκής βίας, έχουν πυροβολήσει ανθρώπους της «υψηλής κοινωνίας» που είχαν και με το παραπάνω τη δυνατότητα να προστατεύσουν τους εαυτούς τους με μπράβους, σωματοφύλακες, αστυνομικούς. Όποτε δε έβαζαν βόμβες έσπευδαν να ειδοποιήσουν έγκαιρα, ώστε να μην υπάρξουν «αθώα θύματα». Όποτε οι ορδές των κουμπουροφόρων του Κράτους έχουν εξαπολύσει ανθρωποκυνηγητό, έχουν συλλάβει, φυλακίσει, βασανίσει, πυροβολήσει εκατοντάδες απροστάτευτους πολίτες — επειδή ακριβώς ήταν απροστάτευτοι, δεν ανήκαν στην υψηλή κοινωνία, δεν είχαν προσβάσεις, σωματοφύλακες, μπράβους κλπ. Μονάχα την αυτοσχέδια αυτοάμυνά τους διέθεταν.

Μ.Κ.

Ο Βασιλιάς είναι Γυμνός

Παρά τις δραματικές προσπάθειες που καταβάλλει για να ντύσει με κάποιο (λαμπρό) μανδύα την ωμότητα και την απάθεια των θεσμιμένων σχέσεων, η άρχουσα τάξη στην Ελλάδα δεν έχει άλλο όραμα να προτάξει πέραν του γυμνού υλικού καταναγκασμού της **αύξησης της παραγωγικότητας**. Είναι γι' αυτόν τον λόγο που σήμερα δεν υψώνονται καθεδρικοί να-

του εγώ του — σε αντίθεση με τον σημερινό άνθρωπο που παθητικά υφίσταται το διαρκές νευρωτικό ζάρωμά του μέσα στα στενά και επισφαλή όρια του εγώ του. Είναι γι' αυτό τον λόγο που δεν υπάρχουν πια έργα — αλλά μόνον κάτεργα. Κάτεργα που αφήνουν να διαφαίνεται η ασημαντότητα και η ιδεολογική απογύμνωση εκείνων που τα σχεδιάζουν και τα διευθύνουν, αλλά και ο καταναγκασμός που ασκήθηκε σε εκείνους που τα εκτέλεσαν. Πολύ περισσότερο από ελληνικό είναι διεθνές φαινόμενο αυτή η παρατεινόμενη ανύψωση της αυτοτροφοδοτούμενης αύξησης της παραγωγικότητας σε κορυφαία αξία, σε πιλότο των κοινωνιών. Και οι καταρρακωμένες επί μέρους αξίες (τα ωραία ιδεαλιστικά λόγια) διόλου πλέον δεν επαρκούν για να ντύσουν αυτό το τερατούργημα της αυτοπροωθούμενης ποσοτικής αύξησης, που έχει εκδιώξει από το κοινωνικό προσκήνιο κάθε ερωτικοαισθητικό και ηθικό κριτήριο — κάθε δηλαδή ουσιαστικό κοινωνικό κριτήριο. Εμπορευματικές σχέσεις στραγγισμένες **από ερωτικοαισθητικές και ηθικές ευαισθησίες** —που αντιμετωπίζονται, όταν θελήσουν να γίνουν κεντρικές αξίες, σαν εστίες ανορθολογισμού απέναντι στην κυρίαρχη ορθολογικότητα— επεκτάθηκαν σε όλο τον πλανήτη, ακριβώς όπως απλώνονται στην θάλασσα οι κηλίδες του πετρελαίου που διαρρέουν από τα πετρελαιοφόρα-μαμούθ. Παντού αφόδευσαν τα περιττώματα της προόδου: «πλαστικοποιη-

ΕΝ ΠΛΩ...

μένα» νοθευμένα προϊόντα καταναγκασμού (κι όχι εμπνευσμένης, ελεύθερης συμμετοχής) που ικανοποιούν ανάγκες ψευτισμένες και κατασκευασμένες. Ανάγκες ελεγχόμενες και προγραμματισμένες που η ικανοποίησή τους, πάντα υπό όρους, νομιμοποιεί την κτηνωδία. Συνειδήσεις τηλε-κατευθυνόμενες και απολαύσεις πλαστογραφημένες που — μαζί με μια γκάμα νευρώσεων— αποτελούν το «πακέτο» που κουβαλάει παντού μαζί του ο σύγχρονος άνθρωπος. Πακέτο που μαζί με τα απομεινάρια του αυθεντικού του εαυτού πασχίζει να το ξεφορτωθεί μέσα σε ανούσιες εκτονωτικές ικανοποιήσεις, που στην πραγματικότητα και μακροπρόθεσμα επιτείνουν το ανικανοποίητο και την ξένωση. (Είναι παντού έκδηλη η ανασύσταση της αρένας και του γνωστού εκείνου «άρτον και θεάματα» που ανάλογα με την ευρηματικότητα των σπεκουλαδόρων καλύπτει ένα ευρύ φάσμα που αρχίζει από προεκλογικά πανηγύρια, περιλαμβάνει κομματικά φεστιβάλ με ελάχιστες εξαιρέσεις, ροκ συναυλίες με ελάχιστες πάλι εξαιρέσεις και καταλήγει σε αθλητικές γιορτές κατά το χιτλερικό πρότυπο). Όμως οι κύριοι των τραπεζών, των χρηματιστηρίων και των βιομηχανικών επιμελητηρίων, οι ανά τον κόσμο Money-Makers, δεν το βάζουν κάτω... Σε μια έξαρση της χριστιανικής τους πίστης θέλησαν να έρθουν πιο κοντά στο θεό και άνοιξαν μια νέα, δυναμική και «πολλά κέρδη υποσχόμενη» αγορά εκτόξευσης δορυφόρων. Πολυεθνικές εταιρείες που κατασκευάζουν δορυφόρους και διαστημικά λεωφορεία προς το παρόν και προγραμματίζουν την κατασκευή ολόκληρων διαστημικών εγκαταστάσεων (εργοστασίων, εργατουπόλεων κλπ.) αυξάνουν την πελατεία τους καθώς, μετά την Αμερική και τη Ρωσία, στον κατάλογο προστέθηκε, έπειτα από σειρά αποτυχημένων προσπαθειών, η Ευρώπη, η Κίνα αργότερα και πρόσφατα το Ιράν. Όλοι παραγγέλνουν δορυφόρους και οικοπεδοποιούν το διάστημα (ο «πότές που ποιούν ή μεταποιούν τον κόσμο σύμφωνα με τις (αρχαιοελληνικές) αξίες της αλήθειας και του ωραίου, αλλά δούλους και επιστάτες.

Μ.Κ.

Υπάρχουν Άνθη και... Άνθη

Τετρακόσια ερπυστριοφόρα και τεθωρακισμένα οχήματα για τον ελληνικό στρατό πρόκειται να κατασκευάσει η ελληνική βιομηχανία οχημάτων (πρώην Στάγιερ). Τετρακόσια «άνθη», ερπυστριοφόρα και τεθωρακισμένα, από τον ελληνικό καπιταλισμό στα πλαίσια ενός δυναμικού αναπτυξιακού προγράμματος. Τον ελληνικό καπιταλισμό που, παρά την ανοργανωσιά του, τους αεριτζήδες του και την υπό διωγμό τα τελευταία χρόνια παραοικονομία του, εξειδικεύει την παραγωγή του αθόρυβα στους δυναμικούς τομείς (η πολεμική βιομηχανία παραμένει πάντα στην πρώτη γραμμή) όπου, στην τωρινή συγκυρία, παίζεται διεθνώς το παιχνίδι. Κι ενώ η ανθρώπινη ζωή ευνουχίζεται ολοένα και περισσότερο για να ενσωματωθεί στον φορμαλισμό και τον απρόσωπο και αφηρημένο ορθολογισμό ενός γιγαντιαίου ιεραρχημένου παγκόσμιου παραγωγικού μηχανισμού, ο ελληνικός καπιταλισμός προσχωρεί με επιταχυνόμενο ρυθμό στην εναγώνια κούρσα της διεθνούς οικονομίας. Αυταρχισμός από την πλευρά του κράτους και των αφεντικών καθώς τα ανθρώπινα γρανάζια, που κινούν τους μηχανισμούς, πρέπει να προσαρμόσουν τους ρυθμούς τους στους αντίστοιχους ευρωπαϊκούς. Και πρόωρη γεύση επιθανάτιου ρόγχου για όσους δεν προσαρμοστούν έγκαιρα καθώς ο διεθνής ανταγωνισμός εντείνεται σε συνθήκες σχετικού κορεσμού των αγορών της Δύσης. Την ίδια στιγμή πληθαίνουν τα σενάρια (και τα αδιέξοδα) για μια πιο εντατική και εκτατική εκμετάλλευση των αγορών την ελληνική βιομηχανία, το παραχαϊδεμένο απροσάρμοστο... την Ελλάδα που επιμένει, την Ελλάδα που αντιστέκεται... την Ελλάδα που παλεύει για μια θέση στον διεθνή γύρο του θανάτου. Την Ελλάδα που καταδικάζει τους εξοπλισμούς και εξοπλίζεται σαν αστακός. Την νεο-ορθόξη Ελλάδα που βρίσκεται σε εθνικό πυρετό και της αρκεί η ελληνική σφραγίδα πάνω σ' ένα οποιοδήποτε σκατό του προχωρημένου καπιταλισμού για να τ' αναγνωρίσει ως το απολλωλός τέκνον της.

(Ας ελπίζουμε πάντοτε στην έστω και σκόρπια ανάδυση των άλλων ανθέων, των ανθέων του κακού, που γι' ακόμη μια φορά θα γεμίσουν τις απειλητικές και χαίνουσες μπούκες των κανονιών με άνθη πραγματικά. Άνθη κομμένα από τον απύθμενο ουρανό της φαντασίας μας και από τους απέραντους κι ατοίχιστους αγρούς — όσους θα διατελούν ακόμη σε «άγρια» κατάσταση και δε θα έχουν προσαρτηθεί στην αυτοκρατορία των τηλεκατευθυνόμενων αισθήσεων, της μουμιοποιημένης σκέψης και των ανθρώπων-πλαστικών ομοιωμάτων).

Μ.Κ.

Μισθοφόρος Τόμπρας

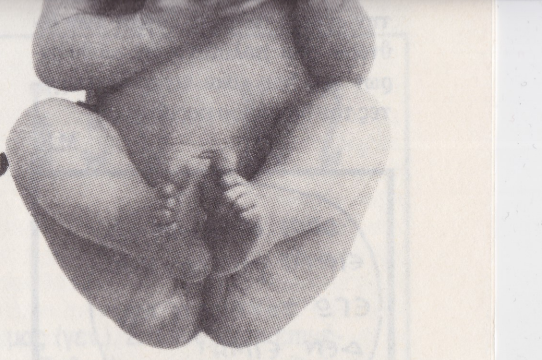
Βαδίζουμε ενδεχομένως προς την οργουελιανού τύπου Ουτοπία όπου ένα εκτεταμένο δίκτυο «καλωδιώσεων» θα περισφίγγει τη ζωή μας, το σώμα μας και την ψυχή μας για να υποκλέπτει τις σκέψεις μας, την ταυτότητά μας, την αυτονομία μας και την ελεύθερη δημιουργικότητά μας. Εκμεταλλευόμενοι οι χειραγωγοί της «ιδιωτικής» και κοινωνικής μας ζωής την **παγίδευση** της σκέψης μας και της δράσης μας, έχουν πλέον το ελεύθερο να προβάλλουν την χυδαιότητα και την χαμέρπειά τους σε ό,τι απόμεινε από την όλο και πιο ιδιωτικοποιημένη και κερματισμένη κοινωνική πραγματικό-

πιο πλατιών δρόμων ελευθερίας (και ανύψωσης του ανθρώπου) από αυτές που αργότερα βάδισε η αστική νομιμότητα. Πάνω στο ματοκύλισμα της ίδιας της της επανάστασης και τόσων άλλων στη συνέχεια... **Δεν** χρειάζεται πλέον να γίνονται πραξικοπήματα για να παραβιάζεται η αστική νομιμότητα από τους ίδιους που την επικαλούνται. Έχουν (έτσι τουλάχιστον θέλουν να πιστεύουν) οργανώσει την παθητικότητα της κοινωνίας των πολιτών και την πάσης φύσεως «υπεροπλία» των εθνικών και πολυεθνικών κέντρων εξου-

από προεκλογικά πανηγύρια, περιλαμβάνει κομματικά φεστιβάλ με ελάχιστες εξαιρέσεις, ροκ συναυλίες με ελάχιστες πάλι εξαιρέσεις και καταλήγει σε αθλητικές γιορτές κατά το χιτλερικό πρότυπο). Όμως οι κύριοι των τραπεζών, των χρηματιστηρίων και των βιομηχανικών επιμελητηρίων, οι ανά τον κόσμο Money-Makers, δεν το βάζουν κάτω... Σε μια έξαρση της χριστιανικής τους πίστης θέλησαν να έρθουν πιο κοντά στο θεό και άνοιξαν μια νέα, δυναμική και «πολλά κέρδη υποσχόμενη» αγορά εκτόξευσης δορυφόρων. Πολυεθνικές εταιρείες που κατασκευάζουν δορυφόρους και διαστημικά λεωφορεία προς το παρόν και προγραμματίζουν την κατασκευή ολόκληρων διαστημικών εγκαταστάσεων (εργοστασίων, εργατουπόλεων κλπ.) αυξάνουν την πελατεία τους καθώς, μετά την Αμερική και τη Ρωσία, στον κατάλογο προστέθηκε, έπειτα από σειρά αποτυχημένων προσπαθειών, η Ευρώπη, η Κίνα αργότερα και πρόσφατα το Ιράν. Όλοι παραγγέλνουν δορυφόρους και οικοπεδοποιούν το διάστημα (ο «πόλεμος των άστρων» είναι και εμπορικός) για να εδραιώσουν την επουράνια βασιλεία των επί της γης μπίζνες. Εμείς θα πάμε στο διάστημα σαν μισθοφόροι εργάτες, αυτοί σαν επιστάτες — σίγουρα κανείς από τους δυο μας σαν ελεύθερος δημιουργός και αυτόνομο άτομο. Γιατί η σύγχρονη θεότητα —η οικονομία— δεν θέλει ποιημείς (η πολεμική βιομηχανία παραμένει πάντα στην πρώτη γραμμή) όπου, στην τωρινή συγκυρία, παίζεται διεθνώς το παιχνίδι. Κι ενώ η ανθρώπινη ζωή ευνουχίζεται ολοένα και περισσότερο για να ενσωματωθεί στον φορμαλισμό και τον απρόσωπο και αφηρημένο ορθολογισμό ενός γιγαντιαίου ιεραρχημένου παγκόσμιου παραγωγικού μηχανισμού, ο ελληνικός καπιταλισμός προσχωρεί με επιταχυνόμενο ρυθμό στην εναγώνια κούρσα της διεθνούς οικονομίας. Αυταρχισμός από την πλευρά του κράτους και των αφεντικών καθώς τα ανθρώπινα γρανάζια, που κινούν τους μηχανισμούς, πρέπει να προσαρμόσουν τους ρυθμούς τους στους αντίστοιχους ευρωπαϊκούς. Και πρόωρη γεύση επιθανάτιου ρόγχου για όσους δεν προσαρμοστούν έγκαιρα καθώς ο διεθνής ανταγωνισμός εντείνεται σε συνθήκες σχετικού κορεσμού των αγορών της Δύσης. Την ίδια στιγμή πληθαίνουν τα σενάρια (και τα αδιέξοδα) για μια πιο εντατική και εκτατική εκμετάλλευση των αγορών των (κατά τ' άλλα χρεωκοπημένων) χωρών του Τρίτου Κόσμου. Ενώ παράλληλα νέες καινοτομίες πλασάρονται (τελευταία εσοδεία: το άκαπνο τσιγάρο) στην μπουχτισμένη και αποχαυνωμένη από την οργανωμένη παθητική κατανάλωση Δύση. Νέος θαυμαστός κόσμος όπου, ενώ η έκρηξη του ποσοτικού κάνει επιτακτικό το ζήτημα της απελευθέρωσης της ποιοτικής του χρήσης, οι μανδαρίνοι της δεξιάς και της αριστεράς συνεχίζουν να γαβγίζουν νούμερα και ρυθμούς μεγένθυσης. Τετρακόσια νέα «άνθη» από στην αυτοκρατορία των τηλεκατευθυνόμενων αισθήσεων, της μουμιοποιημένης σκέψης και των ανθρώπων-πλαστικών ομοιωμάτων).

Μ.Κ.

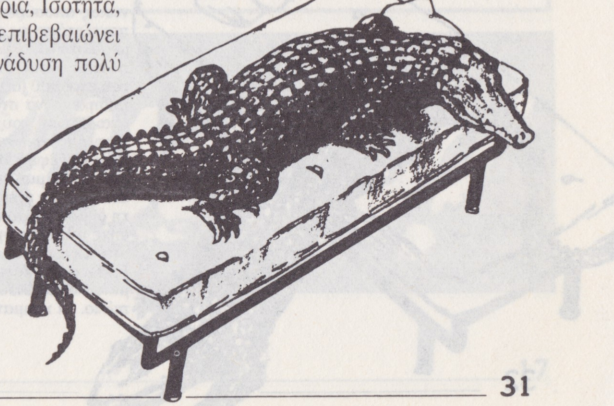

Μισθοφόρος Τόμπρας

Βαδίζουμε ενδεχομένως προς την οργουελιανού τύπου Ουτοπία όπου ένα εκτεταμένο δίκτυο «καλωδιώσεων» θα περισφίγγει τη ζωή μας, το σώμα μας και την ψυχή μας για να υποκλέπτει τις σκέψεις μας, την ταυτότητά μας, την αυτονομία μας και την ελεύθερη δημιουργικότητά μας. Εκμεταλλευόμενοι οι χειραγωγοί της «ιδιωτικής» και κοινωνικής μας ζωής την **παγίδευση** της σκέψης μας και της δράσης μας, έχουν πλέον το ελεύθερο να προβάλλουν την χυδαιότητα και την χαμέρπειά τους σε ό,τι απόμεινε από την όλο και πιο ιδιωτικοποιημένη και κερματισμένη κοινωνική πραγματικότητα. Απολαμβάνουν πλέον ασύδοτα την εξουσία που τους εκχώρησε η κοινωνία, η οποία βυθίζεται στον ύπνο των VIDEO και στη νάρκωση του τηλεβιώματος. Μας βάζουν έτσι στην εκπληκτική θέση να υπερασπιστούμε εμείς ακόμη και εκείνα τα λίγα, που με τη μορφή του αστικού συντάγματος, απόμειναν από τη Γαλλική Επανάσταση — που μόνο το κεντρικό της σύνθημα «Ελευθερία, Ισότητα, Αδελφότητα» επιβεβαιώνει την ανάδυση πολύ πιο πλατιών δρόμων ελευθερίας (και ανύψωσης του ανθρώπου) από αυτές που αργότερα βάδισε η αστική νομιμότητα. Πάνω στο ματοκύλισμα της ίδιας της της επανάστασης και τόσων άλλων στη συνέχεια... **Δεν** χρειάζεται πλέον να γίνονται πραξικοπήματα για να παραβιάζεται η αστική νομιμότητα από τους ίδιους που την επικαλούνται. Έχουν (έτσι τουλάχιστον θέλουν να πιστεύουν) οργανώσει την παθητικότητα της κοινωνίας των πολιτών και την πάσης φύσεως «υπεροπλία» των εθνικών και πολυεθνικών κέντρων εξουσίας αρκετά καλά ώστε να νιώθουν ότι μπορούν πια να παραβιάζουν την αστική νομιμότητα επιλεκτικά και ανάλογα με τις ανάγκες τους. Και να το κάνουν μέσα σ' αυτή την ίδια νομιμόφρονα τάξη των κοινοβουλευτικών ολιγαρχιών τους. Έτσι από την μια έχουμε την αυτόνομηση και το άβατο των δημόσιων και κρατικών υπηρεσιών και από την άλλη μια αποδυναμωμέ-

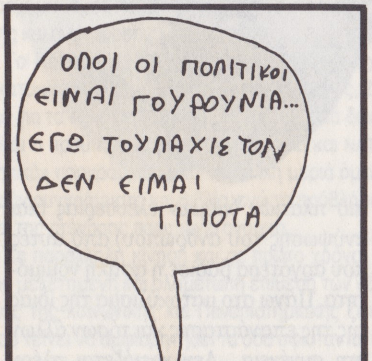

νη κοινωνία των πολιτών που έχει απωθήσει την αυτονομία και αυτο-οργάνωσή της και περιορίζεται να λιβανίζει την εκ των άνω οργάνωση της τρομοκράτησής της. Κάπου ενδιάμεσα, για να διασώζονται τα προσχήματα, άλλοτε στολισμένη κι άλλοτε απογυμνωμένη, στέκει η βιτρίνα του κοινοβουλίου... Ποτέ άλλοτε, πιστεύουμε, δεν ήταν τόσο επιτακτική η ανάγκη **ενίσχυσης της κοινωνίας των πολιτών μέσα από γνήσιες μορφές αυτοοργάνωσης και αυτονομίας που να αντιστοιχούν τόσο σε πραγματικές «τρέχουσες» ανάγκες των ανθρώπων όσο και σε ανάγκες απωθημένες στο κοινωνικό ασυνείδητο. Μέσα από ένα εναλλακτικό αντιεξουσιαστικό κίνημα που βαθαίνει και εμπλουτίζει, ανάμεσα σε άλλους στόχους του, τις ήδη κατακτημένες (και τώρα απειλούμενες σε κρίσιμο βαθμό) ελευθερίες. Κίνημα που, μέσα από τις διαμετρικά αντίθετες πράξεις, συμπεριφορές και σχέσεις του, τοποθετείται έξω από το σύστημα και την εγγενή σε αυτό λογική των (εθνικών και πολυεθνικών) μισθοφόρων του που είναι ταπεινοί υπηρέτες του δημόσιου εκφασισμού.**

M.K.

Η Δικαιοσύνη των Δυνατών και η δική μας αδιαφορία

Τι πιο απλό και πιο σωστό όταν κάνεις μια συγκέντρωση και ανακαλύπτεις 4 αλήτες της ασφάλειας μέσα σ' αυτό από να τους αφοπλίσεις και να τους ξυλοκοπήσεις;

Θα συλληφθεί,αρκετό καιρό αργότερα,ο Σωτήρης Δεληγιάννης,23 ετών, στο αεροδρόμιο έχοντας στην κατοχή του ένα από τα πιστόλια των μπάτσων. Νοέμβρη που συντελούνται οι δολοφονίες της εξουσίας θα γίνει η δίκη του.Ο ίδιος θα ισχυρισθεί (9/11/87) στο δικαστήριο ότι βρήκε το πιστόλι πεταμένο στη Λ.Αλεξάνδρας.΄Οπως και νάχει,εμάς μας ενδιαφέρει ότι αυτή η πράξη,η απλή κατοχή ενός πιστολιού, τιμωρήθηκε με ποινή 11 χρόνων φυλάκισης!΄Οταν οι δολοφόνοι των δεκάδων νεκρών του '73,του Κουμή και της Κανελλοπούλου το '80,του Καλτεζά το '85,αυτοί που καθημερινά στους δρόμους της Αθήνας συλλαμβάνουν και κακοποιούν πολίτες,μένουν ατιμώρητοι, ένας πολίτης που επιχειρεί ν' αντισταθεί δικάζεται με 11 χρόνια τότε πρόκειται πραγματικά για την επιβολή της δικαιοσύνης των <u>δυνατών</u>.

Αλλά το θέμα του Σωτήρη Δεληγιάννη δεν σταματάει εκεί,αλλά δείχνει και την ανυπαρξία πια ανακλαστικών του "χώρου" μας.

΄Ενας άνθρωπος,ένας πολίτης, ουσιαστικά εξοντώνεται για κάτι που την ευθύνη αναλαμβάνουμε όλοι μας. Αφού και την πράξη επικροτήσαμε εκείνη τη στιγμή άμεσα αλλά και δεν νομίζω να υπάρχει σήμερα αντιεξουσιαστής,αριστεριστής,εναλλακτικός που να μην υποστηρίζει <u>ηθικά</u> και <u>πολιτικά</u> αυτήν την αντιμετώπιση των Μεατζήδων.

Ο Σωτήρης Δεληγιάννης όμως δεν βρήκε καμμιά συμπαράσταση γιατί δεν είναι "επώνυμος",δεν έχει"γνωστούς" στις παρέες της πλατείας,ήταν "άσημος" και "άγνωστος",ίσως να μην ήταν ούτε στη συγκέντρωση,και γι' αυτό σήμερα εκτίει 11 χρόνων ποινή καταδικασμένος από το κράτος και ξεχασμένος από το "χώρο" του (;).Ούτε ψίθυρος,ούτε κουβέντα,δείγμα της αναισθησίας μας.

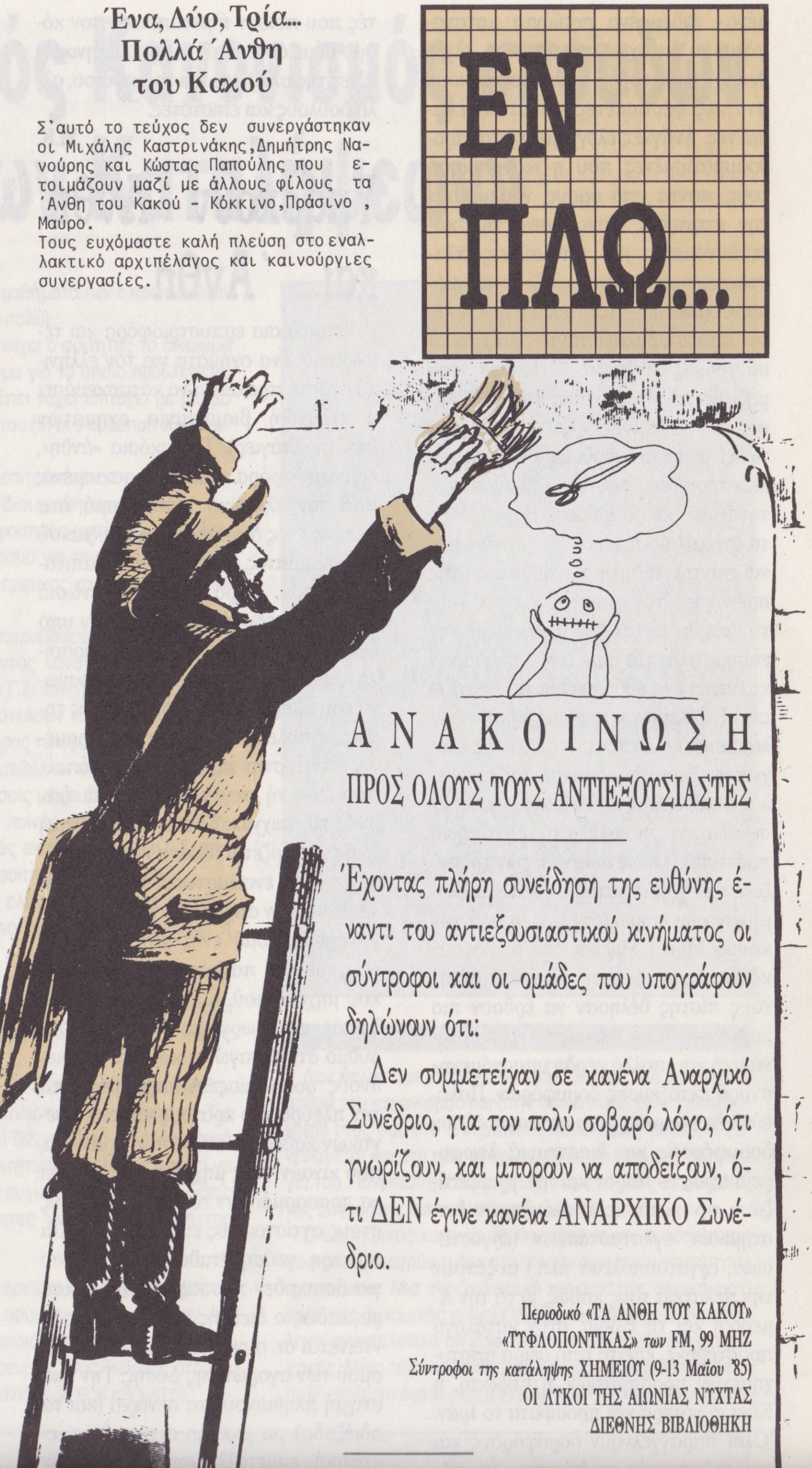
Κ.Π.

Η Δίκη του Τυφλοπόντικα

Την Τετάρτη 13 Ιανουαρίου έγινε η δίκη του *Τυφλοπόντικα των F.M.* στο εφετείο. Η δίκη αναβλήθηκε επ' αόριστον εξαιτίας της απουσίας ενός από τους μάρτυρες κατηγορίας που την κατάθεσή του το δικαστήριο έκρινε απαραίτητη. Ο Τυφλοπόντικας των F.M. εξέπεμψε για πρώτη φορά το 1981 πραγματοποιώντας σε άτακτα χρονικά διαστήματα μια σειρά από πειραματικές εκπομπές. Το Χειμώνα του '84 κα-

΄Ενα, Δύο, Τρία... Πολλά ΄Ανθη του Κακού

Σ'αυτό το τεύχος δεν συνεργάστηκαν οι Μιχάλης Καστρινάκης,Δημήτρης Ναυούρης και Κώστας Παπούλης που ετοιμάζουν μαζί με άλλους φίλους τα ΄Ανθη του Κακού - Κόκκινο,Πράσινο , Μαύρο.
Τους ευχόμαστε καλή πλεύση στο εναλλακτικό αρχιπέλαγος και καινούργιες συνεργασίες.

Α Ν Α Κ Ο Ι Ν Ω Σ Η

ΠΡΟΣ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΑΝΤΙΕΞΟΥΣΙΑΣΤΕΣ

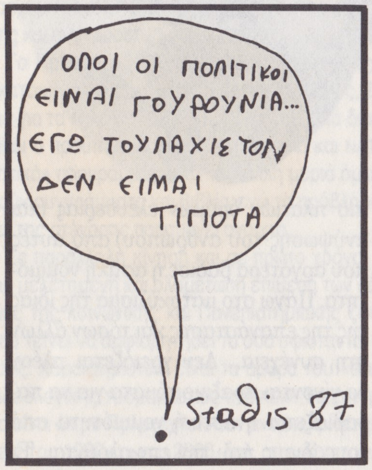
΄Εχοντας πλήρη συνείδηση της ευθύνης έναντι του αντιεξουσιαστικού κινήματος οι σύντροφοι και οι ομάδες που υπογράφουν δηλώνουν ότι:

Δεν συμμετείχαν σε κανένα Αναρχικό Συνέδριο, για τον πολύ σοβαρό λόγο, ότι γνωρίζουν, και μπορούν να αποδείξουν, ότι ΔΕΝ έγινε κανένα ΑΝΑΡΧΙΚΟ Συνέδριο.

Περιοδικό «ΤΑ ΑΝΘΗ ΤΟΥ ΚΑΚΟΥ»
«ΤΥΦΛΟΠΟΝΤΙΚΑΣ» *των* FM, 99 MHZ
Σύντροφοι της κατάληψης ΧΗΜΕΙΟΥ (9-13 Μαΐου '85)
ΟΙ ΛΥΚΟΙ ΤΗΣ ΑΙΩΝΙΑΣ ΝΥΧΤΑΣ
ΔΙΕΘΝΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Ποτέ άλλοτε, πιστεύουμε, δεν ήταν τόσο επιτακτική η ανάγκη ενίσχυσης της κοινωνίας των πολιτών μέσα από γνήσιες μορφές αυτοοργάνωσης και αυτονομίας που να αντιστοιχούν τόσο σε πραγματικές «τρέχουσες» ανάγκες των ανθρώπων όσο και σε ανάγκες απωθημένες στο κοινωνικό ασυνείδητο. **Μέσα από ένα εναλλακτικό αντιεξουσιαστικό κίνημα που βαθαίνει και εμπλουτίζει, ανάμεσα σε άλλους στόχους του, τις ήδη κατακτημένες (και τώρα απειλούμενες σε κρίσιμο βαθμό) ελευθερίες. Κίνημα που, μέσα από τις διαμετρικά αντίθετες πράξεις, συμπεριφορές και σχέσεις του, τοποθετείται έξω από το σύστημα και την εγγενή σε αυτό λογική των (εθνικών και πολυεθνικών) μισθοφόρων του που είναι ταπεινοί υπηρέτες του δημόσιου εκφασισμού.**

Μ.Κ.

Η Δικαιοσύνη των Δυνατών και η δική μας αδιαφορία

Στις 17 Νοέμβρη 1986 ενώ ο δολοφόνος του Μιχάλη Καλτεζά, Μελίστας, κυκλοφορεί ελεύθερος,ενώ οι μνήμες από τους τραμπουκισμούς των ΜΑΤ και των ΜΕΑ,των ΕΠΕΝιτών και των πρασινοφρουρών στο προηγούμενο Πολυτεχνείο είναι ακόμη νωπές, το μπλοκ των αντιεξουσιαστών θα αφοπλίσει έξω από την αμερικανική πρεσβεία 4 μπάτσους με πολιτικά που βρίσκονται μέσα σ'αυτό.

του.Ο ίδιος θα ισχυρισθεί (9/11/87) στο δικαστήριο ότι βρήκε το πιστόλι πεταμένο στη Λ.Αλεξάνδρας.Όπως και νάχει,εμάς μας ενδιαφέρει ότι αυτή η πράξη,η απλή κατοχή ενός πιστολιού, τιμωρήθηκε με ποινή 11 χρόνων φυλάκισης!Όταν οι δολοφόνοι των δεκάδων νεκρών του '73,του Κουμή και της Κανελλοπούλου το '80,του Καλτεζά το '85,αυτοί που καθημερινά στους δρόμους της Αθήνας συλλαμβάνουν και κακοποιούν πολίτες,μένουν ατιμώρητοι, ένας πολίτης που επιχειρεί ν' αντισταθεί δικάζεται με 11 χρόνια τότε πρόκειται πραγματικά για την επιβολή της δικαιοσύνης των δυνατών.

Αλλά το θέμα του Σωτήρη Δεληγιάννη δεν σταματάει εκεί,αλλά δείχνει και την ανυπαρξία πια ανακλαστικών του "χώρου" μας.

Ένας άνθρωπος,ένας πολίτης, ουσιαστικά εξοντώνεται για κάτι που την ευθύνη αναλαμβάνουμε όλοι μας. Αφού και την πράξη επικροτήσαμε εκείνη τη στιγμή άμεσα αλλά και δεν νομίζω να υπάρχει σήμερα αντιεξουσιαστής,αριστεριστής,εναλλακτικός που να μην υποστηρίζει ηθικά και πολιτικά αυτήν την αντιμετώπιση των Μεατζήδων.

Ο Σωτήρης Δεληγιάννης όμως δεν βρήκε καμμιά συμπαράσταση γιατί δεν είναι "επώνυμος",δεν έχει"γνωστούς" στις παρέες της πλατείας,ήταν "άσημος" και "άγνωστος",ίσως να μην ήταν ούτε στη συγκέντρωση,και γι'αυτό σήμερα εκτίει 11 χρόνων ποινή καταδικασμένος από το κράτος και ξεχασμένος από το "χώρο" του (;).Ούτε ψίθυρος,ούτε κουβέντα,δείγμα της αναισθησίας μας.

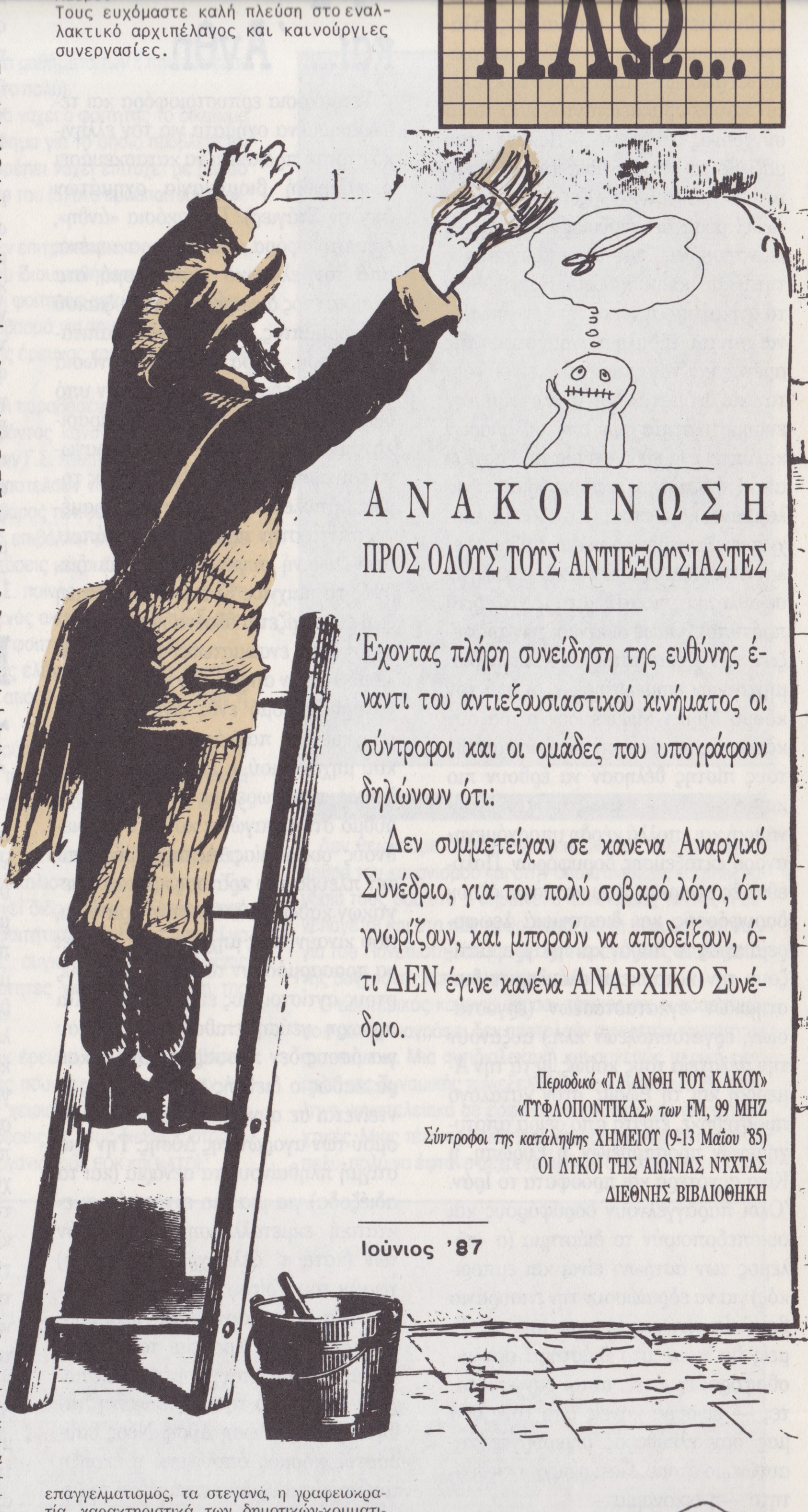
Κ.Π.

Η Δίκη του Τυφλοπόντικα

Την Τετάρτη 13 Ιανουαρίου έγινε η δίκη του *Τυφλοπόντικα των F.M.* στο εφετείο. Η δίκη αναβλήθηκε επ' αόριστον εξαιτίας της απουσίας ενός από τους μάρτυρες κατηγορίας που την κατάθεσή του το δικαστήριο έκρινε απαραίτητη. Ο Τυφλοπόντικας των F.M. εξέπεμψε για πρώτη φορά το 1981 πραγματοποιώντας σε άτακτα χρονικά διαστήματα μια σειρά από πειραματικές εκπομπές. Το Χειμώνα του '84 κατόρθωσε να εκπέμπει σε τακτά χρονικά διαστήματα (1-2 φορές τη βδομάδα). Τα προγράμματά του περιελάμβαναν εκτός από μουσική, ειδήσεις, σχόλια και εκπομπές για το διεθνές εργατικό κίνημα, την κρατική καταστολή, την ελληνική αντιπολεμική ποίηση κ.λπ. Τον Ιανουάριο του '85 άντρες των ΜΕΑ και της Άμεσης Δράσης εισέβαλαν στο χώρο εκπομπής του ραδιοσταθμού και συνέλαβαν τους *Μάκη Κορακιανίτη, Βαγγέλη Ασπρογέρακα* και *Κατερίνα Λασιθιωτάκη* που πρωτόδικα καταδικάστηκαν σε φυλάκιση 5 μηνών. Ο Τυφλοπόντικας ξαναβγήκε στον αέρα το Φλεβάρη του '87 με τη βοήθεια του *Κέντρου Εναλλακτικών Κινήσεων (Πατήσια).* Μετά από μια σειρά εκπομπών για τις φυλακές, τους αντιρρησίες συνείδησης, το νομοσχέδιο που προωθεί την ηρωίνη, το ροκ εντ ρολ κ.λπ., το καλοκαίρι του ίδιου χρόνου ο Τυφλοπό-

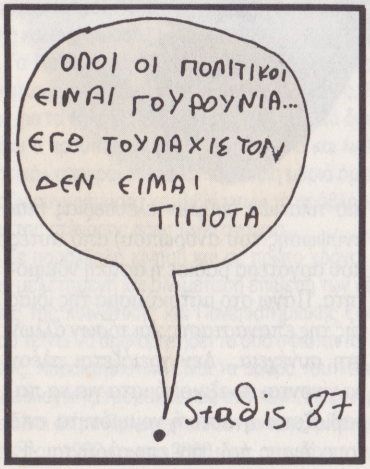
επαγγελματισμός, τα στεγανά, η γραφειοκρατία, χαρακτηριστικά των δημοτικών-κομματικών ραδιοσταθμών, και το κυνήγι του κέρδους από τους ιδιωτικούς ραδιοσταθμούς, αλλοιώ-

Τους ευχόμαστε καλή πλεύση στο εναλλακτικό αρχιπέλαγος και καινούργιες συνεργασίες.

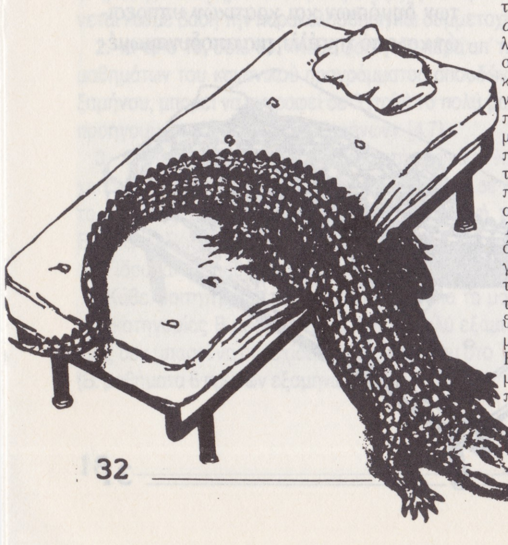
ποθετείται έξω από το σύστημα και την εγγενή σε αυτό λογική των (εθνικών και πολυεθνικών) μισθοφόρων του που είναι ταπεινοί υπηρέτες του δημόσιου εκφασισμού.

Μ.Κ.

Η Δικαιοσύνη των Δυνατών και η δική μας αδιαφορία

Στις 17 Νοέμβρη 1986 ενώ ο δολοφόνος του Μιχάλη Καλτεζά, Μελίστας, κυκλοφορεί ελεύθερος, ενώ οι μνήμες από τους τραμπουκισμούς των ΜΑΤ και των ΜΕΑ, των ΕΠΕΝιτών και των πρασινοφρουρών στο προηγούμενο Πολυτεχνείο είναι ακόμη νωπές, το μπλοκ των αντιεξουσιαστών θα αφοπλίσει έξω από την αμερικανική πρεσβεία 4 μπάτσους με πολιτικά που βρίσκονται μέσα σ'αυτό.

στιγμή άμεσα αλλά και δεν νομίζω να υπάρχει σήμερα αντιεξουσιαστής, αριστεριστής, εναλλακτικός που να μην υποστηρίζει ηθικά και πολιτικά αυτήν την αντιμετώπιση των Μεατζήδων.

Ο Σωτήρης Δεληγιάννης όμως δεν βρήκε καμμιά συμπαράσταση γιατί δεν είναι "επώνυμος", δεν έχει "γνωστούς" στις παρέες της πλατείας, ήταν "άσημος" και "άγνωστος", ίσως να μην ήταν ούτε στη συγκέντρωση, και γι'αυτό σήμερα εκτίει 11 χρόνων ποινή καταδικασμένος από το κράτος και ξεχασμένος από το "χώρο" του (;). Ούτε ψίθυρος, ούτε κουβέντα, δείγμα της αναισθησίας μας.

Κ.Π.

Η Δίκη του Τυφλοπόντικα

Την Τετάρτη 13 Ιανουαρίου έγινε η δίκη του *Τυφλοπόντικα των F.M.* στο εφετείο. Η δίκη αναβλήθηκε επ' αόριστον εξαιτίας της απουσίας ενός από τους μάρτυρες κατηγορίας που την κατάθεσή του το δικαστήριο έκρινε απαραίτητη. Ο Τυφλοπόντικας των F.M. εξέπεμψε για πρώτη φορά το 1981 πραγματοποιώντας σε άτακτα χρονικά διαστήματα μια σειρά από πειραματικές εκπομπές. Το Χειμώνα του '84 κατόρθωσε να εκπέμπει σε τακτά χρονικά διαστήματα (1-2 φορές τη βδομάδα). Τα προγράμματά του περιελάμβαναν εκτός από μουσική, ειδήσεις, σχόλια και εκπομπές για το διεθνές εργατικό κίνημα, την κρατική καταστολή, την ελληνική αντιπολεμική ποίηση κ.λπ. Τον Ιανουάριο του '85 άντρες των ΜΕΑ και της Άμεσης Δράσης εισέβαλαν στο χώρο εκπομπής του ραδιοσταθμού και συνέλαβαν τους *Μάκη Κορακιανίτη, Βαγγέλη Ασπρογέρακα* και *Κατερίνα Λασιθιωτάκη* που πρωτόδικα καταδικάστηκαν σε φυλάκιση 5 μηνών. Ο Τυφλοπόντικας ξαναβγήκε στον αέρα το Φλεβάρη του '87 με τη βοήθεια του *Κέντρου Εναλλακτικών Κινήσεων (Πατήσια).* Μετά από μια σειρά εκπομπών για τις φυλακές, τους αντιρρησίες συνείδησης, το νομοσχέδιο που προωθεί την ηρωίνη, το ροκ εντ ρολ κ.λπ., το καλοκαίρι του ίδιου χρόνου ο Τυφλοπόντικας αποσύρθηκε στο λαγούμι του για να επανεξετάσει τις συνθήκες γύρω του. Αιτία, ανάμεσα στα άλλα, γι' αυτή τη νέα σιγή του Τυφλοπόντικα είναι το γεγονός ότι τα μηχανήματα του σταθμού (αξίας 500.000 δρχ.) βρίσκονται αποθηκευμένα στα υπόγεια της Ασφάλειας. Σε ανακοίνωση του *Ελευθεριακού Ραδιοσταθμού Τυφλοπόντικα* που δόθηκε στη δημοσιότητα εν όψει του εφετείου αναφέρεται ότι: «Η δίκη του γίνεται σε μια περίοδο που σημαντική μερίδα του κόσμου έχει μείνει με την εντύπωση ότι με τη δημοτική και ιδιωτική ραδιοφωνία κατακτήθηκε η Ελεύθερη Ραδιοφωνία. Εμείς πιστεύουμε ότι με το νέο καθεστώς που θα ισχύσει στα F.M. θα αντικατασταθεί το κρατικό μονοπώλιο με το δημοτικό-κομματικό και ιδιωτικό ολιγοπώλιο. Οι κομματικές σκοπιμότητες, ο στυγνός επαγγελματισμός, τα στεγανά, η γραφειοκρατία, χαρακτηριστικά των δημοτικών-κομματικών ραδιοσταθμών, και το κυνήγι του κέρδους από τους ιδιωτικούς ραδιοσταθμούς, αλλοιώνουν και θα αλλοιώνουν ολοένα και περισσότερο το χαρακτήρα της Ελεύθερης Ραδιοφωνίας, όπως αυτός διαμορφώθηκε από τους ερασιτέχνες και τους ελεύθερους ραδιοσταθμούς: Ράδιο Δρόμου, Ελεύθερη Ραδιοφωνία, σταθμός οικολόγων Θεσ/νίκης, Ράδιο-Κορυδαλλός, Κίνηση για αυτόνομο δημοτικό ραδιοσταθμό Χαλκίδας, οι σταθμοί των κατειλημμένων σχολών». Στη δίκη του Τυφλοπόντικα παρέστησαν ως μάρτυρες υπεράσπισης οι *Γ. Παπανδρέου* βουλευτής, *Ρ. Κούνδουρος* ειδικός των μέσων μαζικής επικοινωνίας, *Γ. Μασσαβέτας* δημοσιογράφος, *Σ. Θεοδωράκης* δημοσιογράφος, *Κ. Μάγειρας* εκπρόσωπος της ΕΚΟΝ Ρήγας Φεραίος και *Ν. Λιοναράκης* υπεύθυνος του τομέα ενημέρωσης της ΕΕΤΑΑ.

Α.Α.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

ΠΡΟΣ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΑΝΤΙΕΞΟΥΣΙΑΣΤΕΣ

Έχοντας πλήρη συνείδηση της ευθύνης έναντι του αντιεξουσιαστικού κινήματος οι σύντροφοι και οι ομάδες που υπογράφουν δηλώνουν ότι:

Δεν συμμετείχαν σε κανένα Αναρχικό Συνέδριο, για τον πολύ σοβαρό λόγο, ότι γνωρίζουν, και μπορούν να αποδείξουν, ότι ΔΕΝ έγινε κανένα ΑΝΑΡΧΙΚΟ Συνέδριο.

Περιοδικό «ΤΑ ΑΝΘΗ ΤΟΥ ΚΑΚΟΥ»
«ΤΥΦΛΟΠΟΝΤΙΚΑΣ» *των* FM, 99 MHZ
Σύντροφοι της κατάληψης ΧΗΜΕΙΟΥ (9-13 Μαΐου '85)
ΟΙ ΛΥΚΟΙ ΤΗΣ ΑΙΩΝΙΑΣ ΝΥΧΤΑΣ
ΔΙΕΘΝΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Ιούνιος '87

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ - ΜΑΜΟΥΘ ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΑΡΑΜΠΕΛΙΑ

Αποσπασματα απο μια συζητηση εξι ωρων

■ Γ. Καραμπελιάς: Απ᾽ όλη την εμπειρία της αριστεράς και του αναρχισμού, από την εμπειρία όλων των επαναστάσεων μέχρι σήμερα αναδεικνύεται ως βασικό ζήτημα ο συνδυασμός της επαναστατικότητας με την πραγματικότητα.

ΑΠΟ ΤΗΝ Ο.Π.Α. ΣΤΗ ΡΗΞΗ

□ Ας αρχίσουμε από την Ομάδα για μια Προλεταριακή Αριστερά (Ο.Π.Α.). Πώς γεννήθηκε και ποιο ήταν το πολιτικό της στίγμα;

■ Η Ομάδα για μια Προλεταριακή Αριστερά δημιουργήθηκε στα τέλη του '74 από τη σύμπτωση δύο ομάδων. Η μία είχε δημιουργηθεί στη Γαλλία στα χρόνια της δικτατορίας, συμμετείχε στα γεγονότα του '68 και ταυτόχρονα, διατηρώντας επαφή με τις ομάδες στην Ελλάδα, βοηθούσε τον αντιδικτατορικό αγώνα. Το '73, μετά το Πολυτεχνείο, είχε γίνει μια προσπάθεια να κατέβει κόσμος στην Ελλάδα κι έτσι, όταν πέφτει η χούντα δυο-τρία άτομα ήδη δουλεύουν σε εργοστάσια. Τη δεύτερη πτέρυγα την αποτελούσαν κυρίως φοιτητές με τους οποίους συνδεθήκαμε τους πρώτους μήνες της μεταπολίτευσης στις διάφορες κινητοποιήσεις. Αρχικά δεν θέλαμε να γίνει μια ομάδα μόνο από μας· προσπαθήσαμε να υπάρξει κάτι ευρύτερο. Είχαμε τη λογική (κι αυτό ήταν το ένα απ᾽ τα δύο στοιχεία που μας διαφοροποιούσαν απ᾽ τις υπόλοιπες ομάδες κι οργανώσεις) ότι δεν χρειαζόταν «σώνει και καλά» να υπάρχουν ομάδες με εντελώς καθαρό ιδεολογικό χαρακτήρα. Το δεύτερο στοιχείο μας έφερνε σε αντίθεση με ανθρώπους που είχαμε συνδεθεί στο εξωτερικό και τους ξαναβρήκαμε εδώ. Εκείνοι εκτιμούσαν ότι έπρεπε να περιμένουμε να ξεκαθαρίσει η κατάσταση και συνέχιζαν, λίγο-πολύ, ενάμισυ μήνα μετά την πτώση της χούντας να δίνουν παράνομα ραντεβού, να κρύβονται κ.λπ. Έτσι, έφτασαν να κάνουν την πρώτη διαδήλωση την 1η Οκτώβρη. Ήταν μια διαδήλωση για την Κύπρο. Αναφέρομαι σε μια επαφή που είχαμε με τη Σ.Ε.Π. (Σοσιαλιστική Επαναστατική Πάλη), επαφές με τους ΕΚΚΕτζήδες, με ομάδες όπως ο δικτατορικός «Μαχητής» και κυρίως με το μετέπειτα Ε.ΛΕ.Κ. (Ελληνικό Λενινιστικό Κίνημα). Εμείς πιστεύαμε ότι η εξουσία ήταν παραλυμένη και μπορούσαν να κερδηθούν πολλά πράγματα. Τους προτείναμε να υπάρξει κάτι ευρύτερο τουλάχιστον στους μαζικούς χώρους. Όταν άρχισαν να φτιάχνουν και τις μικροπαρατάξεις στο φοιτητικό χώρο οδηγηθήκαμε σε πλήρη διάσταση.

Υπήρχε ακόμη το θέμα του κύριου στόχου. Αυτό που

'68-'69 ανοίγεται μια περίοδος που όσοι προέρχονται από την άκρα αριστερά αλλά ακόμα και άνθρωποι από τον αναρχικό χώρο, ακόμα κι ο Κον Μπεντίτ, βρίσκονται με τις ομάδες τους στα εργοστάσια. Για τα δεδομένα της Ελλάδας αυτό ήταν περίεργο. Εκείνη την εποχή η κύρια κατεύθυνση της ακροαριστεράς ήταν προς τα Πανεπιστήμια με τις περιβόητες συνελεύσεις των δύο ή τριών ημερών, κατά συνέπεια εμείς βρισκόμαστε σε μια αντίθεση με αυτό το χώρο, αντίθεση αρκετά έντονη. Γι᾽ αυτό μέχρι το '76 η πορεία της Ο.Π.Α. ήταν ξέχωρη από του υπόλοιπου ακροαριστερού χώρου. Κατ᾽ αρχήν δεν γνωριζόμασταν, δεν είχαμε κοινό παρελθόν. Εκείνοι είχαν μια κοινή προέλευση, είχαν γνωριστεί στο φοιτητικό κίνημα και το Πολυτεχνείο. Επιπλέον εμείς μέναμε σε εργατικές συνοικίες και με το κέντρο είχαμε πολύ λίγες επαφές που σχεδόν περιορίζονταν στις διαδηλώσεις. Αρχίσαμε να έχουμε μια επαφή με τους υπόλοιπους χώρους και **το «χώρο»** που εμφανίστηκε γύρω από τα Εξάρχεια απ᾽ τη στιγμή που ξεκινά η καταστολή. Οι συνεχείς δίκες, απ᾽ το '76 και μετά, μας φέρνουν καθημερινά στα δικαστήρια κι όταν, παράλληλα, το εργατικό κίνημα υποχωρεί, συνδεόμαστε πια περισσότερο, μέσω του θέματος καταστολή, μ᾽ αυτό που λέμε «χώρο» στη σύγχρονη μορφή του. Για να μην μακρηγορούμε, η Ο.Π.Α. ήταν η μόνη ομάδα που προερχόταν από τον ακροαριστερό χώρο αλλά που **μαζί** με τους αναρχικούς έβαζε ζητήματα και είχε μια λογική διαφορετική από την υπόλοιπη άκρα αριστερά. Δηλαδή εμείς από το '76 και οι αναρχικές ομάδες που άρχισαν τότε ν᾽ αναπτύσσονται θέταμε έναν προβληματισμό που κυριάρχησε στο χώρο απ᾽ το '80 και μετά.

τερικά στοιχεία, έξω από την πραγματική ζωή των ανθρώπων. Οι άνθρωποι ήταν πλήρως ταυτισμένοι με το πολιτικό. Βοηθούσε και η περίοδος, αλλά νομίζω ότι υπερβάλλαμε φοβερά. Οι άνθρωποι δεν άντεχαν τέτοιους ρυθμούς, ένιωθαν ότι έσπαγαν κι αυτό οδήγησε σε εκατόμβη. Είχαμε μια διαρκή ροή ανθρώπων κι ένα αποδεκάτισμα. Προσωπικά είναι από τα πράγματα του παρελθόντος που με ενοχλεί περισσότερο. Σήμερα, βέβαια, υπάρχει πια μια ισορροπία γιατί είναι άλλα τα επίπεδα της ένταξης και αυτονομίας των ανθρώπων.

Σχετικά με τα γενικότερα πολιτικά πράγματα βασικό στοιχείο είναι ότι τα μεγέθη μας ήταν πολύ μικρά. Είμασταν μονίμως η μικρότερη ομάδα του ακροαριστερού χώρου. Και οι πιο μικρές οργανώσεις ήταν πάντα πιο μεγάλες από εμάς! Είμασταν, λίγο-πολύ, κάτι «ξένο» που δεν «έπιανε». Φέρναμε μια αντίληψη που δεν ήταν ώριμη για την ελληνική πραγματικότητα; Η κατάσταση εδώ δεν ήταν ώριμη να μας δεχτεί; Εμείς είμαστε εξωπραγματικοί; Πάντως είναι γεγονός ότι σε μεγάλο βαθμό ήταν μια αντίληψη «απ᾽ έξω», με αποτέλεσμα να μην παίξει αποφασιστικό ρόλο.

Όσον αφορά τις ιδεολογικές διαφοροποιήσεις, από εκείνη την εποχή έχουμε εγκαταλείψει χιλιάδες πράγματα. Είχαμε μια αντίληψη αρκετά στρατιωτική που θεωρούσε τη φυσική σύγκρουση πολύ σημαντικό στοιχείο, πρόβαλλε επομένως τον αντίστοιχο τύπο αγωνιστή κι ανθρώπου που, με τη σειρά του, έτεινε να δημιουργήσει έναν «πατριωτισμό» της ομάδας και τελικά να παράγει την έντονη αντιπαράθεση με τους υπόλοιπους. Τα αρνητικά στοιχεία που σημαδεύουν μια ολόκληρη περίοδο νομίζω πως είναι: α) **ο «εξοντωτικός» χαρακτήρας της πολιτικής και της στράτευσης και η σχέση με τον κόσμο** β) Ένα σύνολο από θεματικές και προβλήματα που δεν θίγαμε και **μια σειρά από «άλλου» τύπου, όχι παραδοσιακές, πολιτικές πρακτικές που δεν ακολουθούσαμε** και γ) **το γεγονός πως δεν μπορούσαμε να κρατήσουμε τον κόσμο που προερχόταν από λαϊκά στρώματα.** Συνδεόμαστε μαζί τους στο εργοστάσιο, παλεύαμε μαζί στις παραγκογειτονιές, αλλά πέρα

Εμείς από το '76 και οι αναρχικές ομάδες που άρχισαν τότε ν᾽ αναπτύσσονται θέταμε έναν προβληματισμό που κυριάρχησε στο χώρο απ᾽ το '80 και μετά. (...) Η κύρια αυτοκριτική που κάνω για την Ο.Π.Α. αφορά τον τρόπο που αντιμετωπίζαμε την πολιτική ένταξη, τρόπο κυριολεκτικά εξοντωτικό. (...) Ήταν μια λογική που ενοποιούσε το πολιτικό και το προσωπικό αλλά από τη μία πλευρά, την πλευρά του πολιτικού. (...) Συγκροτούσε κοινότητα. Μια κοινότητα όμως βασισμένη σε εξωτε-

ντιδικτατορικό αγώνα. Το '73, μετά το Πολυτεχνείο, είχε γίνει μια προσπάθεια να κατέβει κόσμος στην Ελλάδα κι έτσι, όταν πέφτει η χούντα δυο-τρία άτομα ήδη δουλεύουν σε εργοστάσια. Τη δεύτερη πτέρυγα την αποτελούσαν κυρίως φοιτητές με τους οποίους συνδεθήκαμε τους πρώτους μήνες της μεταπολίτευσης στις διάφορες κινητοποιήσεις. Αρχικά δεν θέλαμε να γίνει μια ομάδα μόνο από μας· προσπαθήσαμε να υπάρξει κάτι ευρύτερο. Είχαμε τη λογική (κι αυτό ήταν το ένα απ' τα δύο στοιχεία που μας διαφοροποιούσαν απ' τις υπόλοιπες ομάδες κι οργανώσεις) ότι δεν χρειαζόταν «σώνει και καλά» να υπάρχουν ομάδες με εντελώς καθαρό ιδεολογικό χαρακτήρα. Το δεύτερο στοιχείο μας έφερνε σε αντίθεση με ανθρώπους που είχαμε συνδεθεί στο εξωτερικό και τους ξαναβρήκαμε εδώ. Εκείνοι εκτιμούσαν ότι έπρεπε να περιμένουμε να ξεκαθαρίσει η κατάσταση και συνέχιζαν, λίγο-πολύ, ενάμισυ μήνα μετά την πτώση της χούντας να δίνουν παράνομα ραντεβού, να κρύβονται κ.λπ. Έτσι, έφτασαν να κάνουν την πρώτη διαδήλωση την 1η Οκτώβρη. Ήταν μια διαδήλωση για την Κύπρο. Αναφέρομαι σε μια επαφή που είχαμε με τη Σ.Ε.Π. (Σοσιαλιστική Επαναστατική Πάλη), επαφές με τους ΕΚΚΕτζήδες, με ομάδες όπως ο δικτατορικός «Μαχητής» και κυρίως με το μετέπειτα Ε.ΛΕ.Κ. (Ελληνικό Λενινιστικό Κίνημα). Εμείς πιστεύαμε ότι η εξουσία ήταν παραλυμένη και μπορούσαν να κερδηθούν πολλά πράγματα. Τους προτείναμε να υπάρξει κάτι ευρύτερο τουλάχιστον στους μαζικούς χώρους. Όταν άρχισαν να φτιάχνουν και τις μικροπαρατάξεις στο φοιτητικό χώρο οδηγηθήκαμε σε πλήρη διάσταση.

Υπήρχε ακόμη το θέμα του κύριου στόχου. Αυτό που θέταμε εμείς —και γι' αυτό ονομαστήκαμε έτσι— ήταν το ζήτημα της δουλειάς στα εργοστάσια. Φέρναμε την παράδοση του εξωτερικού. Έτυχε μάλιστα να ξεκινήσουμε το πρώτο σωματείο στο ιδιόμορφο εργοστάσιο της National Can κι αυτό μας φάνηκε σαν πλήρης επιβεβαίωση της άποψής μας ότι το κέντρο βάρους του κινήματος θα περάσει στα εργατικά. Πάνω σ' αυτή τη βάση, στις αρχές του '75, φτιάξαμε την Ο.Π.Α.

☐ **Σήμερα πώς κρίνεις την Ο.Π.Α.;**

■ Νομίζω ότι η ιδιαιτερότητα αυτής της ομάδας ήταν αρκετά μεγάλη. Η σύνδεση με τον κόσμο της «γενιάς του Πολυτεχνείου» σε μεγάλο βαθμό δεν ευδοκίμησε. Μετά από ένα χρόνο περίπου τα περισσότερα παιδιά, κυρίως φοιτητές, είχαν ήδη φύγει. Για μερικά χρόνια, μέχρι το '79-'80, κύριος πυρήνας της ομάδας έμειναν οι άνθρωποι που είχαν έρθει από το εξωτερικό και μερικοί εργάτες που είχαμε συνδεθεί μαζί τους στα εργοστάσια. Αυτά για την Αθήνα· στη Θεσσαλονίκη υπήρχε μια άλλη εξέλιξη.

Μπορεί να πει κανείς ότι έπαιζε μεγάλο ρόλο η μεταφορά και η σύνδεση ιδεών και πρακτικών από τα κινήματα του '68 στην Ευρώπη και μάλιστα της κυρίαρχης πτέρυγας στο διάστημα '70 μέχρι '73-'74, αυτής δηλαδή που πρόβαλλε περισσότερο το εργατικό και εργατίστικο στοιχείο. Μετά το ρελθόν. Εκείνοι είχαν μια κοινή προέλευση, είχαν γνωριστεί στο φοιτητικό κίνημα και το Πολυτεχνείο. Επιπλέον εμείς μέναμε σε εργατικές συνοικίες και με το κέντρο είχαμε πολύ λίγες επαφές που σχεδόν περιορίζονταν στις διαδηλώσεις. Αρχίσαμε να έχουμε μια επαφή με τους υπόλοιπους χώρους και **το «χώρο»** που εμφανίστηκε γύρω από τα Εξάρχεια απ' τη στιγμή που ξεκινά η καταστολή. Οι συνεχείς δίκες, απ' το '76 και μετά, μας φέρνουν καθημερινά στα δικαστήρια κι όταν, παράλληλα, το εργατικό κίνημα υποχωρεί, συνδεόμαστε πια περισσότερο, μέσω του θέματος καταστολή, μ' αυτό που λέμε «χώρο» στη σύγχρονη μορφή του. Για να μην μακρηγορούμε, η Ο.Π.Α. ήταν η μόνη ομάδα που προερχόταν από τον ακροαριστερό χώρο αλλά που **μαζί** με τους αναρχικούς έβαζε ζητήματα και είχε μια λογική διαφορετική από την υπόλοιπη άκρα αριστερά. Δηλαδή εμείς από το '76 και οι αναρχικές ομάδες που άρχισαν τότε ν' αναπτύσσονται θέταμε έναν προβληματισμό που κυριάρχησε στο χώρο απ' το '80 και μετά.

Εμείς από το '76 και οι αναρχικές ομάδες που άρχισαν τότε ν' αναπτύσσονται θέταμε έναν προβληματισμό που κυριάρχησε στο χώρο απ' το '80 και μετά. (...) Η κύρια αυτοκριτική που κάνω για την Ο.Π.Α. αφορά τον τρόπο που αντιμετωπίζαμε την πολιτική ένταξη, τρόπο κυριολεκτικά εξοντωτικό. (...) Ήταν μια λογική που ενοποιούσε το πολιτικό και το προσωπικό αλλά από τη μία πλευρά, την πλευρά του πολιτικού. (...) Συγκροτούσε κοινότητα. Μια κοινότητα όμως βασισμένη σε εξωτερικά στοιχεία, έξω από την πραγματική ζωή των ανθρώπων.

Οπωσδήποτε αυτά που δεν έγιναν ήταν πολλά... Η κύρια αυτοκριτική που κάνω για την Ο.Π.Α. αφορά τον τρόπο που αντιμετωπίζαμε την πολιτική ένταξη, τρόπο κυριολεκτικά εξοντωτικό. Η αρχή ότι όλοι έπρεπε να μένουμε σε λαϊκή γειτονιά δεν ήταν δυνατόν να παραβιαστεί από κανέναν. Όταν κάποιος δεν άντεχε, υφίστατο τεράστια ηθική και ιδεολογική πίεση. Αντίθετα με ότι συνέβαινε στις υπόλοιπες οργανώσεις, εμείς δεν χρησιμοποιήσαμε ποτέ διοικητικά μέτρα. Ακριβώς γι' αυτό, επειδή ήταν ηθική κι όχι διοικητική, η πίεση ήταν αφόρητη. Ήταν μια λογική που ενοποιούσε το πολιτικό και το προσωπικό αλλά από τη μία πλευρά, την πλευρά του πολιτικού: τα πάντα διαπερνούνται από την πολιτική άρα η προσωπική μας ζωή πρέπει να είναι ρυθμισμένη σύμφωνα με τις πολιτικές ανάγκες· πρέπει να δουλεύουμε στα εργοστάσια, να ζούμε στις λαϊκές γειτονιές, να συζητάμε ακόμα και τα προσωπικά μας προβλήματα μέσα στις ομάδες. Πολλοί, ακόμη και σήμερα, το θεωρούν αυτό καταπληκτικό και πρωτοπόρο. Πράγματι, είχε κάτι θετικό: **συγκροτούσε κοινότητα**. Μια κοινότητα όμως βασισμένη σε εξωτερικά στοιχεία...

αποτέλεσμα να μην παίξει αποφασιστικό ρόλο.

Όσον αφορά τις ιδεολογικές διαφοροποιήσεις, από εκείνη την εποχή έχουμε εγκαταλείψει χιλιάδες πράγματα. Είχαμε μια αντίληψη αρκετά στρατιωτική που θεωρούσε τη φυσική σύγκρουση πολύ σημαντικό στοιχείο, πρόβαλλε επομένως τον αντίστοιχο τύπο αγωνιστή κι ανθρώπου που, με τη σειρά του, έτεινε να δημιουργήσει έναν «πατριωτισμό» της ομάδας και τελικά να παράγει την έντονη αντιπαράθεση με τους υπόλοιπους. Τα αρνητικά στοιχεία που σημαδεύουν μια ολόκληρη περίοδο νομίζω πως είναι: α) **ο «εξοντωτικός» χαρακτήρας της πολιτικής και της στράτευσης και η σχέση με τον κόσμο** β) Ένα σύνολο από θεματικές και προβλήματα που δεν θίγαμε και **μια σειρά από «άλλου» τύπου, όχι παραδοσιακές, πολιτικές πρακτικές που δεν ακολουθούσαμε** και γ) **το γεγονός πως δεν μπορούσαμε να κρατήσουμε τον κόσμο που προερχόταν από λαϊκά στρώματα.** Συνδεόμαστε μαζί τους στο εργοστάσιο, παλεύαμε μαζί στις παραγκογειτονιές, αλλά πέρα από εκεί δεν διαθέταμε ούτε τις οργανωτικές δομές, ούτε την απλοποιημένη εκείνη θεωρία με την οποία το ΚΚΕ ή το Μ-Λ «μαντρώνανε» τους εργάτες. Απαιτούσαμε τελικά, μια πιο επεξεργασμένη θεωρητικά άποψη. Ενώ λοιπόν σε επίπεδο εργοστάσιου ταυτιζόμαστε πλήρως, γιατί αποφεύγαμε τα καπελώματα, σε επίπεδο οργάνωσης αυτό ήταν αδύνατο.

☐ **Τί επέβαλε το πέρασμα από την Ο.Π.Α. και το Πολιτικό Δελτίο Πληροφόρησης στη ΡΗΞΗ *για μια Προλεταριακή Αριστερά* και στη συνέχεια στη ΡΗΞΗ *για ένα αυτόνομο εναλλακτικό επαναστατικό κίνημα;***

■ Το πέρασμα από την Ο.Π.Α. στη ΡΗΞΗ δενόταν με την θεωρητική αλλά και πρακτική διαπίστωση ότι απομονώνονται συνεχώς οι τελευταίοι ενεργοί άνθρωποι σε εργατικούς χώρους ενώ δυναμώνει το ΚΚΕ και το ΠΑΣΟΚ. Διαπιστώνουμε ακόμη ότι η αμφισβήτηση που τα πρώτα χρόνια της μεταπολίτευσης προερχόταν κυρίως από τους εργατικούς χώρους μετατοπίζεται σε χώρους περισσότερο νεο-

λαιίστικους. Γύρω στο '78-'79, μετά την υπόθεση Σερίφη, περνάμε σε μια φάση όπου οι εργατικοί χώροι εξακολουθούν να παίζουν ένα σημαντικό ρόλο στη γενική κοινωνική αντιπαράθεση αλλά τον πρώτο ρόλο τον παίζουν οι τραπεζικοί, οι δημόσιοι υπάλληλοι και εμείς δεν έχουμε πια μεγάλη δυνατότητα πρόσβασης. Ταυτόχρονα, εμφανίζεται σε μεγάλη κλίμακα η νεολαιίστικη αμφισβήτηση, πολιτιστικά φαινόμενα όπως το ροκ, οι νέοι για πρώτη φορά αρχίζουν σε τέτοια έκταση να φεύγουν από τις οργανώσεις, ο αναρχικός χώρος αναπτύσσεται μαζικά, στο πανεπιστήμιο έχουμε το φαινόμενο της Β' Πανελλαδικής και υπάρχει μια σχετική δική μας ανάπτυξη σε ορισμένες σχολές. Απ' την πράξη κι από μια στοιχειώδη ανάλυση αντιλαμβανόμαστε ότι δεν είναι δυνατόν να έχουμε αναφορά μόνο ή κυρίως στον εργατικό χώρο, ούτε ακόμα να λειτουργούμε μια ομάδα όπως παλιά. Γι' αυτούς τους λόγους η Ο.Π.Α. ξεπερνιέται και ταυτόχρονα κάνουμε κι ένα βήμα στην οργανωτική αντίληψη προς την κατεύθυνση μιας ομάδας που παρεμβαίνει βέβαια κάπως ευρύτερα, κυρίως όμως λειτουργεί γύρω από ένα περιοδικό. Συνδεόμαστε και με κόσμο που έφευγε από άλλες ομάδες και έτσι δημιουργείται η «Ρήξη».

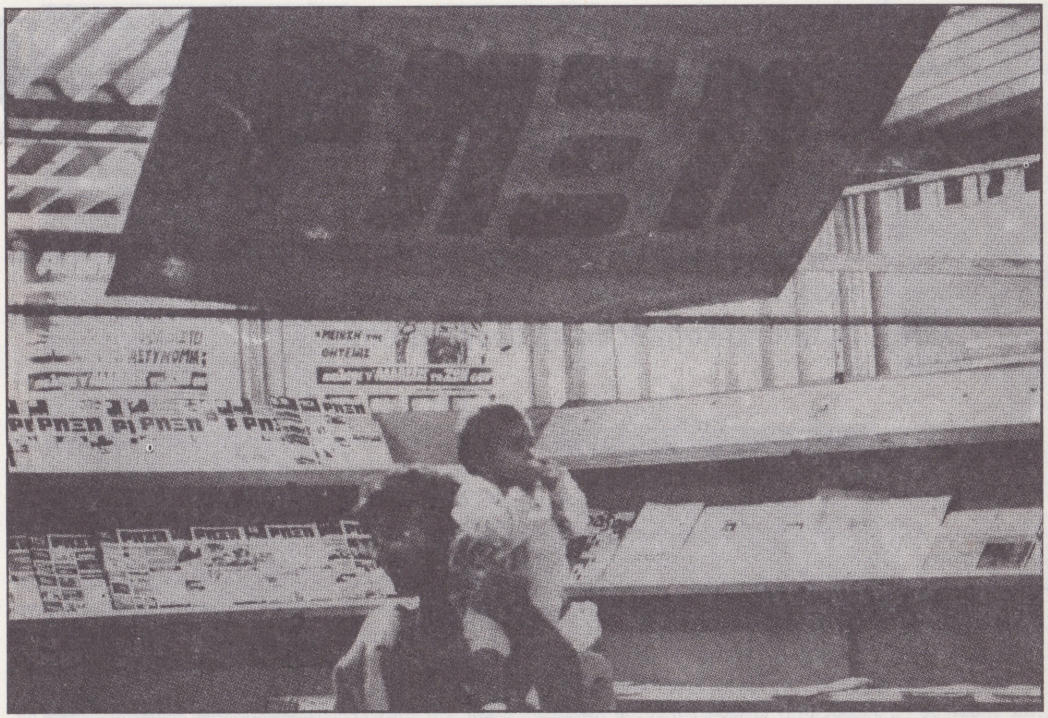
Στην αρχή κρατάμε το «Προλεταριακή Αριστερά» ως σημείο αναφοράς και συνέχειας. Αλλά σύντομα υπάρχει μια διαφοροποίηση τόσο ως προς το «προλεταριακή» όσο και ως προς το «Αριστερά». Διότι, σε τελευταία ανάλυση, «Αριστερά» για τον κόσμο σήμερα σημαίνει ένα πράγμα. Όποια «αριστερά» κι αν λες δεν είναι δυνατόν να προχωρήσεις σε οποιαδήποτε τομή. Αρχίζουμε δηλαδή να αναπτύσσουμε τον προβληματισμό που θα μας οδηγήσει σε μια άλλη λογική: τη λογική του εναλλακτικού κινήματος.

ΓΙΑ ΤΟ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟ

□ **Ποια είναι η τομή που κάνει το εναλλακτικό στο κίνημα, όπως αυτό έχει διαμορφωθεί μέχρι σήμερα;**

■ Εκ των πραγμάτων όταν μιλάμε για εναλλακτικό εννοούμε ένα σημαντικό κοινωνικό κίνημα που να κινείται σε πολλαπλά επίπεδα συνδυάζοντας και διαμορφώνοντας ένα **εναλλακτικό όραμα, μια εναλλακτική πρόταση** και ταυτόχρονα να νοεί την εναλλακτικότητα στο καθημερινό. Αρχίζοντας από τον τρόπο ζωής και φτάνοντας σε μορφές —έστω εμβρυακές ακόμη— οργάνωσης της παραγωγής. Δεν είναι δυνατόν, βέβαια, να υποστηρίξουμε ότι όλες οι μορφές παραγωγής μπορούν να είναι μικρού μεγέθους. Είναι φανερό, αναφέρεται σ' αυτό ο Γκορζ στο βιβλίο του «Οι δρόμοι του παραδείσου», ότι σε διεθνικούς οργανισμούς ή ακόμη, για παράδειγμα, στον ΟΣΕ, τα μεγέθη της αυτονομίας είναι περιορισμένα.

Νομίζω ότι μέσα απ' όλη την εμπειρία της αριστεράς και του αναρχισμού, μέσα από την εμπειρία όλων των επαναστάσεων μέχρι σήμερα αναδεικνύεται ως βασικό ζήτημα ο συνδυασμός της επαναστατικότητας με την πραγματικότητα. Εδώ είναι που συνεχώς «σκοντάφτουμε». Αναφερόμαστε

περίοδο που, πέρα από συγκρούσεις περιορισμένης κλίμακας, δεν έχουμε κοινωνικές ανατροπές. Είναι δυνατόν να περιμένεις με την ελπίδα ότι θα χτιστεί το κίνημα που τη δεδομένη στιγμή «θα την κάνει»; Αυτό πια δεν λέει τίποτα. Δεν αναιρώ ότι είναι δυνατόν να υπάρξει μια συνολική πολιτική ανατροπή και την επιδιώκω αλλά δεν μπορούμε να στηρίξουμε τη ζωή μας —γιατί εντέλει πρόκειται και για τη ζωή μας— και την πολιτική μας αντίληψη σε μια μελλοντικά **πιθανή** κι **όχι βέβαιη** πολιτική ανατροπή. Κάνω λοιπόν μια συνολική αναθεώρηση στο μαρξισμό και τον αναρχισμό, σ' όλη την πολιτική παράδοση που ξεκινά τον 19ο αιώνα και θεωρεί ως πρωταρχική την πολιτική ανατροπή. Πράγμα που ο Μαρξ το εξέφρασε και με αυστηρά οικονομική λογική, θεωρώντας ότι η εργατική τάξη, ακριβώς επειδή είναι τάξη υποδεέστερη και δεν είναι δυνατόν να πετύχει τίποτα στην παρούσα κοινωνία, μια και όπως λέει η εργατική δύναμη κοινωνικοί και οικονομικοί αγώνες, σ' όλη την περίοδο μέχρι την επανάσταση, δεν είναι παρά επαναστατική γυμναστική. Ο Λένιν το εκφράζει πιο ολοκληρωμένα: το σχολειό της πολιτικής είναι ο συνδικαλισμός. Κάνουν δηλαδή γυμναστική οι μάζες μέχρι να έρθει η στιγμή της μεγάλης ανατροπής· από κει και πέρα αρχίζουν όλα. Αν κανείς δεχτεί αυτό το πράγμα, με δυο αιώνες, αν περιλάβουμε το κίνημα των χαρτιστών, επαναστατικού κινήματος στην πλάτη μας, τότε πράγματι είναι καταστροφή. Βγαίνει σωστή η άποψη που υποστηρίζει ότι τα πάντα ενσωματώνονται, ότι όλη η ιστορία των επαναστάσεων είναι μια ιστορία ενσωματώσεων, όλες οι επαναστάσεις αποτυγχάνουν —στις μέρες μας δεν υπάρχουν καθόλου για να τις δούμε να αποτυγχάνουν— και τελικά δεν υπάρχει καμιά διέξοδος· ή τινάζεις τα μυαλά σου στον αέρα, ή το ρίχνεις στην πρέζα, ή γίνεσαι ένοπλος. Είναι ο προβληματισμός ολόκληρης της εμπειρίας του '68. Έθε-

Τα δύο κύρια ρεύματα, ο κομμουνιστικός αναρχισμός —όχι τα άλλα αναρχικά ρεύματα, προυντονικά κ.λπ., που έχουν διαφορετική οπτική και δένονται, όπως άλλωστε και οι ουτοπικοί σοσιαλιστές, με το εναλλακτικό— και ο μαρξισμός, θεωρούν ότι η διαδικασία αλλαγής αρχίζει μετά από μία πολιτική ανατροπή. Ανεξάρτητα αν ο μαρξισμός την ονομάζει πολιτική ενώ ο κομμουνιστικός αναρχισμός κοινωνική, μετά απ' αυτήν την ανατροπή της πολιτικής εξουσίας μπορούν ν' αρχίσουν, ακαριαία σύμφωνα με τον αναρχισμό ή μετά από το στάδιο της δικτατορίας του προλεταριά-

«αριστερά» κι αν λες δεν είναι δυνατόν να προχωρήσεις σε οποιαδήποτε τομή. Αρχίζουμε δηλαδή να αναπτύσσουμε τον προβληματισμό που θα μας οδηγήσει σε μια άλλη λογική: τη λογική του εναλλακτικού κινήματος.

ΓΙΑ ΤΟ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟ

□ **Ποια είναι η τομή που κάνει το εναλλακτικό στο κίνημα, όπως αυτό έχει διαμορφωθεί μέχρι σήμερα;**

■ Εκ των πραγμάτων όταν μιλάμε για εναλλακτικό εννοούμε ένα σημαντικό κοινωνικό κίνημα που να κινείται σε πολλαπλά επίπεδα συνδυάζοντας και διαμορφώνοντας ένα **εναλλακτικό όραμα, μια εναλλακτική πρόταση** και ταυτόχρονα να νοεί την εναλλακτικότητα στο καθημερινό. Αρχίζοντας από τον τρόπο ζωής και φτάνοντας σε μορφές —έστω εμβρυακές ακόμη— οργάνωσης της παραγωγής. Δεν είναι δυνατόν, βέβαια, να υποστηρίξουμε ότι όλες οι μορφές παραγωγής μπορούν να είναι μικρού μεγέθους. Είναι φανερό, αναφέρεται σ' αυτό ο Γκορζ στο βιβλίο του «Οι δρόμοι του παραδείσου», ότι σε διεθνικούς οργανισμούς ή ακόμη, για παράδειγμα, στον ΟΣΕ, τα μεγέθη της αυτονομίας είναι περιορισμένα.

Νομίζω ότι μέσα απ' όλη την εμπειρία της αριστεράς και του αναρχισμού, μέσα από την εμπειρία όλων των επαναστάσεων μέχρι σήμερα αναδεικνύεται ως βασικό ζήτημα ο συνδυασμός της επαναστατικότητας με την πραγματικότητα. Εδώ είναι που συνεχώς «σκοντάφτουμε». Αναφερόμαστε στην επανάσταση με τους όρους που αναφέρονταν στις περισσότερες δυτικές χώρες το 19ο αιώνα ενώ ζούμε σε κοινωνίες που έχουν να δουν επαναστατική ανατροπή, αν εξαιρέσουμε την καθυστερημένη Ισπανία, εξήντα χρόνια και πλέον. Αναφερόμαστε λοιπόν σε μια **μυθολογική** επανάσταση, η οποία **κάποτε** θα γίνει και για την οποία εμείς προετοιμαζόμαστε. Πώς προετοιμαζόμαστε; Αν δούμε το αναρχικό κίνημα στην Ισπανία μέχρι το '36, διαπιστώνουμε μια διαρκή επανάσταση με αδιάκοπες απόπειρες ανατροπών, συγκρούσεις κ.λπ. Δεν υπήρχε ένα σχήμα του τύπου: κάθεσαι και προετοιμάζεσαι και κάποια ωραία πρωία μετά από τριάντα χρόνια, αφού έχεις γεράσει, βγαίνουν τα εγγόνια σου και κάνουν την επανάσταση. Αυτά, προφανώς, είναι τρίχες! Είτε πρέπει να αποφασίσεις ότι στις κοινωνίες μας, θέλοντας και μη, οι επαναστατικές διαδικασίες έχουν πάρει άλλη μορφή κι αυτό πρέπει να το αναγνωρίσουμε ή θα γίνεις μια τρομοκρατική ομάδα που θέλει την επανάσταση, την ένοπλη ανατροπή εδώ και τώρα κι επειδή η κοινωνία —ούτε καν σημαντικά κομμάτια της— δεν σε ακολουθεί αποφασίζεις να την κάνεις μόνος σου. Είναι οι... τελευταίοι μαρξιστές-λενινιστές. Πότε θα γίνει η επανάσταση; Όλα τα παραδείγματα επαναστατικών κινημάτων στην ιστορία αποτελούσαν μια συνεχή σειρά από απόπειρες, ανατροπές κι εξεγέρσεις. Σήμερα ζούμε, εδώ και 12-13 χρόνια, σε μια περίοδο που, πέρα από συγκρούσεις περιορισμένης κλίμακας, δεν έχουμε κοινωνικές ανατροπές. Είναι δυνατόν να περιμένεις με την ελπίδα ότι θα χτιστεί το κίνημα που τη δεδομένη στιγμή «θα την κάνει»; Αυτό πια δεν λέει τίποτα. Δεν αναιρώ ότι είναι δυνατόν να υπάρξει μια συνολική πολιτική ανατροπή και την επιδιώκω αλλά δεν μπορούμε να στηρίξουμε τη ζωή μας —γιατί εντέλει πρόκειται και για τη ζωή μας— και την πολιτική μας αντίληψη σε μια μελλοντικά **πιθανή** κι **όχι βέβαιη** πολιτική ανατροπή. Κάνω λοιπόν μια συνολική αναθεώρηση στο μαρξισμό και τον αναρχισμό, σ' όλη την πολιτική παράδοση που ξεκινά τον 19ο αιώνα και θεωρεί ως πρωταρχική την πολιτική ανατροπή. Πράγμα που ο Μαρξ το εξέφρασε και με αυστηρά οικονομική λογική, θεωρώντας ότι η εργατική τάξη, ακριβώς επειδή είναι τάξη υποδεέστερη και δεν είναι δυνατόν να πετύχει τίποτα στην παρούσα κοινωνία, μια και όπως λέει η εργατική δύναμη πουλιέται πάντα στην αξία της, δεν μπορεί παρά να εγκαινιάσει την επανάστασή της πολιτικά. Κι ο κομμουνιστικός αναρχισμός —όχι τα άλλα αναρχικά ρεύματα, προυντονικά κ.λπ., που έχουν διαφορετική οπτική και δένονται, όπως άλλωστε και οι ουτοπικοί σοσιαλιστές, με το εναλλακτικό— με άλλο τρόπο υποστηρίζει ανάλογες θέσεις. Έτσι, τα δύο κύρια ρεύματα, ο κομμουνιστικός αναρχισμός και ο μαρξισμός, θεωρούν ότι η διαδικασία αλλαγής αρχίζει μετά από μια πολιτική ανατροπή. Ανεξάρτητα αν ο μαρξισμός την ονομάζει **πολιτική** ενώ ο κομμουνιστικός αναρχισμός **κοινωνική**, μετά απ' αυτήν την ανατροπή της πολιτικής εξουσίας μπορούν ν' αρχίσουν, **ακαριαία** σύμφωνα με τον αναρχισμό **ή μέσα από το στάδιο της δικτατορίας του προλεταριάτου** σύμφωνα με το μαρξισμό, οποιεσδήποτε κοινωνικές μετατροπές. Ο Μαρξ φτάνει να πει ότι οι μισθολογικές αυξήσεις δεν σημαίνουν τίποτα διότι η εργατική δύναμη πουλιέται πάντα στην αξία της, με τον ένα ή άλλο τρόπο θα ξανάρθει στην αξία της κι επομένως ο συνδικαλισμός, οι κοινωνικοί και οικονομικοί αγώνες, σ' όλη την περίοδο μέχρι την επανάσταση, δεν είναι παρά επαναστατική γυμναστική. Ο Λένιν το εκφράζει πιο ολοκληρωμένα: το σχολειό της πολιτικής είναι ο συνδικαλισμός. Κάνουν δηλαδή γυμναστική οι μάζες μέχρι να έρθει η στιγμή της μεγάλης ανατροπής· από κει και πέρα αρχίζουν όλα. Αν κανείς δεχτεί αυτό το πράγμα, με δυο αιώνες, αν περιλάβουμε το κίνημα των χαρτιστών, επαναστατικού κινήματος στην πλάτη μας, τότε πράγματι είναι καταστροφή. Βγαίνει σωστή η άποψη που υποστηρίζει ότι τα πάντα ενσωματώνονται, ότι όλη η ιστορία των επαναστάσεων είναι μια ιστορία ενσωματώσεων, όλες οι επαναστάσεις αποτυγχάνουν —στις μέρες μας δεν υπάρχουν καθόλου για να τις δούμε και να αποτυγχάνουν— και τελικά δεν υπάρχει καμιά διέξοδος· ή τινάζεις τα μυαλά σου στον αέρα, ή το ρίχνεις στην πρέζα, ή γίνεσαι ένοπλος. Είναι ο προβληματισμός ολόκληρης της εμπειρίας του '68. Έθεσε καινούργια πράγματα αλλά οι πολιτικές του αντιλήψεις και η ιδεολογία του ήταν αυτές των παλιών κινημάτων. Το '68 ήταν μια **πολιτιστική επανάσταση** που αναζητούσε αγωνιωδώς την **πολιτική επανάσταση!**

Τα δύο κύρια ρεύματα, ο κομμουνιστικός αναρχισμός —όχι τα άλλα αναρχικά ρεύματα, προυντονικά κ.λπ., που έχουν διαφορετική οπτική και δένονται, όπως άλλωστε και οι ουτοπικοί σοσιαλιστές, με το εναλλακτικό— και ο μαρξισμός, θεωρούν ότι η διαδικασία αλλαγής αρχίζει μετά από μία πολιτική ανατροπή. Ανεξάρτητα αν ο μαρξισμός την ονομάζει πολιτική ενώ ο κομμουνιστικός αναρχισμός κοινωνική, μετά απ' αυτήν την ανατροπή της πολιτικής εξουσίας μπορούν ν' αρχίσουν, ακαριαία σύμφωνα με τον αναρχισμό ή μετά από το στάδιο της δικτατορίας του προλεταριάτου σύμφωνα με το μαρξισμό, οποιεσδήποτε κοινωνικές μετατροπές. (...) Αν κανείς δεχτεί αυτό το πράγμα (...) δεν υπάρχει καμία διέξοδος.

Στις δυτικές κοινωνίες απέναντι στο μαρξισμό-λενινισμό και τον αναρχισμό κυριαρχεί ο ρεφορμισμός: Η συντριπτική πλειοψηφία των μαζών είναι μαζί του. Έτσι, το δεύτερο αδιέξοδο στο οποίο οδηγούσε η λογική μας ήταν πως οι μάζες είναι ηλίθιες και δεν καταλαβαίνουν, είναι προβατοποιημένες, παρασυρμένες, ψηφίζουν Παπανδρέου κ.λπ. Άποψη ελιτίστικη που απεγνωσμένα αναζητούσε τη σούπερ πρωτοπορία, τους «καθαρούς» επαναστάτες και που τελικά οδηγούσε σε συρρίκνωση. Εκείνο για το οποίο καταγγέλαμε τους ρεφορμιστές, ότι δηλαδή θεωρούν τις μάζες πρόβατα, υπήρχε **βαθιά και «υπόγεια»** ριζωμένο και στη δική μας λογική. Έχω καταλήξει ότι χρειάζεται αναθεώρηση πολλών πραγμάτων... Η ιστορία από τον 19ο αιώνα δεν είναι μια ιστορία από ήττες, ενσωματώσεις και απάτες. Αντίθετα, με

τους αργούς ιστορικούς ρυθμούς των μεγάλων συνόλων και με τις δυσκολίες που επιβάλλει η ύπαρξη της παραγωγής, έχουν γίνει πραγματικές αλλαγές τόσο στις κοινωνίες όσο και στη ζωή των μαζών. Το γεγονός ότι δουλεύουν —εκείνοι που δουλεύουν βέβαια— 40 ώρες τη βδομάδα κι όχι 120 είναι σημαντικό, δεν είναι δυνατόν να το βαφτίζεις «ενσωμάτωση». Απ' αυτή τη σκοπιά, όλα αυτά τα κινήματα, όλοι αυτοί οι επαναστατικοί αγώνες έχουν πραγματικά κερδίσει γιατί έχουν αλλάξει τη ζωή των ανθρώπων χωρίς, βέβαια, να έχουν ολοκληρωθεί. Αλλά ποιο είναι το ολοκληρωμένο; Υπάρχει ολοκλήρωση; Υπάρχει κοινωνία των αγγέλων; Γιατί λίγο-πολύ κάτι τέτοιο φανταζόμασταν. Ο καθένας από τη σκοπιά του, είτε μέσα από τό φυσικό δίκαιο (ο άνθρωπος είναι φύσει καλός) είτε μέσα από τους κοινωνικούς όρους που θα τον κάνουνε καλό, οδηγηθήκαμε σε μια εικόνα της περιβόητης κομμουνιστικής κοινωνίας όπου η οποιαδήποτε αντίθεση θα εξέλειπε. Είναι δυνατόν; Πιστεύω πως δεν υπάρχει ούτε ολοκλήρωση ούτε τέρμα. Μεταξύ των δισεκατομμυρίων ανθρώπων θα συνεχίσουν να υπάρχουν αντιθέσεις, τα πράγματα δεν θα είναι όλα διαφανή ούτε μπορούν να είναι, επομένως ο άνθρωπος θα βρίσκεται διαρκώς μπροστά σε κάποιο επίπεδο αλλοτρίωσης που συνέχεια θα το αντιπαλεύει. Στην αντίληψη περί ολοκλήρωσης που είχαμε, εντοπίζεται κι ο ολοκληρωτισμός της θεωρίας μας. Η ολοκληρωτική αντίληψη της επανάστασης είναι αυτή που, σε μεγάλο βαθμό, παρήγαγε και το Στάλιν και τις σύγχρονες καρικατούρες του.

□ **Πρόκειται δηλαδή για τον ολοκληρωτισμό των ουτοπιών...**

■ Ακριβώς! Η ουτοπία έχει μέσα της το ολοκληρωτικό! Αυτό είναι και θετικό αλλά να το καταλαβαίνουμε ότι είναι ολοκληρωτισμός...

□ **Είναι περίεργο ότι αυτή η παράδοση δεν ξεκινά από ένα γελωτοποιό, το Στάλιν, αλλά από το πιο μεγάλο πνεύμα της δυτικής σκέψης, το Χέγκελ. Ούτε είναι τυχαίο ότι ο Μαρξ κι ο Μπακούνιν ήταν καλοί γνώστες της φιλοσοφίας του Χέγκελ. Είναι ένα πολύ μεγάλο θέμα... Άλλωστε την ιδέα του *τέλους*, της τελείωσης, την πρωτοσυναντάμε στην αρχαία ελληνική σκέψη...**

■ Όλη αυτή η παράδοση, ιδιαίτερα στην επαναστατική της εκδοχή, αντικαθιστά το θεό ή το κράτος απ' τον άνθρωπο. Ο Άνθρωπος ή η ιστορία γίνεται η νέα θεοποίηση. Φύση δεν υφίσταται κι εκεί οφείλεται η αδυναμία αυτών των ρευμάτων να κατανοήσουν το οικολογικό. Μ' αυτήν την οπτική βλέπουμε την εναλλακτικότητα και τις αλλαγές τις οποίες, ενώ είχαν και έχουν επαναστατικό χαρακτήρα, τις είχαμε εξορίσει στο κολαστήριο. Υπάρχει μια αναφορά από το Μαρξ που, σχηματικά, μας καλύπτει και σήμερα: Ο κομμουνισμός είναι το κίνημα που καταργεί την υπάρχουσα τάξη πραγμάτων. Πιστεύω πως σήμερα ζούμε μια μακρόχρονη επαναστατική περίοδο που έχει εγκαινιαστεί με τη γαλλική επανάσταση. Η μαρξιστική κουλτούρα μπορεί να τη μέμφεται σαν αντιδημοκρατική όμως αυτή η κατηγορία δεν στέ-

Συμπερασματικά, οι τομές που κάνει το εναλλακτικό είναι δύο. **Α) Μια επαναστατική διαδικασία δεν είναι υποχρεωτικά πολιτική.** Μια ιδέα που είχε κατανοήσει η Χέλερ όταν υποστήριζε ότι **οι αλλαγές στον τρόπο ζωής είναι οι βαθύτερες επαναστάσεις.** Κάτω απ' αυτό το πρίσμα, το '68 —όχι μόνο ο γαλλικός Μάης αλλά ως παγκόσμιο φαινόμενο— είναι η μεγαλύτερη επανάσταση της σύγχρονης εποχής. Χωρίς ανατροπή της πολιτικής εξουσίας στα 20 χρόνια που μας χωρίζουν απ' το '68, οι αλλαγές στον τρόπο ζωής και σκέψης των ανθρώπων και οι ανατροπές στη δομή του μισθού, στην κοινωνική ιεραρχία, στη σεξουαλικότητα ήταν τεράστιες. Άρα το εναλλακτικό κίνημα μπορεί να είναι και είναι επαναστατικό. Ζητά συγκεκριμένες αλλαγές σήμερα χωρίς όμως να είναι ρεφορμιστικό —όπως πολλοί του αποδίδουν— αφού αυτές τις αλλαγές στον τρόπο ζωής τις συνδέει με ένα όραμα αντιεξουσιαστικό και αντικρατικό αποδυναμώνοντας ταυτόχρονα τους εξουσιαστικούς θεσμούς· ούτε θυσιάζει την επαναστατική του παρέμβαση στο βωμό κάποιων ασήμαντων μεταρρυθμίσεων. **Β) Συνδέει τις συγκεκριμένες πρακτικές με όραμα συνολικότερης αλλαγής που στηρίζεται στην αποκέντρωση, στην αυτοδιαχείριση και στην αλλαγή του καταμερισμού της εργασίας.** Ιδιαίτερα η αλλαγή στον καταμερισμό της εργασίας αποτελεί σημαντικότατη τομή ακριβώς γιατί οι παλιές θεωρίες της πολιτικής επανάστασης δεν την έπαιρναν υπ' όψιν τους. Ο Μπακούνιν κι ο Λένιν ήταν συμμετρικοί επί του θέματος κι έχουν μια καταπληκτική συνάφεια. Το πιο «αναρχικό» κείμενο του Λένιν —όπως τον κατηγορούν— είναι το ΚΡΑΤΟΣ

κό, με τη μορφή που έχει πάρει στην Ευρώπη, αλλάζει το μοντέλο της κατανάλωσης και τις πολιτισμικές αξίες. Επανάσταση σήμερα πια, μετά το '68, δεν είναι απλά και μόνο αλλαγή στο ποσοτικό μοίρασμα, δηλαδή στη διανομή των υπαρχόντων, αλλά άλλου τύπου παραγωγή κι άλλου τύπου κοινωνία. Η Ελλάδα μόλις περνά το κατώφλι του καταναλωτικού καπιταλισμού —του σοσιαλκαπιταλισμού όπως τον ονομάζω— και γι' αυτό το στοιχείο της οραματικότητας, αυτό που παραδοσιακά ονομάζαμε πολιτικό στοιχείο, βαραίνει περισσότερο. Το πρόταγμα, όπως το ονομάζει ο Καστοριάδης, το όραμα, η εναλλακτική πρόταση στην Ελλάδα είναι αποφασιστικός όρος ανάπτυξης εναλλακτικών πρακτικών. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελούν οι καταλήψεις σπιτιών. Τα δύο κατειλημμένα σπίτια που υπάρχουν, ένα στη Θεσσαλονίκη κι ένα στην Αθήνα, ξεκινούν πολύ περισσότερο από πολιτικές πρωτοβουλίες για μια εναλλακτική πρόταση παρά είναι ένα κοινωνικό φαινόμενο εναλλακτικής πρακτικής όπως συμβαίνει στο εξωτερικό που συχνά δεν υπάρχει καν το πολιτικό εποικοδόμημα. Το ίδιο συνέβαινε και στο κίνημα των καταλήψεων του '81. Βλέπουμε λοιπόν ότι η εναλλακτική πρακτική, παρότι αγγίζει πολλούς ανθρώπους, δεν έχει γίνει ακόμη άμεση και πρώτη ανάγκη των ανθρώπων, ώστε να κάνουν κατάληψη για να στεγαστούν, να βρουν τρόπους για να παράγουν και να ζουν διαφορετικά.

Ένα άλλο σύνολο προβλημάτων αφορά στην ιδιαιτερότητα που παρουσιάζει η Ελλάδα ως ιστορικός χώρος. Σχετίζεται με τη Δυτική Ευρώπη, με τα Βαλκάνια, με την Ανατολική Ευρώπη, με την Τουρκία και με τον Τρίτο Κόσμο. Δυστυχώς

καρικατούρες του.

☐ **Πρόκειται δηλαδή για τον ολοκληρωτισμό των ουτοπιών...**

■ Ακριβώς! Η ουτοπία έχει μέσα της το ολοκληρωτικό! Αυτό είναι και θετικό αλλά να το καταλαβαίνουμε ότι είναι ολοκληρωτισμός...

☐ **Είναι περίεργο ότι αυτή η παράδοση δεν ξεκινά από ένα γελωτοποιό, το Στάλιν, αλλά από το πιο μεγάλο πνεύμα της δυτικής σκέψης, το Χέγκελ. Ούτε είναι τυχαίο ότι ο Μαρξ κι ο Μπακούνιν ήταν καλοί γνώστες της φιλοσοφίας του Χέγκελ. Είναι ένα πολύ μεγάλο θέμα... Άλλωστε την ιδέα του *τέλους*, της τελείωσης, την πρωτοσυναντάμε στην αρχαία ελληνική σκέψη...**

■ Όλη αυτή η παράδοση, ιδιαίτερα στην επαναστατική της εκδοχή, αντικαθιστά το θεό ή το κράτος απ' τον άνθρωπο. Ο Άνθρωπος ή η ιστορία γίνεται η νέα θεοποίηση. Φύση δεν υφίσταται κι εκεί οφείλεται η αδυναμία αυτών των ρευμάτων να κατανοήσουν το οικολογικό. Μ' αυτήν την οπτική βλέπουμε την εναλλακτικότητα και τις αλλαγές τις οποίες, ενώ είχαν και έχουν επαναστατικό χαρακτήρα, τις είχαμε εξορίσει στο κολαστήριο. Υπάρχει μια αναφορά από το Μαρξ που, σχηματικά, μας καλύπτει και σήμερα: Ο κομμουνισμός είναι το κίνημα που καταργεί την υπάρχουσα τάξη πραγμάτων. Πιστεύω πως σήμερα ζούμε μια μακρόχρονη επαναστατική περίοδο που έχει εγκαινιαστεί με τη γαλλική επανάσταση. Η μαρξιστική κουλτούρα μπορεί να τη μέμφεται σαν αστικοδημοκρατική όμως αυτή η κατηγορία δεν στέκει, όχι μόνο διότι πρωταγωνίστησαν σ' αυτήν οι πληβειακές μάζες σε συνεργασία με κατώτερα μικροαστικά στρώματα αλλά και επειδή γενικότερα η αστική τάξη ουδέποτε παραχώρησε τις περιβόητες αστικές ελευθερίες. Αυτές πάντα αποτελούσαν κατακτήσεις. Είναι χαρακτηριστική η περίπτωση της Αγγλίας όπου για την αναγνώριση της καθολικής ψηφοφορίας χρειάστηκε το κίνημα των χαρτιστών κι ένα ανεπτυγμένο εργατικό κίνημα. Από τη γαλλική επανάσταση λοιπόν και μετά αρχίζει μια περίοδος γεμάτη από πολιτικές, κοινωνικές και οικονομικές ανατροπές. Μέσα σ' αυτή τη διαδικασία κάποια στιγμή, που δεν μπορούμε ίσως να την ξέρουμε, θα υπάρξει μια ανατροπή των παλιών ταξικών καταπιέσεων και θα εμφανιστούν νέες που δεν θα έχουν την παλιά οικονομική ταξική αναφορά. Θα είναι περισσότερο αντιθέσεις εξουσιαστή και εξουσιαζόμενου. Μ' αυτήν την έννοια απορρίπτω όλες τις θεωρίες του τέλους και της κοινωνίας που έχει λύσει όλα τα προβλήματα. Δεν βλέπω διέξοδο από το δίπολο ρεφορμισμού-επανάστασης και, στο θεωρητικό επίπεδο, μαρξισμού-αναρχισμού παρά μόνο με την άρση των όρων της αντίθεσης. Ένα επαναστατικό κίνημα πρέπει, παίρνοντας όλη την παλιά εμπειρία, να ξαναδεί απ' την αρχή το παρελθόν και να βρει μια πρόταση διεξόδου από τη σημερινή πραγματικότητα.

Συμπερασματικά, οι τομές που κάνει το εναλλακτικό είναι δύο. **Α) Μια επαναστατική διαδικασία δεν είναι υποχρεωτικά πολιτική.** Μια ιδέα που είχε κατανοήσει η Χέλερ όταν υποστήριζε ότι **οι αλλαγές στον τρόπο ζωής είναι οι βαθύτερες επαναστάσεις.** Κάτω απ' αυτό το πρίσμα, το '68 —όχι μόνο ο γαλλικός Μάης αλλά ως παγκόσμιο φαινόμενο— είναι η μεγαλύτερη επανάσταση της σύγχρονης εποχής. Χωρίς ανατροπή της πολιτικής εξουσίας στα 20 χρόνια που μας χωρίζουν απ' το '68, οι αλλαγές στον τρόπο ζωής και σκέψης των ανθρώπων και οι ανατροπές στη δομή του μισθού, στην κοινωνική ιεραρχία, στη σεξουαλικότητα ήταν τεράστιες. Άρα το εναλλακτικό κίνημα μπορεί να είναι και είναι επαναστατικό. Ζητά συγκεκριμένες αλλαγές σήμερα χωρίς όμως να είναι ρεφορμιστικό —όπως πολλοί του αποδίδουν— αφού αυτές τις αλλαγές στον τρόπο ζωής τις συνδέει με ένα όραμα αντιεξουσιαστικό και αντικρατικό αποδυναμώνοντας ταυτόχρονα τους εξουσιαστικούς θεσμούς· ούτε θυσιάζει την επαναστατική του παρέμβαση στο βωμό κάποιων ασήμαντων μεταρρυθμίσεων. **Β) Συνδέει τις συγκεκριμένες πρακτικές με όραμα συνολικότερης αλλαγής που στηρίζεται στην αποκέντρωση, στην αυτοδιαχείριση και στην αλλαγή του καταμερισμού της εργασίας.** Ιδιαίτερα η αλλαγή στον καταμερισμό της εργασίας αποτελεί σημαντικότατη τομή ακριβώς γιατί οι παλιές θεωρίες της πολιτικής επανάστασης δεν την έπαιρναν υπ' όψιν τους. Ο Μπακούνιν κι ο Λένιν ήταν συμμετρικοί επί του θέματος κι έχουν μια καταπληκτική συνάφεια. Το πιο «αναρχικό» κείμενο του Λένιν —όπως τον κατηγορούν— είναι το ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ. Με μια θεωρία που φαίνεται πολύ προχωρημένη υποστηρίζει ότι όλοι οι άνθρωποι θα κυβερνούν τα πάντα. Μα είναι δυνατόν η μαγείρισσα να κυβερνά το κράτος; Αν δεν αλλάξουν οι κοινωνικοί όροι του καταμερισμού της εργασίας κι ο εργάτης της αλυσίδας εξακολουθήσει την καθημερινότητά του να δουλεύει 8 ώρες την ημέρα, είναι δυνατόν να διοικεί; Αν οι λαϊκές τάξεις δεν κατακτήσουν τη γνώση είναι δυνατόν να διοικούν οτιδήποτε; Και μάλιστα στις κοινωνίες μας που γίνονται —αντίθετα απ' ότι υποστήριζε ο Λένιν— ολοένα και πιο περίπλοκες; Από τη σκοπιά της απόρριψης της πολιτικής ουτοπίας και μέσα από μια διαρκή, δηλαδή καθημερινή, επανάσταση, όπου υπάρχει η δυνατότητα να αλλάζουν πράγματα από την προσωπική σχέση ως τη σχέση με την πολιτική, νοώ το εναλλακτικό κίνημα.

☐ **Τι δυνατότητες υπάρχουν για να δημιουργηθεί εναλλακτικό κίνημα σήμερα στην Ελλάδα; Ποιες ανάγκες και επιθυμίες μπορεί να καλύψει και ποια είναι τα ζητήματα-κλειδιά που νομίζεις ότι θα απασχολήσουν ή πρέπει να απασχολήσουν αυτό το κίνημα;**

■ Στην Ελλάδα υπάρχουν προφανώς ιδιαιτερότητες που σχετίζονται με την κοινωνική καθυστέρηση. Το εναλλακτικό, με τη μορφή που έχει πάρει στην Ευρώπη, αλλάζει το μοντέλο της κατανάλωσης και τις πολιτισμικές αξίες. Επανάσταση σήμερα πια, μετά το '68, δεν είναι απλά και μόνο αλλαγή στο ποσοτικό μοίρασμα, δηλαδή στη διανομή των υπαρχόντων, αλλά άλλου τύπου παραγωγή κι άλλου τύπου κοινωνία. Η Ελλάδα μόλις περνά το κατώφλι του καταναλωτικού καπιταλισμού —του σοσιαλκαπιταλισμού όπως τον ονομάζω— και γι' αυτό το στοιχείο της οραματικότητας, αυτό που παραδοσιακά ονομάζαμε πολιτικό στοιχείο, βαραίνει περισσότερο. Το πρόταγμα, όπως το ονομάζει ο Καστοριάδης, το όραμα, η εναλλακτική πρόταση στην Ελλάδα είναι αποφασιστικός όρος ανάπτυξης εναλλακτικών πρακτικών. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελούν οι καταλήψεις σπιτιών. Τα δύο κατειλημμένα σπίτια που υπάρχουν, ένα στη Θεσσαλονίκη κι ένα στην Αθήνα, ξεκινούν πολύ περισσότερο από πολιτικές πρωτοβουλίες για μια εναλλακτική πρόταση παρά είναι ένα κοινωνικό φαινόμενο εναλλακτικής πρακτικής όπως συμβαίνει στο εξωτερικό που συχνά δεν υπάρχει καν το πολιτικό εποικοδόμημα. Το ίδιο συνέβαινε και στο κίνημα των καταλήψεων του '81. Βλέπουμε λοιπόν ότι η εναλλακτική πρακτική, παρότι αγγίζει πολλούς ανθρώπους, δεν έχει γίνει ακόμη άμεση και πρώτη ανάγκη των ανθρώπων, ώστε να κάνουν κατάληψη για να στεγαστούν, να βρουν τρόπους για να παράγουν και να ζουν διαφορετικά.

Ένα άλλο σύνολο προβλημάτων αφορά στην ιδιαιτερότητα που παρουσιάζει η Ελλάδα ως ιστορικός χώρος. Σχετίζεται με τη Δυτική Ευρώπη, με τα Βαλκάνια, με την Ανατολική Ευρώπη, με την Τουρκία και με τον Τρίτο Κόσμο. Δυστυχώς ή ευτυχώς δεν μπορείς να μιλήσεις για την Ελλάδα δίχως να μιλήσεις και για μια κατηγορία προβλημάτων παγκόσμιας κλίμακας και εν πολλοίς ξένη ως προς την προβληματική των εναλλακτικών κινημάτων της Ευρώπης. Έχουμε εντονότατη γεωπολιτική ιδιαιτερότητα η οποία προσδίδει στην Ελλάδα, από την αρχαιότητα κιόλας, ιστορική ιδιαιτερότητα. Αν η Ιταλία ήταν το κοινωνικό εργαστήριο της δεκαετίας του '70 η Ελλάδα είναι το πολιτικό παρατηρητήριο. Δηλαδή, δεν έχει εσωτερικά το απαραίτητο κοινωνικό βάθος για να ολοκληρώνει διεργασίες αλλά είναι υποχρεωμένη να κοιτάζει συνεχώς προς όλες τις κατευθύνσεις. Εδώ εντοπίζεται κι ένα απ' τα προβλήματα των ελληνικών κινημάτων: μετακινούνται από τον τριτοκοσμισμό της δικτατορίας και των πρώτων μεταδικτατορικών χρόνων σε μια πλήρως ευρωποκεντρική λογική η οποία δεν παίρνει υπ' όψιν της τις ελληνικές ιδιαιτερότητες. Μία απ' αυτές, για να ξαναγυρίσουμε στο θέμα μας, είναι ότι στην Ελλάδα δεν είναι δυνατόν να υπάρξει εναλλακτικό κίνημα που δεν θα επεξεργαστεί μία **άλλη** πρόταση και για το εργατικό κίνημα. Ενώ, για παράδειγμα, στη Γερμανία μπόρεσαν να ξεκινήσουν έξω απ' αυτό, επειδή ήταν ανεπτυγμένα άλλα κοινωνικά στρώματα, υπήρχαν άλλα προβλήματα, και ήταν δυνατόν να αποκτήσει το κίνημά τους την απαραίτητη πυκνότητα χωρίς ν' αναφερ-

θούν στο εργατικό κίνημα. Σήμερα αρχίζουν να ασχολούνται μ' αυτό αφού έχουν ήδη διαμορφώσει έναν πόλο ισχυρό σ' άλλους τομείς. Στην Ελλάδα κανένας χώρος δεν έχει την ισχύ να συγκροτήσει από μόνος του εναλλακτικό κίνημα. Κανένας κοινωνικός χώρος (νεολαιίστικος, γυναικείος, εργατικός, αντιπυρηνικός) δεν είναι ανεπτυγμένος· έτσι, η συνένωση δεν μπορεί παρά να γίνει γύρω από το οραματικό στοιχείο. Είμαστε υποχρεωμένοι να αναπτύξουμε αξιόλογο θεωρητικό επίπεδο και ευρύτερο προβληματισμό ώστε να ανταποκριθούμε με επιτυχία στη μεγάλη ανάγκη **σύνθεσης** των επί μέρους κινημάτων.

□ **Εντελώς πρακτικά, πώς θα μπορούσε ν' αρχίσει να δημιουργείται ένα εναλλακτικό δίκτυο;**

■ Στο βιβλιοπωλείο και στις εκδόσεις προσπαθούμε να δώσουμε έναν τέτοιο χαρακτήρα. Όταν ξεκινάγαμε, τα παιδιά της Θεσσαλονίκης σκέφτηκαν να κάνουμε ανακύκλωση χαρτιού. Εμείς είμαστε της άποψης ότι για να μπορέσει να σταθεί κάτι έχει ακόμα την ανάγκη του πολιτικού. Πρέπει να ξεκινάμε από εναλλακτικές δραστηριότητες που είναι δεμένες με το πολιτικό όπως τα στέκια στις γειτονιές, τα έντυπα που εκδίδονται με εναλλακτικό τρόπο στηριγμένα σε μη ιεραρχικές σχέσεις και σιγά σιγά να περνάμε σε εφικτές μορφές δικτύων διαβίωσης και ελεύθερου χρόνου. Κατ' αυτόν τον τρόπο προχωρήσαμε στην απόπειρα για κάμπινγκ την οποία το καλοκαίρι θα επαναλάβουμε πιο οργανωμένα, βρίσκοντας ένα μόνιμο χώρο. Επιμένω στο θέμα των στεκιών γιατί αφενός δίνουν εναλλακτική μορφή στην πολιτική δραστηριότητα κι αφετέρου ξεπερνούν το αίσχος των μπαρ. Τόσοι άνθρωποι από το χώρο έχουν ανοίξει μπαρ, κι είναι χαρακτηριστικό της ιδεολογίας που επικρατεί ότι δεν υπήρξε ούτε μία περίπτωση που η συνεργασία και η συλλογικότητα να αντικαταστήσει τη μισθωτή εργασία. Οι ιδιοκτήτες τους βέβαια είναι... ενάντια στη μισθωτή σκλαβιά! Ενδιαφέρουσα εναλλακτική μορφή διαβίωσης είναι φυσικά τα κοινόβια που μελλοντικά (γιατί οι έλληνες δεν έχουμε συνηθίσει τέτοια πράγματα) μπορούν με σοβαρή προσπάθεια να αναπτυχθούν. Μετά απ' όλα αυτά μπορούμε να περάσουμε στο πιο δύσκολο, δηλαδή, στο επίπεδο εναλλακτικών μορφών παραγωγής. Επειδή υπάρχει η πίεση της αγοράς που είναι ισχυρή χρειάζεται πρώτα ένα εναλλακτικό δίκτυο το οποίο θα μπορέσει να στηρίξει μορφές εναλλακτικής παραγωγής.

□ **Με τους κινδύνους αφομοίωσης του εναλλακτικού κινήματος τι γίνεται;**

■ Οι κίνδυνοι ενσωμάτωσης προφανώς υπάρχουν. Σε κάθε βήμα υπάρχει ρίσκο. Κάνουμε ένα βήμα κι αυτό το βήμα έχει τα ρίσκα του και το ξέρουμε. Άλλα πράγματα θα ενσωματωθούν, άλλα όχι, καινούργια θα γεννηθούν... Υπάρχει βέβαια κάτι που μας κατοχυρώνει: Η συμμετοχή στους κοινωνικούς αγώνες και οι σχέσεις μέσα στις ομάδες. **Το εναλλακτικό δεν επαναπροσδιορίζει μόνο το πώς ζεις αλλά και το πώς παλεύεις.** Η περίπτωση της Γερμανίας είναι χαρακτηριστική. Υπάρχει ένα κόμμα, οι Πράσινοι, που κινείται σ' ένα επίπεδο: απαντά στο πολιτικό, σωστά ή λάθος δεν έχει σημασία. Αυτό που βαραίνει είναι ότι τα άλλα επίπεδα

RAF (Φλεβάρης 1985) που διατυπώνει ρητά την άποψη ότι (οι ένοπλοι) «... συνεχίζουν έναν άλλο αγώνα που δεν είναι δικός μας, δεν είναι ο αγώνας της Μάινχοφ και του Κούρτσιο» και θέτει το ερώτημα «Ποιανού είναι άραγε;», έχουν μεσολαβήσει 8 χρόνια. Τι είναι αυτό που έχει αλλάξει;

■ Το ένοπλο είναι ένα μεγάλο θέμα πάνω στο οποίο, ειδικότερα από μας, υπάρχει μια προϊστορία συζητήσεων και παρέμβασης από πολύ νωρίς. Δηλαδή από το πρώτο κείμενο «Γεια στα χέρια τους!» μέχρι σήμερα έχουν υπάρξει μια σειρά από τοποθετήσεις και σωστά εντοπίζετε ότι υπάρχει στις θέσεις μας μια εξέλιξη. Όταν είχαν σκοτώσει το Μάλλιο, η τοποθέτησή μας αφορούσε πολύ περισσότερο το γεγονός ότι οι βασανιστές αντί να τιμωρηθούν είχαν αφεθεί ελεύθεροι και, μέσα στο γενικό αυθορμητισμό της περιόδου, υιοθετήσαμε την άποψη ότι «καλά τους κάνανε». Αυτή η τοποθέτηση δεν αναφερόταν κύρια σ' αυτήν καθεαυτήν την τρομοκρατία και γι' αυτό η προκήρυξη «Γεια στα χέρια τους!» κατέληγε: «Γιατί το πρόβλημα δεν είναι αν εν γένει είναι σωστή σα συνολική πολιτική αντίληψη η «τρομοκρατία» ή οι απομονωμένες ενέργειες, που εν γένει δεν είναι, το ζήτημα είναι πώς είδε ο λαός σ' αυτή την ενέργεια μια απάντηση στην ατιμωρησία των φασιστών, γι' αυτό και την επικροτεί. Γι' αυτό και δεν λειτούργησε σαν απομονωμένη αλλά εντελώς αντίθετα». Δηλαδή ήταν μια θέση που, από τη μια, επικροτούσε και από την άλλη, προειδοποιούσε ότι το ένοπλο σαν αντίληψη εμπεριέχει τον κίνδυνο της εξέλιξής του σε κάτι άλλο. Ας μην ξεχνάμε ότι ήδη, από το εξωτερικό, είχαμε μια προϊστορία ενασχόλησης μ' αυτό το ζήτημα γιατί προερχόμασταν από ένα ρεύμα που, επειδή έβαζε έντονα το στοιχείο της βίαιης αντιπαράθεσης και αναφερόταν με ενθουσιασμό στα αντάρτικα του Τρίτου Κόσμου, είχε «βγάλει» πολύ τρομοκρατία. Για παράδειγμα, η πρώτη ονομασία των Ερυθρών Ταξιαρχιών, το 1970, ήταν Προλεταριακή Αριστερά. Αυτό το ρεύμα —στο εξωτερικό είναι σαφές— κάποια στιγμή διασπάστηκε στα δύο. Ένα κομμάτι στράφηκε προς το ένοπλο και, σε μεγάλο βαθμό, συγκρότησε το ένοπλο κι ένα άλλο, προερχόμενο κυρίως από τους μαοϊκούς, στράφηκε προς το εναλλακτικό. Ήδη από την εποχή της δικτατορίας, αν και συμφωνούσαμε με συγκεκριμένες ένοπλες ενέργειες, δεν συμφωνούσαμε με τη λογική που έθετε το ένοπλο σαν κύρια ή και μοναδική πρακτική. Επομένως στην αρχή η τοποθέτησή μας για το ένοπλο στην Ελλάδα αλλά και στο εξωτερικό είναι η εξής: Πρόκειται για ένα κομμάτι που ξεπηδά μέσα από το κίνημα του '68 και, γενικότερα, το κίνημα αμφισβήτησης εκείνης της περιόδου. Άρα είμαστε αρκετά κοντά του και συνεπώς υπάρχει μια διαδικασία συζήτησης ώστε να πειστούν ή όχι πάνω στην ορθότητα της λογικής μας. Η άποψη που είχαμε τότε ήταν η προώθηση της μαζικής βίας απέναντι στη βία που είναι απομονωμένη και οδηγεί σε μιλιταριστική λογική. Για παράδειγμα, οι μαοϊκοί πρωτοστατούσαν σε πολλές τέτοιες ενέργειες μαζικής βίας στις οποίες χρησιμοποιούσαν κοκτέηλ μολότοφ κι εμείς —επειδή τότε μέναμε στη Γαλλία—

πάλης μηχανισμών κι απομονώνονται. Καθοριστική σημασία είχε επίσης η εμπειρία και η εξέλιξη στο αντίστοιχο ρεύμα στο εξωτερικό. Ο Κον Μπεντίτ περιγράφει στα κείμενά του* πώς το κίνημα στη Γερμανία για ένα διάστημα υπήρξε ο μαζικός χώρος υποστήριξης των «συντρόφων που κάνουν λάθος». Ναι μεν κάνουν λάθος, αλλά παραμένουν σύντροφοι. Ανάλογη ήταν η στάση μας μετά τη δολοφονία του Κασίμη. Εντείνουμε την προσπάθεια να πείσουμε ότι ο δρόμος του ένοπλου οδηγεί αναπόφευκτα στην απομόνωση κι από κει στο μιλιταρισμό και τελικά σε μια σύγκρουση χωρίς διέξοδο. Την ίδια περίοδο αρχίζουμε να θέτουμε το πρόσθετο στοιχείο ότι το ένοπλο δεν κάνει μόνο ζημιά σ' εκείνους που το υιοθετούν αλλά και στο υπόλοιπο κίνημα αφού το σπρώχνει σε δρόμους αδιέξοδους. Και, το πιο σημαντικό, κάνει ζημιά σε όλη την κοινωνία γιατί ενισχύει τους κρατικούς μηχανισμούς, σε βαθμό που η κοινωνία να μην μπορεί να απαντήσει.

Τα επόμενα χρόνια, η ιταλική εμπειρία, που νομίζω ότι αποτελεί για μας την τομή, δίνει το έναυσμα για να κάνουμε ένα βήμα πιο πέρα. Πώς λειτούργησε μέσα στην ιταλική εμπειρία το ένοπλο; Μπόρεσε, μαζί βέβαια με μια σειρά άλλους παράγοντες κοινωνικούς και πολιτικούς, στην κυριολεξία να **καταστρέψει** το κίνημα και να μετατρέψει την πιο δημοκρατική χώρα της Ευρώπης σ' αυτό που είναι σήμερα η Ιταλία. Σε μια χώρα όπου υπήρχε το σημαντικότερο μετά το '68 κίνημα και το μόνο στην Ευρώπη που έχει διάρκεια κι επιβιώνει μέχρι το '80, το ένοπλο —που σημειωτέον στην Ιταλία είχε και μαζικά στοιχεία, ήταν χιλιάδες τα μέλη των ένοπλων οργανώσεων και δεκάδες χιλιάδες οι ενεργοί υποστηρικτές του— μπόρεσε να επιταχύνει τη συντριβή μιας σειράς κατακτήσεων που αποτυπώνονταν ακόμη και σε θεσμικό επίπεδο. Δηλαδή μια σειρά από κατακτήσεις, αγώνες και προοπτικές χάθηκαν δίχως ουσιαστικά να δοθεί μάχη ακριβώς γιατί κάποια στιγμή μεσολάβησε το ένοπλο. Έτσι, η ιταλική εμπειρία μας οδηγεί σε οξύτερη αντιπαράθεση με το δρόμο του ένοπλου. Αυτό χάνει ολοένα τις επαφές του με το μαζικό κίνημα, αναγκάζεται να «κλείνεται» όλο και περισσότερο και μετατρέπεται σε διεθνή μηχανισμό.

□ **Στο βιβλίο σου «Ένοπλη πάλη και εναλλακτικό κίνημα» διατυπώνεις την ενδιαφέρουσα θέση: «Η ίδια η επιλογή του δρόμου της ένοπλης πάλης στη Δύση σήμερα είναι μακροπρόθεσμα και επιλογή μοντέλου κοινωνίας!» και καταλήγεις: «Δεν είναι τυχαίο νομίζουμε ότι η Άμεση Δράση στη Γαλλία, η RAF στη Γερμανία και τα υπολείμματα των Ταξιαρχιών στην Ιταλία πλησίασαν σε φιλοσοβιετικές θέσεις — η Άμεση Δράση εντελώς ανοικτά. Ξέρουμε πολύ καλά πως οι μορφές πάλης στη μακροπρόθεσμη διάρκεια καθορίζουν τον ίδιο το στόχο και το περιεχόμενο του κινήματος».**

Πώς εμφανίζεται αυτός ο φιλοσοβιετισμός και πώς οι ένοπλες οργανώσεις οδηγούνται σ' αυτόν; Υπάρχει μια εσωτερική λογική που σπρώχνει τις ένοπλες ομάδες προς τις κρατικές υπηρεσίες;

■ Η εμπειρία της RAF και του Κλάιν υπήρξε αποκαλυπτική.

γιατί αφενός δίνουν εναλλακτική μορφή στην πολιτική δραστηριότητα κι αφετέρου ξεπερνούν το αίσχος των μπαρ. Τόσοι άνθρωποι από το χώρο έχουν ανοίξει μπαρ, κι είναι χαρακτηριστικό της ιδεολογίας που επικρατεί ότι δεν υπήρξε ούτε μία περίπτωση που η συνεργασία και η συλλογικότητα να αντικαταστήσει τη μισθωτή εργασία. Οι ιδιοκτήτες τους βέβαια είναι... ενάντια στη μισθωτή σκλαβιά! Ενδιαφέρουσα εναλλακτική μορφή διαβίωσης είναι φυσικά τα κοινόβια που μελλοντικά (γιατί οι έλληνες δεν έχουμε συνηθίσει τέτοια πράγματα) μπορούν με σοβαρή προσπάθεια να αναπτυχθούν. Μετά απ' όλα αυτά μπορούμε να περάσουμε στο πιο δύσκολο, δηλαδή, στο επίπεδο εναλλακτικών μορφών παραγωγής. Επειδή υπάρχει η πίεση της αγοράς που είναι ισχυρή χρειάζεται πρώτα ένα εναλλακτικό δίκτυο το οποίο θα μπορέσει να στηρίξει μορφές εναλλακτικής παραγωγής.

□ **Με τους κινδύνους αφομοίωσης του εναλλακτικού κινήματος τι γίνεται;**

■ Οι κίνδυνοι ενσωμάτωσης προφανώς υπάρχουν. Σε κάθε βήμα υπάρχει ρίσκο. Κάνουμε ένα βήμα κι αυτό το βήμα έχει τα ρίσκα του και το ξέρουμε. Άλλα πράγματα θα ενσωματωθούν, άλλα όχι, καινούργια θα γεννηθούν... Υπάρχει βέβαια κάτι που μας κατοχυρώνει: Η συμμετοχή στους κοινωνικούς αγώνες και οι σχέσεις μέσα στις ομάδες. **Το εναλλακτικό δεν επαναπροσδιορίζει μόνο το πώς ζεις αλλά και το πώς παλεύεις.** Η περίπτωση της Γερμανίας είναι χαρακτηριστική. Υπάρχει ένα κόμμα, οι Πράσινοι, που κινείται σ' ένα επίπεδο: απαντά στο πολιτικό, σωστά ή λάθος δεν έχει σημασία. Αυτό που βαραίνει είναι ότι τα άλλα επίπεδα δεν ενσωματώνονται στο πολιτικό και κατά συνέπεια δεν ευνουχίζονται. Το γυναικείο κίνημα, για παράδειγμα, διατηρεί την αυτονομία του· δεν έγινε το γυναικείο τμήμα των Πράσινων. Για πρώτη φορά ένα κόμμα, μία πολιτική μορφή δεν αποικιοποιεί τα πάντα...

ΓΙΑ ΤΟ ΕΝΟΠΛΟ

□ **Να περάσουμε σ' ένα φλέγον ζήτημα: στο ένοπλο. Τόσο η Ο.Π.Α. όσο και η ΡΗΞΗ έχουν δημοσιεύσει, σχετικά μ' αυτό, μια σειρά από κείμενα, τα οποία έχουν επανεκδοθεί από τις εκδόσεις ΚΟΜΜΟΥΝΑ* και μαζί με κείμενα που αφορούν την ιταλική και τη γερμανική περιπέτεια συνιστούν μια ολόκληρη βιβλιογραφία. Μια βιβλιογραφία που, μάλιστα, δεν αντιμετωπίζει το θέμα από την ίδια τοποθέτηση. Απ' την προκήρυξη της Ο.Π.Α. «Γεια στα χέρια τους!» που κυκλοφορεί μετά το σκότωμα του Μάλλιου το 1976, από την «17 Νοέμβρη», ως το κείμενο της Ρήξης με αφορμή την απεργία πείνας των μελών της**

* Βλ. Ο.Π.Α. — Ρήξη: *Ένοπλη πάλη και τρομοκρατία*, Εκδόσεις Κομμούνα, 1985.

ένοπλο σαν αντίληψη εμπεριέχει τον κίνδυνο της εξέλιξής του σε κάτι άλλο. Ας μην ξεχνάμε ότι ήδη, από το εξωτερικό, είχαμε μια προϊστορία ενασχόλησης μ' αυτό το ζήτημα γιατί προερχόμασταν από ένα ρεύμα που, επειδή έβαζε έντονα το στοιχείο της βίαιης αντιπαράθεσης και αναφερόταν με ενθουσιασμό στα αντάρτικα του Τρίτου Κόσμου, είχε «βγάλει» πολύ τρομοκρατία. Για παράδειγμα, η πρώτη ονομασία των Ερυθρών Ταξιαρχιών, το 1970, ήταν Προλεταριακή Αριστερά. Αυτό το ρεύμα —στο εξωτερικό είναι σαφές— κάποια στιγμή διασπάστηκε στα δύο. Ένα κομμάτι στράφηκε προς το ένοπλο και, σε μεγάλο βαθμό, συγκρότησε το ένοπλο κι ένα άλλο, προερχόμενο κυρίως από τους μαοϊκούς, στράφηκε προς το εναλλακτικό. Ήδη από την εποχή της δικτατορίας, αν και συμφωνούσαμε με συγκεκριμένες ένοπλες ενέργειες, δεν συμφωνούσαμε με τη λογική που έθετε το ένοπλο σαν κύρια ή και μοναδική πρακτική. Επομένως στην αρχή η τοποθέτησή μας για το ένοπλο στην Ελλάδα αλλά και στο εξωτερικό είναι η εξής: Πρόκειται για ένα κομμάτι που ξεπηδά μέσα από το κίνημα του '68 και, γενικότερα, το κίνημα αμφισβήτησης εκείνης της περιόδου. Άρα είμαστε αρκετά κοντά του και συνεπώς υπάρχει μια διαδικασία συζήτησης ώστε να πειστούν ή όχι πάνω στην ορθότητα της λογικής μας. Η άποψη που είχαμε τότε ήταν η προώθηση της μαζικής βίας απέναντι στη βία που είναι απομονωμένη και οδηγεί σε μιλιταριστική λογική. Για παράδειγμα, οι μαοϊκοί πρωτοστατούσαν σε πολλές τέτοιες ενέργειες μαζικής βίας στις οποίες χρησιμοποιούσαν κοκτέηλ μολότοφ κι εμείς —επειδή τότε μέναμε στη Γαλλία— συμμετείχαμε σε τέτοιου είδους ενέργειες που, βέβαια, τόσο ως προς τη λογική τους όσο και ως προς τα μέσα βρίσκονταν στον αντίποδα της λογικής που χαρακτηρίζει αργότερα τις ένοπλες ομάδες. Έχει ενδιαφέρον να δούμε πώς το ένοπλο που βγαίνει από ένα μαζικό κίνημα, διαχωρίζεται στη συνέχεια απ' αυτό κι ακολουθεί τα δικά του μονοπάτια. Απ' αυτή την άποψη πολύ χαρακτηριστική είναι η εξέλιξη στην Ιταλία της LOTTA CONTINUA — ομάδα με την οποία είμασταν ιδεολογικά αρκετά συγγενείς. Η ομάδα περιφρούρησής της θα εξελιχθεί αργότερα στην «Πρώτη Γραμμή». Βλέπουμε, δηλαδή, πώς μια βία που το '68 ήταν ενταγμένη σε μια λογική κινήματος και ένοπλης επανάστασης με μαζικούς όρους, από μια δοσμένη στιγμή κι έπειτα παύει να συμβαδίζει με το μαζικό κίνημα, παύει δηλαδή να πιστεύει στη μαζική κατάληψη της εξουσίας κι ακολουθεί πορεία αυτονόμησης.

Καθώς λοιπόν περνά ο καιρός κι οι ένοπλες οργανώσεις απομακρύνονται όλο και περισσότερο από μαζικές πρακτικές, η θέση μας απέναντί τους διαφοροποιείται. Σ' αυτή τη διαφοροποίηση αποφασιστικό ρόλο έπαιξε η τύχη των Τουπαμάρος και του αντάρτικου της Αργεντινής. Τα δύο ισχυρότερα αντάρτικα πόλης της Λατινικής Αμερικής συντρίβονται επειδή ακριβώς κάποια στιγμή οδηγούνται σε μια λογική κεια κι επιβιώνει μέχρι το '80, το ένοπλο —που σημειωτέον στην Ιταλία είχε και μαζικά στοιχεία, ήταν χιλιάδες τα μέλη των ένοπλων οργανώσεων και δεκάδες χιλιάδες οι ενεργοί υποστηρικτές του— μπόρεσε να επιταχύνει τη συντριβή μιας σειράς κατακτήσεων που αποτυπώνονταν ακόμη και σε θεσμικό επίπεδο. Δηλαδή μια σειρά από κατακτήσεις, αγώνες και προοπτικές χάθηκαν δίχως ουσιαστικά να δοθεί μάχη ακριβώς γιατί κάποια στιγμή μεσολάβησε το ένοπλο. Έτσι, η ιταλική εμπειρία μας οδηγεί σε οξύτερη αντιπαράθεση με το δρόμο του ένοπλου. Αυτό χάνει ολοένα τις επαφές του με το μαζικό κίνημα, αναγκάζεται να «κλείνεται» όλο και περισσότερο και μετατρέπεται σε διεθνή μηχανισμό.

□ **Στο βιβλίο σου «Ένοπλη πάλη και εναλλακτικό κίνημα» διατυπώνεις την ενδιαφέρουσα θέση: «Η ίδια η επιλογή του δρόμου της ένοπλης πάλης στη Δύση σήμερα είναι μακροπρόθεσμα και επιλογή μοντέλου κοινωνίας!» και καταλήγεις: «Δεν είναι τυχαίο νομίζουμε ότι η Άμεση Δράση στη Γαλλία, η RAF στη Γερμανία και τα υπολείμματα των Ταξιαρχιών στην Ιταλία πλησίασαν σε φιλοσοβιετικές θέσεις — η Άμεση Δράση εντελώς ανοικτά. Ξέρουμε πολύ καλά πως οι μορφές πάλης στη μακροπρόθεσμη διάρκεια καθορίζουν τον ίδιο το στόχο και το περιεχόμενο του κινήματος».**

Πώς εμφανίζεται αυτός ο φιλοσοβιετισμός και πώς οι ένοπλες οργανώσεις οδηγούνται σ' αυτόν; Υπάρχει μια εσωτερική λογική που σπρώχνει τις ένοπλες ομάδες προς τις κρατικές υπηρεσίες;

■ Η εμπειρία της RAF και του Κλάιν υπήρξε αποκαλυπτική. Στο βιβλίο του ο Κλάιν περιγράφει πώς τα υπολείμματα των ένοπλων οργανώσεων στην Ευρώπη συνδέονται πλέον —ακριβώς για να μπορέσουν να επιβιώσουν— με τις κρατικές υπηρεσίες των Αραβικών χωρών (του Ιράκ τότε, αργότερα της Συρίας, της Λιβύης κ.ο.κ.). Και οι κρατικές υπηρεσίες των Αραβικών χωρών προφανώς ήταν συνδεδεμένες με τις υπηρεσίες πάρα πολλών άλλων χωρών (!) Μέσα απ' αυτά τα κανάλια είναι επίσης πιθανό να υπάρχει προσπάθεια διείσδυσης των σοβιετικών ή και άλλων μυστικών υπηρεσιών — πράγμα που είχε συμβεί και με τις Ερυθρές Ταξιαρχίες. **Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα του Σκρίτσιολο, ο οποίος ήταν μέλος των Ταξιαρχιών και ταυτόχρονα πράκτορας των Βουλγάρων. Ή, στην Ελλάδα, η προσπάθεια διείσδυσης του Κρυστάλλη που, παράλληλα με τη CIA ή την ΚΥΠ — δεν ξέρω, οπωσδήποτε ήταν και πράκτορας της** KGB. Και άλλα τέτοια παραδείγματα, που έχουν υπάρξει, ενίσχυαν την άποψη ότι πρόκειται πια για μάχη μηχανισμών, αρκετά ενοποιημένων μάλιστα σε ευρωπαϊκό επίπεδο, που τοποθετείται εντελώς έξω από το κίνημα.

Σ' αυτό το σημείο διαμορφώνεται η νέα στάση που έχουμε απέναντι στο ένοπλο. Καταγγέλουμε αυτές τις ομάδες

* Βλ. Κον Μπεντίτ, Σαρτρ, Σβάρτσερ, Μπάρμπι, Ροτ: *Από τη RAF στους Πράσινους*, Εκδόσεις Κομμούνα, 1983.

για φιλοσοβιετισμό. Ομάδες όπως η RAF, η ACTION DIRECTE, οι CCC (Μαχόμενοι Κομμουνιστικοί Πυρήνες) στο Βέλγιο που είχαν ενοποιηθεί πάνω σε θέσεις που εκείνη την περίοδο ήταν καθαρά φιλοσοβιετικές και, σε μικρότερο

λώς παράδοξη, τελικά δεν είναι και τόσο. Αποκαλύπτει το αδιέξοδο του ένοπλου στο θέμα «Μοντέλο Κοινωνίας». **Δηλαδή, οι ένοπλες οργανώσεις οδηγούνται υποχρεωτικά σε στάσεις εκ διαμέτρου αντίθετες απ' αυτές που**

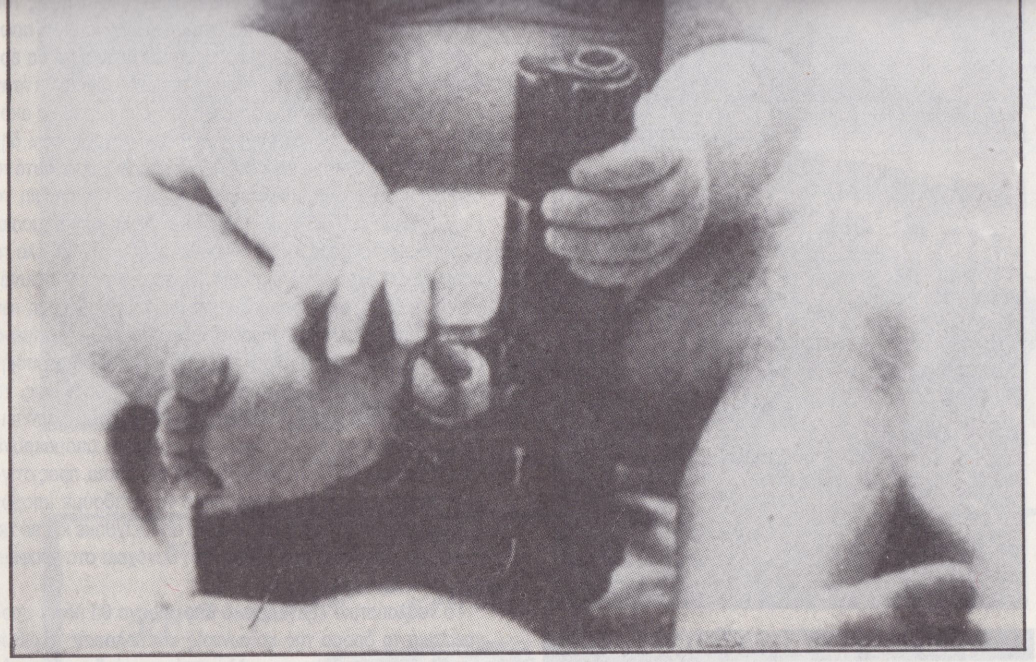
ρευσε. Είναι λογικό, όταν ο ίδιος ο Κούρτσιο κι όλοι οι «παλιοί» καταλήγουν σήμερα στη θέση όχι ότι απλά «είχαμε κάνει λάθος» αλλά —όπως είδαμε και τη Φαράντα και το Μορούτσι στην ταινία του Κον Μπεντίτ— δεν θεωρούν πλέον τον εαυτό τους καν πολιτικό κρατούμενο. Θεωρούν οι ίδιοι τους εαυτούς τους ποινικούς εγκληματίες. Είναι φοβερό! Άνθρωποι που παλεύουν για μια υπόθεση και φυλακίζονται σε ισόβια, η αυτοκριτική τους να φτάνει στο σημείο να υποστηρίζει ότι έκαναν ζημιά στην κοινωνία και να μην διεκδικούν ούτε αυτό το δικαίωμα του πολιτικού κρατούμενου. Αυτό δείχνει πού έχουν φτάσει πια τα πράγματα!

Όσον αφορά τώρα την αποκαλούμενη νέα γενιά των αντάρτικων δυνάμεων: Στην Ιταλία, όταν συλλαμβάνονταν, ο ένας κάρφωνε τον άλλον. Είναι τρομερό! Σε ένα σύνολο δέκα χιλιάδων κρατούμενων είναι χιλιάδες οι «μετανιωμένοι». Ελάχιστοι είναι εκείνοι που κράτησαν διαφορετική στάση κι από τους νεώτερους σχεδόν κανένας. Δηλαδή απ' όλες εκείνες τις γενιές που μπήκαν στο ένοπλο με μια λογική «άντε να μπούμε κι εδώ» γίνεται πια έκδηλος ο εκφυλισμός τόσο στο επίπεδο της διασύνδεσης μικρών ομάδων με κρατικές υπηρεσίες όσο και στο επίπεδο στόχων ασύνδετων μ' ένα κίνημα.

Αυτή είναι η βάση πάνω στην οποία αναπτύσσεται μια μιλιταριστική λογική, αποκομμένη από την κοινωνία, μια λογική που δεν εκφράζει καμιά ένοπλη σύγκρουση τάξεων αλλά στηρίζεται στο γεγονός ότι σε κοινωνικό επίπεδο δεν «κουνιέται φύλλο». Είναι το καταπληκτικότερο επιχείρημα που μπορεί να υπάρξει! Να πραγματοποιείται η υποτιθέμενη ανώτερη μορφή σύγκρουσης σε μια στιγμή που δεν γίνεται τίποτα! Δηλαδή να ομολογείται ότι το ένοπλο είναι διέξοδος στα αδιέξοδα κάποιων ανθρώπων ή ομάδων. Με άλλα λόγια, να καλείς την κοινωνία να σε δεχτεί όταν εσύ οδηγείσαι σε μια τέτοια σύγκρουση επειδή βρίσκεσαι σε αδιέξοδο. Αυτό είναι ομολογημένο —στα κείμενά τους— και από τους ανθρώπους που υποστηρίζουν το ένοπλο στην Ελλάδα.

□ **Θα μπορούσαμε να πούμε ότι το ένοπλο είναι *ένα εναλλακτικό πρόταγμα από την ανάποδη* αφού δίνει διέξοδο —έστω καταστροφική κι αυτοκτονική— στα αδιέξοδα κάποιων ανθρώπων. *Η εναλλακτική πρόταση ζωής* μπορεί να αντιστρέψει αυτήν την πορεία;**

■ Πατώντας ακριβώς πάνω στην απουσία εναλλακτικής πρότασης ζωής, οι παραδοσιακές ένοπλες οργανώσεις επιχειρούν τα τελευταία χρόνια να επεκταθούν κοινωνικά και πολιτικά. Ενδεικτική είναι η παρέμβαση της «17 Νοέμβρη» στο Πολυτεχνείο του '85. Δεν είναι τυχαίο ότι αυτή η οργάνωση για πρώτη φορά παρεμβαίνει σε ένα γεγονός αυτού του τύπου (δολοφονία Καλτεζά). Ούτε είναι τυχαίος ο τρόπος με τον οποίο παρεμβαίνει δηλαδή άμεσα — δεν περίμενε, όπως συνηθίζει, μήνες μετά για να κτυπήσει. Παρεμβαίνει άμεσα κι αποτελεσματικά, σκοτώνει τους μπάτσους και δείχνει έτσι ότι, αν αυτός είναι ο στόχος, η 17 Νοέμβρη «μπορεί να το κάνει» και «χτυπάει» ανοικτά τους αναρχικούς και αριστεριστές ηγέτες, όπως τους αποκαλεί. Για πρώτη φορά απευθύνεται άμεσα σ' αυτό το νεολαιίστικο εξεγερσιακό

για φιλοσοβιετισμό. Ομάδες όπως η RAF, η ACTION DIRECTE, οι CCC (Μαχόμενοι Κομμουνιστικοί Πυρήνες) στο Βέλγιο που είχαν ενοποιηθεί πάνω σε θέσεις που εκείνη την περίοδο ήταν καθαρά φιλοσοβιετικές και, σε μικρότερο βαθμό, οι Ερυθρές Ταξιαρχίες. Είναι θέσεις που είχαν ανοιχτά διακηρυχθεί από τους ίδιους. Δεν ενδιαφέρει ποιες διασυνδέσεις είχαν ή δεν είχαν, αυτά ας ψάξουν να τα βρουν οι ίδιοι. Υπάρχουν οι τοποθετήσεις τους. Εδώ τίθεται και το ζήτημα του μοντέλου κοινωνίας. Δεν είναι δηλαδή τυχαίο ότι αυτές οι ομάδες, από ένα σημείο κι έπειτα, δεν αναφέρονται πια σε κάποιο μοντέλο κοινωνίας ούτε προτείνουν κάτι συγκεκριμένο. Η λογική τους είναι λογική σύγκρουσης η οποία δεν ανάγεται σε κάποιο απελευθερωτικό κίνημα ούτε προτείνει τη δημιουργία μιας άλλης κοινωνίας. Αυτό το βλέπουμε καθαρά στην ανάλυση που κάνουν οι Ερυθρές Ταξιαρχίες σχετικά με τον παγκόσμιο ιμπεριαλισμό. Μια ανάλυση κυριολεκτικά παρανοϊκή, με ένα κέντρο, μια κορυφή που όλα τα άλλα είναι παρακλάδια της. Απέναντι σ' αυτό οικοδομείται ένας άλλος μηχανισμός που θα γκρεμίσει αυτό το κέντρο. Πρόκειται, δηλαδή, για μια εικόνα που εύκολα παραπέμπει σ' ένα άλλο διεθνές κέντρο.

Νομίζω ότι αυτό το φαινόμενο που είναι παράδοξο εκ πρώτης όψεως —δηλαδή πώς ομάδες, όπως η RAF, από αντισοβιετικές, τριτοκοσμικές και αντιεξουσιαστικές ακόμη θέσεις κατέληξαν να υποστηρίζουν τη Σοβιετική Ένωση ή όπως η «Άμεση Δράση» που ενώ προερχόταν από αναρχικούς και μαοϊκούς κατέληξε να υποστηρίζει τη διεθνή πολιτική της ΕΣΣΔ— αυτή λοιπόν η πορεία που φαίνεται εντελώς παράδοξη, τελικά δεν είναι και τόσο. Αποκαλύπτει το αδιέξοδο του ένοπλου στο θέμα «Μοντέλο Κοινωνίας». **Δηλαδή, οι ένοπλες οργανώσεις οδηγούνται υποχρεωτικά σε στάσεις εκ διαμέτρου αντίθετες απ' αυτές που ξεκίνησαν. Πράγμα αναπόφευκτο όταν, μέσα από μια ολόκληρη λογική σύγκρουσης, απομονώνονται και καταφεύγουν σε τεχνικού και στρατιωτικού τύπου μέσα προκειμένου ν' αντιμετωπίσουν τον αντίπαλο, όταν οδηγούνται σε όλο και πιο σκληρή παρανομία και μεγαλύτερη απομόνωση των ανθρώπων μεταξύ τους, όταν έχουν ανάγκη διαρκώς ανώτερα τεχνικά μέσα και περισσότερα χρήματα, τότε κάπου πρέπει να τα βρουν. Κάποιος πρέπει να τα προμηθεύσει κι εδώ είναι που γίνεται η προσέγγιση με τις κρατικές υπηρεσίες Αραβικών ή άλλων χωρών. Εκεί εντοπίζεται το πρόβλημα. Σε καμιά περίπτωση οι ένοπλες ομάδες δεν ξεκινούν από πράκτορες**. Αυτό που συμβαίνει είναι ότι η διαδικασία της κοινωνικής και της πολιτικής απομόνωσης τις οδηγεί σ' ένα μοντέλο παρόμοιο μ' εκείνο των σταλινικών οργανώσεων και αντιλήψεων κι επομένως είναι δυνατό να έχουν διασυνδέσεις με ομάδες σαν αυτήν του Αμπού Νιντάλ, ο Αμπού Νιντάλ με τη Λιβύη κ.ο.κ.

□ Είναι, δηλαδή, σήμερα πλήρης ο εκφυλισμός των ένοπλων οργανώσεων;

■ Οι ένοπλες οργανώσεις ξεπηδούν απ' το κίνημα του '68. Κίνημα από το οποίο είχαμε ξεκινήσει κι εμείς και γι' αυτό, για μια στιγμή, μια «στιγμή» που κράτησε δέκα χρόνια, λέγαμε «σύντροφοι που κάνουν λάθος». Κάποτε αυτό κατέρ-

που μπορεί να υπάρξει! Να πραγματοποιείται η υποτιθέμενη ανώτερη μορφή σύγκρουσης σε μια στιγμή που δεν γίνεται τίποτα! Δηλαδή να ομολογείται ότι το ένοπλο είναι διέξοδος στα αδιέξοδα κάποιων ανθρώπων ή ομάδων. Με άλλα λόγια, να καλείς την κοινωνία να σε δεχτεί όταν εσύ οδηγείσαι σε μια τέτοια σύγκρουση επειδή βρίσκεσαι σε αδιέξοδο. Αυτό είναι ομολογημένο —στα κείμενά τους— και από τους ανθρώπους που υποστηρίζουν το ένοπλο στην Ελλάδα.

□ Θα μπορούσαμε να πούμε ότι το ένοπλο είναι *ένα εναλλακτικό πρόταγμα από την ανάποδη* αφού δίνει διέξοδο —έστω καταστροφική κι αυτοκτονική— στα αδιέξοδα κάποιων ανθρώπων. *Η εναλλακτική πρόταση ζωής* μπορεί να αντιστρέψει αυτήν την πορεία;

■ Πατώντας ακριβώς πάνω στην απουσία εναλλακτικής πρότασης ζωής, οι παραδοσιακές ένοπλες οργανώσεις επιχειρούν τα τελευταία χρόνια να επεκταθούν κοινωνικά και πολιτικά. Ενδεικτική είναι η παρέμβαση της «17 Νοέμβρη» στο Πολυτεχνείο του '85. Δεν είναι τυχαίο ότι αυτή η οργάνωση για πρώτη φορά παρεμβαίνει σε ένα γεγονός αυτού του τύπου (δολοφονία Καλτεζά). Ούτε είναι τυχαίος ο τρόπος με τον οποίο παρεμβαίνει δηλαδή άμεσα — δεν περίμενε, όπως συνηθίζει, μήνες μετά για να κτυπήσει. Παρεμβαίνει άμεσα κι αποτελεσματικά, σκοτώνει τους μπάτσους και δείχνει έτσι ότι, αν αυτός είναι ο στόχος, η 17 Νοέμβρη «μπορεί να το κάνει» και «χτυπάει» ανοικτά τους αναρχικούς και αριστεριστές ηγέτες, όπως τους αποκαλεί. Για πρώτη φορά απευθύνεται άμεσα σ' αυτό το νεολαιίστικο εξεγερσιακό υποκείμενο.

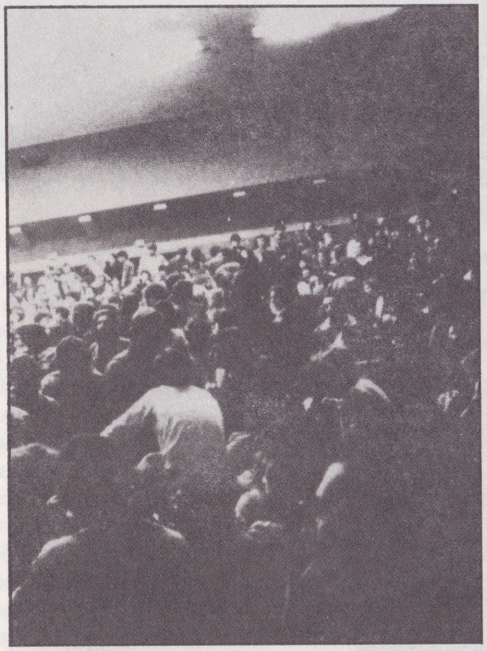
Αυτές οι εξελίξεις κάνουν επιτακτική την ανάγκη συγκρότησης ενός ευρύτερου υποκειμένου που να έχει τη δυνατότητα να εντάξει σ' ένα συνολικότερο κίνημα κοινωνικά κομμάτια όπως το νεολαιίστικο εξεγερσιακό υποκείμενο. Το τελευταίο, δεν μπορεί να είναι ο κορμός της συγκρότησης ενός κινήματος. Αυτό αποδείχθηκε στην πράξη. Δεν είναι δυνατόν ένας χώρος έξω από την παραγωγή, έξω από χώρους γνώσης και παιδείας να αποτελέσει το κέντρο της συγκρότησης ενός κινήματος. Αυτός ο χώρος, όταν αφήνεται μόνος του ή είναι αποφασιστικά κυρίαρχος μέσα στους συσχετισμούς δυνάμεων, μετατρέπεται σε καταστροφικό υποκείμενο γιατί **δεν έχει τη δυνατότητα πρότασης.** Επομένως, όταν μιλάμε για εναλλακτικό κίνημα, είναι προφανές και το είδαμε παντού, σ' όλες τις χώρες, ότι η πρόταση δεν ήρθε ποτέ από ένα τέτοιο χώρο. Είναι πολύ χαρακτηριστικό εξάλλου, ότι στην Ιταλία, που αυτός ο κοινωνικός χώρος, των κοινωνικών προλετάριων, ήταν πολύ ισχυρός για ένα διάστημα, η εναλλακτική οπτική ήταν σε χαμηλό επίπεδο. Η κύρια οπτική ήταν η σύγκρουση κι όχι η εναλλακτικότητα. Έτσι το κίνημα δεν κατόρθωσε να αναπτυχθεί ούτε να επιβιώσει και κυριολεκτικά διαλύθηκε. Στην Ελλάδα λοιπόν, που το ίδιο υποκείμενο είναι πολύ μικρότερο και βρίσκεται

Η βία σήμερα «μονοπωλείται» από επαγγελματίες κι εκεί πάνω «παίζει» το κράτος από το '85 και μετά με τρόπο ολοένα και καθαρότερο. (...) Από τη μια η βία «μονοπωλείται» και απ' την άλλη η κοινωνία συντηρητικοποιείται. Πιστεύω δηλαδή ότι στόχος της αστυνομίας είναι να στρέψει τις πιο βίαιες κοινωνικές ομάδες σε μορφές παρανόμων οργανώσεων για να μπορεί να φτιάχνει ΕΚΑΜ, ειδικές μονάδες κ.λπ.

περισσότερο στα γήπεδα παρά μέσα σε κοινωνικές και πολιτικές διεργασίες, σε κατάσταση δηλαδή χαμηλής πολιτικοποίησης, πώς είναι δυνατόν να προβάλει εναλλακτική πρόταση; Αν όμως ένα εναλλακτικό κίνημα σ' όλη τη γκάμα της πρακτικής του, από τη συνολική πολιτική διάσταση μέχρι τις εναλλακτικές προτάσεις ζωής, κατορθώσει να συγκροτηθεί, πιστεύω ότι μπορεί να εντάξει ένα πολύ μεγάλο κομμάτι —αν όχι όλο— απ' αυτόν τον κόσμο. Μόνο που απαιτείται αυτό το κίνημα να δημιουργηθεί πρώτα αυτόνομα έξω απ' αυτόν τον κοινωνικό χώρο. Αν προσπαθήσει να συγκροτηθεί με τις πολύ μικρές σήμερα δυνάμεις εκεί μέσα, δεν θα μπορέσει να στεριώσει και θα ενσωματωθεί σ' αυτόν. Για ένα διάστημα αυτός ο χώρος θα έχει σαν κεντρικό του σύνθημα: «Τιμή, τιμή στο Χρήστο Τσουτσουβή». Εκείνο που λέω δεν είναι ότι τελείωσε η ιστορία αυτού του χώρου. Υποστηρίζω ότι τελείωσε μια φάση κατά την οποία οι κοινωνικοί προλετάριοι ήταν το **μόνο** αμφισβητησιακό υποκείμενο και όλο το κίνημα στηριζόταν πάνω του. Σε μια επόμενη περίοδο που θα έχει συγκροτηθεί και σε άλλους χώρους κάτι διαφορετικό, είναι δυνατόν να γίνει επανασύνδεση μ' αυτό το υποκείμενο. Αυτό βέβαια δεν σημαίνει ότι δεν απευθυνόμαστε κι εκεί, ότι γινόμαστε δογματικοί...

☐ **Πιστεύεις ότι το κράτος έχει συμφέρον να εμφανίζει, μέσα από την πολιτική της καταστολής που ακολουθεί, το «ένοπλο» σαν την μόνη άρνηση αυτής της κοινωνίας ώστε να εγκλωβίσει τις κοινωνικές ομάδες που το αμφισβητούν σ' αυτήν την αδιέξοδη πρακτική;**

■ Από τη στιγμή που δεν υπάρχει ισχυρό κίνημα που να εντάσσει κάποιες μορφές πάλης σ' ένα κίνημα, δηλαδή να επιλέγει συνειδητά τη σύγκρουση όταν μπορεί και πολιτικά να την ελέγχει, πράγμα που δεν μπορεί να γίνεται πάντα, το ζήτημα της βίαιης αντιπαράθεσης γίνεται τεράστιο. Όταν υπάρχει κίνημα ισχυρό, ακόμη κι αν σπάσουν δέκα βιτρίνες δεν έχει σημασία γιατί το κίνημα έχει ευρύτερες διαστάσεις. Αυτό μοιάζει όλοι να το ξέρουμε, μόνο που δεν το θυμόμαστε πάντα. Έτσι, όταν ένα κομμάτι του χώρου διαδηλώνει μόνο του, κι όχι μαζί με άλλους, είναι ιδιαίτερα προσεκτικό στις μορφές βίας που χρησιμοποιεί. Όταν κάποιος άλλος φέρει τη γενική ευθύνη της διαδήλωσης, τότε γράφουμε στα παλιά μας τα παπούτσια το καίριο ζήτημα της βίας που θα χρησιμοποιήσουμε και την έκταση στην οποία σε να φωνάξει το σύνθημα: «Να αφοπλιστεί η αστυνομία»; Μέχρι το '85 ήταν σύνθημα του κινήματος που είχε ευρύτερη απήχηση. Σήμερα, με την εικόνα των ειδικών της βίας που παλεύουν μεταξύ τους, δεν μπορεί να βρει έδαφος σε ευρύτερους κοινωνικούς χώρους. Μ' αυτή την έννοια το ΠΑΣΟΚ χρησιμοποιεί το θέαμα της τρομοκρατίας και της ένοπλης σύγκρουσης για τις άμεσες πολιτικές του ανάγκες, για να διαχειριστεί την ίδια του την πολιτική κρίση. Έτσι, για παράδειγμα, εκμεταλλευόμενο αυτό το κλίμα μας παραπέμπει, την Επιτροπή Κατάληψης του Πολυτεχνείου, στο Κακουργοδικείο.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΝΑΡΧΙΚΟΥΣ

☐ **Η Ο.Π.Α. κι αργότερα η ΡΗΞΗ έχουν συμπληρώσει δεκαετή σχέση με το χώρο των αναρχικών. Σχέση άλλοτε προσέγγισης, όπως το '78 στις Αυτόνομες Ομάδες Φοι-**

αν παρατηρήσετε, ισορροπούσαμε ανάμεσα στις αριστερίστικες ομάδες με τις οποίες τσακωνόμαστε και στον αναρχικό χώρο με τον οποίο άλλοτε είμαστε σε ρήξη κι άλλοτε συνδεόμαστε, ανάλογα με την συγκυρία. Υπήρχε δηλαδή μια διαρκής ισορροπία που ανταποκρινόταν στην προσπάθεια σύνδεσης κάποιων κοινωνικών υποκειμένων, όπως, τέλος πάντων, κάναμε αυτήν την προσπάθεια κι όσο είμασταν αντικειμενικά σε θέση να την κάνουμε. Σ' αυτήν την προσπάθεια σύνδεσης βρίσκεται κι η αιτία αυτής της αντιπαλότητας. Τουλάχιστον ως το Πολυτεχνείο του '85.

Το Πολυτεχνείο έρχεται σε μια στιγμή, το '85, που η συμμαχία του ΠΑΣΟΚ με το συνδικαλισμό διαλύεται. Έχουμε δηλαδή μια κρίση που αρχίζει με την εισοδηματική πολιτική και εκδηλώνεται τόσο στην ΠΑΣΚΕ όσο, βέβαια, και στη ΓΣΕΕ. Μια αναταραχή μέσα στον εργατικό χώρο και, ταυτόχρονα, με τη δολοφονία του Καλτεζά κινητοποίηση της νεολαίας και του «περιθωρίου». Στις 18 Νοέμβρη το πρωί γίνεται η κατάληψη του Χημείου με τυπικά περιθωριακούς όρους: Δεν απευθυνόταν πουθενά, κλεισμένη, ήθελε απλώς να επαναλάβει το προηγούμενο Χημείο... Εμείς, απέναντι σ' αυτού του τύπου την κατάληψη κι απέναντι στην επιλογή, που εκ των πραγμάτων υπήρχε, μιας διαδήλωσης που «θα έκαιγε την Αθήνα» —χωρίς όμως να προσφέρει δυνατότητα σύνδεσης των κοινωνικών προλετάριων με την εργατική αναταραχή— είπαμε να γίνει μια απόπειρα σύνδεσης μέσω μιας κατάληψης του Πολυτεχνείου που θα είχε διαφορετικά χαρακτηριστικά από αυτά της κατάληψης του Χημείου. Δηλαδή ανοικτή, μαζική και χωρίς να είναι πρωτεύον στοιχείο η βίαιη αντιπαράθεση· αν ήταν αυτή να έρθει, να ερχόταν με άλλους όρους όταν οι δυνάμεις θα ήταν ισχυρότερες. Το γεγονός ότι μετά από δυο μέρες θα ακολουθούσε απεργία των συνδικαλιστικών οργανώσεων δημιουργούσε τις αντικειμενικές προϋποθέσεις ώστε αυτά τα δύο υποκείμενα να συνδεθούν. Από αυτή την άποψη το Πολυτεχνείο του '85 είχε για μας και συμβολική σημασία: ήταν το επιστέγασμα μιας προσπάθειας που κάναμε όλα τα προηγούμενα χρόνια. Η αποτυχία μας έδειξε ότι και οι δυνάμεις μας ήταν τέτοιες που δεν επέτρεπαν τη σύζευξη των υποκειμένων και το νεολαιίστικο εξεγερσιακό υποκείμενο δεν είχε από μόνο του τη δυνατότητα να την πραγματοποιήσει. Οι συνδικαλιστές ανέστειλαν τις κινητοποιήσεις, τα φόρτωσαν όλα στις βιτρίνες που έσπασαν κι έτσι, η απόπειρα να έρθουν τα δύο υποκείμενα κοντά τα απομάκρυνε τελικά περισσότερο. Το έδαφος πάνω στο οποίο, προς στιγμήν, πιστέψαμε ότι θα μπορούσαμε να κινηθούμε υποχώρησε κάτω από τα πόδια μας κι αυτό αποδείχθηκε κι από τις βίαιες συγκρούσεις που έγιναν στη συνέχεια στα γραφεία μας.

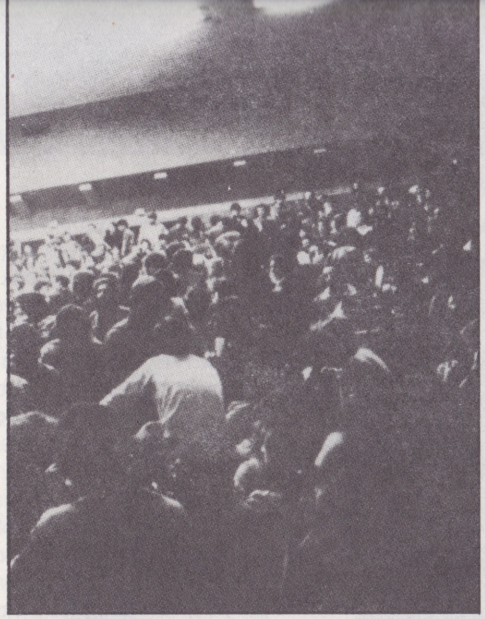
Το νεολαιίστικο εξεγερσιακό υποκείμενο θα πάρει υποχρεωτικά το δρόμο της κοινωνικής και πολιτικής περιθωριοποίησης κι αν θέλουμε μελλοντικά να υπάρξει η δυνατότητα σύνδεσης μαζί του θα πρέπει να ενισχυθούν οι δυνάμεις της αμφισβήτησης σε οργανωμένους νεολαιίστικους χώρους όπως, για παράδειγμα, ο φοιτητικός χώρος στον οποίο από τότε κάνουμε στροφή.

θημα: «Τιμή, τιμή στο Χρήστο Τσουτσουβή». Εκείνο που λέω δεν είναι ότι τελείωσε η ιστορία αυτού του χώρου. Υποστηρίζω ότι τελείωσε μια φάση κατά την οποία οι κοινωνικοί προλετάριοι ήταν το **μόνο** αμφισβητησιακό υποκείμενο και όλο το κίνημα στηριζόταν πάνω του. Σε μια επόμενη περίοδο που θα έχει συγκροτηθεί και σε άλλους χώρους κάτι διαφορετικό, είναι δυνατόν να γίνει επανασύνδεση μ' αυτό το υποκείμενο. Αυτό βέβαια δεν σημαίνει ότι δεν απευθυνόμαστε κι εκεί, ότι γινόμαστε δογματικοί...

□ **Πιστεύεις ότι το κράτος έχει συμφέρον να εμφανίζει, μέσα από την πολιτική της καταστολής που ακολουθεί, το «ένοπλο» σαν την μόνη άρνηση αυτής της κοινωνίας ώστε να εγκλωβίσει τις κοινωνικές ομάδες που το αμφισβητούν σ' αυτήν την αδιέξοδη πρακτική;**

■ Από τη στιγμή που δεν υπάρχει ισχυρό κίνημα που να εντάσσει κάποιες μορφές πάλης σ' ένα κίνημα, δηλαδή να επιλέγει συνειδητά τη σύγκρουση όταν μπορεί και πολιτικά να την ελέγχει, πράγμα που δεν μπορεί να γίνεται πάντα, το ζήτημα της βίαιης αντιπαράθεσης γίνεται τεράστιο. Όταν υπάρχει κίνημα ισχυρό, ακόμη κι αν σπάσουν δέκα βιτρίνες δεν έχει σημασία γιατί το κίνημα έχει ευρύτερες διαστάσεις. Αυτό μοιάζει όλοι να το ξέρουμε, μόνο που δεν το θυμόμαστε πάντα. Έτσι, όταν ένα κομμάτι του χώρου διαδηλώνει μόνο του, κι όχι μαζί με άλλους, είναι ιδιαίτερα προσεκτικό στις μορφές βίας που χρησιμοποιεί. Όταν κάποιος άλλος φέρει τη γενική ευθύνη της διαδήλωσης, τότε γράφουμε στα παλιά μας τα παπούτσια το καίριο ζήτημα της βίας που θα χρησιμοποιήσουμε και την έκταση στην οποία θα τη χρησιμοποιήσουμε.

Πιστεύω ότι η υιοθέτηση μορφών πάλης μιλιταριστικού τύπου, όταν μεγάλα κοινωνικά κομμάτια δεν είναι έτοιμα να ακολουθήσουν, οδηγεί την κοινωνία σε μια κλασική διχοτόμηση. Στην Ελλάδα έχουμε ήδη οδηγηθεί εκεί. Σε μια κατάσταση όπου η βία μονοπωλείται από ολοένα μικρότερες ομάδες ενώ το υπόλοιπο κίνημα δεν μπορεί να χρησιμοποιήσει ακόμα κι εκείνη τη βία που είναι απαραίτητη για την αυτοάμυνά του. Επομένως, σε τέτοιες συνθήκες, αν δεν θέλεις κανείς να γίνει ειρηνιστής, το καλύτερο που έχει να κάνει είναι να ενταχθεί σε μαζικά κινήματα και να προσπαθήσει μέσα απ' αυτά, μέσα από τα βήματα που αυτά κάνουν, να επανεφεύρει τη χρήση της βίας από τα κινήματα. Η βία σήμερα μονοπωλείται πια από επαγγελματίες κι εκεί πάνω «παίζει» το κράτος από το '85 και μετά με τρόπο ολοένα και καθαρότερο. Σ' αυτή την πολιτική του διαχωρισμού εντάσσεται κι η «επιχείρηση Εξάρχεια». Οξύνοντας το κράτος την καταστολή μ' ορισμένες κοινωνικές ομάδες που απαντάνε με βίαιες και μόνο μορφές, φτιάχνει ένα φαύλο κύκλο. Από τη μια η βία «μονοπωλείται» κι απ' την άλλη η κοινωνία συντηρητικοποιείται. Πιστεύω δηλαδή ότι στόχος της αστυνομίας είναι να στρέψει τις πιο βίαιες κοινωνικές ομάδες σε μορφές παράνομων οργανώσεων για να μπορεί να φτιάχνει ΕΚΑΜ, ειδικές μονάδες κ.λπ. Ποιος σήμερα θα τολμού-

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΝΑΡΧΙΚΟΥΣ

□ **Η Ο.Π.Α. κι αργότερα η ΡΗΞΗ έχουν συμπληρώσει δεκαετή σχέση με το χώρο των αναρχικών. Σχέση άλλοτε προσέγγισης, όπως το '78 στις Αυτόνομες Ομάδες Φοιτητών, κι άλλοτε αντιπαλότητας απ' την οποία δεν έχουν λείψει οι αμοιβαίοι λίβελλοι και οι βιαιότητες, όπως μετά την επίθεση στο Κάραβελ το '84 και μετά το Πολυτεχνείο του '85.**

Πέρα από πολεμικές, άσκοπες ή σκόπιμες, και πέρα από επιμέρους επιχειρήματα, πού εντοπίζεις την ουσία αυτής της αντιπαλότητας;

■ Μετά το '79 ο μόνος κοινωνικός χώρος που εξακολουθεί να αμφισβητεί είναι η νεολαία. Το οργανωμένο εργατικό κίνημα βαδίζει στην εξουσία με την αριστερά κι έτσι, μένει μόνο η νεολαία να μην συναινεί κοινωνικά. Σε μια πρώτη φάση η αμφισβήτηση επικεντρώνεται, με τις καταλήψεις του '79, στους φοιτητές. Με το που αποσύρεται ο νόμος-πλαίσιο 815, αυτή η αμφισβήτηση παύει να υφίσταται στους εκπαιδευτικούς χώρους και μετατοπίζεται στην «περιθωριακή» νεολαία. Από το '84 και μετά κι αυτός ο χώρος νεολαίας —που εμείς αποκαλέσαμε κοινωνικό προλεταριάτο— βρίσκεται σε μια κατάσταση σταδιακής κρίσης.

Πάνω σ' αυτή τη βάση, μέχρι το '84-'85, κάνουμε μια προσπάθεια να συνδεθεί ένα κίνημα χωρίς λόγο —το οποίο είναι εξεγερσιακό και αμφισβητησιακό αλλά δεν προτείνει, δεν έχει ούτε εναλλακτική πρόταση για τώρα ούτε συνολικότερη— με άλλα κομμάτια της κοινωνίας που θα μπορούσαν να προτάξουν ένα συγκροτημένο λόγο. Και γι' αυτό πάντα, διαφορετικά χαρακτηριστικά από αυτά της κατάληψης του Χημείου. Δηλαδή ανοικτή, μαζική και χωρίς να είναι πρωτεύον στοιχείο η βίαιη αντιπαράθεση· αν ήταν αυτή να έρθει, να ερχόταν με άλλους όρους όταν οι δυνάμεις θα ήταν ισχυρότερες. Το γεγονός ότι μετά από δυο μέρες θα ακολουθούσε απεργία των συνδικαλιστικών οργανώσεων δημιουργούσε τις αντικειμενικές προϋποθέσεις ώστε αυτά τα δύο υποκείμενα να συνδεθούν. Από αυτή την άποψη το Πολυτεχνείο του '85 είχε για μας και συμβολική σημασία: ήταν το επιστέγασμα μιας προσπάθειας που κάναμε όλα τα προηγούμενα χρόνια. Η αποτυχία μας έδειξε ότι και οι δυνάμεις μας ήταν τέτοιες που δεν επέτρεπαν τη σύζευξη των υποκειμένων και το νεολαίιστικο εξεγερσιακό υποκείμενο δεν είχε από μόνο του τη δυνατότητα να την πραγματοποιήσει. Οι συνδικαλιστές αναστείλανε τις κινητοποιήσεις, τα φόρτωσαν όλα στις βιτρίνες που έσπασαν κι έτσι, η απόπειρα να έρθουν τα δύο υποκείμενα κοντά τα απομάκρυνε τελικά περισσότερο. Το έδαφος πάνω στο οποίο, προς στιγμήν, πιστέψαμε ότι θα μπορούσαμε να κινηθούμε υποχώρησε κάτω από τα πόδια μας κι αυτό αποδείχθηκε κι από τις βίαιες συγκρούσεις που έγιναν στη συνέχεια στα γραφεία μας.

Το νεολαίιστικο εξεγερσιακό υποκείμενο θα πάρει υποχρεωτικά το δρόμο της κοινωνικής και πολιτικής περιθωριοποίησης κι αν θέλουμε μελλοντικά να υπάρξει η δυνατότητα σύνδεσης μαζί του θα πρέπει να ενισχυθούν οι δυνάμεις της αμφισβήτησης σε οργανωμένους νεολαίιστικους χώρους όπως, για παράδειγμα, ο φοιτητικός χώρος στον οποίο από τότε κάνουμε στροφή.

Ενάντια στο Στρατό

Υπάρχουν τρόποι ν΄ αποφύγεις την ποινική σου δίωξη.
Κυρίως αν έχεις κάτι που να μοιάζει με μελαγχολία.
Κι΄ αν —ένα κι ένα— γράφεις στίχους παρανοϊκούς ό-
πως πι χι
«Τα μάτια τάχουν οι φαντάροι για να βλέπουν»
ή «Κυρ λοχία πάσχω από δαλτωνισμό! Βλέπω τον κάθε
στόχο ίδιον με την καρδιά μου!»
Υπάρχουν τρόποι.

Άρης Αλεξάνδρου: Συμβουλές σε ανυπότακτο
(Από τη συλλογή: Ευθύτης οδών, 1959)

ΑΥΤΟΝ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΑΛΛΟΥΣ τρόπους εναντίωσης στο στρατό δε μπορούμε παρά να τους δούμε κάτω απ΄ το πρίσμα ενός ευρύτατου εναλλακτικού κινήματος. Με την ευχή ότι αυτό το κίνημα —για το οποίο οι καιροί είναι κάτι περισσότερο από ώριμοι— θα διαπνέεται από ένα βαθύ αντιεξουσιαστικό πνεύμα.

Το τρελόχαρτο, κι αρχίζουμε απ΄ αυτό γιατί είναι η πιο διαδεδομένη —τουλάχιστον στην Ελλάδα— εναντίωση στο στρατό (σε δεκάδες χιλιάδες ανέρχονται οι νέοι αλλά και οι μεσήλικες πλέον που έχουν απαλλαγεί απ΄ το στρατό κατ΄ αυτόν τον τρόπο), η άρνηση στράτευσης για λόγους συνείδησης (μερικοί, ολικοί και γενικοί αρνητές),[1] η ανυποταξία και η λιποταξία, η άρνηση πληρωμής φόρων για πολεμικές δαπάνες, η βιομηχανική αντίρρηση δεν είναι παρά **οι διαφορετικές εκδοχές του ίδιου πράγματος**. Ακόμη και μια καθαρά μεταρρυθμιστική οπτική (η αντίσταση των φαντάρων μέσα στο στρατό) απ΄ την πλευρά μας, και παρά τις μικρές δυνατότητές της, δεν είναι καταδικαστέα, εφόσον βέβαια είναι έντιμη και πραγματική κι όχι το πρόσχημα για μια κομματική-κρατιστική πολιτική. Διαφορετικές εκδοχές λοιπόν, που είναι διαφορετικές επειδή ακριβώς εκφράζονται από διαφορετικά **υποκείμενα**. Διαφορετικά σε στάση ζωής, με διαφορετική ταξική προέλευση, διαφοροποιημένα όσον αφορά στις επαγγελματικές τους ανάγκες, διαφορετικά σε ιδιοσυγκρασία και, σε τελευταία ανάλυση, διαφορετικά σε «μούρλα».

Ας ξαναγυρίσουμε όμως, μετά απ΄ αυτή τη σύντομη και γενική τοποθέτηση, στο θέμα μας: την εναντίωση στο στρατό. Τώρα γίνεται σαφέστερο γιατί για μας, το περιοδικό *ΤΑ ΑΝΘΗ ΤΟΥ ΚΑΚΟΥ*, αλλά και γενικότερα για μια **αναρχική-εναλλακτική** θεώρηση, το ζητούμενο δεν είναι να βρεθεί **η μία και μοναδική** στάση που είναι «κινηματική» και «σωστή» και πολεμά όλες τις άλλες ούτε το «κατέβασμα γραμμής στις μάζες» αλλά ο εναρμονισμός **όλων** των υπαρκτών αντιστάσεων στη στρατιωτική κτηνωδία. Υποστηρίζεται τελευταία ότι η αναγνώριση των αντιρρησιών συνείδησης και η καθιέρωση της κοινωνικής ή εναλλακτικής θητείας θα δώσει διέξοδο στους χιλιάδες νέους που αναζητούν λύση στο τρελόχαρτο και κατ΄ αυτόν τον τρόπο περιθωριοποιούνται· απ΄ την άλλη πλευρά, την πλευρά του τρελόχαρτου, οι αντιρρησίες χλευάζονται ως «λαπάδες οσιομάρτυρες». Ευτυχώς στην πραγματικότητα τα πνεύματα δεν είναι τόσο οξυμένα όσο τα παρουσιάζουμε εδώ. Ωστόσο αυτός ο παράλογος ανταγωνισμός των υποκειμένων υφίσταται και δυστυχώς, όχι μόνο στο θέμα «στρατός». Το ζήτημα δεν είναι όταν θεσμοθετηθεί η όποια εναλλακτική ή κοινωνική θητεία και δικαιωθεί ο αγώνας των αντιρρησιών αυτό να γίνει εις βάρος του τρελόχαρτου (δηλαδή να μην παίρνει ο κόσμος τρελόχαρτο για να μην περιθωριοποιείται) αλλά να δοθεί η μάχη ώστε όσοι απαλλάσσονται απ΄ το στρατό «για λόγους ψυχικής υγείας» να μην περιθωριοποιούνται ούτε να υφίστανται την κρατική εκδικητικότητα και το ρατσισμό με τους επαγγελματικούς περιορισμούς και την κατάφωρα αντισυνταγματική αφαίρεση του διπλώματος οδήγησης.[3] Όπως επίσης ο αγώνας των αντιρρησιών δεν μπορεί ν΄ αποτελεί αντικείμενο χλευασμού αλλά σεβασμού.

Θα σταθούμε λίγο στο τρελόχαρτο. Η μαζικότητά του, κατά τη γνώμη μας, το έχει ανακηρύξει σε κίνημα. Κίνημα πραγματικό και απτό αφού εκφράζει ριζικά ανθρώπινες ανάγκες κι επιθυμίες όπως η θέληση και το πάθος για ελευθερία, η αντίσταση στην πειθαρχία και την υποταγή, η εχθρότητα προς ό,τι αντιβαίνει το «νόμο» της καρδιάς, του νου και της σεξουαλικότητας... Ταυτόχρονα η δυναμική αυτού του κινήματος αποδείχθηκε νικηφόρα. Κι ίσως να ήταν η μόνη πρακτική του μεταπολιτευτικού κινήματος που ξεπέ-

... ένας μηχανισμός τόσο παράλογα ορθολογισμένος όπως ο στρατός είναι αδύνατον ν΄ αντιμετωπίσει το *ανορθολογικό*. Την τρέλλα και, συχνά, τη βία της που είναι *αναπαράσταση* του εαυτού της αλλά γίνεται *στάση* μόλις πάψουν να της αναγνωρίζουν το δικαίωμα της *παράστασης*. Το τρελόχαρτο κατακτά περίοπτη θέση στην ιστορία της τρέλας...

Κι εδώ ερχόμαστε σ΄ ένα πολύ σημαντικό ζήτημα. Το πιο σημαντικό ίσως — όσον αφορά στη συγκρότηση του εναλλακτικού κινήματος: **τον εναρμονισμό της διαφοράς των**

είναι παρά μια ατομική λύση χωρίς καμία προοπτική; Θα απαντήσουμε ότι δεν απέκτησε λόγο ακριβώς γιατί είχε και έχει μια δυναμική και, γιατί όχι, μια βία παράλογη, παρά το λόγο. Δεν συζητήθηκε γιατί η συζήτηση προϋποθέτει την ύπαρξη αιτήματος και αίτημα μέχρι τώρα δεν υπήρξε αφού η... λογική της τρέλας αποδείχθηκε **νικηφόρα** παραλύοντας το μιλιταριστικό μηχανισμό. Το τρελόχαρτο; Ναι! Είναι η ατομική στάση μερικών δεκάδων χιλιάδων ατόμων με μόνη προοπτική την αντιστροφή της προοπτικής ενός κόσμου που βαδίζει, με μαθηματική ακρίβεια, μέσα από τον οικονομικό ανταγωνισμό και τους εξοπλισμούς προς τον Τρίτο Παγκόσμιο Πόλεμο και προς την οικολογική καταστροφή του πλανήτη.

Ωστόσο σήμερα η συζήτηση πρέπει ν΄ ανοίξει. Η μάχη για τα διπλώματα ν΄ αρχίσει. 'Τρελοί', ανυπότακτοι και λιποτάκτες,[4] αντιρρησίες ν΄ ανοίξουν τις ρωγμές προς την ελευθερία ενάντια σε στρατοκρατικό μηχανισμό και εξουσία. Για να γίνει **η ατομική στάση συλλογική λύση**.

☐ Το παραπάνω κείμενο αποτέλεσε την τοποθέτηση του Μ. Πρωτοψάλτη (εκ μέρους του περιοδικού *ΤΑ ΑΝΘΗ ΤΟΥ ΚΑΚΟΥ*) στη συζήτηση για το στρατό (28/9) του φεστιβάλ της ΕΑΡ. Θεωρήσαμε σκόπιμο να προσθέσουμε τις ακόλουθες σημειώσεις:

1. Σύμφωνα με τη χαρτογράφηση και τους ορισμούς του πολύ ενδιαφέροντος αντιμιλιταριστικού περιοδικού ***ΑΡΝΟΥΜΑΙ*** (τεύχος3): **Αντιρρησίας συνείδησης** είναι το άτομο εκείνο που αρνείται την εκπλήρωση της στρατιωτικής θητείας είτε τη συμμετοχή του σε στρατιωτικά προγράμματα και δραστηριότητες για λόγους που του επιβάλλει η συνείδησή του ή οι φιλοσοφικές, ανθρωπιστικές, πολιτικές, ηθικές, θρησκευτικές, οικολογικές ή άλλες πεποιθήσεις του. **Μερικός αρνητής** είναι αυτός που η αντίθεσή του αφορά ένα συγκεκριμένο στρατό επειδή κατά την άποψή του είναι φιλοπόλεμος, ρατσιστικός, εγκληματικός κλπ. **Γενικός αρνητής** αυτός που εκδηλώνει μια συνολική αντίθεση στη στρατιωτικοποίηση της κοινωνίας και σε κάθε μορφή βίας και αρνείται τη συμμετοχή του σε οποιοδήποτε στρατό. **Ολικός αρνητής** είναι ο αντιρρησίας που απορρίπτει και την αναπληρωματική θητεία. Είτε γιατί κι αυτή —παρότι άοπλη— είναι ενταγμένη στο στρατιωτικό σχεδιασμό είτε γιατί απλά αποτελεί κρατικό θεσμό.
2. Βλ. Μ. Μπούκτσιν: *Ανοιχτή επιστολή προς το οικολογικό κίνημα*, περιοδικό *Μαύρος Ήλιος* Νο 1, Οκτώβριος 1981.
3. Για το ζήτημα «Ψυχασθενείς» και διπλώματα βλ. το ομώνυμο αφιέρωμα στο περιοδικό *«Η ελευθερία είναι θεραπευτική»*, Νο 5-6, Νοέμβριος 1985. **ΠΡΟΣΟΧΗ**: Αν σας ζητήσουν το δίπλωμα να τρέξετε αμέσως στο δικηγόρο σας. Μπορείτε να το παλέψετε δικαστικά. Ένσταση μπορείτε να κάνετε μόνο για δυο μήνες απ΄ τη στιγμή που σας γνωστοποιείται η απόφαση αφαίρεσης του διπλώματος.
4. Ανυπότακτοι, λιποτάκτες και αντιρρησίες συνείδησης ξεφυτρώνουν παντού, σ΄ ολόκληρη την Ευρώπη, σε ολοένα αυξανόμενο ρυθμό. Υποθέσεις σαν αυτές των ιταλών αναρχικών Οράτσιο Βαλάστρο (λιποτάκτης), Τζιουζέπε Σκάρσο

και η λιποταξία, η άρνηση πληρωμής φόρων για πολεμικές δαπάνες, η βιομηχανική αντίρρηση δεν είναι παρά **οι διαφορετικές εκδοχές του ίδιου πράγματος**. Ακόμη και μια καθαρά μεταρρυθμιστική οπτική (η αντίσταση των φαντάρων μέσα στο στρατό) απ' την πλευρά μας, και παρά τις μικρές δυνατότητές της, δεν είναι καταδικαστέα, εφόσον βέβαια είναι έντιμη και πραγματική κι όχι το πρόσχημα για μια κομματική-κρατιστική πολιτική. Διαφορετικές εκδοχές λοιπόν, που είναι διαφορετικές επειδή ακριβώς εκφράζονται από διαφορετικά **υποκείμενα**. Διαφορετικά σε στάση ζωής, με διαφορετική ταξική προέλευση, διαφοροποιημένα όσον αφορά στις επαγγελματικές τους ανάγκες, διαφορετικά σε ιδιοσυγκρασία και, σε τελευταία ανάλυση, διαφορετικά σε «μούρλα».

τρελόχαρτο για να μην περιθωριοποιείται) αλλά να δοθεί η μάχη ώστε όσοι απαλλάσσονται απ' το στρατό «για λόγους ψυχικής υγείας» να μην περιθωριοποιούνται ούτε να υφίστανται την κρατική εκδικητικότητα και το ρατσισμό με τους επαγγελματικούς περιορισμούς και την κατάφωρα αντισυνταγματική αφαίρεση του διπλώματος οδήγησης.[3] Όπως επίσης ο αγώνας των αντιρρησιών δεν μπορεί ν' αποτελεί αντικείμενο χλευασμού αλλά σεβασμού.

Θα σταθούμε λίγο στο τρελόχαρτο. Η μαζικότητά του, κατά τη γνώμη μας, το έχει ανακηρύξει σε κίνημα. Κίνημα πραγματικό και απτό αφού εκφράζει ριζικά ανθρώπινες ανάγκες κι επιθυμίες όπως η θέληση και το πάθος για ελευθερία, η αντίσταση στην πειθαρχία και την υποταγή, η εχθρότητα προς ό,τι αντιβαίνει το «νόμο» της καρδιάς, του νου

... ένας μηχανισμός τόσο παράλογα ορθολογισμένος όπως ο στρατός είναι αδύνατον ν' αντιμετωπίσει το *ανορθολογικό*. Την τρέλλλα και, συχνά, τη βία της που είναι *αναπαράσταση* του εαυτού της αλλά γίνεται *στάση* μόλις πάψουν να της αναγνωρίζουν το δικαίωμα της *παράστασης*. Το τρελόχαρτο κατακτά περίοπτη θέση στην ιστορία της τρέλας...

Κι εδώ ερχόμαστε σ' ένα πολύ σημαντικό ζήτημα. Το πιο σημαντικό ίσως — όσον αφορά στη συγκρότηση του εναλλακτικού κινήματος: **τον εναρμονισμό της διαφοράς των υποκειμένων**. Είναι φανερό πια ότι δύο δρόμοι ανοίγονται για το κίνημα — εξαιρώντας φυσικά τη «ρεάλ πολιτίκ» και τη συνακόλουθη υποταγή σε κράτος και κεφάλαιο. Ή θα εξακολουθήσουμε να ψάχνουμε αυτό που χωρίζει ή θ' ακολουθήσουμε το μονοπάτι προς την ενότητα. Μονοπάτι που, σήμερα, μετά την υποχώρηση του μαρξισμού-λενινισμού και του σταλινισμού, είναι ανοιχτό. Προς αυτήν την πολυπόθητη ενότητα χρειάζεται νέο ήθος και νέα αντίληψη για την κοινωνική πρακτική. Χρησιμοποιώντας τα λόγια του Μάραιη Μπούκτσιν[2] θα συνιστούσαμε να κρατηθούν οι αποστάσεις από την παραδοσιακή πολιτική, την ψηφοθηρία, τον ιδεολογικό σκοταδισμό. Το εναλλακτικό κίνημα ή θα μπορέσει να εναρμονίσει όλα τα επαναστατικά υποκείμενα με ίσους όρους ή δεν θα δημιουργηθεί ποτέ. Ή θα συνεχίσουμε την πεπατημένη οδό της ήττας, των βλακωδών εξισωτικών αφαιρέσεων του είδους «όλοι είναι το ίδιο» ή θα αντιληφθούμε την ουσία της διαφορετικότητας: πως για τον καθένα υπάρχει πόστο, χρήσιμο στο κίνημα, δημιουργικό για τον ίδιο. Ή θα αναδυθεί η ολική αλήθεια ατόμων και ομάδων ή τα προκρούστεια κρεβάτια του παζαρέματος και της... υψηλής πολιτικής θα ακρωτηριάσουν το «εν τω γεννάσθαι» εναλλακτικό κίνημα. **Εναρμονισμός λοιπόν της διαφοράς κι όχι ανταγωνισμός.**

και της σεξουαλικότητας... Ταυτόχρονα η δυναμική αυτού του κινήματος αποδείχθηκε νικηφόρα. Κι ίσως να ήταν η μόνη πρακτική του μεταπολιτευτικού κινήματος που ξεπέρασε τα όρια του γκέτο και, μάλλον γι' αυτό, άντεξε στην οπισθοχώρηση των τελευταίων χρόνων. Χαρακτηριστικό αυτής της δυναμικής το γεγονός πως το καινούργιο νομοσχέδιο δεν τόλμησε ν' αγγίξει το θέμα ενώ, με πρωτοφανή προκλητικότητα, συμπίεσε τις κάθε λογής αναβολές και απαλλαγές (κυρίως τις αναβολές λόγω σπουδών, καμία ρύθμιση στο ζήτημα των ανυπότακτων, ουσιαστική άρνηση στους αντιρρησίες συνείδησης κλπ.). Πράγματι ένας μηχανισμός τόσο παράλογα ορθολογισμένος όπως ο στρατός είναι αδύνατον ν' αντιμετωπίσει το **ανορθολογικό**. Την **τρέλλλα** και, συχνά, τη βία της που είναι **αναπαράσταση** του εαυτού της αλλά γίνεται **στάση** μόλις πάψουν να της αναγνωρίζουν το δικαίωμα της **παράστασης**. Το τρελόχαρτο κατέχει περίοπτη θέση στην ιστορία της τρέλας... Θα χρειαζόταν ο Μισέλ Φουκώ να συνεχίσει την «Ιστορία της τρέλας» στη σύγχρονη εποχή, να αφιερώσει πολυσέλιδο κεφάλαιο ώστε να καταγράψει και ν' αναλύσει όλες τις σχέσεις στρατού-κοινωνίας-τρέλας-τρελόχαρτου για ν' αντιληφθούμε τι κομίζει το τρελόχαρτο στην τρέλα και την εποχή της.

Θα προλάβουμε κάποιες αντιρρήσεις. Γιατί το τρελόχαρτο, ως στάση απέναντι στο στρατό, δεν συγκρότησε το δικό του λόγο; Γιατί δεν συζητιέται δημόσια; Μήπως, τελικά, δεν

μο εκείνο που αρνείται την εκπλήρωση της στρατιωτικής θητείας είτε τη συμμετοχή του σε στρατιωτικά προγράμματα και δραστηριότητες για λόγους που του επιβάλλει η συνείδησή του ή οι φιλοσοφικές, ανθρωπιστικές, πολιτικές, ηθικές, θρησκευτικές, οικολογικές ή άλλες πεποιθήσεις του. **Μερικός αρνητής** είναι αυτός που η αντίθεσή του αφορά ένα συγκεκριμένο στρατό επειδή κατά την άποψή του είναι φιλοπόλεμος, ρατσιστικός, εγκληματικός κλπ. **Γενικός αρνητής** αυτός που εκδηλώνει μια συνολική αντίθεση στη στρατιωτικοποίηση της κοινωνίας και σε κάθε μορφή βίας και αρνείται τη συμμετοχή του σε οποιοδήποτε στρατό. **Ολικός αρνητής** είναι ο αντιρρησίας που απορρίπτει και την αναπληρωματική θητεία. Είτε γιατί κι αυτή —παρότι άοπλη— είναι ενταγμένη στο στρατιωτικό σχεδιασμό είτε γιατί απλά αποτελεί κρατικό θεσμό.

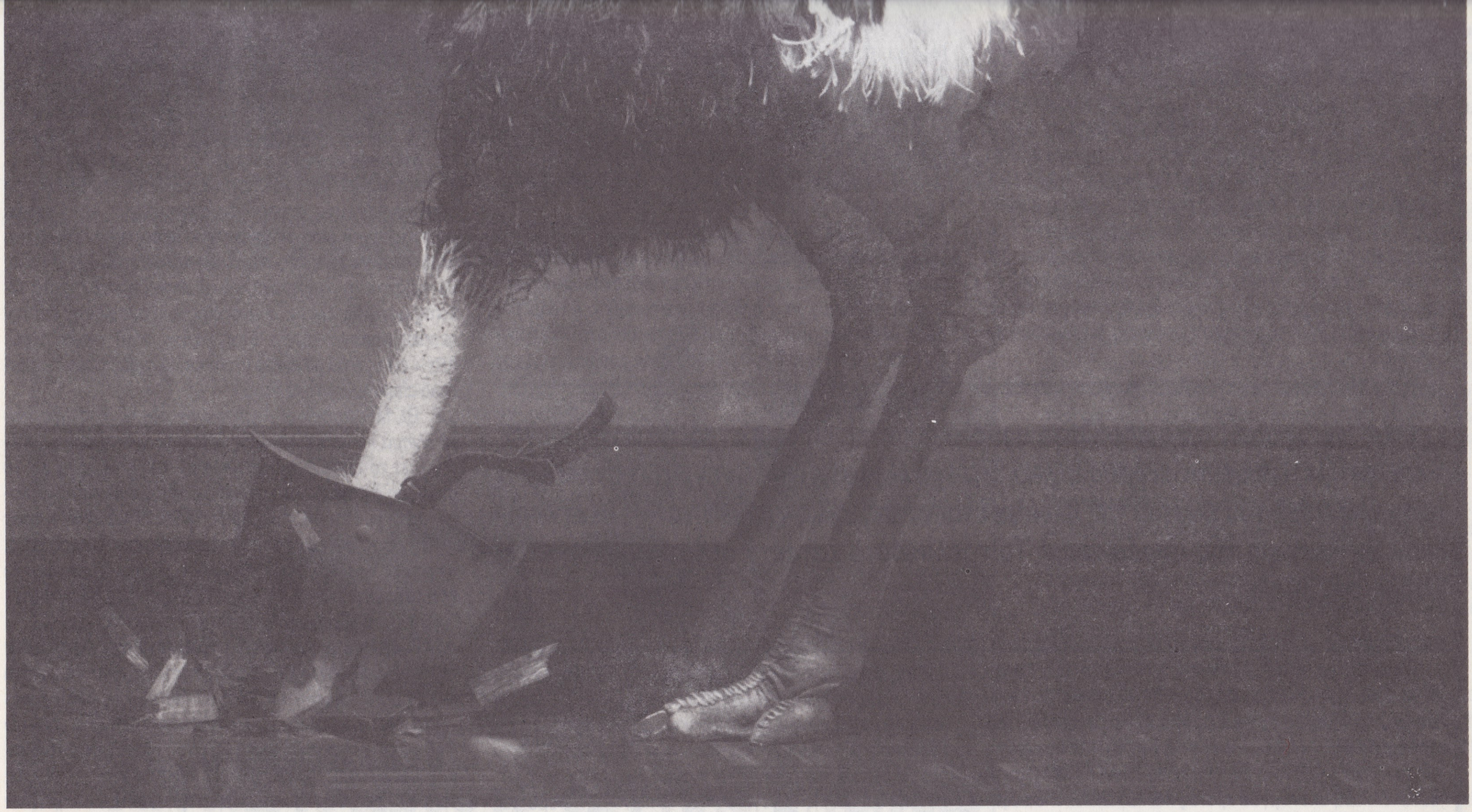
2. Βλ. Μ. Μπούκτσιν: *Ανοιχτή επιστολή προς το οικολογικό κίνημα*, περιοδικό *Μαύρος Ήλιος* Νο 1, Οκτώβριος 1981.

3. Για το ζήτημα «Ψυχασθενείς» και διπλώματα βλ. το ομώνυμο αφιέρωμα στο περιοδικό *«Η ελευθερία είναι θεραπευτική»*, Νο 5-6, Νοέμβριος 1985. **ΠΡΟΣΟΧΗ**: Αν σας ζητήσουν το δίπλωμα να τρέξετε αμέσως στο δικηγόρο σας. Μπορείτε να το παλέψετε δικαστικά. Ένσταση μπορείτε να κάνετε μόνο για δυο μήνες απ' τη στιγμή που σας γνωστοποιείται η απόφαση αφαίρεσης του διπλώματος.

4. Ανυπότακτοι, λιποτάκτες και αντιρρησίες συνείδησης ξεφυτρώνουν παντού, σ' ολόκληρη την Ευρώπη, σε ολοένα αυξανόμενο ρυθμό. Υποθέσεις σαν αυτές των ιταλών αναρχικών Οράτσιο Βαλάστρο (λιποτάκτης), Τζιουζέπε Σκάρσο (ολικός αρνητής) και Μάριο Τέρζι, του γάλλου αντιεξουσιαστή Φρεντερίκ Ζουαγιέ ή Βαϊμά (ανυπότακτος με πολλές ερήμην καταδίκες για τη συμμετοχή του στο κίνημα των ανυπότακτων), του έλληνα Μιχάλη Μαραγκάκη αν δεν κερδίζουν, τουλάχιστον διχάζουν την κοινή γνώμη. Το αντιεξουσιαστικό περιοδικό των ανυπότακτων *Avis de Recherche* στη Γαλλία, δεκαπενθήμερο για μεγάλο διάστημα, το αναρχικό και αντιμιλιταριστικό *Senzapatria* στην Ιταλία (και τα δύο εκδίδονται από το 1979) και η αντιμιλιταριστική επιθεώρηση *Αρνούμαι* στην Ελλάδα σπάνε το κρατικό μονοπώλιο της πληροφόρησης ενημερώνοντας τους ενδιαφερόμενους. Σύμφωνα με τους επίσημους πίνακες του γαλλικού Υπουργείου Αμύνης, κατά την πενταετία 1975-1979 οι ανυπότακτοι ανήλθαν σε 16.553 και οι λιποτάκτες σε 35.484. Στην Ελλάδα, από το 1975 ως το 1986, 11.738 στρατιώτες λιποτακτούν ενώ σε 9.970 ανέρχονται οι ανυπότακτοι των κλάσεων 1965 έως 1980. Πρόθυμοι να πολεμήσουν για τη χώρα τους είναι το 76% των ελλήνων, το 57% των γάλλων, το 38% των ιταλών και μόλις το 33% των δυτικογερμανών. Τα πράγματα φαίνεται έγιναν δύσκολα για τους ευρωστρατοκράτες... Να τους τα κάνουμε ακόμη δυσκολότερα. Για περισσότερα στοιχεία Βλ. Αναρχική Εφημερίδα *Αλληλεγγύη*, Νο 1, 15/11/1983 και περιοδικό *Αρνούμαι*, Νο 3.

Τρέλα και Στρατός

ΔΗΜΟΣΙΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Δυο μόλις μέρες μετά την κουβέντα για το στρατό στο φεστιβάλ της ΕΑΡ, το θέμα ήρθε άμεσα στην επικαιρότητα. Δυστυχώς όχι από μας, ούτε με τους όρους που προβλέπαμε και ευχόμασταν. Δείγμα και... δήγμα των καιρών που ζούμε...

Η τόσο εναρμονισμένη με τον τίτλο της εφημερίδα, η «Αυριανή», στις 30 Σεπτεμβρίου, δημιουργεί σάλο για την απαλλαγή του ηθοποιού Λαζόπουλου από το στρατό και θέτει το ζήτημα στην ημερήσια διάταξη: «Στα σύνορα ή στο Δαφνί».

Εκμαιεύοντας από την μικροαστική μιζέρια τον κοινωνικό φασισμό, μας δίνει μια γεύση του οργουελιανού «αύριό» της. Οι αντιδράσεις δε λείπουν και μάλιστα, πράγμα πολύ ενδιαφέρον, δεν περιορίζονται στους άμεσα ενδιαφερόμενους ή στο «χώρο» αλλά διαχέονται σ' ολόκληρη την κοινωνία. Σημάδι ελπιδοφόρο για μια κοινωνία των πολιτών που συσπειρώνεται και αντιστέκεται στους κάθε λογής νεκροθάφτες της και στο «αύριο» που της επιφυλάσσουν.

Ας παρακολουθήσουμε τη συζήτηση μέσα από τον ημερήσιο και περιοδικό τύπο.

ΚΑΤΑ τη διάρκεια του εμφυλίου πολέμου είχε διαταχθεί επανεξέταση των πολιτών που απαλλάχθηκαν από την υποχρέωση να υπηρετήσουν τη στρατιωτική τους θητεία, λόγω ανικανότητας ή ψυχικής βλάβης. Το αποτέλεσμα ήταν να μη βρεθεί άκρη — τότε — και τα πάντα να ξεχαστούν.

Στάθηκε όμως αρκετό ένα δημοσίευμα της «Αυριανής» για να φέρει τον υπουργό Αμυνας στην «έξαλλη» κατάσταση, ώστε να αποφασίσει νέα επανεξέταση «ομαδική ή κατά περίπτωση», σε όσους έχουν απαλλαγεί από την στρατιωτική τους θητεία με απολυτήριο 15 μέχρι και 30 χρόνια πριν. Το δημοσίευμα, λοιπόν, αφορούσε, τον ηθοποιό Λάκη Λαζόπουλο ο οποίος πρόσφατα... κατά σύμπτωση... απασχόλησε πάλι τον Τύπο, με αφορμή τη σύλληψή του και με τη κατηγορία «περιύβριση και προσβολή του Ανώτατου Αρχοντα της χώρας κ. Σαρτζετάκη».

Και ξαφνικά το ιατρικό απόρρητο καταργείται και δημοσκοποιείται το προσωπικό πρόβλημα του κ. Λαζόπουλου, το οποίο τον απαλλάσει από τη στρατιωτική του θητεία. Η πολιτική ηγεσία ανταποκρινόμενη στο... λαϊκό αίσθημα προχώρησε προκειμένου να ξεκαθαρίσει τους λογαριασμούς της.

Σε αναμονή των αποτελεσμάτων του νέου μεγάλου «εγχειρήματος» της πολιτείας, επώνυμοι πολίτες που έχουν σχέση με την περίπτωση, καθώς και καθηγητές Πανεπιστημίου της ψυχιατρικής, ψυχίατροι και νευρολόγοι, καταθέτουν την άποψη τους.

Ο κ. Παπαθωμόπουλος

Ο υφηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών της Ψυχιατρικής κ. Ευάγγελος Παπαθωμόπουλος θεωρεί καταρχήν απαράδεκτη την καταπάτηση του ιατρικού απορρήτου, ενώ πιστεύει ότι πιο κατάλληλη αγωγή για την αποκατάσταση ενός ανθρώπου που έχει ψυχικά προβλήματα είναι να ενταχθεί στην κοινωνία και να εργαστεί. «Το θέμα αυτό του κ. Λαζόπουλου — είπε — έχει άλλη διάσταση και όταν οι γιατροί δίνουν μια τέτοια απαλλαγή δεν έχει κανείς το δικαίωμα να την αμφισβητεί. Και ο κ. Λαζόπουλος έχει δικαίωμα να είναι άρρωστος. Πάντως απορώ πώς μπορούν προσωπικά θέματα — επειδή τυχαίνει κάποιος άνθρωπος να είναι γνωστός — να βγαίνουν στη δημοσιότητα και να καταπατείται το ιατρικό απόρρητο. Είναι επίσης απορίας άξιο ποιος έδωσε στην εφημερίδα τα στοιχεία αυτά.

Τώρα, επί της ουσίας, είναι απόλυτα θεμιτό και επιβάλλεται ένας άνθρωπος που έχει ψυχικά προβλήματα και πιθανότητα να μην μπορεί να υπηρετήσει στον στρατό, να ενταχθεί στην κοινωνία και να εργάζεται σ' οποιονδήποτε τομέα».

Ο κ. Κωνσταντινίδης

Ο διευθυντής της νευρολογικής κλινικής του Νοσηλευτικού Ιδρύματος Μ.Τ.Σ. Ευθύμιος Κωνσταντινίδης μας λέει:

«Είναι σύνηθες φαινόμενο να μην μπορούν άνθρωποι που κατά τ' άλλα είναι φυσιολογικοί να υπηρετήσουν στον στρατό. Ο στρατός έχει ιδιαίτερες απαιτήσεις. Το ίδιο άτομο, που θεωρείται ανίκανο να υπηρετήσει, μπορεί να είναι πρωτοπόρο στην εργασία του, ενώ τα στοιχεία που διαθέτει μπορούν να ωφελήσουν την κοινωνική ζωή και αντίθετα να δυσκολεύουν την ομαλή λειτουργία της μονάδας. Οι στρατιωτικοί γιατροί γνωρίζουν τα προβλήματα και προσπαθούν να μην υπηρετούν άνθρωποι οι οποίοι είναι επικίνδυνοι για το στράτευμα και τον εαυτό τους. Στην μονάδα πρέπει να λειτουργείς σαν σύνολο. Τα ακραία άτομα, είτε προς τα επάνω, είτε προς τα κάτω δημιουργούν σοβαρότατα προβλήματα. Εδώ δεν ισχύει η ατομική ψυχολογία. Αυτός, που αποφασίζει να μην υπηρετήσει φτάνει σε ακραίες περιπτώσεις και είναι δύσκολο να έχει τέτοιο «φορτίο» στο στράτευμα. Δεν ξέρω αν στατιστικά έχουμε περισσότερες αυτοκτονίες στην κοινωνική ζωή απ' ότι στο στρατό, σίγουρα όμως το καθεστώς το στρατιωτικό ευνοεί τέτοιες ενέργειες σε άτομα που προϋπάρχει ευαισθησία.

Κατά την διάρκεια του εμφυλίου είχε δοθεί παρόμοια εντολή μ' αυτή που έδωσε τώρα ο κ. Χαραλαμπόπουλος αλλά σταμάτησε, γιατί δεν υπήρχε περίπτωση να βρουν άκρη. Πιστεύω ότι μόνο για εκφοβισμό μπορεί να γίνει ένα τέτοιο μέτρο.

Ο κ. Αγγελόπουλος

Ο ψυχίατρος Γρηγόρης Αγγελόπουλος μας δηλώνει:

«Είναι επικίνδυνο να στρατεύονται άνθρωποι με ψυχικά προβλήματα. Εχουν γίνει πολλά λάθη και άνθρωποι που ήταν σχιζοφρενικοί υπηρέτησαν και δημιούργησαν μεγάλα προβλήματα. Πρέπει να είναι πολύ προσεχτικοί οι γιατροί όταν στρατεύουν. Δεν μπορούν να βρουν άκρη, γιατί άνετα μπορεί για τον ίδιο άνθρωπο, να υπάρξουν τρεις διαφορετικές διαγνώσεις. Οι στρατιωτικοί γιατροί μπορεί να έχουν μια κάποια λίστα με ναι και όχι. Ενας γιατρός εξετάζει και κάνει διάγνωση χωρίς δογματισμούς. Και βέβαια άτομα με ψυχικά νοσήματα πρέπει και προσπαθούμε να τα εντάξουμε στην κοινωνία. Εχουν δημιουργηθεί ιδρύματα και στο εξωτερικό ακόμα πιο οργανωμένα να μπορέσουν να βρουν δουλειά.

Οσον αφορά στην απόφαση του κ. Χαραλαμπόπουλου θα πρέπει να πω ότι δεν μπορεί να οδηγήσει πουθενά γιατί μια διαλείπουσα ψύχωση που πάει και έρχεται πώς να την καταλάβουν. Εξάλλου ένας άρρωστος μπορεί να έπασχε και τώρα να έχει επανέλθει. Πώς θα μπορέσει να το διαπιστώσει αυτό; Και ποιος θα πάρει την ευθύνη για το εάν θα επανέλθει. Μπορούν βέβαια αυτοί οι άνθρωποι να κάνουν μόνο βοηθητικές δουλειές στο στράτευμα. Και τελειώνοντας. Θα ήθελα να σας πω ότι ζούμε σε μια σχιζοφρενική εποχή που η ένταξή μας στην κοινωνία είναι πολύ δύσκολη, πόσο μάλλον σε μια κοινωνία όπως είναι ο στρατός».

Ο κ. Τσέγκος

Ο ψυχίατρος Γιάννης Τσέγκος, θεωρεί ότι ουσιαστικά δεν υπάρχει κανένα ζήτημα υπό συζήτηση. «Σε καμιά περίπτωση, λέει, δεν μπορούμε να πούμε ότι ένας άνθρωπος που ζει και εργάζεται κανονικά είναι σε θέση να υπηρετήσει και στο στρατό. Οπως επίσης δεν μπορούμε να πούμε ότι κάποιος που έχει απαλλαχθεί και σήμερα δεν συντρέχουν οι λόγοι της απαλλαγής του, προσπάθησε τότε να κοροϊδέψει κάποιον.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση θεωρώ τελείως παράλογη την απόφαση του κ. Χαραλαμπόπουλου και δεν μπορώ να την αποδώσω πουθενά αλλού εκτός από το γεγονός ότι αφορά έναν επώνυμο, για τον οποίο μια φιλοκυβερνητική εφημερίδα έκρινε ότι εξαπατά την κυβέρνηση.

Για μένα η απόφαση αυτή πάρθηκε προς τέρψη και ικανοποίηση των αναγνωστών της εφημερίδας. Σε τελευταία ανάλυση σ' αυτόν τον τόπο ο καθένας κάνει την δουλειά του και τα υπόλοιπα είναι σκοπιμότητες».

Ρεπορτάζ: ΔΕΣΠ. ΤΣΑΝΤΕ, Λ. ΚΟΜΙΝΗ, Κ. ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ

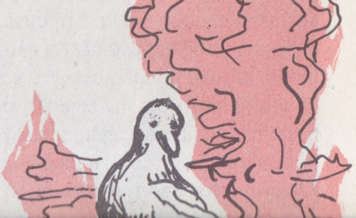
Αυτοί και το... τρελόχαρτο

Καλλιτέχνες που έχουν απαλλαχθεί σαν τον κ. Λαζόπουλο δεν δίστασαν να πουν επώνυμα την άποψή τους. Τα ονόματά τους ακούστηκαν πολλές φορές για την ίδια ιστορία κα-

στεύω ούτε στην αδέκαστη δικαιοσύνη και στο αλάθητο της ηγεσίας. Ο υπουργός Εθνικής Αμυνας έχει την φήμη του έντιμου ανθρώπου, αλλά...».

συμβαίνει μ' αυτούς και όχι με τους υπηρετούντες. Για πολλούς ανθρώπους που κάνουν μια δουλειά τόσο ειδική όσο των ηθοποιών και των καλλιτεχνών γενικότερα, η δουλειά

Προτείνω την βίαια προσαγωγή των κ.κ. Λαζόπουλου, Σαββόπουλου, Ανδρέα Παπανδρέου και άλλων στις τάξεις του στρατεύματος της αλλαγής. Σε περίπτωση κατά την

πρόβλημα του κ. Λαζόπουλου, το οποίο τον απαλλάσει από τη στρατιωτική του θητεία. Η πολιτική ηγεσία ανταποκρινόμενη στο... λαϊκό αίσθημα προχώρησε προκειμένου να ξεκαθαρίσει τους λογαριασμούς της.

Σε αναμονή των αποτελεσμάτων του νέου μεγάλου «εγχειρήματος» της πολιτείας, επώνυμοι πολίτες που έχουν σχέση με την περίπτωση, καθώς και καθηγητές Πανεπιστημίου της ψυχιατρικής, ψυχίατροι και νευρολόγοι, καταθέτουν την άποψη τους.

επειδή τυχαίνει κάποιος άνθρωπος να είναι γνωστός — να βγαίνουν στη δημοσιότητα και να καταπατείται το ιατρικό απόρρητο. Είναι επίσης απορίας άξιο ποιος έδωσε στην εφημερίδα τα στοιχεία αυτά.

Τώρα, επί της ουσίας, είναι απόλυτα θεμιτό και επιβάλλεται ένας άνθρωπος που έχει ψυχικά προβλήματα και πιθανότητα να μην μπορεί να υπηρετήσει στον στρατό, να ενταχθεί στην κοινωνία και να εργάζεται σ' οποιονδήποτε τομέα».

τατα προβλήματα. Εδώ δεν ισχύει η ατομική ψυχολογία. Αυτός, που αποφασίζει να μην υπηρετήσει φτάνει σε ακραίες περιπτώσεις και είναι δύσκολο να έχει τέτοιο «φορτίο» στο στράτευμα. Δεν ξέρω αν στατιστικά έχουμε περισσότερες αυτοκτονίες στην κοινωνική ζωή απ' ότι στο στρατό, σίγουρα όμως το καθεστώς το στρατιωτικό ευνοεί τέτοιες ενέργειες σε άτομα που προϋπάρχει ευαισθησία.

Κατά την διάρκεια του εμφυλίου είχε δοθεί παρόμοια

ματα πρέπει και προσπαθούμε να τα εντάξουμε στην κοινωνία. Εχουν δημιουργηθεί ιδρύματα και στο εξωτερικό ακόμα πιο οργανωμένα να μπορέσουν να βρουν δουλειά.

Οσον αφορά στην απόφαση του κ. Χαραλαμπόπουλου θα πρέπει να πω ότι δεν μπορεί να οδηγήσει πουθενά γιατί μια διαλείπουσα ψύχωση που πάει και έρχεται πώς να την καταλάβουν. Εξάλλου ένας άρρωστος μπορεί να έπασχε και τώρα να έχει επανέλθει. Πώς θα μπορέσει να το διαπιστώσει αυτό; Και ποιος θα πάρει

πτωση θεωρώ τελείως παράλογη την απόφαση του κ. Χαραλαμπόπουλου και δεν μπορώ να την αποδώσω πουθενά αλλού εκτός από το γεγονός ότι αφορά έναν επώνυμο, για τον οποίο μια φιλοκυβερνητική εφημερίδα έκρινε ότι εξαπατά την κυβέρνηση.

Για μένα η απόφαση αυτή πάρθηκε προς τέρψη και ικανοποίηση των αναγνωστών της εφημερίδας. Σε τελευταία ανάλυση σ' αυτόν τον τόπο ο καθένας κάνει την δουλειά του και τα υπόλοιπα είναι σκοπιμότητες».

Ρεπορτάζ: ΔΕΣΠ. ΤΣΑΝΤΕ, Λ. ΚΟΜΙΝΗ, Κ. ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ

Αυτοί και το... τρελόχαρτο

Καλλιτέχνες που έχουν απαλλαχθεί σαν τον κ. Λαζόπουλο δεν δίστασαν να πουν επώνυμα την άποψή τους. Τα ονόματά τους ακούστηκαν πολλές φορές για την ίδια ιστορία κατά το παρελθόν.

Διονύσης Σαββόπουλος:

«Επιθυμώ να επανεξεταστώ. Αισθάνομαι ικανός να υπηρετήσω. Πάντα ήμουν πολύ ικανός στα στρατιωτικά εγώ. Δεν κατάφερα όμως κατά τη διάρκεια της δικτατορίας να τους πείσω. Ούτε το 69 ούτε το 71 με ξανακάλεσαν. Πιστεύω τώρα να αναγνωρίσουν τις ικανότητές μου».

Νίκος Κούνδουρος:

«Εχει φωλιάσει μέσα μου — και νομίζω όχι μόνο σ' εμένα — μια απιστία για ό,τι προέρχεται από το κράτος. Δεν πιστεύω ούτε στην αδέκαστη δικαιοσύνη και στο αλάθητο της ηγεσίας. Ο υπουργός Εθνικής Αμυνας έχει την φήμη του έντιμου ανθρώπου, αλλά...».

Κώστας Αρζόγλου:

«Η απόφαση της οποιασδήποτε στρατιωτικής ιατρικής επιτροπής είναι διπλά έγκυρη. Πρώτον, στην ιατρική σαν επιστήμη και δεύτερο στην στρατιωτική που διέπεται κατά τη γνώμη μου από υπεραιωνόβια στρατιωτική πείρα. Ενας άνθρωπος που φαίνεται να παρεκκλίνει από το φυσιολογικό μέσο όρο και ένας άνθρωπος που παριστάνει ότι παρεκκλίνει είναι ένα και το αυτό για τον στρατό. Δεν πρέπει να μπουν στο σώμα. Οι ίδιοι οι στρατιωτικοί ισχυρίζονται ότι θα τους χαλάσουν το στράτευμα. Ο στρατός θα έπρεπε να μην είναι μια ποινή.

Οποιοι βάζουν τον στρατό σαν ποινή, κάτι ψυχανώμαλο συμβαίνει μ' αυτούς και όχι με τους υπηρετούντες. Για πολλούς ανθρώπους που κάνουν μια δουλειά τόσο ειδική όσο των ηθοποιών και των καλλιτεχνών γενικότερα, η δουλειά τους αυτή μπορεί να θεωρηθεί κάλλιστα η θεραπεία τους. Και αν τους το αφαιρέσει κανείς αυτό, όλη η κοινωνία θα γίνει σαν στρατός.

Στο κάτω κάτω σε τόσα πράγματα ψάχνουμε ως χώρα να βρούμε "ειδικές σχέσεις". Ε, ας βρεθεί μια «σχέση» και με τους ανθρώπους που είναι από τη φύση τους «άλλο είδος».

Τζίμης Πανούσης:

«Θα ήθελα από τα βάθη της καρδιάς μου να συγχαρώ την εφημερίδα «Αυριανή» που έφερε στο φως το μέγα σκάνδαλο των απάτριδων και λουφαδόρων καλλιτεχνών, που με ύπουλα μέσα απαλλάσσονται από τις στρατιωτικές τους υποχρεώσεις.

Προτείνω την βίαια προσαγωγή των κ.κ. Λαζόπουλου, Σαββόπουλου, Ανδρέα Παπανδρέου και άλλων στις τάξεις του στρατεύματος της αλλαγής. Σε περίπτωση κατά την οποία κάποιος απ' αυτούς είναι πραγματικά τρελός και αυτοκτονήσει τότε να διαμελίζεται το πτώμα του, να φωτογραφίζεται και να μπαίνει πρωτοσέλιδο στην «Αυριανή» και το «Εθνος».

ΣΕΗ υπέρ Λαζόπουλου

«Προγραφές και δημόσιο διασυρμό των καλλιτεχνών», βλέπει το Σωματείο Ελλήνων Ηθοποιών σε, έστω και καθυστερημένη, ανακοίνωσή του στο θέμα της στράτευσης του Λάκη Λαζόπουλου, αλλά και στο όλο κλίμα που την προκάλεσε. Το ΣΕΗ καταγγέλλει ότι «οι συγκεκριμένες ενέργειες της πολιτείας δημιουργούν την πεποίθηση ότι ο θόρυβος και η έκταση δεν οφείλονται σε λόγους ηθικής ή νομικής τάξης, αλλά σε εξυπηρέτηση άλλων σκοπιμοτήτων».

Στη συνέχεια της ανακοίνωσής του το ΣΕΗ ζητά πλήρη διαφάνεια στο θέμα των διαδικασιών που ακολουθήθηκαν στην προκειμένη περίπτωση, μια και, όπως γράφτηκε, δόθηκε εντολή προς τον επίατρο για έκδοση θετικής γνωμάτευσης στη δεύτερη κρίση του Λάκη Λαζόπουλου. «Η υπεράσπιση της ιδιωτικής ζωής δεν ανταλλάσσεται με το οποιοδήποτε δημοσιογραφικό όφελος», λέει το ΣΕΗ.

ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ Παρασκευή 16 Οκτωβρίου 1987

ΕΝΤΟΝΕΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΨΥΧΙΑΤΡΩΝ ΔΙΝΟΥΝ ΝΕΑ ΤΡΟΠΗ ΣΤΟ ΘΕΜΑ ΤΟΥ ΛΑΖΟΠΟΥΛΟΥ

Η Επιστημονική Επιτροπή του Ψυχιατρικού Νοσοκομείου Αττικής με ανακοίνωση που υπογράφει ο πρόεδρός της κ. Χ. Βαρουχάκης αναφέρει:

1) Εκφράζει τη βαθιά ανησυχία της για τον εκχυδαϊσμό του δημόσιου βίου που εκδηλώθηκε ποικιλότροπα στην υπόθεση αυτή.

2) Σημειώνει ότι η κυβέρνηση συνήθως αναίσθητη στις προτάσεις, εισηγήσεις και διαμαρτυρίες αρμοδίων να έχουν γνώμη για τα περί την ψυχιατρική συμβαίνοντα στον τόπο μας, αντέδρασε αμέσως και αποτελεσματικά στους έντυπους αλαλαγμούς της «Αυριανής».

3) Ζητάει να αναζητηθούν και να στιγματισθούν όσοι παρέδωσαν το ιατρικό απόρρητο, ακρογωνιαίο λίθο της ιατρικής ηθικής, σε πρόσωπα και μηχανισμούς προς εξυπηρέτηση απαράδεκτων σκοπών και ηθική εξουδετέρωση ανθρώπων.

4) Επισημαίνει ότι συνθήματα του τύπου ***«στα σύνορα ή στο Δαφνί»*** *αποδεικνύουν καθαρά ναζιστικές αντιλήψεις όπου η μόνη θέση για τον ψυχικά πάσχοντα, είναι στο άσυλο ή ακόμα καλύτερα στον κλίβανο. Καλεί την κυβέρνηση, τα κόμματα και τους πολίτες αυτής της χώρας, να αναλογιστούν πόσο εύκολα έγινε αποδεκτό το ένα σκέλος της «Αυριανίστικης» εντολής (στα σύνορα) και το τι θα συνέβαινε αν γινόταν αποδεκτό και το δεύτερο «Στο Δαφνί».*

5) Εύχεται και ελπίζει ότι δεν υπήρχαν συνάδελφοι που γνωμάτευσαν κατ' εντολή. ***Αν όμως υπήρξαν τέτοιοι συνάδελφοι, τους καλούμε να κατονομάσουν τους εντολείς ηθικούς αυτουργούς αυτού του ιατρικού εγκλήματος.***

6) Τέλος η Επιστημονική Επιτροπή καταδικάζει με τον πιο σαφή και κατηγορηματικό τρόπο την εφημερίδα «Αυριανή» που στο συγκεκριμένο θέμα υπερέβη κατά πολύ κάθε έννοια δημοσιογραφικής δεοντολογίας και κοινωνικής ηθικής.

Περί τους 110 επώνυμοι ψυχίατροι και νευρολόγοι, μέλη νοσηλευτικών ιδρυμάτων με κοινή τους ανακοίνωση τονίζουν ότι «τα τελευταία δείγματα κρατικής αυθαιρεσίες και ασχημοσύνης μερίδας του Τύπου θίγουν όχι μόνο την αξιοπρέπεια ατόμων, αλλά πλήττουν και τα δικαιώματα και τις αρχές των επαγγελματιών του κλάδου μας. Εμείς οι νευρολόγοι και οι ψυχίατροι που υπογράφουμε αυτό το κείμενο δηλώνουμε ότι:

«Δεν θα ανεχτούμε την κατάργηση του ιατρικού απόρρητου που προσφέρει την ψυχική ευθραυστότητα και την διαφορετική από τον μέσο όσο ψυχολογία των αρρώστων μας βορά στη λαίμαργη χαιρεκακία του φιλοθεάμονος κοινού».

Σάββατο 10 Οκτωβρίου 1987 **ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ**

● ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, 10. «Βάρβαρο φαινόμενο», χαρακτηρίζεται από την Ενωση Γιατρών Νοσοκομείων Βόρειας Ελλάδας και Θεσσαλονίκης, η περίπτωση του Λάκη Λαζόπουλου, αλλά και οι προπηλακισμοί φορέων του Εϊτζ και η ποινικοποίηση της τοξικομανίας και ο στόχος είναι συγκεκριμένος: Η πειθάρχηση και η υποταγή του πολίτη, όχι μόνο του συγκεκριμένου πολίτη, αλλά κάθε πολίτη στην απόλυτη αυθαιρεσία της εξουσίας, που συγκεντρώνει πλέον όλες τις αρμοδιότητες, νομοθετικές, εκτελεστικές, αστυνομικές και ιατρικές.

«Η ιδιωτική ζωή και η κατάσταση υγείας συγκεκριμένων ανθρώπων δημοσιοποιούνται και διάφοροι Προκρούστες αναλαμβάνουν να παίξουν το ευγενές έργον να εξεγείρουν την κοινωνία, που καλείται σε ρόλο «θεραπευτικό», λέει σ' ένα της σημείο η ανακοίνωση-καταγγελία των νοσοκομειακών γιατρών, που σ' άλλο της σημείο διαπιστώνει ότι:

— Το απόρρητο της προσωπικής ζωής του κάθε πολίτη έχει καταργηθεί. Σ' αυτό το πλαίσιο είναι αναπόφευκτη και η κατα-στρατήγηση - κατάργηση του ιατρικού απορρήτου.

Η ΕΙΝΒΕΘ αφού λέει ότι «οι νοσοκομειακοί γιατροί δεν δέχονται να παίξουν το ρόλο του συνεργού ή του άλλοθι σ' αυτή τη διαδικασία», καταλήγει τονίζοντας ότι:

— Καταγγέλλουμε τη νέα πολιτική καμπάνια με τον τίτλο «οι τρελοί στα σύνορα» που πραγματοποιεί το Υπουργείο Εθνικής Αμυνας με τη συνεργασία εφημερίδας, όχι μόνο για όλους τους παραπάνω λόγους, αλλά και γιατί οι ίδιοι οι ιθύνοντες εξακολουθούν να συντηρούν μόνιμα το πρόβλημα «τρελόχαρτο» αρνούμενοι να θεσπίσουν την **«εναλλακτική κοινωνική θητεία»,** ενώ ταυτόχρονα βέβαια ούτε μπορούν να διανοηθούν την αποστρατιωτικοποίηση των ιατρικών υπηρεσιών του στρατού, πράγμα που θα τους ακύρωνε τη δυνατότητα να πετυχαίνουν διαγνώσεις με διαταγές.

ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ Τετάρτη 7 Οκτωβρίου 1987

Οι «λουφαδόροι»

Φίλος της στήλης ο ψυχίατρος Γιάννης Τσέγκος μας γράφει:

Σχετικά με το ανακύψαν, και αστραπιαίως διευθετηθέν, σκάνδαλο της απαλλαγής του ηθοποιού Λαζόπουλου από το στρατό θα ήθελα, ως ειδικός, να πω τα εξής:

1. Να συγχαρώ τον Αντιπρόεδρο της Κυβέρνησης κ. Γ. Χαραλαμπόπουλο ο οποίος, παρ' ότι τ. μάχιμος αξιωματικός και νυν πολιτικός, εν τούτοις έκανε μια άριστη ψυχιατρική διάγνωση με την οποία τελικά συμφώνησαν και οι στρατιωτικοί ψυχίατροι.

2. Παρ' ότι επικροτώ την απόφασή του να επανεξετασθούν, όλα τα ύποπτα περιστατικά εν τούτοις θα μου επιτρέψει, ο δυνάμει συνάδελφος, να παρατηρήσω ότι το μέτρο ενώ από διαγνωστικής πλευράς είναι άριστον εν τούτοις από πλευράς θεραπευτικής και προληπτικής είναι ατελές, δι' ο και επιβάλλεται να συμπληρωθεί διά των εξής:

α) Ολοι οι απακαλυφθησόμενοι «λουφαδόροι» να υποχρεωθούν να φέρουν, εφ' όρου ζωής ένα κίτρινο άστρο εις το αριστερόν πέτον.

β) Οσοι συμβάλλουν στην αποκάλυψη των ανωτέρω περιπτώσεων να φέρουν εις το δεξιόν πέτον, ένα άλφα κεφαλαίον (Α), χρώματος πρασίνου (εις ανάμνησιν της εφημερίδος Αυριανή που πρωτοστάτησε εις την αποκάλυψιν· το «άλφα» μπορεί ακόμη να σημαίνει και «Ανδρέας» αλλά και «Αγαμέμνων»).

γ) Εμείς τώρα, που υπηρετήσαμε ευδοκίμως και αγογγύστως την πατρίδα, δικαιούμεθα νομίζω να φορούμε ένα κυανούν Εψιλον (Ε) εις το δεξιόν επίσης πέτον (θα υποδηλώνει φυσικά το Εθνος, και τον Εφεδρο).

δ) Ολα τα ανωτέρω διακριτικά να κατασκευασθούν από σκληρό πλαστικό.

Μετά τιμής

ΙΩΑΝΝΗΣ Κ. ΤΣΕΓΚΟΣ
Ψυχίατρος
Εφεδρος λοχίας υγειονομικού

Από τη συζήτηση του ψυχίατρου Αθ. Αλεξανδρίδη με συντάκτες του περιοδικού ***Σχολιαστής****.*

Α. Αλεξανδρίδης: Δεν είναι καθόλου περίεργο ειδικά στον ελληνικό χώρο, που μπαίνει το πρόβλημα ΤΡΕΛΑ και ΣΤΡΑΤΟΣ, η χρησιμοποίηση της τρέλας για την αποφυγή της θητείας. Έχουμε δύο μυθολογικά παραδείγματα: από τον Τρωϊκό πόλεμο. Τον Οδυσσέα, ο οποίος προσποιήθηκε τον τρελό και τον Αχιλλέα, ο οποίος προσποιήθηκε τη γυναίκα. Δυο από τους πιο εκλεκτούς ήρωες, κατέφυγαν σε δύο κλινικές μορφές, οι οποίες χρησιμοποιούνται πάρα πολύ ακόμα και σήμερα: ο ένας στο παραλήρημα, ο άλλος στην ομοφυλοφιλία. Στη συνέχεια της ιστορίας της ανθρωπότητας παρουσιάζεται όλο και πιο συχνά το πρόβλημα του πώς μπορεί κανείς να χρησιμοποιήσει την τρέλα για να γλυτώσει την επιβολή της εξουσίας πάνω του ή πώς η εξουσία την χρησιμοποιεί για να παροπλίσει αντιπάλους της. Τα ιστορικά παραδείγματα είναι πάρα πολλά. Κλασικό είναι, από την περίοδο της γαλλικής επανάστασης τους μέσα στην παραγωγή, θέση η οποία δεν έχει πολλή σχέση με τον κρατικό μηχανισμό και ως εκ τούτου θεωρούν χαμένο τον χρόνο της στρατιωτικής θητείας. Συμφωνώ ότι υπάρχουν αυτοί οι περιορισμοί όσον αφορά την ακαδημαϊκή καριέρα, έχει ωστόσο ελαττωθεί πολύ το κοινωνικό βάρος της απαλλαγής για ψυχολογικούς λόγους. Σήμερα είναι πάρα πολλοί οι χώροι που δέχονται καλά τον ψυχικά άρρωστο και κατά συνέπεια έχει ελαττωθεί και η σημασία και η βαρύτητα που μπορεί να έχει το τρελόχαρτο για κάποιον που έχει υποδυθεί τον ψυχικά προβληματικό.

Σ.: *Έχοντας ένα ποσοστό της τάξης του 6 με 10% — είναι αδιευκρίνιστο — των νέων, που ζητούν κατά την κατάταξή τους να απαλλαγούν, παρουσιάζονται δύο ερωτήματα: Πρώτον, ποιοι είναι αυτοί, αν μπορούμε να τους προσδιορίσουμε κοινωνικά και δεύτερον, πόσο ανεκτικό μπορεί*

πάρχουν παιδιά από τις άλλες δύο τάξεις, τις οποίες ανέφερα, τα οποία δεν αναπτύσσουν πλέον μια ενιαία ιδεολογική τοποθέτηση για το σύνολο της κοινωνίας αλλά αναπτύσσουν και παράγουν στάσεις απέναντι σε διάφορα προβλήματα αυτής της κοινωνίας: στο σχολείο, στην εργασία, στο στρατό, οι οποίες δεν είναι όπως τις σκεφτόμαστε παλιά, υποχρεωτικά ενταγμένες σ' ένα ενιαίο ιδεολογικό σχήμα.

Σ.: *Ενστικτώδης ριζοσπαστισμός, απορριπτική στάση;*

Α.Α.: Αυτή η στάση δεν είναι τελείως απορριπτική — ίσως είναι πολύ πιο επεξεργασμένη. Οι πάρα πολλές συνεντεύξεις, που έχω κάνει με τέτοια παιδιά, μου έχουν δώσει να καταλάβω ότι αυτή η στάση είναι μια εντελώς πραγματιστική «θέση» [θέση (position) όπως ορίζεται φιλοσοφικά], που εγώ δεν θα την αποκαλούσα ούτε ενστι-

Φίλος της στήλης ο ψυχίατρος Γιάννης Τσέγκος μας γράφει:

Σχετικά με το ανακύψαν, και αστραπιαίως διευθετηθέν, σκάνδαλο της απαλλαγής του ηθοποιού Λαζόπουλου από το στρατό θα ήθελα, ως ειδικός, να πω τα εξής:

1. Να συγχαρώ τον Αντιπρόεδρο της Κυβέρνησης κ. Γ. Χαρα- [...] ***πολιτικός, εν τούτοις έκανε μια άριστη ψυχιατρική διάγνωση με την οποία τελικά συμφώνησαν και οι στρατιωτικοί ψυχίατροι.***

2. Παρ' ότι επικροτώ την απόφασή του να επανεξετασθούν, όλα τα ύποπτα περιστατικά εν τούτοις θα μου επιτρέψει, ο δυνάμει συνάδελφος, να παρατηρήσω ότι το μέτρο ενώ από διαγνωστικής πλευράς είναι άριστον εν τούτοις από πλευράς θε- [...] ***να συμπληρωθεί διά των εξής:***

α) Ολοι οι απακαλυφθησόμενοι «λουφαδόροι» να υποχρεωθούν να φέρουν, εφ' όρου ζωής ένα κίτρινο άστρο εις το αριστερόν πέτον.

β) Οσοι συμβάλλουν στην αποκάλυψη των ανωτέρω περιπτώσεων να φέρουν εις το δεξιόν πέτον, ένα άλφα κεφαλαίον (Α), χρώματος πρασίνου (εις ανάμνησιν της εφημερίδος Αυριανή που πρωτοστάτησε εις την αποκάλυψιν· το «άλφα» μπορεί ακόμη να σημαίνει και «Ανδρέας» αλλά και «Αγαμέμνων»).

γ) Εμείς τώρα, που υπηρετήσαμε ευδοκίμως και αγογγύστως την πατρίδα, δικαιούμεθα νομίζω να φορούμε ένα κυανούν Εψιλον (Ε) εις το δεξιόν επίσης πέτον (θα υποδηλώνει φυσικά το Εθνος, και τον Εφεδρο).

δ) Ολα τα ανωτέρω διακριτικά να κατασκευασθούν από σκληρό πλαστικό.

Μετά τιμής
ΙΩΑΝΝΗΣ Κ. ΤΣΕΓΚΟΣ
Ψυχίατρος
Εφεδρος λοχίας υγειονομικού

Από τη συζήτηση του ψυχίατρου Αθ. Αλεξανδρίδη με συντάκτες του περιοδικού ***Σχολιαστής.***

Α. Αλεξανδρίδης: Δεν είναι καθόλου περίεργο ειδικά στον ελληνικό χώρο, που μπαίνει το πρόβλημα ΤΡΕΛΑ και ΣΤΡΑΤΟΣ, η χρησιμοποίηση της τρέλας για την αποφυγή της θητείας. Έχουμε δύο μυθολογικά παραδείγματα: από τον Τρωϊκό πόλεμο. Τον Οδυσσέα, ο οποίος προσποιήθηκε τον τρελό και τον Αχιλλέα, ο οποίος προσποιήθηκε τη γυναίκα. Δυο από τους πιο εκλεκτούς ήρωες, κατέφυγαν σε δύο κλινικές μορφές, οι οποίες χρησιμοποιούνται πάρα πολύ ακόμα και σήμερα: ο ένας στο παραλήρημα, ο άλλος στην ομοφυλοφιλία. Στη συνέχεια της ιστορίας της ανθρωπότητας παρουσιάζεται όλο και πιο συχνά το πρόβλημα του πώς μπορεί κανείς να χρησιμοποιήσει την τρέλα για να γλυτώσει την επιβολή της εξουσίας πάνω του ή πώς η εξουσία την χρησιμοποιεί για να παροπλίσει αντιπάλους της. Τα ιστορικά παραδείγματα είναι πάρα πολλά. Κλασικό είναι, από την περίοδο της γαλλικής επανάστασης, εκείνο του Μαρκήσιου Ντε Σαντ: ενώ έπρεπε να χαρακτηριστεί — σε μεγάλο βαθμό — πολιτικός αντίπαλος των διαφόρων ομάδων της γαλλικής επανάστασης, ήταν πολύ πιο εύκολο γι' αυτές να τον χαρακτηρίσουν τρελό και να τον εγκλείσουν στο άσυλο παρά στις πολιτικές φυλακές. Σήμερα, νομίζω ότι η χρησιμοποίηση της τρέλας (ως τρέλα ας νοηθεί η κατάργηση κωδίκων και η πρόταση άλλων που είναι ακατάληπτοι στους άλλους) για την αποφυγή της στράτευσης αυξάνεται για λόγους πολιτισμικούς, όπως το γεγονός ότι το να έχει κανείς ψυχικά προβλήματα ή ταμπέλα ψυχοπαθούς είναι λιγότερο επιβαρυντικό για την πορεία του στην κοινωνία απ' ότι ήταν προηγουμένως.

Σχολιαστής: *Το πιστοποιητικό ψυχικής ανικανότητας, που εκδίδει ο στρατός, μετράει ακόμα αρνητικά σε αρκετούς επαγγελματικούς τομείς. Έχουμε να κάνουμε με έναν εκδικητισμό του κράτους (που συνοδεύεται με αφαιρέσεις διπλωμάτων οδήγησης κλπ.). Επιπλέον, στις μικρές κοινότητες ισχύει ακόμα ο κοινωνικός στιγματισμός, «ο τρελός του χωριού».*

Α.Α.: Δεν θα συμφωνούσα σ' αυτό το θέμα για τα χωριά, επειδή η εμπειρία μου έδειξε ότι ο αριθμός των νέων αγροτών, οι οποίοι ζητούν ν' απαλλαγούν για ψυχικούς λόγους, αυξάνεται ίσως γιατί αποκτούν συνείδηση της θέσης τους μέσα στην παραγωγή, θέση η οποία δεν έχει πολλή σχέση με τον κρατικό μηχανισμό και ως εκ τούτου θεωρούν χαμένο τον χρόνο της στρατιωτικής θητείας. Συμφωνώ ότι υπάρχουν αυτοί οι περιορισμοί όσον αφορά την ακαδημαϊκή καριέρα, έχει ωστόσο ελαττωθεί πολύ το κοινωνικό βάρος της απαλλαγής για ψυχολογικούς λόγους. Σήμερα είναι πάρα πολλοί οι χώροι που δέχονται καλά τον ψυχικά άρρωστο και κατά συνέπεια έχει ελαττωθεί και η σημασία και η βαρύτητα που μπορεί να έχει το τρελόχαρτο για κάποιον που έχει υποδυθεί τον ψυχικά προβληματικό.

Σ.: *Έχοντας ένα ποσοστό της τάξης του 6 με 10% — είναι αδιευκρίνιστο — των νέων, που ζητούν κατά την κατάταξή τους να απαλλαγούν, παρουσιάζονται δύο ερωτήματα: Πρώτον, ποιοι είναι αυτοί, αν μπορούμε να τους προσδιορίσουμε κοινωνικά και δεύτερον, πόσο ανεκτικό μπορεί να είναι το κράτος και ο ίδιος ο στρατοκρατικός μηχανισμός απέναντι σ' αυτούς.*

Α.Α.: Δεν έχω συγκεκριμένα στοιχεία σχετικά με το πώς κατανέμονται αυτά τα ποσοστά. Η αίσθησή μου είναι ότι, αντίθετα απ' ό,τι πιστεύουμε και που πίστευα κι εγώ πριν πάω στο στρατό, το ποσοστό των «διανοουμένων» δεν είναι τόσο πολύ μεγάλο σε σχέση με τον υπόλοιπο αριθμό. Πιστεύω ότι αυξάνεται συνεχώς ο αριθμός των νεαρών αγροτών και των παιδιών απ' τα κατώτατα περιφερειακά και περιθωριοποιημένα κοινωνικά στρώματα των πόλεων, που αναπτύσσουν μια νέα άποψη για τη ζωή· αυτή η άποψη κατά τη γνώμη μου ξεπερνά τα προηγούμενα ιδεολογικά σχήματα που περιέχουν στο εσωτερικό τους την ανάγκη για συνολική άποψη της κοινωνικής πρακτικής. Αυτό το λέω με την ακόλουθη έννοια — και ίσως μ' αυτήν ακριβώς την έννοια οι αντιρρησίες διανοούμενοι ίσως είναι και κάπως παρωχημένοι μιας κι έχουν στο νου τους πάντοτε ένα συνολικό προτσές για την εξέλιξη της κοινωνίας μέσα στην οποία εντάσσουν ίσως και την άρνησή τους να πάνε στο στρατό, άρνηση η οποία είναι ατομική αλλά που στοχεύει σε συλλογική διευθέτηση του θέματος του στρατού. Εμπεριέχει στην ουσία της *και* τη θέση της συμμετοχής στο στρατό, υπό άλλες συνθήκες. Αντίθετα υπάρχουν παιδιά από τις άλλες δύο τάξεις, τις οποίες ανέφερα, τα οποία δεν αναπτύσσουν πλέον μια ενιαία ιδεολογική τοποθέτηση για το σύνολο της κοινωνίας αλλά αναπτύσσουν και παράγουν στάσεις απέναντι σε διάφορα προβλήματα αυτής της κοινωνίας: στο σχολείο, στην εργασία, στο στρατό, οι οποίες δεν είναι όπως τις σκεφτόμαστε παλιά, υποχρεωτικά ενταγμένες σ' ένα ενιαίο ιδεολογικό σχήμα.

Σ.: *Ενστικτώδης ριζοσπαστισμός, απορριπτική στάση;*

Α.Α.: Αυτή η στάση δεν είναι τελείως απορριπτική — ίσως είναι πολύ πιο επεξεργασμένη. Οι πάρα πολλές συνεντεύξεις, που έχω κάνει με τέτοια παιδιά, μου έχουν δώσει να καταλάβω ότι αυτή η στάση είναι μια εντελώς πραγματιστική «θέση» [θέση (position) όπως ορίζεται φιλοσοφικά], που εγώ δεν θα την αποκαλούσα ούτε ενστικτώδη ούτε πρωτόγονη. *Προσδιορίζονται ως προς κάτι.* Όταν λένε ότι *ο στρατός δεν κάνει για μένα*, εννοούν ότι *για κάποιους άλλους κάνει, για κάποιους άλλους είναι εντελώς «λογικό»:* εννοούν με αυτό πως όσοι χρησιμοποιούν την κρατική μηχανή και επωφελούνται από το κοινωνικό πλεόνασμα, είναι «φυσικό» (όπως θα λέγαμε «από Θεού» ή «μεσ' στην ανθρώπινη φύση») αυτοί να εξυπηρετήσουν κάποτε αυτήν την κρατική μηχανή, κάνοντας τη θητεία τους σε ένα τμήμα της που είναι ο στρατός. «Εγώ που δεν επωφελούμαι», σκέπτονται, «του κοινωνικού πλεονάσματος, είτε είμαι μαθητής στο σχολείο, είτε είμαι εργαζόμενος, είτε είμαι κάτοικος υποβαθμισμένων περιοχών, δεν έχω και κανένα λόγο να εξυπηρετήσω την κρατική μηχανή». Αυτή η θέση η οποία σοκάρει, έτσι όπως ακούγεται, και η οποία υφίσταται κατασταλτικούς, έναντι της, χειρισμούς μοιάζει και αυτό είναι το περίεργο, για μένα, απόλυτα με τις «ρεαλιστικές» — πραγματιστικές θέσεις των οικονομολόγων οι οποίοι διαχειρίζονται την «κρίση» από τη μεριά της εξουσίας· ως ψυχίατρος την βρίσκω ιδιαίτερα «λογική», δηλαδή αναμενόμενη γιατί ανταποκρίνεται και στη λειτουργία του ψυχικού οργάνου σ' αυτή τη φάση του τέλους της εφηβείας, η οποία ακόμη ορίζεται από «στάσεις» και όχι από την δομή της προσωπικότητας η οποία ακόμη δεν έχει ολοκληρωθεί.

Τριήμερο για το Στρατό

ΣΕ ΜΙΑ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ να θέσει το θέμα του στρατού κάπως συνολικότερα η «Επιτροπή για τους αντιρρησίες συνείδησης» οργάνωσε τρεις συζητήσεις: για το στρατολογικό νόμο, για τη σχέση στρατού-ψυχικής υγείας και για αντιρρησίες-κοινωνική θητεία και το αιτούμενο ενός ευρύτερου αντιμιλιταριστικού κινήματος.

Η συμμετοχή κόσμου ήταν μικρή, μια και το τριήμερο έπεσε στη δίνη των πρώτων καταλήψεων, αλλά το περιεχόμενο δεν ήταν και άσχημο:

4/11: ΣΤΡΑΤΟΣ...

Ο εκπρόσωπος της ΚΕΕΔ έμεινε στο στόχο της περισσότερης δημοκρατίας στις ένοπλες δυνάμεις, ενώ ο **Μάκης Σέρβος** (μέλος της παλιάς επιτροπής για το στρατό) έθεσε την έννοια του εκδημοκρατισμού όχι απλά στην αλλαγή προσώπων στα κέντρα λήψης αποφάσεων αλλά στην ανάπτυξη ενός άλλου τέτοιου κέντρου, δηλ. των επιτροπών στρατιωτών. Σχετικά με τους αντιρρησίες εκτίμησε ότι παρακάμπτουν το θέμα στρατός και έμμεσα οδηγούν σε επαγγελματικοποίησή του. Γι' αυτό η ECCO προτιμά την υποχρεωτική θητεία με παράλληλη αναγνώριση των αντιρρησιών. Το κακό όμως είναι ότι οι ατομικές στάσεις μπορούν να κτυπηθούν και δεν υπάρχει ένας κοινωνικός χώρος για να διεκδικήσει το αίτημά τους.

Ο **Βαγγέλης Δεληπέτρος** κριτίκαρε την... παρεπιπτόντως ενασχόληση με το στρατό, γιατί οδήγησε στο χάσιμο κεκτημένων, αλλά και τον μη συμβουλιακό χαρακτήρα των επιτροπών που —μια και οι φαντάροι δε λειτουργούν με τη νοοτροπία της αντιπροσώπευσης— συχνά αποκόβονται και μένουν μόνες τους να διαχειρίζονται τα προβλήματά τους. Έθεσε όμως και ένα βασικό ερώτημα: Πώς μπορούν οι φαντάροι να ανατρέπουν πρότυπα τη στιγμή που αυτό δεν γίνεται στην κοινωνία ή τι νόημα έχει να λέμε να μειωθεί η θητεία, αν υπάρχει εθνικισμός κι αν όλοι αποδέχονται τον φόβο των Τούρκων; Κι ακόμη, αν λύσουμε το πρόβλημα της θητείας υπάρχει η σύνδεση του στρατού με την παραγωγή, την πολεμική βιομηχανία, τη στρατικοποίηση συνολικότερα.

5/11: ΨΥΧΙΚΗ ΥΓΕΙΑ...

Ο ψυχίατρος **Κώστας Μωρογιάννης** εισάγοντας στο θέμα παρατήρησε ότι οι ενδείξεις (αυτοκτονίες, αυξημένη νοσηρότητα φαντάρων αλλά και μονίμων) θέτουν άμεσα το ζήτημα της **αντιμετώπισης** των ψυχικών διαταραχών μέσα στο στρατό. Ο ρόλος όμως των στρατιωτικών ψυχιάτρων δεν είναι η θεραπεία αλλά η επιλογή και η απομάκρυνση των «ακατάλληλων». Με προδιαγραμμένο το ρόλο του ψυχιάτρου στην εξυπηρέτηση των επιλογών του μηχανισμού τα παρουσιάζεται η ψυχική διαταραχή, αλλά ο ίδιος ο στρατός δε γεννάει περισσότερα ψυχικά προβλήματα απ' ότι οι υπόλοιποι θεσμοί της κοινωνίας και ότι τα κορίτσια π.χ. έχουν τα ίδια ποσοστά διαταραχών. Οι σχετικές μελέτες δείχνουν ότι έχουμε σαφώς περισσότερα κρούσματα από τα κορίτσια και η κορύφωση των αριθμών σχετίζεται με τις ηλικίες των στρατευσίμων.

Ο εκπρόσωπος της ΕΙΝΑΠ **Νίκος Μανιός** είπε πως δε βοηθά απλά να καταλήξουμε στο συμπέρασμα ότι όσοι δεν θέλουν να πάνε στρατό, να μην πάνε, αφού η κυρίαρχη άποψη είναι διαφορετική. Γι' αυτό το κίνημα αμφισβήτησης του στρατού πρέπει να αναζητήσει εκείνες τις μορφές παρέμβασης που θα κάνουν κοινωνικά αποδεκτές τις προτάσεις του.

Παρατήρησε επί πλέον ότι δεν έχουμε φαινόμενα μαζικής εμφάνισης αντιρρησιών που ν' αρνούνται άλλους θεσμούς (π.χ. το πανεπιστήμιο) —που ενδεχομένως εξυπηρετούν παρόμοιους σκοπούς με του στρατού— και επισήμανε ότι από τη στιγμή που δίνουμε τη σημαιούλα στο παιδί του δημοτικού για την εθνική γιορτή, είναι φανερό πως είναι καταδικασμένο να πάει μετά φαντάρος.

Ο ψυχίατρος **Μιχάλης Δικαιάκος** (ΕΙΝΑΠ) θεώρησε ότι ο ψυχιατρικός λόγος είναι κοινωνικά επιζήμιος και πολιτικά αποπροσανατολιστικός όταν ασχολείται με το στρατό. Αρνήθηκε τη λογική της παροχής προνομίων για τους ψυχίατρους «για να κάνουν καλά τη δουλειά τους» και έφερε σαν παράδειγμα προς αποφυγή την Αγγλία με τις εκτεταμένες ψυχιατρικές υπηρεσίες, αλλά και την 5ετή προαιρετική θητεία σε επαγγελματικό στρατό, όπου μάλιστα σπεύδουν όλοι να καταταγούν λόγω της ανεργίας.

Εκπρόσωπος της **Κίνησης για τα Δικαιώματα των Ψυχασθενών** ανέφερε ότι δίνονται 700-1.000 αναβολές το χρόνο για λόγους ψυχικής υγείας, ότι οι τάσεις είναι αυξητικές, ενώ το «χαρτί» περιθωριοποιεί ολόκληρες κοινωνικές ομάδες και γενικεύεται έτσι ο χαρακτηρισμός του «ψυχασθενούς». Ζήτησε να καταργηθούν όλοι οι νόμοι που στερούν δικαιώματα (διπλώματα κλπ.) από όσους έχουν απαλλαγεί με αυτόν τον τρόπο. Κατά τα άλλα διαφώνησε ότι όσοι ζητάνε «τρελόχαρτο» είναι αντιρρησίες συνείδησης.

Η συζήτηση περιστράφηκε στο τι δυνατότητες παρέχει ή δεν παρέχει ο στρατός για προσωπική παρέμβαση και αλληλοβοήθεια των φαντάρων και στο πόσο μπορεί να είναι χρήσιμος ο γιατρός. Και, πέρα από την καταγγελία, ποια θα είναι η αναφορά και η παρέμβαση στο συγκεκριμένο, σε μια πολιτική βελτίωσης των όρων διαβίωσης των φαντάρων, αφού κάποιοι θεώρησαν ότι η άποψη για «κατάργηση του στρατού» συνεπάγεται... αυτομάτως και «παραίτηση από τον πολιτικό λόγο»...

6/11: ΑΝΤΙΡΡΗΣΙΕΣ...

Η επιτροπή για τους αντιρρησίες (**Ψύχας και ο εκπρόσωπος του αντιμιλιταριστικού περιοδικού ΑΡΝΟΥΜΑΙ Τρεμόπουλος**) ανακοίνωσε την οργάνωση μιας Ένωσης Αντιρρησιών Συνείδησης που θα περιλαμβάνει αρνητές θητείας, άτομα που έχουν απαλλαγεί ή αρνούνται να ξαναπροσφέρουν στρατιωτική υπηρεσία, άτομα που διώκονται για την αντιμιλιταριστική τους δράση. Επίσης πρότειναν μορφές αυτοδιαχείρισης της κοινωνικής υπηρεσίας για όσους την επιλέγουν, αναλύοντας ταυτόχρονα με ποιους τρόπους η κοινωνική υπηρεσία των αντιρρησιών έχει εν μέρει χρησιμοποιηθεί είτε προς όφελος στρατιωτικών μηχανισμών, είτε σαν φτηνή εργατική δύναμη στην Δ. Ευρώπη.

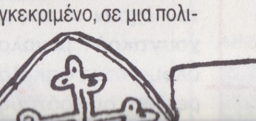
Ο συνταγματολόγος **Νίκος Αλιβιζάτος** παρατήρησε ότι το σύνταγμα δεν απαγορεύει την έμμεση εισφορά στην «άμυνα» κατά τρόπο διαφορετικό από την ένταξη στο στρατό και επομένως απομένει στο νομοθέτη να θεσμοθετήσει μια τέτοια δυνατότητα για παροχή κοινωνικής υπηρεσίας.

Ο **Μιχάλης Πρωτοψάλτης**, από ΤΑ ΑΝΘΗ ΤΟΥ ΚΑΚΟΥ, υπερασπίστηκε πολιτικά την επιλογή της απαλλαγής για λόγους ψυχικής υγείας η οποία έδωσε αντιμιλιταριστικό παρόν ως μαζικό κίνημα (έστω και χωρίς συγκροτημένο λόγο) και γιατί υπήρξε η μόνη στάση που έσπασε τα όρια του γκέτο της αμφισβήτησης τις τελευταίες δεκαετίες. Σε σχέση με τον ανταγωνισμό των υποκειμένων με διαφορετικές στάσεις (μερικοί-ολικοί-γενικοί αρνητές, λιποταξία, τρελόχαρτο, βιομηχανική αντίρρηση, μη πληρωμή φόρων κλπ.) εκτίμησε ότι πρέπει να ξεπεραστεί, προκειμένου να αναπτυχθεί μια αντιμιλιταριστική πρακτική στην Ελλάδα.

Ο **Θόδωρος Παναγούλης** από το ΦΑΣΜΑ είπε ότι η υπόθεση Μαραγκάκη προχωράει παραπέρα το θέμα στρατός, ενώ το τρελόχαρτο, τελικά, δε φανερώνει το πόσοι αρνούνται το θεσμό, αλλά είναι ο έλεγχος και η απόρριψη αυτών που δε θέλει ο στρατός. Έτσι σήμερα, που δεν υπάρχει ρύθμιση ουσίας για τους αντιρρησίες, η στάση συνιστά πολιτική ανυπακοή και δη θεμελιώδη αντιπολίτευση στο σύστημα. Το ερώτημα μιας κοινωνικής υπηρεσίας υπό όρους βάζει το ζήτημα της κοινωνικής πρότασης που μπορεί να πάει πέρα από την άρνηση του στρατού.

▶ Συμπερασματικά το τριήμερο έθεσε το ζήτημα ότι αν δεν γίνει συνολική δουλειά στο θέμα στρατός-μιλιταρισμός, η υπόθεση των αντιρρησιών ελάχιστα μπορεί να προχωρήσει. Έτσι δεν αποκλείεται να υπάρξει κάποια ΕΚΠΛΗΞΗ και να ξαναδούμε την «Επιτροπή για το Στρατό» να αναδιοργανώνεται και μάλιστα με πρωτοβουλία των αντιρρησιών, κάποιων νεολαιών και ίσως ενός κομματιού της παλιάς επιτροπής.

Σπύρος Ψύχας

ρακάμπτουν το θέμα στρατός και έμμεσα οδηγούν σε επαγγελματικοποίησή του. Γι' αυτό η ECCO προτιμά την υποχρεωτική θητεία με παράλληλη αναγνώριση των αντιρρησιών. Το κακό όμως είναι ότι οι ατομικές στάσεις μπορούν να κτυπηθούν και δεν υπάρχει ένας κοινωνικός χώρος για να διεκδικήσει το αίτημά τους.

Ο **Βαγγέλης Δεληπέτρος** κριτίκαρε την... παρεπιπτόντως ενασχόληση με το στρατό, γιατί οδήγησε στο χάσιμο κεκτημένων, αλλά και τον μη συμβουλιακό χαρακτήρα των επιτροπών που —μια και οι φαντάροι δε λειτουργούν με τη νοοτροπία της αντιπροσώπευσης— συχνά αποκόβονται και μένουν μόνες τους να διαχειρίζονται τα προβλήματά τους. Έθεσε όμως και ένα βασικό ερώτημα: Πώς μπορούν οι φαντάροι να ανατρέπουν πρότυπα τη στιγμή που αυτό δεν γίνεται στην κοινωνία ή τι νόημα έχει να λέμε να μειωθεί η θητεία, αν υπάρχει εθνικισμός κι αν όλοι αποδέχονται τον φόβο των Τούρκων; Κι ακόμη, αν λύσουμε το πρόβλημα της θητείας υπάρχει η σύνδεση του στρατού με την παραγωγή, την πολεμική βιομηχανία, τη στρατικοποίηση συνολικότερα.

5/11: ΨΥΧΙΚΗ ΥΓΕΙΑ...

Ο ψυχίατρος **Κώστας Μωρογιάννης** εισάγοντας στο θέμα παρατήρησε ότι οι ενδείξεις (αυτοκτονίες, αυξημένη νοσηρότητα φαντάρων αλλά και μονίμων) θέτουν άμεσα το ζήτημα της **αντιμετώπισης** των ψυχικών διαταραχών μέσα στο στρατό. Ο ρόλος όμως των στρατιωτικών ψυχιάτρων δεν είναι η θεραπεία αλλά η επιλογή και η απομάκρυνση των «ακατάλληλων». Με προδιαγραμμένο το ρόλο του ψυχιάτρου στην εξυπηρέτηση των επιλογών του μηχανισμού τελικά ψυχιατρική μέριμνα δεν υπάρχει, με μόνη εξαίρεση των θεραπευτική κοινότητα του Ναυτικού στη Σαλαμίνα (με ψυχίατρο τον Κοκκινίδη). Το πιο απαράδεκτο όμως είναι η ψυχιατρική να παίζει ρόλο ψυχιατρικοποίησης ενός σημαντικού ποσοστού του ανδρικού πληθυσμού που αρνείται ή δεν ανέχεται τη θητεία και καταφεύγει στο τρελόχαρτο. Έτσι η αναγνώριση των αντιρρησιών θα αναιρέσει τη λογική της ψυχιατρικοποίησης του αρνητή στράτευσης.

Ο ψυχίατρος-αναλυτής **Θανάσης Αλεξανδρίδης** αναφέρθηκε στις παρεμβάσεις της ιεραρχίας στο έργο του στρατιωτικού γιατρού (το πληροφοριακό σημείωμα του λοχαγού της μονάδας θα κάνει πιθανότερη την απαλλαγή του φαντάρου). Σε σχέση με το στρατό σαν μηχανισμό καταστολής και διαμόρφωσης ενός τύπου συνείδησης, παρατήρησε ότι, στην Ελλάδα τουλάχιστον, δεν υπάρχουν «διορθωτικοί μηχανισμοί» για να επιτρέψουν στο φαντάρο να υπάρξει κατά άλλο τρόπο. Δεν υπάρχουν π.χ. επιτροπές ή συνδικάτα για τα δικαιώματά του ή την προώθηση κάποιων εναλλακτικών προτάσεων. Έτσι ένα σοβαρό ποσοστό στρατιωτών αναπτύσσουν ψυχοσωματικές αρρώστιες κι αν τις είχαν τις επιδεινώνουν.

Στο σημείο αυτό αντιπαρατέθηκε την παρέμβαση του στρατιωτικού ψυχιάτρου **Κοκκινίδη** που είπε ότι στο στρατό δημοτικού για την εθνική γιορτή, είναι φανερό πως είναι καταδικασμένο να πάει μετά φαντάρος.

Ο ψυχίατρος **Μιχάλης Δικαιάκος** (ΕΙΝΑΠ) θεώρησε ότι ο ψυχιατρικός λόγος είναι κοινωνικά επιζήμιος και πολιτικά αποπροσανατολιστικός όταν ασχολείται με το στρατό. Αρνήθηκε τη λογική της παροχής προνομίων για τους ψυχίατρους «για να κάνουν καλά τη δουλειά τους» και έφερε σαν παράδειγμα προς αποφυγή την Αγγλία με τις εκτεταμένες ψυχιατρικές υπηρεσίες, αλλά και την 5ετή προαιρετική θητεία σε επαγγελματικό στρατό, όπου μάλιστα σπεύδουν όλοι να καταταγούν λόγω της ανεργίας.

Εκπρόσωπος της **Κίνησης για τα Δικαιώματα των Ψυχασθενών** ανέφερε ότι δίνονται 700-1.000 αναβολές το χρόνο για λόγους ψυχικής υγείας, ότι οι τάσεις είναι αυξητικές, ενώ το «χαρτί» περιθωριοποιεί ολόκληρες κοινωνικές ομάδες και γενικεύεται έτσι ο χαρακτηρισμός του «ψυχασθενούς». Ζήτησε να καταργηθούν όλοι οι νόμοι που στερούν δικαιώματα (διπλώματα κλπ.) από όσους έχουν απαλλαγεί με αυτόν τον τρόπο. Κατά τα άλλα διαφώνησε ότι όσοι ζητάνε «τρελόχαρτο» είναι αντιρρησίες συνείδησης.

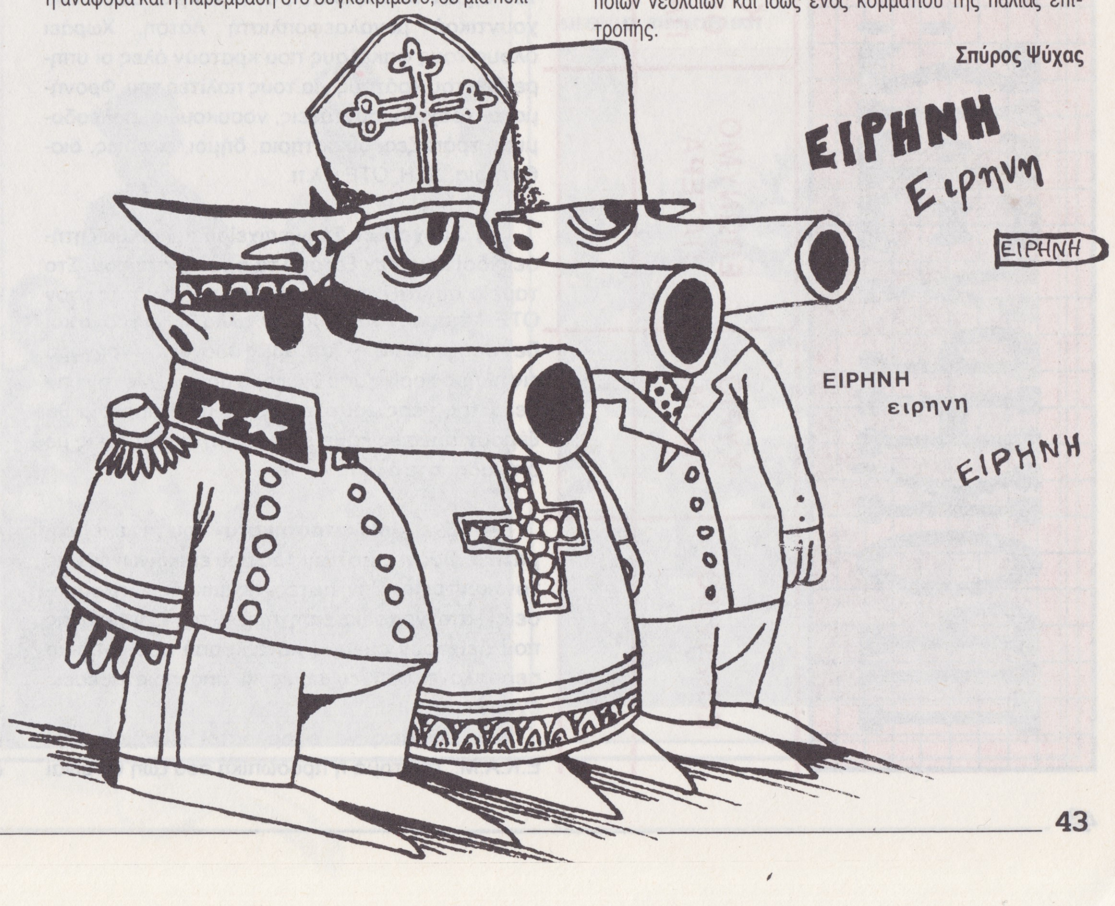
Η συζήτηση περιστράφηκε στο τι δυνατότητες παρέχει ή δεν παρέχει ο στρατός για προσωπική παρέμβαση και αλληλοβοήθεια των φαντάρων και στο πόσο μπορεί να είναι χρήσιμος ο γιατρός. Και, πέρα από την καταγγελία, ποια θα είναι η αναφορά και η παρέμβαση στο συγκεκριμένο, σε μια πολι-

ρόν ως μαζικό κίνημα (έστω και χωρίς συγκροτημένο λόγο) και γιατί υπήρξε η μόνη στάση που έσπασε τα όρια του γκέτο της αμφισβήτησης τις τελευταίες δεκαετίες. Σε σχέση με τον ανταγωνισμό των υποκειμένων με διαφορετικές στάσεις (μερικοί-ολικοί-γενικοί αρνητές, λιποταξία, τρελόχαρτο, βιομηχανική αντίρρηση, μη πληρωμή φόρων κλπ.) εκτίμησε ότι πρέπει να ξεπεραστεί, προκειμένου να αναπτυχθεί μια αντιμιλιταριστική πρακτική στην Ελλάδα.

Ο **Θόδωρος Παναγούλης** από το ΦΑΣΜΑ είπε ότι η υπόθεση Μαραγκάκη προχωράει παραπέρα το θέμα στρατός, ενώ το τρελόχαρτο, τελικά, δε φανερώνει το πόσοι αρνούνται το θεσμό, αλλά είναι ο έλεγχος και η απόρριψη αυτών που δε θέλει ο στρατός. Έτσι σήμερα, που δεν υπάρχει ρύθμιση ουσίας για τους αντιρρησίες, η στάση συνιστά πολιτική ανυπακοή και δη θεμελιώδη αντιπολίτευση στο σύστημα. Το ερώτημα μιας κοινωνικής υπηρεσίας υπό όρους βάζει το ζήτημα της κοινωνικής πρότασης που μπορεί να πάει πέρα από την άρνηση του στρατού.

► Συμπερασματικά το τριήμερο έθεσε το ζήτημα ότι αν δεν γίνει συνολική δουλειά στο θέμα στρατός-μιλιταρισμός, η υπόθεση των αντιρρησιών ελάχιστα μπορεί να προχωρήσει. Έτσι δεν αποκλείεται να υπάρξει κάποια ΕΚΠΛΗΞΗ και να ξαναδούμε την «Επιτροπή για το Στρατό» να αναδιοργανώνεται και μάλιστα με πρωτοβουλία των αντιρρησιών, κάποιων νεολαιών και ίσως ενός κομματιού της παλιάς επιτροπής.

Σπύρος Ψύχας

Μας Ετοιμάζουν την Ελλάδα του 2.000

Ναι. Μόνο πως ετοιμάζουν την Ελλάδα που θέλουν ΑΥΤΟΙ. Και σ' αυτή την Ελλάδα οι πλούσιοι θα είναι πιο πλούσιοι, οι φτωχοί πιο φτωχοί, οι ειδικοί ακόμα πιο ειδικοί και στους υπόλοιπους δεν θα πέφτει λόγος, το Αμερικάνικο, το Γερμανικό, το Ελληνικό κεφάλαιο ανεξέλεγκτα, ο λαός πιο άβουλος, οι ντομάτες πιο άνοστες, τα κάγγελα παντού, ο αέρας - η γη - η θάλασσα πιο βρώμικα, οι μαθητές θα ακούνε και δε θα ρωτάνε, οι εργάτες θα δουλεύουν και δεν θα ζητάνε, το Κράτος θα ρωτά, θα ζητά, θα αποφασίζει, θα ελέγχει, θα ανακατεύεται όλο και περισσότερο στα προσωπικά του καθένα.

ΘΑ ΕΛΕΓΧΕΙ: Γι' αυτό ψήφισε το νόμο για τις νέες ταυτότητες (Ε. Κ. Α. Μ.) που θα του ανοίξει το δρόμο στη χρήση της νέας τεχνολογίας: ΦΑΚΕΛΛΩΜΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΕΣ

ΕΝΑΣ ΑΠΛΟΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗΣ ΕΙΝΑΙ ΜΙΑ ΜΗΧΑΝΗ ΠΟΥ:

1) Κάνει πράξεις. Μαθηματικές. Με μεγάλη ταχύτητα. Δεν διαθέτει κάποια ιδιαίτερη εξυπνάδα. Κάνει αυτό που του έχουν μάθει: την απλή, βαρετή, κουραστική δουλειά με τις πολλές επαναλήψεις. (Η χρήση ηλ. υπ. από μια επιχείρηση μειώνει στο μισό τις απαιτούμενες ώρες δουλειάς. Τετράωρο λοιπόν αντί για οκτάωρο. Το κεφάλαιο όμως διαλέγει μια άλλη λύση: απολύει τους μισούς.)

2) Αποθηκεύει πληροφορίες. Πολλές, σε λίγο χώρο, και τις βρίσκει γρήγορα. Δεν χρειάζεται να ψάχνει φακέλλους και ντουλάπια. Φτάνει το πάτημα μερικών κουμπιών.

Τον μεγαλύτερο υπολογιστή στα Βαλκάνια τον έχουν οι ασφαλίτες στην Αθήνα. Δώρο του χουντικού μεγαλοεφοπλιστή Λάτση. Χωράει όλους τους φακέλους που κρατούν όλες οι υπηρεσίες του κράτους για τους πολίτες του. Φρονή-

εντελώς γυμνή μπροστά στο πρώτο περιπολικό που θα ζητά τα στοιχεία σου. Δίνοντάς στο τερματικό τον αριθμό της νέας ταυτότητας θα διαβάζουν στην οθόνη σε ποια παράταξη ήσουν το 75, σε τι κατηγορία φρονημάτων σ' έχουν κατατάξει, που και για πόσο καιρό δούλεψες κατά καιρούς, ποιούς κάνεις παρέα, που συχνάζεις, πότε και γιατί μπήκες στο νοσοκομείο, σε ποια και για πόσο σπίτια εκατοίκησες, τι δάνεια έχεις πάρει, τι αυθαίρετες προσθήκες έκαμες στο σπίτι σου, τι πρόστιμα χρωστάς στην τροχαία, και ό,τι άλλο μπορεί κάποιος δημόσιος υπάλληλος να έχει καταγράψει ή κάποιος χαφιές καρφώσει.

Ο ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗΣ ΕΙΝΑΙ ΑΠΡΟΣΩΠΟΣ

Λέμε για την εξουσία ότι είναι απρόσωπη, άρα χωρίς συναίσθημα άρα απάνθρωπη, γιατί τα άτομα που την αποτελούν χάνουν την προσωπικότητά τους μέσα σ' αυτόν τον πολύπλοκο μηχανισμό που ρυθμίζεται από ένα λαβύρινθο, νόμων και διατάξεων. Οι από μέσα καταντούν απλά γρανάζια, οι απ' έξω βρίσκονται αντιμέτωποι μ' ένα πολυπρόσωπο τέρας που δεν έχει κατανόηση, που δεν έχει μπέσα.

Παρ' όλ' αυτά, ακόμα και Γκεσταπίτες στην κατοχή βρεθήκανε που κάνανε κάπου τα στραβά μάτια.

Οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές δεν έχουν τέτοιες αδυναμίες.

Κάθε πρόβλημα το ανάγουν σε μια σειρά από βήματα με δύο μόνο δυνατότητες: ναι - όχι, σύμφωνα με τις εντολές του προγραμματιστή.

Για τον ηλ. υπ. η έκφραση «στραβά μάτια» δεν έχει νόημα.

Ο ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗΣ ΕΙΝΑΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗΣ

Μια κατηγορία ανθρώπων τους λέμε υπολογιστές, κι αυτό είναι βρισιά.

ΘΑ ΕΛΕΓΧΕΙ: Γι' αυτό ψήφισε το νόμο για τις νέες ταυτότητες (Ε. Κ. Α. Μ.) που θα του ανοίξει το δρόμο στη χρήση της νέας τεχνολογίας: ΦΑΚΕΛΛΩΜΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΕΣ

ΕΝΑΣ ΑΠΛΟΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗΣ ΕΙΝΑΙ ΜΙΑ ΜΗΧΑΝΗ ΠΟΥ:

1) Κάνει πράξεις. Μαθηματικές. Με μεγάλη ταχύτητα. Δεν διαθέτει κάποια ιδιαίτερη εξυπνάδα. Κάνει αυτό που του έχουν μάθει: την απλή, βαρετή, κουραστική δουλειά με τις πολλές επαναλήψεις. (Η χρήση ηλ. υπ. από μια επιχείρηση μειώνει στο μισο τις απαιτούμενες ώρες δουλειάς. Τετράωρο λοιπόν αντί για οκτάωρο. Το κεφάλαιο όμως διαλέγει μια άλλη λύση: απολύει τους μισούς.)

2) Αποθηκεύει πληροφορίες. Πολλές, σε λίγο χώρο, και τις βρίσκει γρήγορα. Δεν χρειάζεται να ψάχνει φακέλλους και ντουλάπια. Φτάνει το πάτημα μερικών κουμπιών.

Τον μεγαλύτερο υπολογιστή στα Βαλκάνια τον έχουν οι ασφαλίτες στην Αθήνα. Δώρο του χουντικού μεγαλοεφοπλιστή Λάτση. Χωράει όλους τους φακέλους που κρατούν όλες οι υπηρεσίες του κράτους για τους πολίτες του. Φρονήματα, τροχαία, συντάξεις, νοσοκομεία, πολεοδομικό, τράπεζες, δικαστήρια, δήμοι, εφορίες, διαβατηρια, ΔΕΗ, ΟΤΕ κ.λ.π.

3) Συσχετίζει. Στην επιχείρηση που θα ζητήσεις δουλειά δεν ξέρουν τα φρονήματά σου. Στο ταμείο συντάξεων δεν ξέρουν αν χρωστάς στον ΟΤΕ. Μπορούν να το βρουν, αλλά θέλει χρόνο και δεν συμφέρει. Ο ηλ. υπ. όμως συσχετίζει γρήγορα τις πληροφορίες από διάφορα αρχεία. Με την επίδεξη της νέας ταυτότητας σε μια υπηρεσία θα ξέρουν αμέσως κάθε εκρεμμότητα που έχεις με οποιαδήποτε άλλη.

4) Έχει «υποκαταστήματα» που τα λένε τερματικά. Οθόνες με πλήκτρα που επικοινωνούν με τον κεντρικό. Σαν αυτές τις μικρές «τηλεοράσεις» στα γραφεία εισητηρίων της Ολυμπιακής που δείχνουν αμέσως πότε κι από που και ποιο αεροπλάνο φεύγει, ποιές κι από ποιόν θέσεις έχουν κρατηθεί.

Αν αφήσεις να εφαρμοστεί ο νόμος περί Ε.Κ.Α.Μ., σύντομα η προσωπική σου ζωή θα είναι

Ο ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗΣ ΕΙΝΑΙ ΑΠΡΟΣΩΠΟΣ

Λέμε για την εξουσία ότι είναι απρόσωπη, άρα χωρίς συναίσθημα άρα απάνθρωπη, γιατί τα άτομα που την αποτελούν χάνουν την προσωπικότητά τους μέσα σ' αυτόν τον πολύπλοκο μηχανισμό που ρυθμίζεται από ένα λαβύρινθο, νόμων και διατάξεων. Οι από μέσα καταντούν απλά γρανάζια, οι απ' έξω βρίσκονται αντιμέτωποι μ' ένα πολυπρόσωπο τέρας που δεν έχει κατανόηση, που δεν έχει μπέσα.

Παρ' όλ' αυτά, ακόμα και Γκεσταπίτες στην κατοχή βρεθήκανε που κάνανε κάπου τα στραβά μάτια.

Οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές δεν έχουν τέτοιες αδυναμίες.

Κάθε πρόβλημα το ανάγουν σε μια σειρά από βήματα με δύο μόνο δυνατότητες: ναι - όχι, σύμφωνα με τις εντολές του προγραμματιστή.

Για τον ηλ. υπ. η έκφραση «στραβά μάτια» δεν έχει νόημα.

Ο ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗΣ ΕΙΝΑΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗΣ

Μια κατηγορία ανθρώπων τους λέμε υπολογιστές, κι αυτό είναι βρισιά.

Ο ηλ. υπ. είναι φτιαγμένος αποκλειστικά για να υπολογίζει. Λεφτά, κιλά, μέτρα, αριθμούς. Μπορεί να υπολογίσει πόσο θα κοστίζει σε 10 χρόνια ένα αγροτεμάχιο με αναμενόμενη μεταβολή επιτοκίων και ρυθμών αστικής επέκτασης. Δεν μπορεί να φανταστεί όμως ότι η γη μπορεί να είναι όμορφη, έτσι, απλά.

Για τον ηλ. υπ. 17 σακκιά τσιμέντο, 17 μέτρα σωλήνα, 17 κιλά κουκιά, 17 μπουζόκλειδα, 17 άνθρωποι, εναι 17 μονάδες. Για τους ανθρώπους, σαν προϊόν με μεγαλύτερο κόστος, βάζει κι από έναν αριθό, όπως στα αυτοκίνητα, τα πλυντήρια, τις τηλεοράσεις.

Μια κοινωνία κυβερνημένη από ανθρώπους υπολογιστές, οπλισμένους με ηλεκτρονικούς υπολογιστές: το μέλλον που μας υπόσχεται η εξουσία.

ΔΥΟ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ

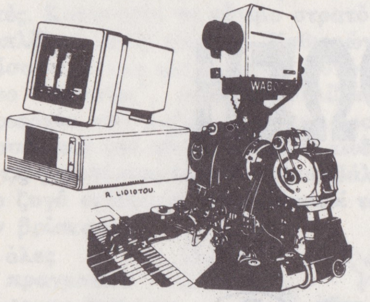
Του Norbert Wiener, «πατέρα» των ηλ. υπολογιστών και της κυβερνητικής (=«έλεγχος και επικοινωνία στα ζώα και στις μηχανές»), που είχε την αξιοπρέπεια να παραιτηθεί όταν το πεντάγωνο

του ζήτησε να βοηθήσει στην κατασκευή της υδρογονόβομβας, δηλώνοντας ότι «δεν μπορεί να υποθηκεύσει στην καταστροφή» και ασχολήθηκε μόνο με τα θέματα «τα πιο απομακρυσμένα από τον πόλεμο και την εκμετάλλευση»:

«... μπορούν να χρησιμοποιηθούν από ένα ανθρώπινο ον ή από μια ομάδα ανθρωπίνων όντων για να αυξήσουν τον έλεγχό τους στην υπόλοιπη ανθρωπότητα, ή από πολιτικούς αρχηγούς στην προσπάθειά τους να ελέγξουν τον πληθυσμό, όχι μέσω αυτών των ίδιων των μηχανών, αλλά μέσω πολιτικής τεχνικής τόσο στενής και αδιάφορης στις ανθρώπινες δυνατότητες, που θα μπορούσε κανείς να πει ότι στην πραγματικότητα η πολιτική αυτή έχει σχεδιαστεί από μια μηχανή.»

«... Μίλησα για μηχανές, αλλά όχι μόνο για μηχανές με μυαλό από χαλκό και νεύρα από ατσάλι. Όταν οι άνθρωποι δένονται μέσα σε μιαν οργάνωση στην οποία χρησιμοποιούνται όχι με τα πλήρη δικαιώματά τους σαν υπεύθυνα ανθρώπινα όντα, αλλά σαν έμβολα και μοχλοί και άξονες, τότε, δεν έχει καμιά σημασία το γεγονός ότι η πρώτη τους ύλη είναι σάρκα και αίμα. **Εκείνο που χρησιμοποιείται σαν εξάρτημα σε μια μηχανή, δεν είναι παρά ένα εξάρτημα σε μια μηχανή.** Είτε εμπιστευτούμε τις αποφάσεις μας σε μηχανές από μέταλλο, είτε σε μηχανές από σάρκα και αίμα, όπως είναι τα γραφεία, τα μεγάλα εργοστάσια, ο στρατός και τα σωματεία, δεν θα λάβουμε ποτέ τις σωστές απαντήσεις στις ερωτήσεις μας, αν δεν κάνομε τις σωστές ερωτήσεις.»

N. Wiener. Κυβερνητική και Κοινωνία

Ο Ε. Κ. Α. Μ. ΛΟΙΠΟΝ

Ενιαίος **Κ**ωδικός **Α**ριθμός **Μ**ητρώου.

Ενιαίος: Τον ίδιο αριθμό θα έχεις για όλες τις δημόσιες υπηρεσίες. Για να γίνεται πιο εύκολα ο συσχετισμός των φακέλλων.

Κωδικός: Συνθηματικός. Αυτοί θα ξέρουν τον κώδικα. Εσύ όχι. (Ποιός είναι ο συνωμότης;)

διαχειριστών της εξουσίας για το ανεκπλήρωτό τους όνειρο: τον ολοκληρωτικό έλεγχο πάνω στην κοινωνία. Έλεγχο, που νομίζουν πως θα τον καταφέρουν με τη νέα τεχνολογία.

ΑΥΤΟΙ, σκέφτονται μακροπρόθεσμα.

ΕΜΕΙΣ, πότε θ' αρχίσομε να σκεφτόμαστε;

ΓΙΑΤΙ ΠΡΟΩΘΟΥΝ ΤΟΝ Ε. Κ. Α. Μ.

1. Αμερικανο γερμανική διαταγή. Σ' όλες τις χώρες της ΕΟΚ προωθούν αντίστοιχους νόμους. Στην Γαλλία απότυχαν, γιατί ακόμα και η Βουλή παραδέχτηκε ότι «με την εφαρμογή του θα είναι αδύνατη η αντίσταση σε περίπτωση χούντας ή ξένης κατοχής». Στη Γερμανία απότυχαν πριν μερικά χρόνια, ξανάρχισαν πάλι φέτο με το πρόσχημα της απογραφής. Γερμανοί πολίτες αντιδρούν: αρνούνται να δώσουν στοιχεία ή δίνουν ψεύτικα ή σκίζουν ή κλέβουν τα χαρτιά των καταγραφέων ή δέρνουν πότε - πότε τους πιο απαιτητικούς.

Ας μη ξεχνάμε τις συμφωνίες που υπόγραψε ο Δροσογιάννης, με τις οποίες Αμερικανοί και Γερμανοί μπάτσοι θα έχουν το ελέυθερο να ψάχνουν τους φακέλλους.

2. Οι χαφιέδες δε λείπουνε. Ούτε οι κοριοί στα τηλέφωνα. Αλλά το πολύ χαφιεδιλίκι καταργεί τον εαυτό του: τόσα καρφώματα, πώς να τα βάλουν στη σειρά; Το πρόβλημα είναι καθαρά τεχνικό. Ελπίζουν να τα καταφέρουν με τους ηλ. υπ. που καταγράφουν, ταξινομούν, συσχετίζουν γρήγορα.

3. Στην παραγωγή, εχθρεύονται την πρωτοβουλία των μισθωτών. Θέλουν για όλα να έχουν λόγο, όλα να τα ρυθμίζουν από τα υπουργεία τους στην Αθήνα. Η κοινωνία όμως είναι πολύπλοκη. Δεν τα καταφέρνουν. Ελπίζουν στους υπολογιστές.

Πάλι όμως θα το βουλιάξουν το καράβι: Απλά, οξύνουν τη θεμελιώδη αντίφαση του καπιταλισμού: θέλει τον εργάτη άβουλο εκτελεστή εντολών, που αν όμως τις εκτελέσει με ακρίβεια χωρίς να τις διορθώσει ο ίδιος, όλα θα καταρεύσουν, γιατί οι εντολές έχουν μεγάλο ποσοστό σφάλματος.

4. Μια άλλη αιτία του Ε. Κ. Α. Μ. είναι στενά χρηματική. Οι άρχοντές μας ποτέ δεν περιφρόνησαν το χρήμα - κάθε άλλο. Θέλουν να εισπράξουν όλα αυτά που τώρα χάνουν. Δείχνοντας ας πούμε στην τράπεζα ταυτότητα θα βλέπουν ότι χρωστάς ένα πρόστιμο στην τροχαία και θα το κρατούν.

6. Άνθρωποι χωρίς προσωπικότητα αρμέγονται πιο εύκολα. Η αριθμοποίηση φθείρει την προσωπικότητα.

Η επιχείρηση διαφθοράς φτάνει ακόμα και στα παιδιά. Θέλουν να δώσουν αριθμούς στα νεογέννητα «που θα τα συνοδεύουν σε όλη τους τη ζωή»: ΜΗ ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΣΟΥ ΣΤΟΝ ΕΚΑΜ.

Θέλουν να δώσουν ταυτότητες στα μικρά παιδιά. Τα παιδιά, όλοι ξέρουμε τρελλαίνονται για κάτι τέτοια. Αυτό που ακούγαμε και δεν το πιστεύαμε, πως στη Γερμανία του Χίτλερ και στη Ρωσία του Στάλιν, τα παιδιά καρφώνανε τις μανάδες τους θα **το δούμε κι εδώ** όταν μεγαλώσει η επόμενη γενιά παιδιών: Τα παιδιά του κράτους. ΜΗ ΔΗΛΩΝΕΙΣ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΣΟΥ ΣΤΟΝ ΕΚΑΜ.

Και κάτι άλλο. Οι περισσότερες συσκέψεις για ειρήνη τον 20ο αιώνα γίνανε το 13 και το 29. Λίγο πριν τους δύο παγκόσμιους πολέμους. Τώρα τελευταία πολλοί πάλι πάνε κι έρχονται για συσκέψεις στις μεγάλες πρωτεύουσες. Όλο σορόπια και ειρήνες και αφοπλισμούς. Όταν οι σκύλοι μιλάνε για ειρήνη, να φοβάστε τον πόλεμο. Τα επόμενα χρόνια μπορεί να είναι ταραγμένα. Μη δίνεις τα παιδιά σου δεμένα χειροπόδαρα. Όσο λιγότερα ξέρουν γι' αυτά τόσο καλύτερα. ΜΗ ΔΗΛΩΝΕΙΣ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΣΟΥ ΣΤΟΝ Ε. Κ. Α. Μ.

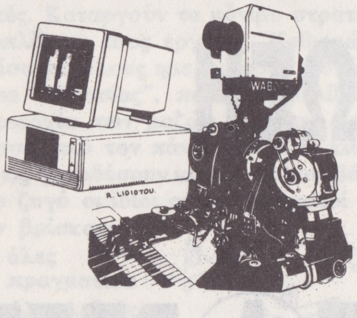
7. Του Ε.Κ.Α.Μ. τελευταία αιτία και **πρώτη:**

ΦΟΒΟΥΝΤΑΙ

ΦΟΒΟΥΝΤΑΙ «Θα χαθούμε
ΦΟΒΟΥΝΤΑΙ γιατί αδικήσαμε το ραγιά»
ΦΟΒΟΥΝΤΑΙ Μπέης της Άρτας

εξάρτημα σε μια μηχανή, δεν είναι παρά ένα εξάρτημα σε μια μηχανή. Είτε εμπιστευτούμε τις αποφάσεις μας σε μηχανές από μέταλλο, είτε σε μηχανές από σάρκα και αίμα, όπως είναι τα γραφεία, τα μεγάλα εργοστάσια, ο στρατός και τα σωματεία, δεν θα λάβουμε ποτέ τις σωστές απαντήσεις στις ερωτήσεις μας, αν δεν κάνομε τις σωστές ερωτήσεις.»

N. Wiener. Κυβερνητική και Κοινωνία

Ο Ε. Κ. Α. Μ. ΛΟΙΠΟΝ

Ενιαίος **Κ**ωδικός **Α**ριθμός **Μ**ητρώου.

Ενιαίος: Τον ίδιο αριθμό θα έχεις για όλες τις δημόσιες υπηρεσίες. Για να γίνεται πιο εύκολα ο συσχετισμός των φακέλλων.

Κωδικός: Συνθηματικός. Αυτοί θα ξέρουν τον κώδικα. Εσύ όχι. (Ποιός είναι ο συνομώτης;)

Αριθμός: Για το κράτος είσαι ένας αριθμός. Δεν έχεις αισθήματα, πάθος, πόθους, χαρές, στενοχώριες, μεράκια.

Μητρώο: Ο πίνακας των αριθμών. Ή των ανθρώπων. Ή των ανθρώπων - αριθμών.

ΕΔΩ Ο ΚΟΣΜΟΣ ΚΑΙΓΕΤΑΙ,
ΓΙΑ ΤΟΝ Ε .Κ. Α. Μ. ΘΑ ΛΕΜΕ;

Καίγεται. Τα νοίκια άπιαστα, οι μισθοί αέρας, οι μισοί στην ανεργία, οι υπόλοιποι σε δουλειά τέτοια που αρρωσταίνει το κορμί και το μυαλό, μόλυνση, Βάσεις, εξοπλισμοί, και 50 πάνοπλοι αμερικανο εκπαιδευμένοι να δολοφονούν το Μιχάλη Πρέκα, και η τηλεόραση να δείχνει πρωί βράδυ το φονικό και να καμαρώνει κι όλας.

Θεωρούμε όμως ότι ο Ε Κ. Α. Μ. είναι ένα από τα θεμέλια πάνω στα οποία κράτος και κεφάλαιο σκοπεύουν να στηρίξουν ακόμα μεγαλύτερες επιθέσεις στο μέλλον εναντίον όλων μας, και να προλάβουν αυριανές λαϊκές εξεγέρσεις εναντίον τους.

Ακόμα, ότι εκφράζει μια παγκόσμια τάση των στα τηλέφωνα. Αλλά το πολύ χαφιεδιλίκι καταργεί τον εαυτό του: τόσα καρφώματα, πώς να τα βάλουν στη σειρά; Το πρόβλημα είναι καθαρά τεχνικό. Ελπίζουν να τα καταφέρουν με τους ηλ. υπ. που καταγράφουν, ταξινομούν, συσχετίζουν γρήγορα.

3. Στην παραγωγή, εχθρεύονται την πρωτοβουλία των μισθωτών. Θέλουν για όλα να έχουν λόγο, όλα να τα ρυθμίζουν από τα υπουργεία τους στην Αθήνα. Η κοινωνία όμως είναι πολύπλοκη. Δεν τα καταφέρνουν. Ελπίζουν στους υπολογιστές.

Πάλι όμως θα το βουλιάξουν το καράβι: Απλά, οξύνουν τη θεμελιώδη αντίφαση του καπιταλισμού: θέλει τον εργάτη άβουλο εκτελεστή εντολών, που αν όμως τις εκτελέσει με ακρίβεια χωρίς να τις διορθώσει ο ίδιος, όλα θα καταρεύσουν, γιατί οι εντολές έχουν μεγάλο ποσοστό σφάλματος.

4. Μια άλλη αιτία του Ε. Κ. Α. Μ. είναι στενά χρηματική. Οι άρχοντές μας ποτέ δεν περιφρόνησαν το χρήμα - κάθε άλλο. Θέλουν να εισπράξουν όλα αυτά που τώρα χάνουν. Δείχνοντας ας πούμε στην τράπεζα ταυτότητα θα βλέπουν ότι χρωστάς ένα πρόστιμο στην τροχαία και θα το κρατούν. Μην ελπίζεις σε παραγραφές με τον καιρό.

Οι κυβερνήτες μας κλέφτες μας λένε και σαν κλέφτες μας αντιμετωπίζουν. Ωραία λοιπόν, είμαστε. Καθένας έχει με κάποιο τρόπο αποφύγει κάποτε να πληρώσει κάποιο ποσό βασιζόμενος στην ανικανότητα της κρατικής μηχανής. Με μια διαφορά: αυτοί είναι οι μεγαλύτεροι κλέφτες που αρπάζουν πολλά από πλεονεξία. Εμείς κοιτάμε να γλυτώσουμε μερικά από τα λίγα. Τώρα, τα θέλουν κι αυτά: Ο Ε. Κ. Α. Μ. ΕΙΝΑΙ ΜΙΑ ΕΠΙ ΠΛΕΟΝ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ.

5. Θέλουν να ξέρουν τα πάντα για σένα. Παντού, κάθε στιγμή. Εσύ, τα λίγα που ξέρεις γι' αυτούς θα γίνου ακόμα λιγότερα. (Στα 1920 ο Zamyatin στο μυθιστόρημά του «εμείς» περιέγραφε ένα αστυνομευόμενο κόσμο με υποχρεωτικούς τοίχους στα σπίτια από τζάμια δίχως κουρτίνες. Οι υπεύθυνοι του Ε. Κ. Α. Μ. μάλλον το έχουν διαβάσει.) Αυτοί, τι κάνεις θα ξέρουν. Εσύ δεν θα ξέρεις τι κάνουν. Ποιοι είναι τους ξέρεις. Σε συμφέρει;

γέννητα «που θα τα συνοδεύουν σε όλη τους τη ζωή»: ΜΗ ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΣΟΥ ΣΤΟΝ ΕΚΑΜ.

Θέλουν να δώσουν ταυτότητες στα μικρά παιδιά. Τα παιδιά, όλοι ξέρουμε τρελλαίνονται για κάτι τέτοια. Αυτό που ακούγαμε και δεν το πιστεύαμε, πως στη Γερμανία του Χίτλερ και στη Ρωσία του Στάλιν, τα παιδιά καρφώνανε τις μανάδες τους θα **το δούμε κι εδώ** όταν μεγαλώσει η επόμενη γενιά παιδιών: Τα παιδιά του κράτους. ΜΗ ΔΗΛΩΝΕΙΣ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΣΟΥ ΣΤΟΝ ΕΚΑΜ.

Και κάτι άλλο. Οι περισσότερες συσκέψεις για ειρήνη τον 20ο αιώνα γίνανε το 13 και το 29. Λίγο πριν τους δύο παγκόσμιους πολέμους. Τώρα τελευταία πολλοί πάλι πάνε κι έρχονται για συσκέψεις στις μεγάλες πρωτεύουσες. Όλο σορόπια και ειρήνες και αφοπλισμούς. Όταν οι σκύλοι μιλάνε για ειρήνη, να φοβάστε τον πόλεμο. Τα επόμενα χρόνια μπορεί να είναι ταραγμένα. Μη δίνεις τα παιδιά σου δεμένα χειροπόδαρα. Όσο λιγότερα ξέρουν γι' αυτά τόσο καλύτερα. ΜΗ ΔΗΛΩΝΕΙΣ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΣΟΥ ΣΤΟΝ Ε. Κ. Α. Μ.

7. Του Ε.Κ.Α.Μ. τελευταία αιτία και **πρώτη: ΦΟΒΟΥΝΤΑΙ**

ΦΟΒΟΥΝΤΑΙ «Θα χαθούμε
ΦΟΒΟΥΝΤΑΙ γιατί αδικήσαμε το ραγιά»
ΦΟΒΟΥΝΤΑΙ Μπέης της Άρτας
ΦΟΒΟΥΝΤΑΙ Μακρυγιάννη Απομνημονεύματα

ΟΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΕΣ
ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΠΑΝΙΣΧΥΡΟΙ

1. Αν δεν τους δώσεις στοιχεία κάθονται και ξύνουν τα πηνία τους.

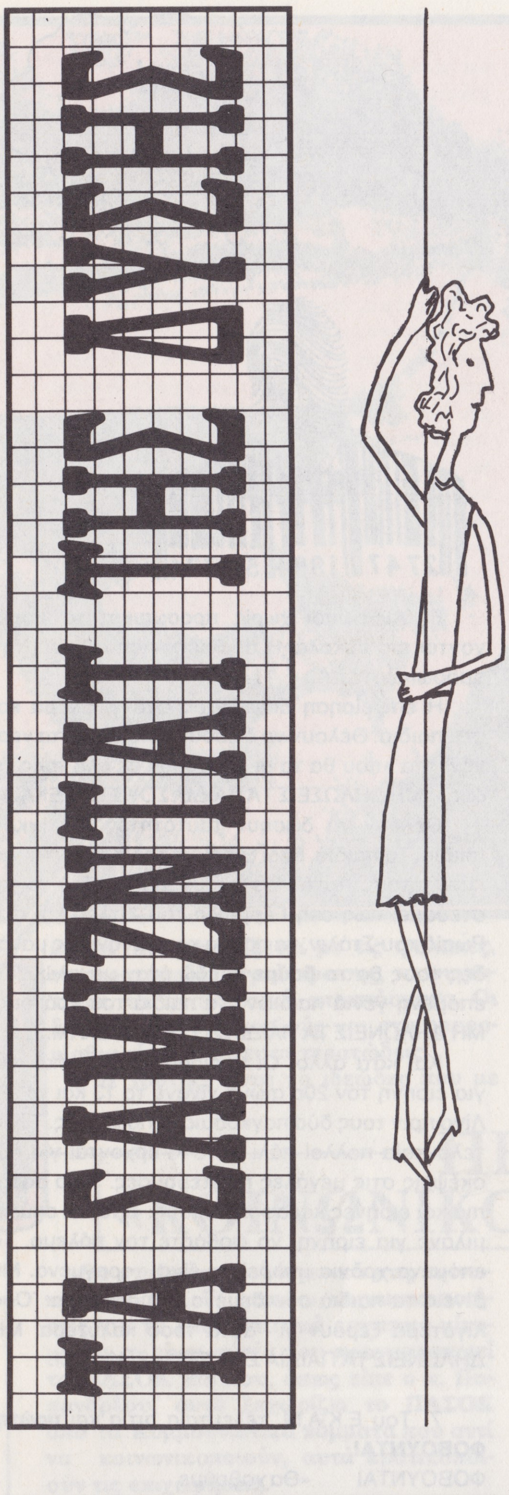
2. Δώσε τους ψεύτικα στοιχεία κι άσε τους να ψάχνωνται.

3. Δώσε αντιφατικά στοιχεία (π.χ. ηλικία του παιδιού μεγαλύτερη από του πατέρα).

4. Με λίγη βενζίνη καίγονται εύκολα και βγάζουν και ωραίες σπίθες.

5. Δεν τους αρέσει το πλύσιμο. Πρόπερσι ένας αμερικάνος ανατίναξε τα τεπόζιτα του νερού στην ταράτσα του Πεντάγωνου και πρόσφερε ένα ντουζ στα υπερσύγχρονα κομπιούτερ του στρατού. Γενικό βραχυκύκλωμα. Η Αμερικάνικη πολεμική μηχανή προσωρινά παράλυσε. Οι στρατηγοί ακόμα τραβάνε τα μαλλιά τους.

6. Κατά καιρούς διάφοροι πιτσιρικάδες με ταλέντο σπάνε τους κώδικες, μπαίνουν με τους μικρούς τους υπολογιστές στους κεντρικούς του

στρατού και των τραπεζών από κάποιο τερματικό και τα κάνουν ρημαδιό. Ένα χρήσιμο σπορ για τη νεολαία. Θεωρητικά έχει αποδειχθεί ότι όλοι οι κώδικες σπάνε.

7. Με κατάλληλο χειρισμό μπορείς να τρελλάνεις και τους πιο μοντέρνους αναδρασιακούς μηχανισμούς (π.χ. επεμβαίνοντας κατάλληλα στη σχέση θεληματικής ανάδρασης και ανάδρασης στάσεως, τους εγκλωβίζεις σε παλινδρόμιση: η «πάρκινσον» των υπολογιστών)

8. Έχουν ανάγκη τον άνθρωπο. Σαν χειριστή οι απλοί, σαν προγραμματιστή οι πιο προχωρημένοι.

9. «Η μεγάλη αδυναμία αυτής της μηχανής, η αδυναμία που μας σώζει από την κυριαρχία της, είναι ότι ακόμη δεν μπορεί να λάβει υπ' όψη της το τεράστιο πεδίο πιθανότητας που χαρακτηρίζει την ανθρώπινη κατάσταση. Η κυριαρχία της μηχανής προϋποθέτει μια κοινωνία στα τελευταία στάδια αυξημένης εντροπίας όπου η πιθανότητα απόκλισης είναι αμελητέα και δεν υφίστανται στατιστικές διαφορές μεταξύ των (σ.σ. χαρακτήρων των) ατόμων».

Norbert Wiener

ΤΟΝ Ε.Κ.Α.Μ. ΤΟΝ ΨΗΦΙΣΕ ΤΟ ΠΑΣΟΚ

Τα άλλα κόμματα δηλώνουν αντίθεση, κρατάνε όμως και μια πισινή: Όχι στον ΕΚΑΜ αν δεν ψηφιστεί ο νόμος που θα κατοχυρώνει το απαραβίαστο των ελευθεριών κ.λ.π. Το προσχέδιο αυτού του νόμου υπάρχει. Αφινει 100 παράθυρα για ειδικές περιπτώσεις, προβλέπει ποινή 6 μήνες(!) για φακελλοποιούς και στο φινάλε δεν έχομε δει και πολλούς παραβάτες των «δικαιωμάτων» μας να φυλακίζονται.

Έχομε κάθε λόγο να πιστεύομε ότι, καθ' ένα απ' αυτά τα κόμματα, αν υποθέσουμε ότι παίρνει την εξουσία, θα χρησιμοποιήσει το ηλεκτρονικό φακέλλωμα. Η εξουσία πάντα φοβάται, το φακέλλωμα είναι σιγουριά, κράτος χωρίς χαφιέδες δε γίνεται.

Μόνο η κοινωνία που θα έχει απαλλαχτεί από το κράτος, η κοινωνία που θα έχει αυτοοργανωθεί σε ελεύθερες κοινότητες, δεν θα τους έχει ανάγκη.

Η Εκκλησία πάλι, που ποτέ δεν ήταν αντίθετη σε κανένα φακέλλωμα, καταγγέλει στα λόγια το νόμο, επικαλούμενη κάποια εξάρια. Έτσι έχει μια μια ταχυδακτυλουργία 4 κέρδη:

Φροντίζει να υπάρχει πάντα μια εναλλακτική λύση για το φόβο, αν όχι το φακέλλωμα, τουλάχιστον οι σκοτεινές δυνάμεις. Ικανοποιεί τους οπαδούς της που δεν άκουσαν το νόμο και με πολλή όρεξη (σε κανένα δεν αρέσει να τον λένε αριθό). Βρίσκει νέους οπαδούς. Εκβιάζει για το κτηματικό.

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΠΑΛΙ ΑΥΤΟ ΤΟ «ΓΡΑΦΕΙΟ Ε. Κ. Α. Μ.» ΣΤΗ ΝΟΜΑΡΧΙΑ;

Πώς την έχει δει ο νέος ο νομάρχης;

Κι εκείνο το περίεργο «ινστιτούτο πληροφορικής» στο Ηράκλειο;

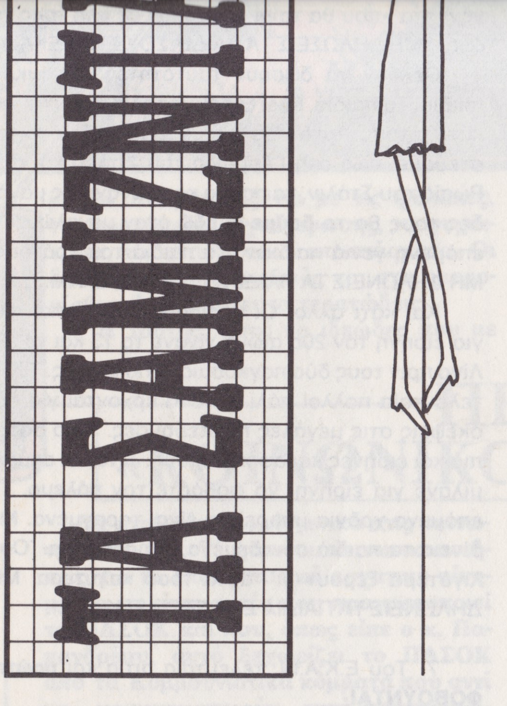
Τι εντολές του δίνουν οι αμερικανο - ευρωπαίοι χρηματοδότες του;

Τι σόι «επεξεργασία των αρχείων των δημοσίων υπηρεσιών» θα κάνει;

Σαν πολλοί δε μαζευτήκανε τώρα τελευταία στο νησί;

ΣΥΣΠΕΙΡΩΣΗ ΑΠΟ ΧΑΝΙΩΤΙΚΕΣ ΠΑΡΕΕΣ

ΤΟ ΜΑΤΙ ΠΟΥ ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΕΙ...

ΤΟΝ Ε.Κ.Α.Μ. ΤΟΝ ΨΗΦΙΣΕ ΤΟ ΠΑΣΟΚ

Τα άλλα κόμματα δηλώνουν αντίθεση, κρατάνε όμως και μια πισινή: Όχι στον ΕΚΑΜ αν δεν ψηφιστεί ο νόμος που θα κατοχυρώνει το απαραβίαστο των ελευθεριών κ.λ.π. Το προσχέδιο αυτού του νόμου υπάρχει. Αφίνει 100 παράθυρα για ειδικές περιπτώσεις, προβλέπει ποινή 6 μήνες(!) για φακελλοποιούς και στο φινάλε δεν έχομε δει

Πώς την έχει δει ο νέος ο νομάρχης;

Κι εκείνο το περίεργο «ινστιτούτο πληροφορικής» στο Ηράκλειο;

Τι εντολές του δίνουν οι αμερικανο - ευρωπαιοι χρηματοδότες του;

Τι σόι «επεξεργασία των αρχείων των δημοσίων υπηρεσιών» θα κάνει;

Σαν πολλοί δε μαζευτήκανε τώρα τελευταία στο νησί;

ΣΥΣΠΕΙΡΩΣΗ ΑΠΟ ΧΑΝΙΩΤΙΚΕΣ ΠΑΡΕΕΣ

ΤΟ ΜΑΤΙ ΠΟΥ ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΕΙ...

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΕΛ. 28

στραμμένο προς την Ουτοπία και αν κάτι (**μόνον κάτι**) από το όνειρο αυτού του μακρινού νησιού δεν μπει μέσα στον ιστορικό χρόνο —για να διαψεύσει την σημερινή κοινωνική πραγματικότητα («αυτό που υπάρχει δεν μπορεί να είναι αληθινό»), να την μεταμορφώσει και να την αναστατώσει ακόμη ολοκληρωτικά προκειμένου να γίνει αυτό το «καλύτερο και περισσότερο» που μπορεί να είναι— τότε η ιστορία θα εξακολουθήσει να είναι πλήθιος πόνος και αναίτια απώθηση. Ένα παράλογο σφαγείο. Από αυτήν και μόνο την άποψη της ενεργητικής και **ηθικής** στάσης απέναντι στην ζωή και στον θάνατο αξίζει να διχαζόμαστε (ακόμη και βίαια) ανάμεσα σε αυτό που υπάρχει και αυτό που **θα μπορούσε να υπάρξει**, ανάμεσα σε αυτό που δείχνει πραγματικό και αυτό που με τα σημερινά δεδομένα **φαίνεται εξωπραγματικό**. Αξίζει ακόμη να είμαστε οι κακοί που η παρουσία τους είναι υπόμνηση και αναμόχλευση αυτού που αποσιάζει. Αυτού που εξορίστηκε ή εκτοπίστηκε για να φαντάζει η κοινωνική πραγματικότητα Κυριακάτικη, αραγμένη στο τέλος της σοφής Δημιουργίας, κουστουμαρισμένη, καλοσιδερωμένη και με τσάκιση. Δίχως κενά και υπόλοιπα. Και αξίζει, τέλος, να σαλπάρουμε μέσα στην τρικυμία της ψυχής και τις ομίχλες των πόθων που από φόβο κρύβονται και να αναζητούμε νέες (προσωρινές έστω) ακτές με νέες (προσωρινές έστω) ηλιόλουστες βεβαιότητες. Όπως όμορφα το έλεγε ο Μπρετόν: **«Ξέρω πως όσο ζω θα υπάρχει πάντα ένα νησί μακριά»**.

Η «τρέλα» **που έχει την δύναμη να γίνεται στάση και επανάσταση ζωής** μας σώζει από την σκλήρυνση που επιβάλλουν στο σώμα μας και στην συνείδησή μας οι αδήριτες επιταγές της «εξωτερικής πραγματικότητας» και του ενδοπροβλημένου αντικατοπτρισμού της, του υπερεγώ. Σώζει το σώμα μας από την μιλιταριστικού τύπου αποστέωση και την ψυχή μας από την ακαμψία και τον «αυτοματισμό» των αντιδράσεων. Σώζει από την απουσία αισθαντικότητας και από το πνίξιμο της κριτικής σκέψης — που κύριο χαρακτηριστικό της είναι η εγρήγορση αντί της τυφλής, δίχως φαντασία κι ερωτηματικά, αναπαραγωγής της τρέχουσας λογικής... αντί του μιμητισμού και «του καταπίνουμε ευκόλως» ό,τι μας σερβίρουν οι διάφοροι πολιτικοί, πολιτιστικοί, επιχειρηματικοί κι εν γένει... αποχετευτικοί κύκλοι. Διασώζει τέλος τις γέφυρές μας προς τις «α-κοινώνητες» κι αβυσσαλέες θάλασσες των ονειροπολήσεών μας που είναι μια ανώτερη πραγματικότητα, απόλυτα υπαρκτή και καθοριστική, όταν **επιτρέπουμε** στο επανερωτικοποιημένο σώμα μας να την εκπροσωπεί προς τα έξω. Μια πραγματικότητα που ακόμη κι αν ποτέ δεν δικαιωθεί ιστορικά, εμένα μου αρκεί που «δικάζει», κρίνει και διορθώνει την άδικη και ελλιπή κοινωνική πραγματικότητα.

□

Αυτά και κάποια άλλα μου ήρθαν στο νου εκείνη την καλοκαιρινή νύχτα βλέποντας την ταινία «Μπέτυ Μπλου»... το γιγαντωμένο, σχεδόν θεϊκό μάτι που «ακούει φωνές το καημένο», που ονειροπολεί πολύ και γι' αυτό βγαίνει.

Μάκης Κορακιανίτης

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ

Βία, μια μικρή θεά στην αρχαιότητα

Πολλά ειπώθηκαν, γράφτηκαν και έγιναν για τούτη τη θέα. Παρ' όλα αυτά είναι ένα θέμα ανοικτό και πονηρό που αφήνει την υπογραφή του μέσα στο προτσέσο παραγωγής της κοινωνικής αλήθειας σα μια κάθε φορά νέα κοινωνική συνθήκη.

Έξω λοιπόν από τους πολιτικάντικους κομπογιανιτισμούς των δεξιών και αριστερών κρατούντων είναι προφανές ότι, στη δοσμένη κοινωνία βίας κι αλλοτρίωσης, η βία των κάθε φορά εξεγερμένων θα παίρνει διάφορες μορφές και διαστάσεις. Κάθε τοποθέτηση αρχών στο ζήτημα της βίας, σε επίπεδα υπέρ ή κατά, είναι κι ο καθρέφτης αυτών που την εκφράζουν. Εδώ μάλιστα βρίσκεται και το πρώτο λάθος, αφού δεν είναι δυνατόν, για κάποιον που θέλει να λέει ότι «σκέφτεται», να πατά σε υπέρ ή κατά και να στηρίζει την οποιαδήποτε άποψή του, εκχυδαΐζοντας το ζήτημα και εξισώνοντάς το με το δίλημμα των καιρών: Coca cola ή Pepsi cola.

Η βία είναι μια κοινωνική σχέση ανάμεσα στο κράτος που θέλει να επιβληθεί σ' όλους τους εκμεταλλευόμενους και την απόφαση των τελευταίων ν' αντιδράσουν εναντίον του αποποιούμενοι το ρόλο τους. Γι' αυτό, η αναγνώριση στο κράτος και μόνο του μονοπώλιου της βίας σημαίνει άρνηση του φυσικού δικαιώματος των εκμεταλλευόμενων να καταργήσουν την άτυπη ισχύουσα συνθήκη: τη μισθωτή εργασία ή σύγχρονη δουλεία.

Η συνειδητή αποδοχή αυτού του φυσικού δικαιώματος καταργεί, ή γελοιοποιεί τουλάχιστον, την κάθε πονηρή διάθεση που ανάγει τη βία σε σκοπό ή άλλοθι. Έτσι δε μπορούμε να δεχτούμε ότι υπάρχουν κάποιοι κύριοι ειδικοί στη βία και κατέχουν το μονοπώλιο χρήσης της. Αυτή είναι μια αντίληψη που οδηγεί σε πρωτοπορείες, γκρούπες, διαχωρισμούς και τελικά σε σύγχρονες εξουσίες. Η βία ως κοινωνική σχέση υφίσταται μόνο ως αυθόρμητο προϊόν εξεγερμένων με έντονα σημεία κοινωνικής αποδοχής.

Κρύβει μάλιστα την προοπτική της ριζικής ανατροπής κι έχει διεθνή εμβέλεια, κατοχυρώνοντας και δημιουργώντας αυτόνομες μορφές πάλης. Απέναντι στις διαχωρισμένες-αλλοτριωμένες οργανώσεις —αριστερές και αριστερίστικες— που αποτελούν τη διαστρεβλωμένη αντανάκλαση της πάλης των εκμεταλλευόμενων, οι καταπιεσμένοι μόνο με την εξεγερσιακή τους αυτοοργάνωση θα μπορέσουν να οικειοποιηθούν τον αγώνα τους.

Οι στόχοι και οι προοπτικές γενίκευσης αυτής

ειδικά όταν χρησιμοποιείται από αντιεξουσιαστές!

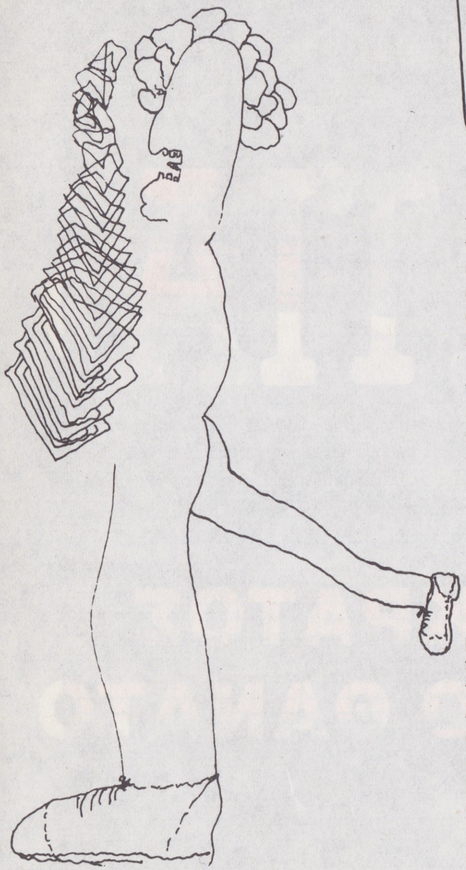
7.00 το πρωί, είχαμε ξενυχτήσει πάνω από τη μο-

του μονοπωλίου της βίας σημαίνει άρνηση του φυσικού δικαιώματος των εκμεταλλευόμενων να καταργήσουν την άτυπη ισχύουσα συνθήκη: τη μισθωτή εργασία ή σύγχρονη δουλεία.

Η συνειδητή αποδοχή αυτού του φυσικού δικαιώματος καταργεί, ή γελοιοποιεί τουλάχιστον, την κάθε πονηρή διάθεση που ανάγει τη βία σε σκοπό ή άλλοθι. Έτσι δε μπορούμε να δεχτούμε ότι υπάρχουν κάποιοι κύριοι ειδικοί στη βία και κατέχουν το μονοπώλιο χρήσης της. Αυτή είναι μια αντίληψη που οδηγεί σε πρωτοπορείες, γκρούπες, διαχωρισμούς και τελικά σε σύγχρονες εξουσίες. Η βία ως κοινωνική σχέση υφίσταται μόνο ως αυθόρμητο προϊόν εξεγερμένων με έντονα σημεία κοινωνικής αποδοχής.

Κρύβει μάλιστα την προοπτική της ριζικής ανατροπής κι έχει διεθνή εμβέλεια, κατοχυρώνοντας και δημιουργώντας αυτόνομες μορφές πάλης. Απέναντι στις διαχωρισμένες-αλλοτριωμένες οργανώσεις —αριστερές και αριστερίστικες— που αποτελούν τη διαστρεβλωμένη αντανάκλαση της πάλης των εκμεταλλευόμενων, οι καταπιεσμένοι μόνο με την εξεγερσιακή τους αυτοοργάνωση θα μπορέσουν να οικειοποιηθούν τον αγώνα τους.

Οι στόχοι και οι προοπτικές γενίκευσης αυτής της πάλης αποτελούν το κοσκίνισμα των αυθόρμητων εξεγέρσεων. Το πέρασμα από την αυθόρμητη έκρηξη στην αυτοοργάνωση του αυθορμητισμού είναι πολύ στενό και γι' αυτό πρέπει να γίνει Συνείδηση ότι η χειραφέτηση των απανταχού εκμεταλλευόμενων είναι μια υπόθεση δική τους και ΜΟΝΟ.

Η παραπάνω πρόταση είναι χιλιοειπωμένη, μα αν υποθέσουμε ότι τα ουσιώδη έχουν ειπωθεί τότε, ολόκληρο το σχόλιο καταντά κοινοτυπία και δε μένει τίποτα άλλο από το να εκφραστούν και να γίνουν τα πιο σημαντικά.

Χ.Β.

Φίλοι των ΑΝΘΕΩΝ ΤΟΥ ΚΑΚΟΥ

Έχει κάποια σημασία μια κριτική στον απορριμματοφόρο κάδο που επιλέξατε να συνοδεύσει το κείμενό μου «Merry Christmas Mary» του πρώτου τεύχους του περιοδικού σας. Διότι στον περί ου ο λόγος κάδο υπάρχει μαζί με άλλα απορρίμματα κι ένας σταυρός. Κύριος οίδε τι γυρεύει εκεί μέσα. Μπορεί βέβαια σε κάποιους να θυμίσει άντερα βγαλμένα, παπάδες απαγχονισμένους και κομμένα σκαλπ χριστιανών, εμένα όμως μου θυμίζει κάτι που μου 'πε ένας φίλος όταν το είδε: κοίτα ως πού μπορεί να φτάσει ο σοσιαλιστικός ρεαλισμός στην τέχνη ειδικά όταν χρησιμοποιείται από αντιεξουσιαστές!

Αν θέλετε πάντως τη γνώμη μου, θα προτιμούσα έναν κάδο με απορρίμματα: χρεωκοπημένες ιδεολογίες, τραυματισμένα αισθήματα, ακρωτηριασμένους ψυχισμούς, υπερφίαλους εγωισμούς, αποτυχημένους έρωτες. Αυτά δηλαδή που κρύβονται πίσω απ' τις μεγαλοστομίες των ιδεολόγων και τα κλισέ των επαγγελματιών της πολιτικής, αυτά που βασανίζουν τον άνθρωπο μέσα στη ζωή κι όχι στους γυάλινους κόσμους των ολοκληρωτικής υφής ιδεολογικών συστημάτων. Ποιος όμως νοιάστηκε για την μοναδικότητα και ετερότητα του ανθρώπινου προσώπου —που τόσο ανέδειξε ο Ορθόδοξος Χριστιανισμός στην ανατολική παράδοση— για να θελήσει να προβάλει όσα το κουρελιάζουν κι όσα το ακεραιώνουν;

Λυπούμαι πολύ που το λέω, μα ο απορριμματοφόρος κάδος είναι όχι μόνο ανειλικρινής αλλά και παντελώς άσχετος με το κείμενο που τον συνοδεύει.

Ευχαριστώ
ΣΤΑΜΑΤΗΣ Ν. ΠΑΠΑΣΤΑΜΑΤΕΛΟΣ

Φίλε Σταμάτη

Γνωρίζουμε ότι στο όνομα της πλάκας και του χαβαλέ έχουν γίνει «εγκλήματα». Η συγκεκριμένη όμως προσθήκη του σταυρού στον απορριμματοφόρο κάδο δεν είχε κακεντρεχή ελατήρια. Απλώς ήταν 7.00 το πρωί, είχαμε ξενυχτήσει πάνω από τη μονταζιέρα και είχαμε, όπως καταλαβαίνεις, ανάγκη να διαπράξουμε μια «αταξία» για να ελαφρύνουμε το παραφορτωμένο με «γραφιστική» ύλη πνεύμα μας.

Αιώνια ταγμένα στον Εωσφόρο
«ΤΑ ΑΝΘΗ ΤΟΥ ΚΑΚΟΥ»

ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΗ ΒΡΩΜΙΚΗ ΠΡΟΒΟΚΑΤΣΙΑ

ΤΑ ΑΦΕΝΤΙΚΑ ΚΑΙ ΟΙ ΧΑΦΙΕΔΕΣ ΤΟΥΣ ΘΕΛΟΥΝ ΤΟΥΣ ΑΓΩΝΙΣΤΕΣ «ΕΝΟΠΛΟΥΣ» ΓΙΑ ΝΑ ΤΟΥΣ ΔΙΑΒΡΩΝΟΥΝ, ΝΑ ΤΟΥΣ ΣΥΚΟΦΑΝΤΟΥΝ, ΝΑ ΤΟΥΣ ΑΠΟΜΟΝΩΝΟΥΝ ΚΑΙ ΝΑ ΤΟΥΣ ΔΟΛΟΦΟΝΟΥΝ.

ΟΙ ΜΠΑΤΣΟΙ ΠΟΥΛΑΝΕ ΤΗΝ

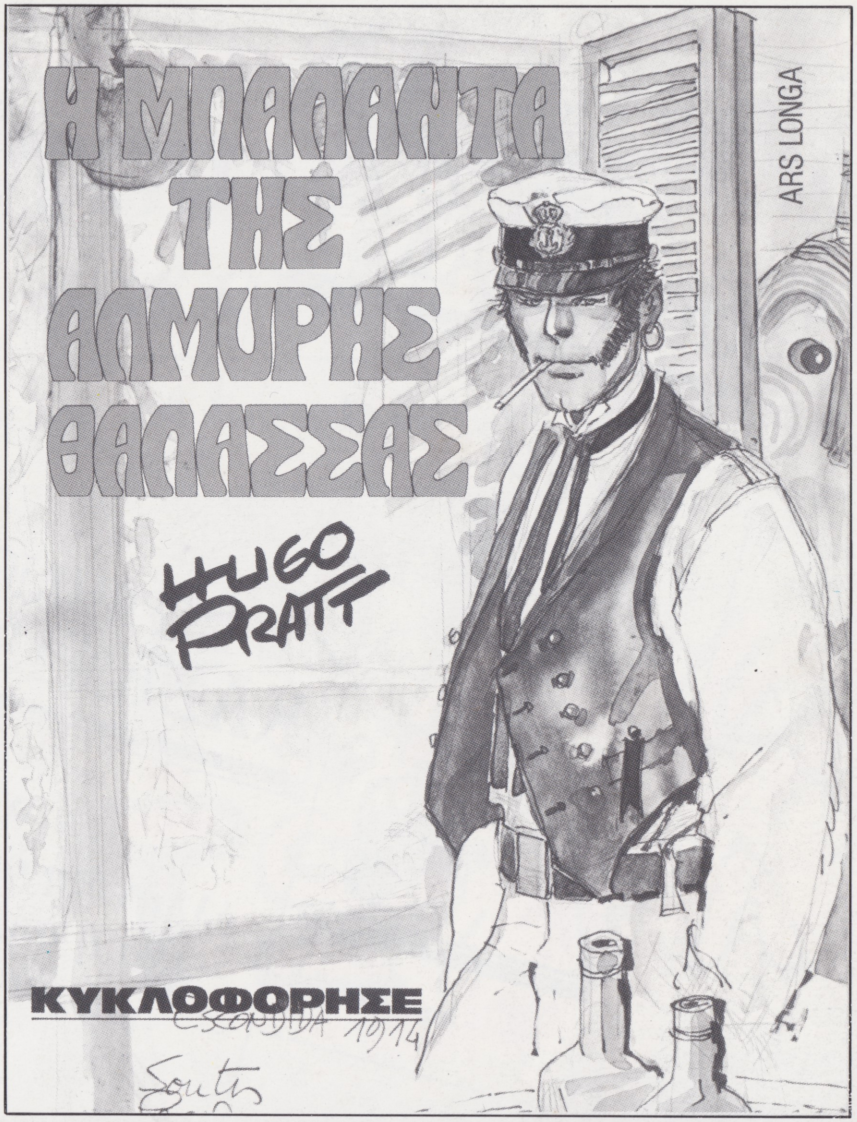
ΠΟΥΛΑΝΕ ΤΗΝ «ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑ»

**Ο ΑΓΩΝΑΣ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΟ ΚΡΑΤΟΣ
ΕΙΝΑΙ ΑΓΩΝΑΣ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΟ ΘΑΝΑΤΟ**

ΑΝΑΡΧΙΚΟΙ

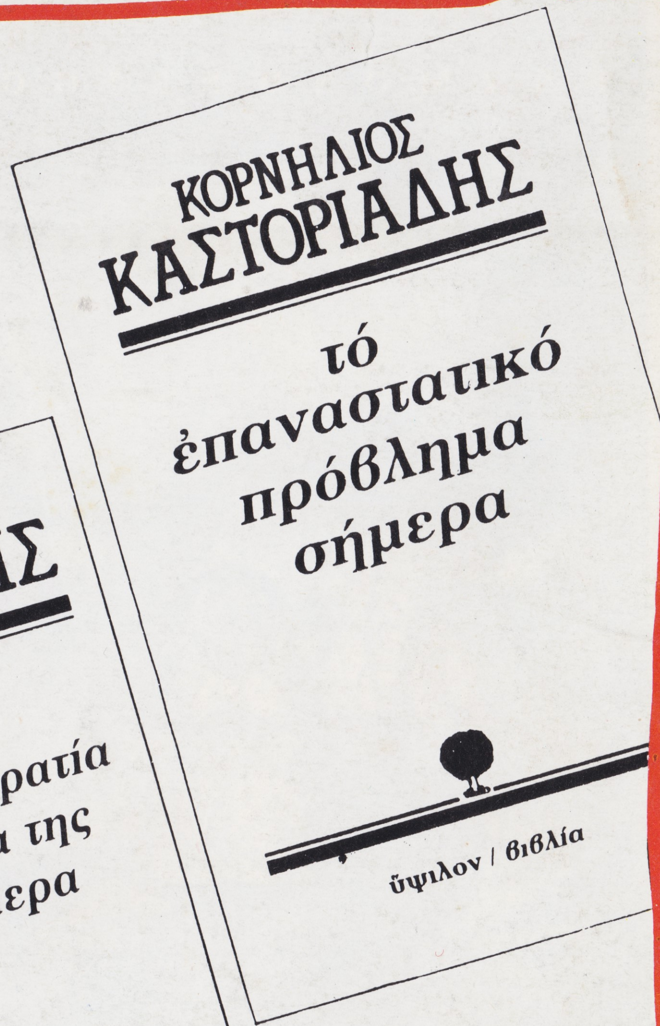
RAYMOND BRIGGS
ΟΤΑΝ ΦΥΣΑΕΙ
Ο ΑΝΕΜΟΣ
βαβέλ

Η ΜΠΑΛΑΝΤΑ ΤΗΣ ΑΛΜΥΡΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ
HUGO PRATT
ARS LONGA
ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ

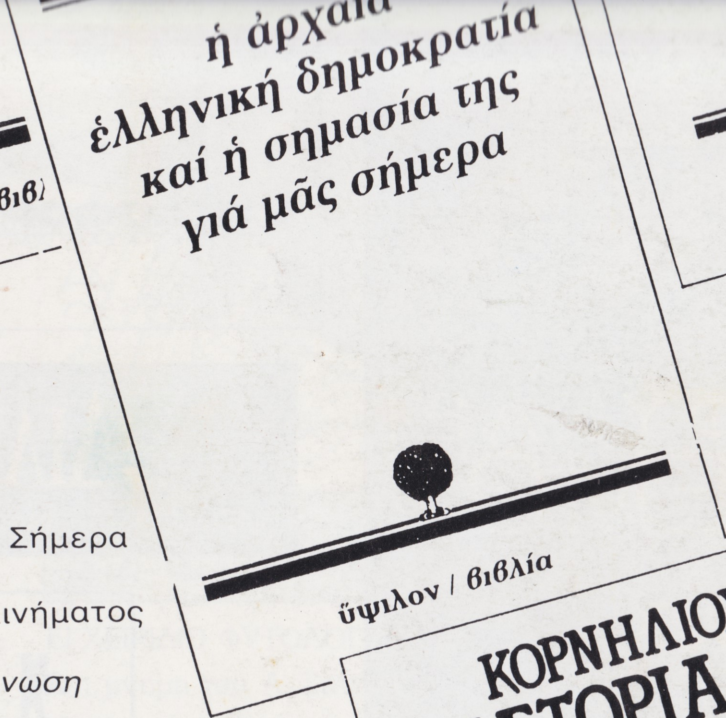

ΚΟΡΝΗΛΙΟΣ
ΚΑΣΤΟΡΙΑΔΗΣ
μπροστά
στόν
πόλεμο
ὕψιλον / βιβ

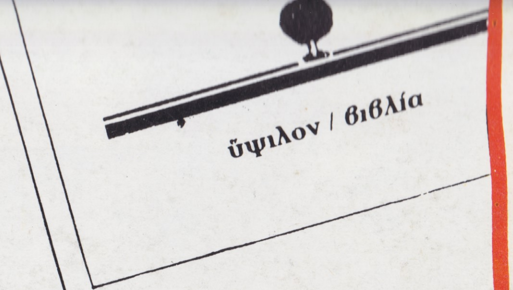

ΚΟΡΝΗΛΙΟΣ
ΚΑΣΤΟΡΙΑΔΗΣ
ἡ ἀρχαία
ἑλληνική δημοκρατία
καί ἡ σημασία της
γιά μᾶς σήμερα
ὕψιλον / βιβλία

ΚΟΡΝΗΛΙΟΣ
ΚΑΣΤΟΡΙΑΔΗΣ
τό
ἐπαναστατικό
πρόβλημα
σήμερα
ὕψιλον / βιβλία

ΚΟΡΝΗΛΙΟΣ

Κορνήλιος Καστοριάδης
Τό Ἐπαναστατικό Πρόβλημα Σήμερα

Κορνήλιος Καστοριάδης
Ἡ Πείρα τοῦ Ἐργατικοῦ Κινήματος
1. *Πῶς ν' Ἀγωνιστοῦμε*
2. *Προλεταριάτο καί Ὀργάνωση*

Κορνήλιος Καστοριάδης
Ἡ Γραφειοκρατική Κοινωνία
1. *Οἱ Παραγωγικές Σχέσεις στή Ρωσία*
2. *Ἡ Ἐπανάσταση κατά τῆς Γραφειοκρατίας*

Κορνήλιος Καστοριάδης
Ἡ Γαλλική Κοινωνία

Κορνήλιος Καστοριάδης
Ἡ Ἀρχαία Ἑλληνική Δημοκρατία

Κορνήλιος Καστοριάδης
Μπροστά στόν Πόλεμο

Κορνήλιος Καστοριάδης
Τό Περιεχόμενο τοῦ Σοσιαλισμοῦ

Κορνήλιος Καστοριάδης
Σύγχρονος Καπιταλισμός και Ἐπανάσταση

Κορνήλιος Καστοριάδης
Καιρός

ὕψιλον/βιβλία

Ζωοδόχου Πηγῆς 34
Αθήνα 106 81
τηλ. 3638257

ΚΩΔΙΚΟΣ *053001*
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΑΝΘΗ ΤΟΥ ΚΑΚΟΥ
ΕΚΠΟΙΗΣΗ - ΠΑΖΑΡΙ ΒΙΒΛΙΟΥ 2012
ΤΙΜΗ: **€1,50**